72.
D

SAMANTA KÚṬA WARṆANÁ,

BY THE

VENERABLE VÉDÉHA MAHÁ STHAVIRA,

Principal of the Pratirája Pariveṇa.

+ See Sten Konow's Essay on Védéha, p. 8

TRANSLATED INTO SINHALESE AND EDITED BY

THE REV. W. DHAMMÁNANDA STHAVIRA,

Principal of the P. Dhammachétiya Pariveṇa at Ratmaláṇa.

AND

THE REV. M. ÑÁṆISSARA,

AT THE SUGGESTION OF THEIR TEACHER,

THE VEN. H. SUMANGALA,

Chief Náyaka Théra of the Western Province and of the Shripáda; Principal of the Vidyódaya Pariveṇa at Máligákanda.

COLOMBO:
H. C. COTTLE, ACTING GOVERNMENT PRINTER, CEYLON.

1890.

Ind L 4119.13

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE ESTATE OF
CHARLES ROCKWELL LANMAN
MARCH 15, 1941

සමන්තකූටවණ්ණනාව.

ප්‍රතිරාජ පරිවෙණාධිපති

පූජ්‍යාචාර්ය්‍ය වෙදෙහ මහාස්වාමිපාදයන්වහන්සේ විසින්

විරචිතයි.

කොළඹ මාලිගාකන්දේ විද්‍යොදයපරිවෙණාධිපති

පූජ්‍යාචාර්ය්‍ය හික්කඩුවේ ශ්‍රීසුමඞ්ගලාභිධාන

දකුණු බටහිරි පලාත් සහිත

ශ්‍රීපාදස්ථානයෙහි ප්‍රධාන සඞ්ඝනායක ස්වාමිපාදයන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍යවූ

රත්මලානේ පරමධම්මචෛත්‍යපරිවෙණාධිවාසී

ආචාර්ය්‍ය වලානේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරස්වාමීන් සහ

ඤාණිස්සර සාමීන් විසින්

සකස්කොට ලියනලද පදාර්ථවර්ණනා සමෙතයි.

ආර්තර් හැමිල්ටන් ගෝර්ඩන් ලඞ්කාණ්ඩුකාරොත්තමයන් විසින්

පිළිගන්නාලදී.

කොළඹ:

එච්. සී. කොටල්, ලඞ්කාවේ රාජකීය මුද්‍රායන්ත්‍රාලයෙහි

වැඩබලන ප්‍රධානතැන විසින් මුද්‍රණයකරණලදී.

2433.

Presented to
H. C. Warren Esq. U.S.A.
by his friend
Revd W. Subhūti, P. N. M.
High Priest, Ceylon.

TO

HIS EXCELLENCY

THE HONOURABLE ARTHUR HAMILTON GORDON,

KNIGHT GRAND CROSS OF THE MOST DISTINGUISHED ORDER OF
ST. MICHAEL AND ST. GEORGE,

GOVERNOR AND COMMANDER-IN-CHIEF IN AND OVER

THE ISLAND OF CEYLON,

ETC. ETC.

AS A TOKEN OF GRATITUDE FOR THE ENCOURAGEMENT OF
ORIENTAL LITERATURE AND THE
PATRONISING OF THE PRINCIPAL SEATS OF LEARNING IN THE COLONY,

This Work is respectfully inscribed by

THE EDITORS.

PREFACE.

THE "Samanta Kúṭa Warṇaná" is a Páli poem composed by a renowned Elder of the Buddhist Church, named Vedeha, about six hundred and fifty years ago, at the request of Ráhula Maha Théra, an Abbot of the Brotherhood. The name of the poet is quite familiar to the student of Páli literature as the author of several excellent works, including the only ancient Siŋhalese Grammar now extant, "The Sidatsangaráwa."

The author has introduced his poem, entitled "A Description of the Peak," with a life of Gautama Buddhá, describing in detail many extraordinary incidents in his history. In the course of the narrative of Buddhá's visits to Laŋká, the poet takes occasion to describe, in glowing language, many parts of the Island, little known or explored at that time,—its hills and dales, mountains and rivers, especially the Kẹlani and the Mahavẹli-gaŋga—their fountains and scenery.

The descriptions of mountains and rivers, some by name, are truthful, though poetic. Forests and cities and their inhabitants are vividly depicted. Every part is duly apportioned and put in its proper place; and the whole poem is replete with chaste and beautiful imagery, clothed in language at once graceful and elegant,—all showing the master-hand of one who was a poet born and bred.

The want of a Siŋhalese paraphrase to this work has, however, deterred beginners in Páli studies from taking full advantage of its attractive contents. The Editors have, therefore, endeavoured to supply this need by subjoining a Siŋhalese translation to the Páli text.

In this work, as well as in that of revising and settling the text, we have received, and beg to acknowledge with thanks, the able assistance of our learned tutor, H. Sumangala Mahanáyaka Théra, the celebrated Principal of the Vidyódaya Parivéṇa.

We trust that the work, as now presented, will facilitate its study, and attract greater attention from students of the Páli Classics.

W. DHAMMÁNANDA THÉRA.

M. ÑÁNISSARA BHIKSHU.

P. Dhammachétiya College,
Ratmaláṇa, May 4, 1890.

විඥාපනය.

සුමනකූටවර්ණනා නම්වූ මෙම මාගධීපද්‍යප්‍රබන්ධයෙහි අප මහබෝසතාණන් තුසිත දිව්‍යලොකයෙහි "සන්තුසිත" දිව්‍යපුත්‍රව උපන් තැන් පටන් අතැවැස්සන් සමගවූ උරුවෙල්කසුප් මහතවුසාණන්ගේ අර්හත්ඵලප්‍රාප්තිය දක්වා ඇති ශ්‍රීසෞද්ධොදනී සම්බුද්ධචරිතය සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රකාශවී තිබේ.

එම ශාක්‍යමුනීන්ද්‍රචරිතය ප්‍රකාශවූ බොධිවංශ, දාඨාවංශ, ජිනචරිතාදි වෙනත් නොයෙක් ග්‍රන්ථ ඇති නුමුත් ඒ එකම ප්‍රකරණයකින්වත් ප්‍රකාශනොවන සෞගත චරිත රාශියක් විශෙෂවශයෙන් මෙහි ප්‍රකාශවෙයි.—එනම් අප බුදුන් ලක්දිව් වැඩි ගමන් ආදියයි. මේ ප්‍රකරණ කර්තෘ ආචාර්‍ය්‍යයන්වහන්සේගේ මුඛ්‍යාපෙක්ෂාවත් එම වියයුතුයි· ඒ අප ගොයුම් මාහිමියාණන් ලක්දිව් වැඩි ප්‍රස්තාවන්හිදී ලක්දිව යක්ෂභය සංසිඳවීම්, නයිදබර සංසිඳවීම්, කැලණි වැඩි ගමන්, සමන්දෙව්රදුන් අයැදමින් සමන්කුළුපව්වෙහි සිරිපාලකුණු පිහිටවීම් ආදිය මෙහි විසදකොට දක්වා තිබෙන හෙයින් විශිෂ්ට සම්බුද්ධචරිත රාශියක් මෙහි ප්‍රකාශ වන බව වැඩිදුරටත් සැලකියයුතුයි. එසේ ඒ විශෙෂචර්‍ය්‍යාප්‍රකාශයෙහිදී ලඞ්කාවේ ඒ ඒ පලාත් විශෙෂ හා ඒ ඒ පලාත්වල පර්වතාදීන්ගේ විශෙෂවිභාගද, කැලණි, මහවැලි ආදි ගඞ්ගා සම්භවාකෘතිද මනාසේ විභාවනයකොට තිබේ.

ග්‍රන්ථකරණයෙහි ප්‍රාප්තස්ථානයන්හි ප්‍රමාණ සලකා කවිජනයන්ගේ සිත් දිනාගන්නාලෙස පුරවර්ණනා වන වර්ණනාදියෙන් ස්වලඞ්කෘතකොට තිබෙනහෙයින් ඡන්දොලඞ්කාරාදියෙන්ද සමුල්ලසිත බව පෙණෙයි.

එහෙයින්ම ලඞ්කාවේ මාගධී කාව්‍යකර්තෘවරයන් විසින් මෙම පද්‍යබන්ධනය සමාදරයෙන් පරිශීලනය කරගෙණ එනලද සිරිත මේ දක්වා පවතිනවා මෙන් දාඨාවංශ, අත්තනගලුවංශ, ජිනචරිතාදි උසස් පඞ්ක්තියේ මාගධී කාව්‍ය විශ

යෙහි මෙම සමන්තකූටවර්ණනා නම් පාලිකාව්‍යයත් වෘද්ධ පණ්ඩිතයන් විසින් බුහුමන් පෙරටුව පිළිගන්නාලදී.

මෙම ගාථාමය ප්‍රකරණයෙහි ගෞරවය මාගධී කාව්‍ය භාවිතාකිරීමෙහි තත්පරවූ වෘද්ධජනයන් විෂයෙහි ස්වතඃසිද්ධයි. මෙහි කාලය කලිකාලසාහිත්‍ය සර්වඥපණ්ඩිත පරාක්‍රමබාහු මහරජතුමන්ගේ කාලය හෙයින් පූජ්‍යපණ්ඩිතයන්ගෙන් ලඞ්කාව එකොභාස කාලයයි.

මිට අර්ථවර්ණනාවක් කොට අපේ ධර්මාචාර්යෝත්තම විද්‍යොදයපිරිවෙන් මාහිමියානන්ට ආචාර්යප්‍රාභෘතයක් වශයෙන් පුදනලෙස රත්මලානේ පරමධම්මචෙතියාරාමවිහාරාධිපති අපගේ ආචාර්යවූ දෙහිපිටියේ සඞ්ඝරක්ඛිතාභිධාන ස්ථවිර ස්වාමිපාදයන් විසින් කරණලද ආරාධනාව පිළිගෙණ අපේ ඤාණිස්සරාභිධාන භික්ෂුනම සමග මෙම අර්ථවර්ණනාව ලියා ඉන් පුද, යථොක්ත විද්‍යොදයපරිවෙණාධිපති අපේ ආචාර්යෝත්තම ශ්‍රීසුමඞ්ගලාභිධාන නායකස්ථවිරස්වාමිපාද යන්වහන්සේගේ විශිෂ්ටොපදෙශයෙන් ශුද්ධකරණලදී.

අපේ මේ අර්ථව්‍යාඛ්‍යානයට පෙර තුබුනැයි අසනුලැබී දුකසේ සොයාගන්නාලද මෙහි ගැටපද පත්ඉරු තුණ ඉවහල්වූ බව සතුටින් මතක්කරමු.

යථොක්ත අප ආචාර්යෝත්තම විද්‍යොදයපරිවෙණාධිපතීන් වහන්සේ විසින් මේ පොත සම්බන්ධ කාරණ ලඞ්කාණ්ඩු කාර උතුමානන්වහන්සේට මතක්කරණලදින්, එම අති ගෞරවාර්හ ආර්තර් හැමිල්ටන් ගෝර්ඩන් ලඞ්කේශ්ව රෙතුමයන්ගේ ආඥවපිට රාජකීය මුද්‍රායන්ත්‍රාලයෙහි මුද්‍ර ණය කරවනලදී.

මුද්‍රණයෙහිදී එහි ප්‍රධානතැන්පත් ස්කීන් මහතා සහ උපප්‍රධානවූ කොටල් මහතාත් ඉතා ඕනෑකමින් සහ සැලකි ල්ලෙනුත් මෙහි කටයුතු ඉෂ්ටකල බවද මතක්කරමු.

මේවගට, වලානේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයෝය.

ශ්‍රී බු. ව. 2433 වෙසක් පුර 15වක් ලත් රවි දින
රත්මලානේ පරමධම්මචෙතිය පිරිවෙණේදීය.

ERRATA.

ශුද්ධිපත්‍රය.

ගාථාවන්හි.

පිඨ.	ගාථා.	අශුද්ධ.	ශුද්ධ.
21	75	දුගගන්ධං	දුග්ගන්ධං
48	180	හෙඩුව	හෙණ්ඩුව
76	296	නාරසාරපිං	නරසාරපිං
96	381	පක්ඛිපන්තා	පක්ඛිපන්ති
149	539	සනතිහෙන	සන්තිහෙන
192	684	ශුධාසිනං	සුධාසිතං

සන්නයෙහි.

පිට.	සන්න.	වරද.	නිවරද.
27	100	(ඒ හන්සළුව)	තං, ඒ හන්සළුව ;
29	107	පුරස්ත්‍රීන්ගේ;	පුරස්ත්‍රීන්ගේ; සොම, සෞම්‍යවූ ;
36	132	බෝසත්තෙම ;	බෝසත්තෙම; අධිවාසෙත්වා, ඉවසා ;
39	147	සේක්;	සේක්; දළ්හමානසො, දැඩිසිත් ඇතිසේක් ;
43	161	ලුගගාමහි	ලුතගගාමහි
65	251	සමීපයෙහි;	සමීපයෙහි; නහසා, අහසින්;
66	258	දුමමනො, අසනතුෂ්ටසිත් ඇතිවූයේ;	දුම්මනො හුත්වා, අසන්තුෂ්ටසිත්ඇතිව ;
79	310	මාපෙත්වාන	මාපයිත්වාන;

පිට.	සන්න.	වරද.	නිවරද.
82	324	දිගරන්තරං,	දිගන්තරං,
83	329	මුහුණු ඇති ;	මුහුණු ඇති; භ්‍රකුටිවලිලලාටකො, භ්‍රැකුටිත රැලි සහිත නලලක් ඇති ;
94	373	සත්‍වමෙතම;	සත්‍වමෙතම; තදා, එකල්හි ;
98	388	විඩිවූ ;	විඩිවූ ; මහන්තං, මහත්වූ ;
109	423	තං	එතං
115	441	ධීරයන්වහන්ස ;	ධීරවූ; සාමි, ස්වාමින්වහන්ස ;
128	477	යුගන්ධරෙ	යුගන්ධරමහි
141	515	උරුනාගවනාභිධානං,	තං උරුනාගවනාභිධානං, ඒ
157	559	අත්;	භුජයන් ;
157	559	කකීශවූවාහු ;	කකීශවූවාහු ; ගජ්ජනං ගජ්ජයන්තා, ගිගුම් ගුගුරුවන්නාහු ;
164	578	සිතා	සිතන
174	607	නිග්ගත	පරිනිග්ගත
182	637	දන්වුන්;	දන්නවුන් ;
190	675	තත්‍ථ, ඒ පාවිල්හි ;	තත්‍ථ උපරි, ඒමත්තෙහි;

ප්‍රස්තාවනා.

නමාම සාරායනමාමකාසකිං
සකිං මහාකාරමහානතිප්පභං,
පභඞ්කරං සඞ්කරසාධුදස්සිනං
සිනං ජනන්තස්ස ජනන්තකාරිනං.

නමාමරාමායතමාමරායනං
යනං නිරොධස්ස නිරොධමග්ගදං,
ගදං මුනින්දස්ස මුනින්දපූජිතං
ජිතප්පදං ධම්මපදං පරායණං.

නමාම සන්තං පනමාම සඝගුණං
ගුණප්පදං ධම්මපදංසුබොධිතං,
ධිතඞ්ගසුඛිං තරසුඛිදුනිරං
නිරඞ්ගණං තං ගණනීරජකරං
(සද්දත්ථයමකා.)

විවාදිසන්දෙහපදප්පධංසිනා
පසත්ථසත්ථන්තරපාරදස්සිනා,
විදූහ වෙදෙහ මහාසිවෙසිනා
කතා තතා යා සුමනන්දිවණ්ණනා.

තස්සාත්ථජාතමවගන්තුමනප්පපඤ්ඤා
පඤ්ඤාතතානතිනිපුණා නිපුණත්ථදස්සී,
හොන්තිප්පභූ න පභවො කිල යෙ'ප්පපඤ්ඤා
තන්තං හිතත්ථවරමත්ථ සමිජ්ඣතූති.

විනීතවාණී නිජවාණිරීතියා
පාඨප්පසුඛීකරණානුපුබ්බකං,
විතන්විතුනන්තං හතසබ්බකිබ්බිසා
වත්තපාරිතෙහාම මයං මනත්තකා.

සමන්තකූටවර්ණනාව.

“සංඥං නිමිත්තං කර්තාරං පරිමාණං ප්‍රයොජනම්,

ප්‍රාගුක්ත්වා සර්වතන්ත්‍රාණං පශ්චාද්ව්‍යාඛ්‍යානුවර්ණයෙත්”

යනු ප්‍රාක්තනාචාර්ය වචනහෙයින් ප්‍රථමකොට සංඥාද්‍යර්ථ පඤ්චක විභාවනය වර්ණනාකාරයන්ගේ පුරොභාව්‍ය ධර්මතාවක්ව තිබේ. එහෙයින් එකී ආචාර්ය වචනානුශාසනාව “සමන්තකූට වර්ණනා” නම්වූ මෙම පද්‍යප්‍රකරණය සම්බන්ධ සංඥාද්‍යර්ථ පඤ්චකය යථාක්‍රමයෙන් දක්වනු ලැබේ.

සංඥා—“සමන්තකූට වර්ණනා” යනු මෙහි සංඥා (නාම)යි.

හුදෙක් සමන්තකූට පර්වතය සම්බන්ධ වර්ණනාවම නොව තදාශ්‍රිත අන්‍යකථා ප්‍රබන්ධ ඇතද මුඛ්‍යවශයෙන් සමන්තකූට පර්වත වර්ණනාවිෂයකොට ග්‍රන්ථ කර්තෘ ආචාර්යයන්වහන්සේ ප්‍රකරණ ක්‍රියායෙහි ප්‍රසඞ්ගහෙයින් අන්වර්ථ වශයෙන් මේ ප්‍රකරණය “සමන්තකූට වර්ණනා” නම් වී.

නිමිත්ත—බාහ්‍යාභ්‍යන්තර වශයෙන් ද්විවිධයි—ඉන් බාහ්‍ය නිමිත්තනම්, අරණ්‍යවාසී රාහුල මහාස්ථවිරොත්තමයන්වහන්සේගේ ආරාධනාවයි; අන්තර්නිමිත්ත හෙවත් අභ්‍යන්තර නිමිත්තනම්, මේ ප්‍රකරණය පරිශීලනයෙන් පශ්චිම ජනතාවට අර්ථසිද්ධියක් උවමැනව යන කරුණාපරචෙතනායි.

කර්තෘ—කවිකුලතිලකායමාන වනරත්නානන්දාභිධාන මහාස්ථවිරොත්තමයන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍යවූ, කලිකාලසාහිත්‍ය සර්වඥපණ්ඩිතපරාක්‍රමබාහු මහරජානන්ගේ ප්‍රතිරාජදෙව නම් ඇමතියානන් විසින් කරවනලදහෙයින් ප්‍රතිරාජ නම් පිරිවෙන්හි අධිස්වාමිවූ බ්‍රාහ්මණවංශොද්භූත පූජ්‍යාචාර්ය වෙදෙහ මහාස්වාමිපාදයෝයි.*

---

* මහානාම රජු දවස අර්ථකථාචාර්ය බුද්ධඝොෂ මහාස්ථවිර ස්වාමීන් පටන් කලිකාලසාහිත්‍යසර්වඥපණ්ඩිතපරාක්‍රමබාහු මහරජානන් කාලය දක්වා ඇතිවූ ග්‍රන්ථකරණාදීශයන් බොහෝ ශාසනසඞ්ග්‍රහ කළ උතුමන් “ශාසනාවතාර” නම් ප්‍රකරණයෙහි “යටකී මහානාමරජු දවස බුද්ධඝොෂ නම් අටුවාචාරී මහාස්ථවිරපාදයන් පටන් මේ අතුරෙහි බුද්ධදින්නය, ධම්ම

පරිමාණ—පඨම මාරවිජයකථා, දුතිය මාරවිජයකථා, තතිය මාරවිජයකථා, චතුත්ථ මාරවිජයකථා, පඤ්චම මාරවිජයකථා, ඡට්ඨ මාරවිජයකථා, සත්තම මාරවිජයකථා, අට්ඨම මාරවිජය කථා, නවම මාරවිජයකථා, දසම මාරවිජයකථා, ඒකාදසම මාරවිජයකථා, (තත්සාමාන්‍ය) අභිසම්බෝධිකථා, පඨමසත්තාහ, දුතිය සත්තාහ, තතිය සත්තාහ, චතුත්ථ සත්තාහ, පඤ්චම සත්තාහ, ඡට්ඨ සත්තාහ, සත්තම සත්තාහ, ලඞ්කාය පඨමාගමනකථා, දුතියාගමන කථා, කල්‍යාණිදෙසාගමන කථා, සමන්තකූට වණ්ණනාකථායයි භාගවශයෙන් දෙවිස්සකි; ගාථාවශයෙන් ෂණ්ණවත්‍යධික සප්තශත* ගාථාකෙණෙක් වෙති.

ප්‍රයෝජන—මෙම කථාප්‍රබන්ධය දැනගැණීමෙන් ලෝකයාගේ ශාස්ත්‍රාගම පටුත්වය හා එහෙයින්ම රත්නත්‍රය කෙරෙහි භක්තිශ්‍රද්ධාතිශය ඇතිවීමෙන් සර්වදුඃඛක්ෂයවූ ශාන්තසුඛ ප්‍රාප්තියෙහි කෞශල්‍යයයි.

මේ මෙහි සංක්ෂිප්තපවත්තිවිභාවනයයි.

පාලය, ජෝතිපාලය, ඛෙමය, ධර්මශ්‍රිය, නන්දය, ආනන්දය, අනුරුද්ධය, උපතිෂ්‍යය, බුද්ධරක්ෂිතය, මෞද්ගල්‍යායනය යනාදි ආචාර්ය මහාස්ථවිරයන් හා ඒකශ්‍රැතින් අනෙකසහස්‍රග්‍රන්ථධාරණයට සමර්ථවූ වජ්‍රඥානඇති ශාරිපුත්‍ර මහාස්වාමිපාදයන් පටන් සඞ්ඝරක්ෂිතය, සුමඞ්ගලය, වාගීශ්වරය, ධර්මකීර්තිය, නාගසෙනය, ආනන්දය, වෙදෙහය, බුද්ධප්පියය, අනවමදර්ශිය, යනාදි මහාස්ථවිරයෝ නොයෙක් ටීකාඨකථා හා තත්ප්‍රවෙශොපායවූ අනෙකප්‍රකාර ධර්මප්‍රබන්ධ හා සන්න ගැටපද පිටපත් ආදිය උපදවා බුදුන්ගේ පර්‍යාප්ති ශාසනය බැබලවූහ" යනාදීන් දක්වා තිබෙන ආකාර සලකාගැත්මම ග්‍රන්ථ ගෞරවය හා ග්‍රන්ථකර්තෘ ආචාර්‍යයන්ගේ ගෞරවයපිණිසත් ප්‍රමාණවෙයි.

* ග්‍රන්ථකර්තෘ සඳශීතාදි ජ්‍යොතක ෂඩ්ගාථා හැරයි.

සන්න සහිත

සමන්තකූටවණ්ණනාව.

SAMANTA KÚṬA WARṆANÁ.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1. **සතතවිතතකිත්තිං ධස්තකන්දප්පදප්පං**
තිභවහිතවිධානං සබ්බලොකෙකකෙතුං,
අමිතමතිමනඝං සන්තිදං මෙරුසාරං
සුගතමහමුදාරං රූපසාරං නමාමි.

"අහං සුගතං නමාමි" යනු මෙහි ක්‍රියාකාරකපදසම්බන්ධයි. අහං, මම ; සුගතං, සර්වඥයන්වහන්සේ ; නමාමි, වඳිමි.

(කෙබඳුවූ සර්වඥකෙණෙක්ද යත්?)

1. සතත, අනවරතයෙන් ; විතත, පතළාවූ ; කිත්තිං, (**"ඉතිපි සො භගවා අරහං"** යනාදීන් උක්ත) කීර්තිඇති ; ධස්ත, නසනලද ; කන්දප්පදප්පං, අනඞ්ගාභිමාන ඇති ; තිභව, භවත්‍රයට ; හිතවිධානං, අභිවෘද්ධි කරන්නාවූ ; සබ්බ ලොක, මුළුලොවට ; එකකෙතුං, අද්විතීයධ්වජයක් වැනිවූ ; අමිතමතිං, අප්‍රමාණප්‍රඥාතිශය ඇති ; අනඝං, අනඝවූ ; සන්තිදං, ශාන්ති සඞ්ඛ්‍යාතනිර්වාණය දෙන්නාවූ ; මෙරුසාරං, (චතුර්විධ වීර්‍ය්‍යාධිෂ්ඨානාදී ගුණයෙන්) මහාමෙරුපර්වතය මෙන් ස්ථිරසාරවූ ; රූපසාරං, (ද්වාත්‍රිංශත්වර මහාපුරුෂ ලක්ෂණසමෙත) රූපයෙන් සාර (උතුම්) වූ ; උදාරං, (ගුණයෙන්) මහත්වූ ; සුගතං, සර්වඥයන්වහන්සේ ; අහං, මම ; නමාමි, (සකසා) වඳිමි.

2. හතදුරිතතුසාරං මොහපඞ්කාපතාපං
මනකමලවිකාසං ජන්තූනං සෙසකානං,
කුමතිකුමුදනාසං බුද්ධපුබ්බාචලග්ගා
උදිතමහමුදාරං ධම්මභානුං නමාමි.

3. සකලවිමලසීලං ධූතපාපාරිජාලං
සුරනරමහනීයං පාහුණෙය්‍යාහුණෙය්‍යං,
උජුපථපටිපන්නං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ජනානං
ගණමහමභිවන්දෙ සාරදං සාදරෙන.

---

2. හතදුරිතතුසාරං—හත, නසනලද ; දුරිතතුසාරං, පාප නැමති තුහින ඇති ; මොහපඞ්කාපතාපං, අවිද්‍යා නැමති කැඳිම ශුෂ්ක කරන්නාවූ ; සෙසකානං, යහපත් නිර්වාණමාර්ග ගවේෂීවූ ; (නොහොත්) අශෙසකානං, නිරවශෙෂවූ ; ජන්තූනං, සත්වයන්ගේ ; මනකමලවිකාසං, චිත්තසන්තාන නැමති පද්ම ප්‍රබොධකාරීවූ ; කුමති, දුර්බුද්ධි නැමති ; කුමුදනාසං, කෛරව නෂ්ටකාරීවූ ; බුද්ධ, සර්වඥනැමති ; පුබ්බාචලග්ගා, උදයපර්වතාග්‍රයෙන් ; උදිතං, පහළවූ ; උදාරං, (ගුණයෙන්) මහත්වූ ; ධම්මභානුං, සද්ධර්ම නැමති සූර්යයා ; අහං, මම ; නමාමි, (සකසා) වඳිමි.

3. සකලවිමලසීලං, අශෙෂ නිර්මලශීල (සතාඬ) ඇති ; ධූත පාපාරිජාලං—ධූත, කම්පා කොට හරණලද ; පාපඅරිජාලං, පාප නැමති ශත්‍රුසමූහ ඇති ; සුරනර, දිව්‍යමනුෂ්‍යයන් විසින් ; මහනීයං, පිදියයුතුවූ ; පාහුණෙය්‍යං, අමුතු පඬුරු පිදීමට සුදුසුවූ; ආහුණෙය්‍යං, සියලු සත්කාරයට සුදුසුවූ ; උජුපථපටිපන්නං, (ආර්ය අෂ්ටාඞ්ගිකමාර්ගසඞ්ඛ්‍යාත) ඍජුවූ මාර්ගයට පිළිපන්නාවූ ; ජනානං, සත්වයන්ට ; පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං, පුණ්‍යක්ෂෙත්‍රවූ ; සාරදං, උත්තමඵල දායකවූ; ගණං, ආර්යසඞ්ඝයාවහන්සේ ; අහං, මම; සාදරෙන, ආදරාන්විත සිතින් යුක්තව හෙවත් ස්වකීයාදරයෙන් ; අභිවන්දෙ, (සකසා) වඳිමි.

4. ඉති කළිතපණාමො හනත්වා සබ්බොපසග්ගෙ
සුගතවිමලපාදම්භොජසම්පාතපූතං,
සුමනසිඛරිරජ්ජං වණ්ණයිස්සං සුරානං
වසතිමතුලමෙතං සාධුජන්තූ සුණන්තු.

5. සවණා ලපනාචෙව සතියාචාපි වන්දනා,
යස්ස සම්මා සුඛී හොති නිබ්බාණමාධිගච්ඡති.

6. තස්මා සප්පුරිසෙහෙදං පත්ථෙන්තෙහි තිසම්පදං,
සවණීයංහි සාධූහි අවික්ඛිත්තෙන චෙතසා.

---

4. ඉති, මෙසේ ; කළිත, කරණලද ; පණාමා, ප්‍රණමහෙතුවෙන් ; සබ්බඋපසග්ගෙ, සියලු උපද්‍රවයන් ; හනත්වා, නසා ; සුගත, සර්වඥයන්වහන්සේගේ ; විමලපාදම්භොජ, නිර්මලශ්‍රී පාදපද්මය ; සම්පාත, තැබීමෙන් ; පූතං, පවිත්‍රවූ ; සුරානං, දෙවියන්ගේ ; වසතිං, වාසස්ථානවූ ; සුමනසිඛරිරජ්ජං, සමනත්ත කූටපර්වතරාජයා ; වණ්ණයිස්සං, (පද්‍යබන්ධනමුඛයෙන්) වර්ණනාකරන්නෙමි ; ජනත්තු, සත්වයෝ ; සාධු, මනාකොට ; (නොහොත්) සාධුජන්තූ, සජ්ජනයෝතුමූ ; අතුලං, අසදෘශවූ ; එතං, මේ (වක්ෂ්‍යමාණ වර්ණනාව ; සුණන්තු, (ශ්‍රොත්‍රාවධාන කොට) අසත්වා.

5. යස්ස, යම් (සර්වඥ) කෙණෙකුගේ ; සවණා, (ගුණ) ශ්‍රවණයෙන්ද ; ලපනාචෙව, (ගුණ) කීමෙන්ද ; සතියාච, (ගුණ) සිහිකිරීමෙන්ද ; අපි, නැවත ; වන්දනා, (යම් සර්වඥකෙණෙකුට) වැඳීමෙන්ද ; සම්මා, මනාකොට ; සුඛී හොති, (යම්හෙයකින් කත්තෘතෙම) සුව ඇත්තේවේද ; නිබ්බාණම අධිගච්ඡති නිර්වාණයටත් පැමිණේද.

6. තස්මා, එහෙයින් ; තිසම්පදං, (මානුෂික දිව්‍ය නිර්වාණ යන) ත්‍රිවර්ගසම්පත්තිය ; පත්ථෙන්තෙහි, ප්‍රාර්ථනා කරන්නාවූ ; සප්පුරිසෙහි, සත්පුරුෂයන් විසින් ; ඉදං, මේ ප්‍රකරණය ; සාධූහි, සොභන ධර්මයන් කරණකොටගෙණ ; අවික්ඛිත්තෙන චෙතසා, වික්ෂිප්තනොවූ සිතින් යුක්තව ; සවණීයංහි, ශ්‍රවස කටයුක්තේමය.

උපන්‍යාසයි.

7. යො ලොකතිලකො නාථො පූරෙත්වා දසපාරමී,
ජාතො'සි තුසිතෙ කායෙ සන්තුසිතො'ති විස්සුතො.

8. ආරාධිතො සුරාදීහි කාලො මාරිස තෙ අයං,
තිණ්ණො තාරයිමං ලොකං බහු අප්පරජක්ඛකා.

9. එතදත්ථාය තෙ වීර පූරිතා දසපාරමී,
බාහුං පිතුස්ස පුත්තො'ව ලොකො අලම්බතෙ තුවං.

10. තෙසං තං වචනං සුත්වා මහාසත්තො මහාමුනි,
විලොකනෙ විලොකෙත්වා පඤ්චාමලවිලොචනො.

---

7. ලොකතිලකො, තුන්ලොවට තිලකායමානවූ ; යො නාථො, යම් (ලොක) ස්වාමිකෙණෙක් ; දසපාරමී, දශපාරමී ධර්මයන් ; පූරෙත්වා, පුරා ; තුසිතෙ කායෙ, තුසිතදෙවනිකායෙහි; සන්තුසිතොති, සන්තුසිත දිව්‍ය (පුත්‍රයා)යයි; විස්සුතො, ප්‍රසිද්ධවූයේ ; ජාතො ආසි, උත්පන්න වූයේද.

8, 9. මාරිස, නිදුකානන්වහන්ස ; තෙ, නුඹවහන්සේට ; අයංකාලො, (බුදුවීමට) මේ කල් වන්නේය ; තිණ්ණො, (සසර සයුරෙන්) එතරවූයෙක්ව; ඉමං ලොකං, මේ ලෝවැසි ජනයා ; තාරය, (සසරින්) එතර කරව; අප්පරජක්ඛකා, ප්‍රඥාචක්ෂුෂෙහි අල්පවූ රාගාදි රජස් ඇත්තෝ ; බහූ, බොහෝ වෙති.

වීර, වීරයන්වහන්ස ; තෙ, නුඹවහන්සේ විසින් ; එතදත්ථාය, මේ අර්ථය පිණිස ; දසපාරමී, දශපාරමී ධර්මයෝ ; පූරිතා, පුරණලද්දහ, පිතුස්ස බාහුං, පියා අත (එල්ලෙන්නාවූ); පුත්තො ඉව, පුතකු මෙන්; ලොකො, ලෝවැසිතෙමේ; තුවං, නුඹවහන්සේ; අලම්බතෙ, එල්බේයයි; සුරාදීහි, දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදීන් විසින් ; ආරාධිතො, ආරාධනා කරණලද්දේද.

10. මහාමති, මහත් බුද්ධිමත්වූ ; අමලවිලොචනො, නිර්මල ප්‍රඥාචක්ෂුසැති ; මහාසත්තො, ඒ මහාබොධිසත්වතෙම ; තෙසං, ඔවුන්ගේ ; තං වචනං, ඒ (ආරාධනා) වචනය ; සුත්වා, අසා ; පඤ්චවිලොකනෙ, පස්බැලුම් ; විලොකෙත්වා, බලා.

11. ජම්බුදීපඞ්ගනාකමලෙ කණ්ණිකා'ව මනොරමා,
පුරී කපිලවත්ථු'සි විසාණි'ව සුධාසිනං.

12. සිඞ්ගීනික්ඛමයාභාස තුඞ්ගසිඞ්ගසමඞ්ගිනා,
මණිසීහපඤ්ජරාකිණ්ණා (1) පාසාදා යත්ථ භාසරෙ.

13 සඝනෙ ගගනෙ නිච්චං සතෙරතසතානි'ව,
අනිලෙරිතපජ්ජොතසොණ්ණකෙතූ අහූ යහිං.

14. ජනානං නීලනෙත්තෙහි වදනෙහි ච යාපුරී,
මධුපාලිසමොනද්ධ කඤ්ජනීසිරිමාවහෙ.

---

11. ජම්බුදීප, ජම්බුද්වීප නැමති ; අඞ්ගනාකමලෙ, උතුම්වූ පද්ම යෙහි ; මනොරමා, සිත්කලුවූ ; කණ්ණිකා ඉව, අනඝකර්ණිකාවක් වැනිවූද; සුධාසිනං, දෙවියන්ගේ; විසාණි ඉව, විෂාණ නම් රාජධානිය වැනිවූද ; කපිලවත්ථු, කිඹුල්වත් නම්වූ ; පුරී, නාගරියක් ; ආසි, වී.

12. යත්ථ, යම් පුරයෙක්හි ; සිඞ්ගීනික්ඛමය, සිඞ්ගී ස්වර්ණයෙන් කරණලද්දවූ ; ආභාස, ආලොක ඇත්තාවූ ; තුඞ්ග, ප්‍රාංශුවූ ; සිඞ්ග, (ප්‍රාසාද) ශෘඞ්ගයෙන් ; සමඞ්ගිනා, සමුපෙතවූ ; මණිසීහපඤ්ජර, මිණිසිමැදුරෙන් ; ආකිණ්ණා, ගැවසීගත්තාවූ ; පාසාදා, ප්‍රාසාදයෝ ; භාසරෙ, බබලත්ද.

13. යහිං, යම් පුරයෙක්හි ; සඝනෙ, මෙඝ සහිතවූ ; ගගනෙ, අහස්තෙලෙහි ; සතෙරතසතානි ඉව, සියගණින් විදුලි සෙයින් ; අනිලෙරිත, වාතයෙන් කම්පිතවූ ; පජ්ජොත, (එසෙසින්ම) බබලන්නාවූ ; සොණ්ණකෙතූ, ස්වර්ණධ්වජයෝ; නිච්චං, සතතයෙන් ; අහූ, වූද.

14. යා පුරී, යම් නගරියක් ; ජනානං, ජනයන්ගේ ; නීලනෙත්තෙහි, නීලවර්ණනෙත්‍රයෙන්ද ; වදනෙහි ච, වක්ත්‍රයෙන්ද ; මධුපාලි, භෘඞ්ගශ්‍රේණීන් විසින් ; සමොනද්ධ, ගැවසීගත්තාවූ ; කඤ්ජනීසිරිං, පද්මිනී විලාසයක් ; ආවහෙ, උසුලන්නීද.

15. රඞ්ගතුඞ්ගතුරඞ්ගෙහි ගජ්ජන්තෙහිව යා පුරි,
සඝොසුත්තුඞ්ගකල්ලොල ලොලසාගරසන්නිභා.

16. අවහමානා'ව දෙවානං පුරලඛ්‍යා භුජාරිව,
මන්දානිලෙරිතා තුඞ්ගනානාරාගධජා යහිං.

17. නානාවෙසධරා යස්මිං නානාභූසනභූසිතා,
නානාසම්පත්තිසංයුත්තා නානාවිජ්ජාසු පාරගා.

18. නවයොබ්බනඋද්දාමා රූපෙන ච මනොහරා,
සබ්බෙසු නිරතා නිච්චං අනක්කුට්ඨකුලා සියුං.

---

15. යා පුරී, යම් පුරියක්; රඞ්ග, නෘත්‍ය ග්‍රහණය කළාවූ; තුඞ්ග, උස්වූ; තුරඞ්ගෙහිව, අශ්වයන් කරණකොටගෙණද; ගජ්ජන්තෙහිව, (හස්ත්‍යාදීන්ගේ) ගර්ජනායෙන්ද; සඝොස, ඝොෂා සහිතවූ; උත්තුඞ්ග, උස්ව නැංගාවූ; කල්ලොල, රළපතරින්; ලොල, ලුලිතවූ; සාගරසන්නිභා, සමුද්‍රය සමාන වීද.

16. යහිං, යම් පුරයෙක්හි; දෙවානං, දෙවියන්; අවහමානාඉව, කැඳවන්නන් වැනි; පුරලඛ්‍යා, නගරශ්‍රීයගේ; භුජා ඉව, බාහුන් මෙන්; මන්දානිල, මන්දමාරුතයෙන්; ඊරිතා, කම්පිතවූ; තුඞ්ග, ප්‍රාංශුවූ; නානාරාගධජා, නානාවර්ණ ධවජයෝ, (බබලත්ද.)

17. යස්මිං, යම් පුරයෙක්හි; නානාවෙසධරා, අනෙකවෙස ධාරීහුද; නානාභූසන භූසිතා, නානාභරණයෙන් සැරසුනාහුද; නානාසම්පත්ති, නොයෙක් සම්පත්තීන්; සංයුත්තා, යුක්තවූවාහුද; නානා විජ්ජාසු, නොයෙක් විද්‍යාවන්හි; පාරගා, පරතෙරට ගියාහුද.

18. නවයොබ්බන, අභිනව යෞවනයෙන්; උද්දාමා, අතිශයින් උඩඟු වූවාහුද; රූපෙන, රූපලාවණ්‍යයෙන්; මනොහරා ච, මනොඥයෝද; නිච්චං, සතතයෙන්: සබ්බෙසු, සබ්බස්හි; නිරතා, ඇළුනාහුද; අනක්කුට්ඨකුලා, (ජාතිවාදයෙන්) ආක්‍රොශ නොකරණලද වංශවත්හුද; සියුං, වෙද්ද.

19. නිච්චං කීළාවිදද්ධාහි නරනාරීහි සෙවිතා,
සා පුරී සාධු රූපා'සි මධුරාලාපිනීහිච.*

20. තස්මිං සද්ධාදයොපෙත ඔක්කාකකුල කෙතුකො,
සුද්ධොදනව්හයො ආසි විස්සුතො භුවනත්තයෙ.

21. යස්සඩ්ඝිකමලෙ සබ්බභූභුජානං මහීතලෙ,
කිරීටමණිභිංගාලී කීළන්තීව නිරන්තරං.

22. යස්ස පත්ථට තෙජෙන පුරන්තොපි දිවාකරෙ,
වහතීවම්බරෙ ලීලං ඔසධීපතිනො දිවා.

---

19. සාපුරී, යම් පුරියක්තොමෝ; නිච්චං, නිරන්තරයෙන්; කීළාවිදද්ධාහි, ක්‍රීඩාවන්හි නිපුණවූ; නරනාරීහි, පුරුෂස්ත්‍රීන් විසින්ද; මධුරාලාපිනීහිච, මිහිරුහී කියන්නියන්විසින්ද; සෙවිතා, සෙව්නාලද්දී සාධුරූපා ආසි, මනොහර ස්වරූප ඇත්තියක් විද.

20. තස්මිං, ඒ පුරයෙහි; සද්ධාදයොපෙත, ශ්‍රද්ධාවෙන්හා දයාවෙන් යුක්තවූ; ඔක්කාකකුල, ඉක්ෂ්වාකුවංශයට; කෙතුකො, ධ්වජයක්වූ; භුවනත්තයෙ, ලොකත්‍රයෙහි; විස්සුතො, ප්‍රසිද්ධවූ; සුද්ධොදනව්හයො, ශුද්ධොදන නම් පෘථිවීශ්වරොත්තමයෙක්; ආසි, වී.

21. මහීතලෙ, පෘථිවිතලයෙහි; සබ්බභූභුජානං, සියලු නරෙන්ද්‍රයන්ගේ; කිරීටමණී, මකුටමාණික්‍ය නැමති; භිංගාලී, භෘංගශ්‍රෙණීහු; යස්ස, යම් රජෙකුගේ; අඩ්ඝිකමලෙ, පාපියුම්හි; නිරන්තරං, සතතයෙන්; කීළන්ති ඉව, ක්‍රීඩාකරන්නාන් මෙන් වෙත්ද.

22. අම්බරෙ, ආකාශයෙහි; යස්ස, යමෙකුගේ; පත්ථටතෙජෙන, පතළාවූ තෙජෝමහිමයෙන්; පුරන්තො, නගරාභ්‍යන්තරයෙහිවූ; දිවාකරෙ අපි, හිරුතෙමේද; දිවා, දවල්හිවූ; ඔසධිපතිනො, චන්ද්‍රයාගේ; ලීලං, ලීලාව; වහති ඉව, උසුලන්නාක් මෙන් වීද.

---

* "මධුරාලාපිනීවහා."

23\. යස්ස දානප්පවාහොතු නානායාචකජන්තුනං,
මනොදධීසු වෙලමෙතික්කමමෙනොව සන්තතං.

24\. මතියා සුරමන්තීව ධනෙන ධනදෙවිය,
රූපෙන කුසුමෙසු'ව යො ජුම්භති මහීතලෙ.

25\. තස්සාභිසිත්තා රජ්ජෙන මහාමායා'ති විස්සුතා,
චන්දිකා විය චන්දස්ස ගිරිජා'ව කපාලිනො.

26\. ලක්ඛී'ව වාසුදෙවස්ස සීතා'ව රාමරාජිනො,
මහෙසී'සි වරාරොහා සුන්දරී සුන්දරාධරා.

23\. යස්ස, යමෙකුගේ ; දානප්පවාහොතු, දානනැමති ජල ප්‍රවාහයතෙම ; නානායාචකජන්තුනං, නොයෙක් යාචකජන යන්ගේ ; මනොදධීසු, චිත්තාර්ණවයන්හි ; වෙලනෙත, වෙරල කණ ; සන්තතං, නිරන්තරයෙන් ; අතික්කමමෙනො ඉව, (පුරා) ඉක්මවන්නෙක් මෙන් වීද.

24\. යො, යමෙක්තෙම ; මතියා, ප්‍රඥාවෙන් ; සුරමන්තී ඉව, වෘහස්පති මෙන්ද ; ධනෙන, වස්තුවෙන් ධනදෙවිය, කුවෙරයා මෙන්ද ; රූපෙන, රූපශොභාවෙන් ; කුසුමෙසු ඉව, පුෂ්ප වාණයා මෙන්ද ; මහීතලෙ, මිහිතෙලෙහි ; ජුම්භති ; බබලාද.

25, 26. චන්දස්ස, චන්ද්‍රයාගේ ; චන්දිකාවිය, මරීචිය වැනිවූ ; කපාලිනො, ඊශ්වරයාගේ ; ගිරිජා ඉව, පාර්වතිය වැනිවූ ; වාසුදෙවස්ස, විෂ්ණුගේ ; ලක්ඛිඉව, ශ්‍රීකාන්තාව වැනිවූ ; රාමරාජිනො, (දශරථ පුත්‍රවූ) රාමරජහුගේ ; සීතා ඉව, (ජනකරාජ දුහිතෘවූ) සීතාදෙවියවැනිවූ ; වරාරොහා, ප්‍රශස්ත කායප්‍රදෙශ ඇති ; සුන්දරාධරා, සොඳුරුවූ (බිඹුපල වන්) තොල් ඇති ; රජ්ජෙන, රාජ්‍යයෙන් ; අභිසිත්තා, අභිෂෙක කරණලද්දවූ ; මහාමායාති විස්සුතා, මහාමායායයි ප්‍රසිද්ධවූ ; සුන්දරී, සුන්දරාඞ්ගනාතොමෝ ; තස්ස, ඒ ශුද්ධොදන මහරජහට ; මහෙසී ආසි, මෙහෙසි වී.

27. තස්සා කුච්ඡිකරණ්ඩම්හි අනග්ඝරතනං විය,
බත්තිංසාහි නිමිත්තෙහි විම්හාපෙන්තො සදෙවකං.

28. සිතම්බුජකරෙ සෙතො සිතෙභච්ඡාපකො විය,
කත්වා පදක්ඛිණං මාතු පටිසන්ධිමගණ්හි සො.

29. දසෙකාදසමාසෙන තස්සෙවං ආසි චෙතනා,
පස්සිතුං සකඤාතීනං ගන්ත්වාන නගරං තදා.

30. නිවෙදෙත්වා තමත්ථං සා රඤ්ඤො තෙන සුසජ්ජිතෙ,
සපරිච්ඡදා තදා මග්ගෙ (2) ගච්ඡන්ති අන්තරාපථෙ.

---

27. තස්සා, ඒ මායාදේවීන්ගේ; කුච්ඡිකරණ්ඩම්හි, කුසෙහි නැමති සුමුගෙහි; අනග්ඝරතනං විය, අනගි මිණිරුවනක් මෙන්; බත්තිංසාහි නිමිත්තෙහි, දෙතිස් පූර්වනිමිතින්; සදෙවකං, දෙවියන් සහිත ලොකයා; විම්හාපෙන්තො, විස්මය ප්‍රාප්ත කෙරෙමින්.

28. සිත අම්බුජකරෙ, හෙලපියුමක්ගත් සොඬ ඇති; සිතෙභච්ඡාපකොවිය සෙතො, ශ්වෙත හස්තිපොතකයෙකු මෙන් වෙමින්; සො, ඒ මහාසත්වතෙම; මාතු, මව; පදක්ඛිණං කත්වා, පැදකුණු කොට,* පටිසන්ධිං අගණ්හි, පිළිසිඳ ගත්තේයි.

29. තදා, එකල්හි; දසෙකාදසමාසෙන; දශමාසාඩ්ඪ මාසයකින්; නගරං ගන්ත්වාන, (ස්වකීය) නුවරට ගොස්; සකඤාතීනං, සියනෑයන්; පස්සිතුං, දක්නට; තස්සා, ඒ මහාමායාදෙවීන්ට; එවං, මෙසේ; චෙතනා ආසි, සිතිවිල්ලක් විය.

30. තදා, එකල්හි, සා, ඒ මහාමායා දෙවීතොමෝ; රඤ්ඤො, ශුද්ධොදනමහරජහට; තමත්ථං, ඒ අභිලාසය (නොහොත්) ඒ සිතිවිල්ල; නිවෙදෙත්වා, දන්වා; තෙන, ඒ රජහුවිසින්; සුසජ්ජිතෙ, මොනවට සදනලද; මග්ගෙ, මාර්ගයෙහි; සපරිච්ඡදා, පිරිවර සහිතවූවා; ගච්ඡන්ති, යන්නී; අන්තරාපථෙ, අතරමගදී:—

---

* ස්වප්නයෙන් පෙණුනු පරිදියි.

31. දෙවතානං මනොනන්දකරං නන්දනසන්නිභං,
දිස්වාන ලුම්බිනිං නාම උය්‍යානං මනනන්දනං.

32. තස්මිං කීළිතුමුස්සාහා පවිසිත්වාන තං වනං,
කීළන්ති උපගන්ත්වාන මඟලං සාලපාදපං.

33. විලොලපල්ලවාකිණ්ණං සුඵුල්ලකුසුමොනතං,
ගහෙත්වා සාලසාඛං සා සුරත්තකරපල්ලවා.

34. දෙවෙහි ගහිතාරක්ඛා මහමානෙ සදෙවකෙ,
ජනෙසි තනයං මායා තත්‍රට්ඨා ලොකලොචනං.

---

31. දෙවතානං, දෙවියන්ගේ ; මනොනන්දකරං, චිත්තානන්දකරවූ ; නන්දනසන්නිභං, නන්දනොද්‍යානය වැනිවූ; මනනන්දනං, චිත්තානන්දකරවූ; ලුම්බිනිං නාම, ලුම්බිනී නම්වූ ; උය්‍යානං, (සල්) උයන ; දිස්වාන, දැක.

32. තස්මිං, ඒ සල්වෙනෙහි ; කීළිතුං, ක්‍රීඩාකරන්ට ; උස්සාහා, උත්සාහ ඇත්තී (නොහොත්) උත්සාහයෙන් ; තං වනං, ඒ වනයට ; පවිසිත්වාන, ප්‍රවිෂ්ටව; කීළන්තී, ක්‍රීඩාකරන්නී ; මඟලං සාලපාදපං, මඟුල්සල්රුකක් වෙත ; උපගන්ත්වාන, පැමිණ.

33. සා, ඒ මායාදේවීතොමෝ ; සුරත්ත, අතිරක්තවූ ; කරපල්ලවා, අත්තල නැමති ලපලුපතින්; විලොල, විශෙෂයෙන් චඤ්චලවූ ; පල්ලවාකිණ්ණං, ලපලුයෙන් ගැවසී ගත්තාවූ ; සුඵුල්ල, සුප්‍රඵුල්ලවූ ; කුසුමොනතං, පුෂ්පභාරාවනතවූ ; සාලසාඛං, සල්අත්තක් ; ගහෙත්වා, ගෙණ.

34. සදෙවකෙ, දෙවියන්සහිත ලොකයා ; මහමානෙ, පූජාවිධි පවත්වන කල්හි ; තත්‍රට්ඨා, ඒ සල්රුක වෙත සිටියාවූ ; මායා, මහාමායාදෙවීතොමෝ ; දෙවෙහි, දෙවියන් විසින් ; ගහිතාරක්ඛා, ගන්නාලද ආරක්ෂා ඇත්තී ; ලොකලොචනං, තිලොවට නෙත්‍රයක් වැනිවූ ; තනයං, පුත්‍රරත්නය ; ජනෙසි, වැදූ.

35. **බ්‍රහ්මානො ලොකපාලා ච මනුස්සා කමතො තදා,**
සොණ්ණජාලාජිනාදීහි ගණ්හිංසු ජනනන්දනං.

36. **මහිං පතිට්ඨිතො ධීරො පක්ඛිත්වාන තතො දිසා,**
උත්තරාභිමුඛො සත්තපදං ගන්ත්වාම්බුජෙ ඨිතො.

37. **දිසන්තමවලොකෙත්වා සුඵුල්ලම්බුජලොචනො,**
නිච්ඡාරෙසාසභිං වාචං අග්ගො සෙට්ඨො'ති ආදිනා.

38. **බ්‍රහ්මාමරනරාදීහි පූජිතො ච නමස්සිතො,**
කමෙන අභිවඩ්ඪෙන්තො පුණ්ණපක්ඛෙ සසී යථා.

---

35. තදා, එකල්හි ; බ්‍රහ්මානො, බ්‍රහ්මරාජයෝද ; ලොකපාලාච, ලොකපාල දෙවියෝද ; මනුස්සාච, (උතුම්) මනුෂ්‍යයෝද ; සොණ්ණජාල, රන් දැල්ය ; අජිනාදීහි, අඳුන්දිවිසම් යන මේ ආදින් ; කමතො, අනුක්‍රමයෙන් ; ජනනන්දනං, ජනානන්දකරවූ මහාබොධිසත්වයන්වහන්සේ ; ගණ්හිංසු, පිළිගත්හුය.

36. තතො, ඉක්බිත්තෙන් ; ධීරො, ප්‍රාඥවූ ඒ මහාබොධිසත්වතෙම ; මහිං, පෘථිවියෙහි ; පතිට්ඨිතො, පිහිටියේ ; දිසා පක්ඛිත්වාන, දිශා විලොකනය කොට ; උත්තරාභිමුඛො, උත්තර දිශාභිමුඛව ; සත්තපදං, සත් පියවරක් ; ගන්ත්වා, ගොස් ; අම්බුජෙ, (සත්බුමු) පියුම් පිට ; ඨිතො, සිටිසේක්.

37. සුඵුල්ල, ප්‍රබුද්ධවූ ; අම්බුජලොචනො, නීලොත්පල වැනි නෙත්‍ර ඇති මහබෝසත්තෙම ; දිසන්තං, දිශාන්තය ; අවලොකෙත්වා, විලොකනය කොට ; "**අග්ගො සෙට්ඨො**" ඉති, අග්‍රයෙමි ශ්‍රෙෂ්ඨයෙමි ; ආදිනා, මේආදින් ; ආසභිං, නිර්භීතවූ ; වාචං, වචනයක් ; (නොහොත්) ආසභිංවාචං, අභීතසිංහනාදයක් ; නිච්ඡාරෙසි, නිකුත්කළසේක (නොහොත් වදාළසේක.)

38. බ්‍රහ්ම, බ්‍රහ්මරාජයෝය ; අමර, දෙවියෝය ; නර, මනුෂ්‍යයෝය ; ආදීහි, යන මේ ආදින් විසින් ; පූජිතො ච, පුදනලද්දේද ; නමස්සිතොච, නමස්කාර කරණලද්දේ ; පුණ්ණපක්ඛෙ ; ශුක්ලපක්ෂයෙහි ; සසී යථා, චන්ද්‍රයා මෙන් ; කමෙන, ක්‍රමයෙන් ; අභිවඩ්ඪෙන්තො, වැඩෙන්නේ.

39. බ්‍රහ්මූනං ඡත්තච්ඡායාය මන්දාරකුසුමන්තරෙ,
සානන්දාමන්දදෙවෙහි ධුතචාමරමජ්ඣගො.

40. දිබ්බෙහි රූපසද්දෙහි ගන්ධෙහි ච රසෙහි ච,
ඵොට්ඨබ්බෙහි ච දිබ්බෙහි මොදමානො අනෙකධා.

41. දිබ්බෙහි රමණීයෙහි නච්චෙහි වාදිතෙහි ච,
පදෙනෙකසහස්සෙහි ථූයමානගුණාකරො.

42. පත්වා සොළසමං වස්සං ඤාතිසඞ්ඝස්ස මජ්ඣගො,
දස්සෙත්වා'සෙසසිප්පං තං ලොකෙ විජ්ජති යං තදා.

---

39. බ්‍රහ්මූනං, බ්‍රහ්මයන්ගේ ; ඡත්තච්ඡායාය, ඡේසත් සෙවනෙහි ; මන්දාරකුසුමන්තරෙ, මඳාරමල් අතුරෙහි ; සානන්ද, සන්තොෂසහිතවූ; අමන්ද, ඉතා බොහෝවූ ; දෙවෙහි, දෙවියන් විසින් ; ධුත, සලනලද ; චාමරමජ්ඣගො, චල්විදුනා මධ්‍යගතවූයේ.

40—41. දිබ්බෙහි, දෙවියන්විසින් පරිභොගකටයුතුවූ; රූපසද්දෙහිච, රූපයෙන් හා ශබ්දයෙන්ද ; ගන්ධෙහිච, සුගන්ධයෙන්ද ; රසෙහිච, රසයෙන්ද; දිබ්බෙහි, දිව්‍යවූ; ඵොට්ඨබ්බෙහිච, ස්පෘෂ්ටව්‍යයෙන්ද ; දිබ්බෙහි, දිව්‍යවූ ; රමණීයෙහි, සිත්කළුවූ ; නච්චෙහි, නෘත්‍යයෙන්ද ; වාදිතෙහිච, වාද්‍යයෙන්ද ; අනෙකධා, අනෙකප්‍රකාරයෙන් ; මොදමානො, සතුටුවන්නේ; පදෙනෙක සහස්සෙහි, නොයෙක් දහස්ගණන් පද්‍යයෙනුදු ; ථූයමාන, ස්තුතිකරණුලබන්නාවූ ; ගුණ, ගුණයන්ට; ආකරො උත්පත්තිස්ථාන වූයේ.

42. ඤාතිසඞ්ඝස්ස, නෑසමූහයාගේ ; මජ්ඣගො, මධ්‍යගතවූ ඒ මහාබොධිසත්ත්වතෙම ; සොළසමංවස්සං, සොළසැවිරිදිවයසට; පත්වා, පැමින; තදා, එකල්හි; ලොකෙ, ලොකයෙහි ; යං, යම් ශිල්පයක් ; විජ්ජති, විද්‍යමානවේද ; තං අසෙසසිප්පං, ඒ සියලු ශිල්ප ; දස්සෙත්වා, දක්වා.

43. ඤාතිසඞ්ඝං පමොදෙන්තා දෙවෙ ච මනුජෙ'පි ච,
ලද්ධා යසොධරං දෙවිං 'නුකූලං ජාතිජාතියං.

44. සොවණ්ණදප්පණසඞ්කාස සොම්මානන විභූසිතං,
නීලනීරජසඞ්කාසවිසාලායතලොචනං.

45. සිඞ්ගාරමන්දිරවාරෙ ධජොපමභමුවයං,
හෙමකාහලසඞ්කාස නාසිකං රූපලක්ඛියා.

46. නීලවෙල්ලිතධම්මිල්ල ජීමූතොභයකොටියං,
නිච්චවිජ්ජුල්ලතාචක්කකමනුඤ්ඤකණ්ණපාසකං.

---

43. ඤාතිසඞ්ඝං, නෑසමූහයාද; දෙවෙ ච, දෙවියන්ද; මනුජෙපිච, මනුෂ්‍යයන්ද ; පමොදෙන්තා, පොලඹවන්නේ; ජාති ජාතියං, ජාතියෙක් ජාතියෙක්හි ; අනුකූලං, චිත්තානුකූලවූ ; යසොධරං දෙවිං, යශොධරා නම් දෙවීන්; ලද්ධා, ලැබ ; (කෙබඳුවූ යශොධරා නම් දෙවියක් ලබාද යත්)

44. සොවණ්ණදප්පණ සඞ්කාස, රන්කැටපත්බඳුවූ ; සොම්ම, සෞම්‍යවූ ; ආනන, මුහුනින්; විභූසිතං, විශෙෂයෙන් අලඞ්කෘතවූ ; නීල නීරජ සඞ්කාස ; නිලුපුල් සමානවූ ; විසාල, පුළුල්වූ; ආයත, දික්වූ ; ලොචනං, නෙත්‍ර ඇත්තාවූ.

45. රූපලක්ඛියා, රූපශ්‍රියගේ ; සිඞ්ගාර මන්දිරවාරෙ, නෘත්‍යශාලාවාරයෙහි (බඳිනලද්දාවූ) ; ධජොපම, ධවජයක් බඳුවූ; භමුවයං, භෲයුගමයක් ඇත්තාවූ ; හෙමකාහලසඞ්කාස, රන්කාලමකට බඳුවූ ; නාසිකං, නාසයක් ඇත්තාවූ.

46. නීල, නිල්පැහැ ඇත්තාවූ ; වෙල්ලිත, අක්බඹුරුවූ ; ධම්මිල්ල, කෙශකලාප නැමති ; ජීමූත, මෙඝයාගේ ; උභය කොටියං, දෙකෙළවරෙහි ; නිච්ච, නිරන්තරයෙන් (පවත්නාවූ) ; විජ්ජුල්ලතා චක්කක, විදුලි කලඹක් මෙන් ; මනුඤ්ඤ, මනොඥවූ ; කණ්ණපාසකං, (සොභමාන) කන්වැල් සඟලක් ඇත්තාවූ

47. සාතකුම්භනිභාභාසපයොධරඝටද්වයං,
සුවණ්ණද්දිතටායාතනිජ්ඣරාකාරහාරකං.

48. දෙහදෙවද්දුමාලම්බ පාරොහාභභුජද්වයං,
අඞ්ගුලිපල්ලවනතම්බු බින්දුචාරුනඛාවලිං.

49. දෙහමාලාලිමාලාභ රොමරාජිවිරාජිතං,
රූපණ්ණවතරඟාභ වලිත්තය විචිත්තකං.

50. සොණ්ණරම්භාසමාවට්ට' පීණොරුද්වයසුන්දරං,
සනනීරකලිකාකාරචාරුජඞ්ඝාවිභූසිතං.

---

47. සාතකුම්භනිභ, උතුම්වූ ස්වර්ණවර්ණයෙන් මෙන්; ආභාස, බැබලුම්ඇත්තාවූ; පයොධර, පියයුරුනැමති; ඝටද්වයං, පුන්කලස් දෙකක් ඇත්තාවූ; සුවණ්ණද්දිතට, ස්වර්ණ පර්වතතටයෙකින්; ආයාත, පැමිණියාවූ; නිජ්ඣරාකාර, ගඟුල් හැල්ලක් බඳුවූ; හාරකං, මුක්තාහාර ඇත්තාවූ.

48. දෙහ, ශරීර නැමති; දෙවද්දුම, සුරතුරෙහි; ආලම්බ, (හටගෙණ) එලෙන්නාවූ; පාරොහාභ, අරලූවැනිවූ; භුජද්වයං, බාහුයුගමයක් ඇත්තාවූ; අඞ්ගුලී, ඇඟිලි නැමති; පල්ලවනත, පලූපත් අග ලැසිගත්; අම්බුබින්දු, දියබිඳු බඳුවූ; චාරු, මනොඥවූ; නඛාවලිං, නියපඞ්ක්ති ඇත්තාවූ.

49. දෙහමාලා, ශරීර නැමති මල්දම්හි; අලිමාලාභ, භෘඟ මාලාවකට බඳුවූ; රොමරාජී, රොමශ්‍රෙණීන්; විරාජිතං, හෙබියාවූ; රූපණ්ණව, රූප නැමති සාගරයාගේ; තරඟාභ, රළ පන්තියක් වැනිවූ; වලිත්තය, වලිත්‍රයකින්; විචිත්තකං, විසිතුරුවූ.

50. සොණ්ණරම්භා, ස්වර්ණකදලිස්කන්ධයක් මෙන්; සමාවට්ට, මොනවට වටවූ; පීණ, පිරුණාවූ; ඌරුද්වය, සත්ථි යුගලයෙන්; සුන්දරං, සොඳුරුවූ; සනනීරකලිකාකාර, තැඹිලි මල්කැකුළු බඳුවූ; චාරු, මනොඥවූ; ජඞ්ඝා, කෙණ්ඩායුගමයෙන්; විභූසිතං, අලඞ්කෘතවූ.

51. පච්චක්ඛරූපලක්ඛිංව ලීලානිච්චයසන්නිභං,
ගුණානමාකරං සාධු වෙලංව රතිසාගරෙ.

52. කමන්තො වසන්තරාජා'ව කන්දප්පො'ව සුරූපවා,
සසී'ව දස්සනීයො ච සුරියො විය තෙජවා.

53. අචලත්තෙන මෙරූව ගම්භීරෙනණ්ණවො විය,
බ්‍රහ්මස්සරො පියංවාදී පඤ්ඤාය ච අනූපමො.

54. වසන්තො සො මහාවීරො පුරස්මිං කපිලව්හයෙ,
දිස්වා නිමිත්තෙ චතුරො උය්‍යානගමනඤ්ජසෙ.

---

51. පච්චක්ඛා, ප්‍රත්‍යක්‍ෂවූ ; රූප, රූඇති ; ලක්ඛිං ඉව, ශ්‍රී දෙවිය වැනිවූ ; ලීලාතිච්චයසංනිභං, ලීලා පූජයක් වැනිවූ ; ගුණානං, (ශීලාදි) ගුණයන්ට ; ආකරං, උත්පත්තිස්ථානවූ ; රතිසාගරෙ, රති සයුරෙහි ; සාධු, යහපත්වූ ; වෙලංඉව; වෙරළක් වැනිවූ; (යසොධරං දෙවිං, යශොධරා නම් දෙවීන් ; ලබා, ලැබ).*

52. වසන්තරාජා ඉව, වසත්රජු මෙන් ; (3) කමන්තො, මනොඥවූ ; සුරූපවා, යහපත්රූ ඇති ; කන්දප්පො ඉව, අනඟයා මෙන්වූ ; සසීඉව, චන්ද්‍රයා මෙන් ; දස්සනීයොච, දක්නම් කට යුතුවූ; සුරියො විය, සූර්‍ය්‍යයාමෙන්; තෙජවා, තෙජස් ඇත්තාවූ.

53. අචලත්තෙන, නිශ්චලභාවයෙන් ; මෙරූ ඉව ; මහාමෙරුපර්වතය වැනිවූ ; ගම්භීරෙන, ගැඹුරු ගුණයෙන් ; අණ්ණවොවිය, සාගරය වැනිවූ ; බ්‍රහ්මස්සරො, බ්‍රහ්මධ්වනි ඇත්තාවූ ; පියංවාදී, ප්‍රියතෙපුල් බණන සුලුවූ ; පඤ්ඤායච, ප්‍රඥාවෙන්ද ; අනූපමො, උපමා රහිතවූයේ.

54. කපිලව්හයෙ පුරස්මිං, කපිලවස්තු නම්වූ පුරප්‍රවරයෙහි ; වසන්තො, වාසයකරන්නාවූ ; සො මහාවීරො, ඒ මහාවීරවූ බොධිසත්වතෙම ; උය්‍යානගමනඤ්ජසෙ, උයන්යන මාර්ගයෙහිදී ; චතුරො නිමිත්තෙ, (ජරාය, රොගය, මෘතය, ප්‍රව්‍රජිතය යන) සිවුවැදෑරුම් නිමිති (රූපයන්) ; දිස්වා, දැක.

---

* "සමීපො'පි න සම්බන්ධො අසම්බන්ධ සභාවතො
දූරට්ඨො'පිච සො හොති වච්ඡො'විය සමාතරං." යි
කියනලද හෙයින් "යසොධරං දෙවිං ලබා"යනු සම්බන්ධයි.

55. **පබ්බජ්ජාභිරතො නාථො රන්ත්වා උය්‍යානභූමියං,**
සුඵුල්ලචම්පකාසොකනාගාදුගෙහි මණ්ඩිතං.

56. **ඵුල්ලපඞ්කජකල්හාර ජලාලයසතාකුලං,**
මන්දමන්දානිලායාතනානාමොදෙහි වාසිතං.

57. **සරා සරං සමායාතමධුබ්බතනිසෙවිතං,**
ඵලපුප්ඵරසුද්දාම විජසඞ්ඝ නිකූජිතං.

58. **නච්චන්ත* මත්තමොරානං නිච්චං මණ්ඩපසන්නිභං,**
දිබ්බන්ත† මිගසඞ්ඝානං කීළාමණ්ඩපසන්නිභං.

---

55. පබ්බජ්ජාභිරතො, පැවිදිවීමෙහි ඇලුනාවූ; නාථො, අනාථයන්ට නාථවූ ඒ මහාබොධිසත්වතෙම; උය්‍යානභූමියං, උද්‍යාන භූමියෙහි; රන්ත්වා, රමණය කොට; සුඵුල්ල, සුප්‍රඵුල්ලවූ; චම්පක, සපුය; අසොක, හෝපලුය; නාගාදි, නාගස්ආදිවූ; අගෙහි, වෘක්ෂයන්ගෙන්; මණ්ඩිතං, හෙබියාවූ.

56. ඵුල්ල, පිපියාවූ; පඞ්කජ, පියුම්ය; කල්හාර, හෙල්මැලිය යන මෙයින් යුක්තවූ; ජලාලයසතාකුලං, සියගණන් ජලාශ්‍රයයන්ගෙන් ගැවසුනාවූ; මන්දමන්දානිල, මද මද පවනින්; ආයාත, පැමිනියාවූ; නානාමොදෙහි, අනෙක පරාගයෙන්; වාසිතං, සුවඳකවනලද්දාවූ.

57. සරාසරං, විලින් විලට; සමායාත, සමාරණය කරන්නාවූ; මධුබ්බතනිසෙවිතං, භෘඞ්ගශ්‍රෙණීන් සෙවිනාවූ; ඵල පුප්ඵරස, මල්පල රස (පාන) යෙන්; උද්දාම, උසස්වූ මද ඇති; විජසඞ්ඝනිකූජිතං, පක්ෂි සමූහයා විසින් රැව්පිළිරැව් දෙනලද්දාවූ.

58. නිච්චං, නිරන්තරයෙන්; නච්චන්ත, නටන්නාවූ; මත්තමොරානං, මත්ත මයූරයන්ට; මණ්ඩප සන්නිභං, රඟමඩුල්ලක් වැනිවූ; දිබ්බන්ත, ක්‍රීඩාකරන්නාවූ; මිගසඞ්ඝානං, මෘග සමූහයන්ට; කීළාමණ්ඩපසන්නිභං, කෙළිමඩුවක් වැනිවූ.

---

* "නච්චන්තං." † "දිබ්බන්තං."

59. **සමීරසිසිරොදාර ධාරාසීකරවාරිහි,**
ධාරාමණ්ඩපපන්තීහි ජනානන්දකරං වරං.

60. **උය්‍යානවනමාගම්ම දෙවරාජාව නන්දනං,**
කීළන්තො නිජපුත්තස්ස සුත්වාන ජාතසාසනං.

61. **නිවත්තො විස්සකම්මෙන සහස්සක්ඛොව භූසිතො,**
පුරං පවිසමානොව කිසාගොතමිභාසිතං.

62. **සුත්වාන නිබ්බුතපදං* තදා චිත්තානුකූලකං,**
සන්තුට්ඨො සානුරාගොව ලක්ඛග්ඝං හාරභාසුරං.

---

59. සමීර, මාරුතයෙන් ; සිසිර, සිහිල්වූ ; උදාර, මහත්වූ ; ධාරා, ජලධාරාවෙන්ද ; සීකරවාරිහි, ජලකණිකා ජලයෙන්ද; ධාරාමණ්ඩපපන්තීහි, ජලයන්ත්‍රමණ්ඩපපෙළින්ද ; ජනානන්දකරං, ජනයාගේ චිත්තානන්දකරවූ ; වරං, උතුම්වූ.

60. උය්‍යානවනං, උයන්වනයට ; ආගම්ම, පැමිණ ; නන්දනං, නන්දනොද්‍යානයට (පැමිණියාවූ); දෙවරාජා ඉව සක්දෙව් රජු සෙයින් ; කීළන්තො, ක්‍රීඩාකරන්නේ ; නිජපුත්තස්ස, තම පුතුගේ ; ජාතසාසනං, උපන් හස්න ; සුත්වාන, අසා.

61. නිවත්තො, නැවැත්තේ ; විස්සකම්මෙන, විශ්වකර්මයා විසින් ; භූසිතො, සරසනලද්දේ ; සහස්සක්ඛො ඉව, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍ර විලාසයෙන්; පුරං, පුරයට; පවිසමානොව, (පෙරලා) ප්‍රවිෂ්ටවන්නේම ; කිසාගොතමි භාසිතං, කෘශාගොතමීන් විසින් කියනලද්දවූ.

62. තදා, එකල්හි; චිත්තානුකූලකං, චිත්තානුරූපවූ; නිබ්බුතපදං, ("**නිබ්බුතා නූන සා මාතා**" යනාදීන් ප්‍රකාශිත) නිර්වෘතපදය ; සුත්වාන, අසා ; සන්තුට්ඨො, සතුටුවූයේ ; සානුරාගොව, අනුරාගසහිත සිත් ඇත්තේ ; ලක්ඛග්ඝං, ලක්‍ෂයක් අගනාවූ; හාර, මහත්වූ ; භාසුරං, බබලන්නාවූ.

---

* "නිබ්බුතිපදං."

63. හාරං තිස්සාය පෙසෙත්වා ගන්ත්වාන සකමන්දිරං,
දෙවරාජවිලාසෙන නිසීදි පවරාසනෙ.

64. අථාගම්ම තදා නෙකනාටිකා පරිවාරයුං,
වජ්ජන්ති භෙරියො තාසු පග්ගය්හ කාචි නාරියො.

65. නානාලයසමාකිණ්ණං ගීතං ගායන්ති කාචි'පි,
ධමන්ති සුසිරං කාචි කාචි වාදෙන්ති තන්තියො.*

66. චාරුබිම්බාධරා රම්මපයොධරභරා සුභා,
විසාලායතනීලක්ඛා සොමසොම්මානනා තදා.

---

63. හාරං, මුක්තාහාරය ; තිස්සාය, ඒ කෘශාගෞතමියට ; පෙසෙත්වා, යවා ; සකමන්දිරං, ස්වකීය භවනයට ; ගන්ත්වාන, ගොස් ; දෙවරාජවිලාසෙන, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රාකාරයෙන් ; පවරාසනෙ, උත්තමාසනමස්තකයෙහි ; නිසීදි, වැඩහුන්සේක.

64. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; තදා, එකල්හි ; අනෙකනාටිකා, නොයෙක් නළඟනෝ ; අගම්ම, එළඹ ; පරිවාරයුං, පිරිවැරූහ ; තාසු, ඔවුන්අතුරෙන් ; කාචි නාරියො, ඇතම් ස්ත්‍රීහු ; භෙරියො, භෙරීන් ; පග්ගය්හ, ගෙණ ; වජ්ජන්ති, වයත්.

65. කාචි අපි, ඇතම් තැනැත්තියෝද ; නානාලය සමාකිණ්ණං, අනෙක තාලයෙන් ගැවසුනාවූ ; ගීතං, ගීතිකා ; ගායන්ති, ගායනාකෙරෙත් ; කාචි, සමහරු ; සුසිරං, කුලල් (නළා) ; ධමන්ති, පිඹිත් ; කාචි, සමහරු ; තන්තියො, තන්ත්‍රීන් ; වාදෙන්ති, වාද්‍ය කෙරෙත්.

66. තදා, එසමයෙහි ; චාරු, මනොඥවූ ; බිම්බඅධරා, බිඹුපල වැනි තොල් ඇත්තාවූ ; රම්ම, සිත්කලුවූ ; පයොධරභරා, පිය යුරින් බරවූ ; සුභා, සොභමානවූ, විසාල, මහත්වූ ; ආයත, දික්වූ ; නීලඅක්ඛා, නිල්වන් ඇස්ඇත්තාවූ ; සොම, චන්ද්‍රයා වැනිවූ ; සොම්මආනනා, සෞම්‍ය වක්ත්‍ර ඇත්තාවූ.

---

* "කාචි තන්තී වයන්ති ච"

67\. නච්චන්ති පුරතො තස්ස භෙරිමණ්ඩලමජ්ඣගා,
දෙවකඤ්ඤාව රඞ්ගම්හි රසභාවනිරන්තරං.*

68\. දිස්වාන සො තමච්ඡරියං විරත්තො විසයෙ තදා,
උරත්තාලං'ව අද්දක්ඛි සබ්බන්තං භෙරිතාළනං.

69\. පරිදෙවං'වුපට්ඨාසි ගීතං සංසාරසාගරෙ,†
වායුවෙගවිකාරං'ව නච්චං චින්තෙසි නායකො.

67\. භෙරිමණ්ඩල මජ්ඣගා, බෙරමඬුලුමැදට පැමිනි නළඟනෝ; දෙවකඤ්ඤා ඉව, දිව්‍ය කන්‍යාවන් මෙන්; රඞ්ගම්හි, රඟමඬුල්ලෙහි; තස්ස, ඒ මහබෝසතුන්ගේ; පුරතො, ඉදිරියෙහි; රසභාවනිරන්තරං, (අෂ්ටවිධ) නාට්‍යරසයෙන් හා ‡ (අෂ්ටවිධ) නාට්‍යභාවයෙන් ‖ නිරතුරුකොට; නච්චන්ති, නටත්.

68\. තදා, එකල්හි; සො, ඒ මහබෝසත්තෙම; තං අච්ඡරියං; ඒ ආශ්චර්‍ය්‍යය; දිස්වාන, දැක; විසයෙ, කාමයෙහි; විරත්තො, නොඇලුනේ; තං සබ්බං භෙරිතාළනං, ඒ සියලුබෙර වැසීම; උරත්තාලං ඉව, ලෙහි ගැසීමක් මෙන්; අද්දක්ඛි, දිටී.

69\. ගීතං, ගීතිකාව; පරිදෙවං ඉව, විලාපයක් සෙයින්; උපට්ඨාසි, එළැඹිය; නායකො, ලොකනායකතෙම; සංසාර සාගරෙ, සසරනැමති සයුරෙහි; වායුවෙග විකාරං ඉව, වාත වෙගයෙන් හටගත් විකාරයක් මෙන්; නච්චං, නෘත්‍යය; චින්තෙසි, සිතී.

---

* "රසභාවනිරන්තර"

† "සංසාරදුත්තරෙ"

‡ "ශෘඞ්ගාර, හාස්‍ය, කරුණා, රෞද්‍ර, වීර, භයානකාඃ බීභත්සාද්භුත ඉත්‍යෂ්ටෞ මත්‍යෙන්ත නෙ මුනීශ්වරාඃ" යි ශෘඞ්ගාරරසය අෂ්ටවිධ කොට දක්වුවද, ආචාර්‍ය්‍ය මෞද්ගල්‍යායන යන් විසින් "සිඞ්ගාරෙ කරුණෙ" යනාදින් නවනාට්‍යරසයයි දක්වනලදි.

‖ "හාසශ්ච, ශොකශ්ච, ක්‍රොධ, උත්සාහස්සභයං තථා ජුගුප්සාවිස්මයශ්චාෂ්ටෞ ස්ථායිභාවා ඉමෙ මතාඃ" යි අෂ්ටවිධභාවය උක්තයි.

70. **කදාහං ඝරමොස්සජ්ජ පබ්බජ්ජාසිරිමුබ්බහෙ,**
ඉච්චෙවං චින්තයන්තො සො සුපන්තොව සයී තහිං.

71. **යං නිස්සාය මයං එත්ථ නච්චගීතෙසු ව්‍යාවටා,**
සො'යංදානි සුපී අම්හෙ කස්ස දානිකරොම තං.

72. **ඉති චින්තිය තෙ තත්ථ තුරියෙසු සකෙ සකෙ,**
අලම්බා සයිතා කඤ්ඤා සුසඤ්ඤඤ්ඤඤ්ඤමනිස්සිතා.

73. **ඛාදන්තා කාචි දන්තානි කාචි ලාලා වහන්තියො,**
කාචි රුදන්තියො තත්ථ විලපන්ති අථාපරා.

---

70. අහං, මම ; කදා, කවරනම් දිනයෙක්හි ; ඝරංමොස්සජ්ජ, ගිහිගෙයහැර ; පබ්බජ්ජාසිරිං, ප්‍රව්‍රජ්‍යාශ්‍රිය ; උබ්බහෙ, උසුලන්නෙම්දෝහෝයි ; ඉති එවං, මෙයාකාරයෙන් ; චින්තයන්තො, සිතන්නාවූ ; සො, ඒ මහබෝසත්තෙම ; සුපන්තො ඉව, නිදන්නෙක් මෙන් ; තහිං, එහි; සයී, හොත්තේයි.

71. මයං, 'අපි ; එත්ථ, මෙහි ; යංනිස්සාය, යමෙක්නිසා ; නච්චගීතෙසු, නැටීම් ගී කීම්හි ; ව්‍යාවටා, යුක්තවූවෝ වෙමුද; සො අයං, ඒ මේ මහාසත්වතෙම ; ඉදානි, දැන් ; සුපී, සයනය කෙළේය ; අම්හෙ, අපි ; කස්ස, කවරෙක්හට ; තං, ඒ නෘත්‍ය ගීතිකා ; ඉදානි, දැන් ; කරොම, කරමුද.

72. ඉති, මෙසේ; චින්තිය, සිතා; තෙ සකෙ සකෙ තුරියෙසු,* ඒ ස්වකීය ස්වකීය තූර්‍ය්‍යයන්; අලම්බා, එල්බුනාවූ; සුසඤ්ඤා, යහපත් සංඥද ; අඤ්ඤං, (අරමුණු) දූන්මද ; අනිස්සිතා, ඇසුරු නොකළාවූ ; (නොහොත්) සුසු, තරුණවූ ; කඤ්ඤා, කන්‍යාවෝ ; අඤ්ඤඤ්ඤං, ඔවුනොවුන් ; අනිස්සිතා, නිශ්‍රිත නුවූවාහු ; තත්ථ, ඒ රඟමඬුල්ලෙහි ; සයිතා, සයනය කළාහුයි.

73. කාචි, ඇතම් තැනැත්තියෝ ; දන්තානි, දත් ; ඛාදන්තා, කන්නියෝය ; කාචි, ඇතම් තැනැත්තියෝ ; ලාලා වහන්තියො, (කුණු) කෙල වගුරුවන්නියෝය ; කාචි, සමහර ස්ත්‍රීහු ; රුදන්තියො, හඬන්නියෝය ; අථ, තවද ; තත්ථ, එහි , අපරා, අන්තැනැත්තියෝ ; විලපන්ති, වැලපෙත්.

---

* "සු" නිපාතයි.

74. කාකච්ඡන්ති'පි සෙම්හම්පි ගිලන්ති ච වමන්ති ච,
කරොන්ති නාදං නාසාය ඝරූ'ති ච ඛිපන්ති ච.

75. මුත්තයන්ති තදා කාචි රහස්සං විවරන්ති ච,
දුග්ගන්ධං වාති තං ඨානං සුසානං ආමකං යථා.

76. පබුද්ධො අඩ්ඪරත්තම්හි ගතෙ තත්ථ නිසීදිය,
අද්දක්ඛි තාසං නෙකානි විකාරානි තහිං තදා.

77. තස්සෙවං පෙක්ඛමානස්ස භවෙ සංවිග්ගචෙතසො,
ආදිත්තංව උපට්ඨාසි මනෙ බලු භවත්තයං.

---

74. අපි, යළිත්; කාකච්ඡන්ති, (සමහරක්) කසිත්; සෙම්හම්පි, සෙමද; ගිලන්තිච, (සමහරක්) ගලිත්; වමන්තිච, (සමහරක්) වමාරත්; නාසාය, නාශිකාවෙන්; ඝරූ ඉති, "ඝරූ" යන; නාදංච, ශබ්දයද; කරොන්ති, කෙරෙත්; ඛිපන්තිච, කිවිසිත්.

75. තදා, එකල්හි; කාචි, කිසියම් ස්ත්‍රීහු; මුත්තයන්ති, මූත්‍රකෙරෙත්; රහස්සං, ගුහ්‍යස්ථානය; විවරන්තිච, විවෘතද කෙරෙත්; තං ඨානං, ඒ ස්ථානය; ආමකංසුසානං යථා, අමු සොහොනක් මෙන්; දුග්ගන්ධං වාති, දුගඳ හමයි.

76. තදා, එකල්හි; අඩ්ඪරත්තම්හි, මධ්‍යමරාත්‍රිය; ගතෙ, (ඉක්ම) ගියකල්හි; පබුද්ධො, ප්‍රබුද්ධවූ ඒ මහාසත්වතෙම; තත්ථ, එහි; නිසීදිය, වැඩහිඳ; තහිං, ඒ රඟමඬලෙහිවූ; තාසං, ඒ ස්ත්‍රීන්ගේ; නෙකානි විකාරානි, නොයෙක් විකාරයන්; අද්දක්ඛි, දිටී.

77. එවං, මෙසේ; පෙක්ඛමානස්ස, බලන්නාවූ; භවෙ, සංසාරයෙහි; සංවිග්ගචෙතසො, සංවෙගයට පැමිනි සිත් ඇත්තාවූ; තස්ස, ඒ මහබෝසතුන්ගේ; මනෙ, සිත්හි; භවත්තයං, තුන්ලොව; බලු, එකාන්තයෙන්; ආදිත්තංඉව, ගිනි ඇවිලගත්තාක් මෙන්; උපට්ඨාසි, වැටහුනේය.

78. දවානලසමාදිත්තා* මහාරඤ්ඤා යථා ගජො,
තථෙවාසි නරින්දස්ස ගෙහතො ගමනෙ මති.†

79. තතො වුට්ඨාය සයනා කරොන්තො අභිනික්ඛමං,
චින්තෙසි මහාරාජා පස්සිතුං සකමත්‍රජං.

80. පවිසිත්වා තතො ගබ්භං සනිකං සන්තමානසො,
පස්සිත්වා සහ පුත්තෙන නිද්දායන්තිං යසොධරං.

81. චිරාගතං මහාපෙමං ධාරයං සකමානසෙ,
බුද්ධො හුත්වාපිමං සක්කා පස්සිතුං ඉති චින්තිය.

---

78. දවානල, ලැව්ගින්නෙන්; සමාදිත්තා, අතිශයින් ඇවිල ගෙණ දිලියෙන්නාවූ ; මහාඅරඤ්ඤා, මහවනයකින් (නික්මෙන්නාවූ) ; ගජො යථා, හස්තියෙක් යම්සේද ; තථාඑව, එ පරිද්දෙන්ම ; නරින්දස්ස, නරෙන්ද්‍රවූ මහාබොධිසත්වයන්ට; ගෙහතො, (තම ගිහි) ගෙන්; ගමනෙ, (නික්ම) යාමෙහි (අභිනිෂ්ක්‍රමණයෙහි); මති, අදහසක්; ආසි, වී.

79. තතො, ඉක්බිති ; සයනා උට්ඨාය, ශයනයෙන් නැගිට ; අභිනික්ඛමං කරොන්තො, මහබිනික්මන් කරන්නාවූ; මහාරාජා, මහාරාජවූ ඒ මහාබොධිසත්වතෙම ; සකං අත්‍රජං, ස්වකීය පුත්‍රයා ; පස්සිතුං, දක්නට ; චින්තෙසි, චින්තනය කෙළේය (හෙවත්) සිතූසේක.

80. තතො, ඉක්බිත්තෙන් ; සන්තමානසො, සන්සුන් සිත් ඇති මහබෝසත්තෙම ; සනිකං, සෙමින්; ගබ්භං, සැතපෙන ගෙට ; පවිසිත්වා, ප්‍රවිෂ්ටව ; පුත්තෙනසහ, පුත්‍රයා සමග ; නිද්දායන්තිං, නිදන්නීවූ ; යසොධරං, බිම්බාදෙවීන් ; පස්සිත්වා, බලා.

81. චිරාගතං, දීර්ඝකාලයක පටන් පැවත ආවාවූ ; මහාපෙමං, මහත්වූ ප්‍රෙමය ; සකමානසෙ, සියසිත්හි ; ධාරයං, දරමින් ; බුද්ධොහුත්වාපි, බුදුවද ; ඉමං, මේ (පුත්‍ර යා) ; පස්සිතුං, දක්නට ; සක්කා ඉති, හැකියයි ; චින්තිය, සිතා.

---

* "දවග්ගිදහනාදිත්තා." † "මනං."

82. **ගතො නාථො තතො ඨානා බොධියාබද්ධමානසො***
තදහෙවාසි බුද්ධො'ති කාමුකො කො න විම්හයෙ.

83. **සිනෙරුමුද්ධරන්තොව පාදුද්ධරිය නික්ඛමං,**
ජනනාමාහුය ආනීතං කණ්ථකං තුරගාධිපං.

84. **අස්සරාජං තමාරුය්හ සහ ජනෙනන රත්තියං,**
දෙවෙහි විවටද්වාරා පටිපජ්ජි මහාපථං.

85. **චක්කවාළෙසු නෙකෙසු දෙවතා සුසමාගතා,†**
දීපධූපධජෙහෙව ගන්ධමාලෙහි‡ පූජයුං.

---

82. බොධියාබද්ධමානසො, සම්‍යක්සම්බොධිය කෙරෙහි බැඳුනු සිත් ඇති ; නාථො, ලොකස්වාමිවූ මහාසත්වතෙම ; තතොඨානා, එතැනින් ; ගතො, (නික්ම) වැඩිසේක ; තද හෙව, එදවසම ; බුද්ධොආසි ඉති, බුදුවූසේකැයි; කො කාමුකො, කවරනම් කාමී පුද්ගලයෙක්; නවිම්හයෙ, නොසිතාද; (සිතා මය).

83. සිනෙරුං, මහමෙර ; උද්ධරන්තො ඉව, උදුරන්නාක් මෙන් ; පාදං, පාදය ; උද්ධරිය, උදුරා ; (පයනගා) ; නික්ඛමං, මහබිනික්මන් නික්මෙන්නේ ; ජනනං, ජනනනාම් ඇමතියා ; ආහුය, කැඳවා ; ආනීතං, ගෙණඑනලද ; තුරගාධිපං, තුරගශ්‍රෙෂ්ඨවූ; කණ්ථකං, කණ්ථක නම්වූ.

84. තං අස්සරාජං, ඒ අශ්වරාජයාපිට ; ආරුය්හ, නැඟී ; ජනෙනන සහ, ජනන නම් අමාත්‍යයා සමග ; රත්තියං, (මධ්‍යම) රාත්‍රියෙහි ; දෙවෙහි, දෙවියන්විසින් , විවටද්වාරා, හළ දොරින් (නික්ම); මහාපථං, මහාවීථිමාර්ගයට ; පටිපජ්ජි, පිළිපැද්දේය.

85. අනෙකෙසු චක්කවාළෙසු, නොයෙක් සක්වළ; දෙවතා, දෙවියෝ; සුසමාගතා, රැස්වූවාහු; දීපධූපධජෙහිඑව, පහන්දුම් කොඩියෙන්ද; ගන්ධමාලෙහි, සුවඳමලින්ද; පූජයුං, පිදූ.

---

* "බොධිබද්ධමානසා." † "දෙවතාසුං සමාගතා."
‡ "දීපධූපධජෙචෙව ගන්ධමාලෙච."

86. **පුරතො සට්ඨිසහස්සානි දණ්ඩදීපානි ධාරයුං,**
තථා දක්ඛිණපස්සම්හි වාමපස්සෙ ච පච්ඡතො.

87. **ගගනා පුප්ඵවස්සානි වස්සාපෙසුං සදෙවකා,***
මන්දාරවං කොකනදං සුගන්ධං චිත්තපාටලිං.

88. **චම්පකාසොකපුන්නාග නාගපූගාගසම්භවං,**
මාලතීවස්සිකීයාදි නානාවල්ලීහි සම්භවං.

89. **පදුමුප්පලකල්හාර කුමුදාදම්බුසම්භවං,**
සුගන්ධමධුමත්තාහි ඡප්පදාලීහි කූජිතං.

---

86. පුරතො, ඉදිරියෙහි; සට්ඨිසහස්සානි, සැටදහසක් පමණ; දණ්ඩදීපානි, දඬුවැටපහන්; ධාරයුං, දැරූහ; තථා, එසේම; දක්ඛිණපස්සම්හි, දකුණුපස්හිද; වාමපස්සෙ ච, වම් පස්හිද; පච්ඡතො, පිටිපස්හිද; [දණ්ඩදීපානි, දඬුවැට පහන්; ධාරයුං, දැරූහ].

87. සදෙවකා, දෙවියන්සහිත ජනයෝ; ගගනා, අහසින්; සුගන්ධං, සුවඳැත්තාවූ; මන්දාරවං, මදාරා (පරසතු) ය; කොකනදං, රත්පියුම්ය; චිත්තපාටලිං, චිත්‍රපාටලීය (යන මේ); පුප්ඵවස්සානි, මල්වැසි; වස්සාපෙසුං, වැස්සූහ.

88. චම්පක, සපුය; අසොක, හෝපලුය; පුන්නාග, දොඹය; නාග, නාය; පූග, පුවක්ය (යන); අගසම්භවං, වෘක්ෂයන්ගෙන් හටගත්තාවූ (මල්වැසිද); මාලතී, සීනිද්දය (නොහොත්) සමන්ය, වස්සිකීයාදි, දෑසමන්ය යනමේ ආදිවූ; නානාවල්ලීහි සම්භවං, නන්ලියෙන් හටගත්තාවූ (මල්වැසිද).

89. සුගන්ධමධු, සුවඳමී බීමෙන්; මත්තාහි, මත්වූ; ඡප්පදාලීහි, භෘංගපඞ්ක්තීන් විසින්; කූජිතං, නාදපවත්වනලදද; පදුම, පියුම්ය; උප්පල, උපුල්ය; කල්හාර, හෙල්මැලිය; කුමුද, හෙලුපුල්ය යන; ආදී, මේ ආදිවූ; අම්බුසම්භවං, ජලජවූ (මල් වැසිද).

---

* "ජදෙවකා."

90. පුප්ඵවස්සං පවස්සිත්ථ තිංසයොජනමජ්ඣෙ,
පසන්තො තත්ථ* තුරඟො දුක්ඛෙතො අගමි තදා.

91. එවං පූජාවිධානෙහි ගන්ත්වානොමං මහානදිං,
සිතසෙකතසඞ්ඛකිණ්ණං බහුමීනකුලාකුලං.

92. තීරට්ඨො පස්සි සො ධීරො ගඞ්ගානාරිං රසාවහං,
කරොන්තිං වීචිබාහාහි ඵෙණපුප්ඵොපහාරකං.

93. අස්සෙන තං මහානොමං ලඞ්ඝාපෙත්වා මහාමති,
පරතීරෙ පතිට්ඨාසි විමලෙ වාලුකාතලෙ.

---

90. පුප්ඵවස්සං, (යනමෙ) මල්වැසි ; තිංසයොජනමජ්ඣෙ, තිස්යොදුන් මාර්ගයෙහි ; පවස්සිත්ථ, වැස්සේය ; තදා, එකල්හි ; [තස්ස, ඒ මහාසත්වයන්ගේ] ; තුරඟො, අශ්වතෙම ; තත්ථ, ඒ මල්හි ; පසන්තො, එරුණේ ; දුක්ඛෙතො, දුකින් ; අගමි, ගියේය.

91. එවං, මෙසේ ; පූජාවිධානෙහි, පූජාවිධියෙන් යුක්තව ; සිතසෙකත සඞ්ඛකිණ්ණං, සුදුවැල්ලෙන් ගැවසුනාවූ ; බහු, බොහෝවූ ; මීනකුලාකුලං, මත්ස්‍යසමූහයාගෙන් ගැවසීගත්තාවූ ; අනොමං මහානදිං, අනොමා නම් මහාගඟාතීරයට ; ගන්ත්වා, වැඩ.

92. ධීරො, ධෘතිමත්වූ ; සො, ඒ මහාසත්වතෙම ; තීරට්ඨො, ඉවුරෙහි සිටියේ ; රසාවහං, සත්‍රීරස (හෙවත්) ජලවහනය කරන්නාවූ ; වීචිබාහාහි, තරඟ නැමති බාහුවෙන් ; ඵෙණපුප්ඵ, පෙණනැමති මලින් ; උපහාරකං, අසෙනියමල්පූජා ; කරොන්තිං, කරන්නාවූ ; ගඞ්ගානාරිං, ගඟානැමති කාන්තාව, අපස්සි, දිටි.

93. මහාමති, මහාප්‍රාඥවූ ඒ බොධිසත්වතෙම]; අස්සෙන, අශ්වරාජයාලවා ; තං මහානොමං, ඒ අනෝමා නම් මහගඟ ; ලඞ්ඝාපෙත්වා, පන්වා ; පරතීරෙ, පරතෙරවූ, විමලෙ, නිර්මලවූ; වාලුකාතලෙ, වැලිතලාපිට ; පතිට්ඨාසි, පිහිටියේයි.

---

* "එස්සන්තො තස්ස."

94. පබ්බජිතුං මයෙතෙව යුත්තං නො මෙ පපවිතුං,
ඉති චින්තිය බහාය ධාරිතාභරණානි සො.

95. ඡන්නස්ස පටියාදෙත්වා කණ්ඨකමච හයාධිපං,
නිසිතං ඛග්ගමුග්ගය්හ සමොලිං ඡින්දි කුන්තලං.

96. එවමාවජ්ජයං නාථො සචෙ'හං'සුගතො භවෙ,
තිට්ඨතු ගගනෙ ගන්ත්වා ඉති උක්ඛිපි චම්බරං.

97. තතො සක්කො මහග්ඝෙන මණිචඞ්ගොටකෙන තං,
පටිග්ගහෙත්වා සිරසා නෙත්වා දෙවපුරං වරං.

---

94. මයා, මාවිසින් ; එතෙව, මෙහිම ; පබ්බජිතුං, පැවිදි වන්ට ; යුත්තං, යුතුය ; මෙ, මට ; පපවිතුං, පමාවන්ට ; නො (යුත්තං), යුතුනොවෙයි ; ඉති, මෙසේ ; සො, ඒ බොධිසත්ව තෙම ; චින්ත්‍ය, සිතා, ධාරිතාභරණානි, පැලඳි ආභරණයන් : බහාය, මුදා.

95. හයාධිපං, තුරගශ්‍රෙෂ්ඨවූ ; කණ්ඨකම, කණ්ඨකයාද ; ඡන්නස්ස, ඡන්න ඇමතියන්ට ; පටියාදෙත්වා, භාරකොට ; නිසිතං, තියුණුකරණලද ; ඛග්ගං, කඩුව ; උග්ගය්හ, ඔසවා ගෙණ ; සමොලිං, මෞලිසහිතවූ ; කුන්තලං, කෙශකලාපය ; ඡින්දි, සින්දී.

96. නාථො, ලොකනාථවූ ඒ මහාසත්වතෙම ; සචෙ, ඉදින් ; අහං, මම ; සුගතොභවෙ, බුදුවන්නෙම්නම් ; ගගනෙ, අහස් කුස ; ගන්ත්වා, ගොස් ; තිට්ඨතු ඉති, සිටීවයි ; එවං, මෙසේ ; ආවජ්ජයං, ආවර්ජනාකරමින් ; අම්බරං, අහසට ; උක්ඛිපිච, දැමීය.

97. තතො, ඉක්බිති ; සක්කො, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම ; මහග්ඝෙන, මාහැඟිවූ ; මණිචඞ්ගොටකෙන, මිණීමුවාසුඹුගකින් ; වරං, උතුම්වූ ; තං, ඒ කෙශකලාපය ; සිරසා, මස්තකයෙන් ; පටිග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ ; දෙවපුරං, දිව්‍යපුරයට ; නෙත්වා, ගෙණ ගොස්.

98. **කාරෙත්වා මණිථූපං සො නිධෙත්වා තං සිරොරුහං**
අන්වහං පතිමානෙති සහ දෙවෙහි නෙකධා.

99. **මහාබ්‍රහ්මොපනීතට්ඨපරික්ඛාරං මහාමති,**
පටිග්ගහෙත්වා කාසාවං නිවසෙත්වා පාරුතො තදා.

100. **පුබ්බෙ වියම්බරං ගය්හ අම්බරෙ ඛිපි නායකො,**
පටිග්ගහෙත්වා තං බ්‍රහ්මා නෙත්වා බ්‍රහ්මපුරං වරං.

101. **ද්වාදසයොජනුබ්බෙධං කත්වා ථූපවරං සුභං,**
තත්ථ තං නිදහිත්වාන පණිපාතෙති සබ්බදා.

---

98. සො, ඒශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම ; මණිථූපං, මිණිසෑයක් ; කාරෙත්වා, කරවා ; තං සිරොරුහං, ඒ කෙශධාතුව ; නිධෙත්වා, (එහි) පිහිටුවා (නිධානකොට) ; සහ දෙවෙහි, දෙවියන්සමග ; අනෙකධා, නානාප්‍රකාරයෙන් ; අන්වහං, දවස්පතා ; පතිමානෙති, පුදයි.

99. තදා, එකල්හි ; මහාමති; මහාප්‍රාඥවූ බොධිසත්වතෙම ; මහාබ්‍රහ්ම, (ඝටීකාර නම්) මහබඹහු විසින් ; උපනීත, එළවන ලද ; අට්ඨපරික්ඛාරං, අටපිරිකර ; පටිග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ ; කාසාවං, කාෂාය වස්ත්‍ර ; නිවසෙත්වා, හැන්දේ ; පාරුතො, පෙර වියේද වී.

100. නායකො, ලොකනායකවූ මහා බොධිසත්වතෙම ; පුබ්බෙවිය, පෙරමෙන් (සිතා) ; අම්බරං, හන්සළුසහලු ; ගය්හ, ගෙණ ; අම්බරෙ, අහසෙහි ; ඛිපි, දැමීය ; වරං, උතුම්වූ (ඒ හන් සළුව) ; බ්‍රහ්මා, මහාබ්‍රහ්මතෙම ; පටිග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ ; බ්‍රහ්මපුරං, බ්‍රහ්මලොකයට ; නෙත්වා, ගෙණ ගොස්.

101. ද්වාදසයොජනුබ්බෙධං, දොළොස්යොදුනක් උසඇති ; සුභං, මනොඥවූ ; ථූපවරං, උතුම්චෛත්‍යයක් ; කත්වා, කොට ; තත්ථ, එහි ; තං, ඒ වස්ත්‍රධාතුව ; නිදහිත්වාන, නිධානකොට ; සබ්බදා, සෑමකල්හි ; පණිපාතෙති, නමස්කාර කරයි.

102. සම්පුණ්ණමනසඞ්කප්පො පබ්බජ්ජාසිරිමුබ්බහං,
ඡාදෙන්තො කමලෙනෙව මරුං චඞ්කමි නායකො.

103. තතො අම්බවනං ගන්ත්වා වින්දන්තො පීතිජං සුඛං,
වීතිනාමයි සත්තාහං රම්මෙ පාදපමණ්ඩපෙ.

104. තතො රාජගහං ගන්ත්වා පාරුපිත්වාන චීවරං,
ගහෙත්වා මණිවණ්ණං සො පත්තං කරතලම්බුජා.

105. බත්තිංසලක්ඛණූපෙතො අනුබ්‍යඤ්ජනමණ්ඩිතො,
බ්‍රහ්මුජ්ජුගත්තො භගවා පුරසෙට්ඨමුපාගමි.

---

102. නායකො, ලොක නායකවූ මහාබොධිසත්වතෙම; සම්පුණ්ණ මනසඞ්කප්පො, පරිපූර්ණ මනඃසඞ්කල්පනා ඇත්තේ; පබ්බජ්ජාසිරිං, ප්‍රව්‍රජ්‍යාශ්‍රිය (ශොභාව); උබ්බහං, උසුලන්නේ; කමලෙන, පද්මයකින්; මරුං, වැලිතලාව; ඡාදෙන්තො ඉව; ප්‍රතිච්ඡාදනය කරන්නාක් මෙන්; චඞ්කමි, සක්මන්කළේක.

103. තතො, ඉක්බිති; අම්බවනං, (අනූපිය නම්) අඹඋයනට; ගන්ත්වා, ගොස්; පීතිජං, ප්‍රීතියෙන්නිපන්; සුඛං, සැපය; වින්දන්තො, විඳිමින්; රම්මෙ, සිත්කලුවූ; පාදපමණ්ඩපෙ, වෘක්ෂච්ඡායාමණ්ඩපයෙහි; සත්තාහං, සත් දිනක්; වීතිනාමයි, ඉක්මවී.

104. තතො, ඉක්බිත්තෙන්; සො, ඒ මහාසත්වතෙම; චීවරං, සිවුරු; පාරුපිත්වා (සුපිළිසන්ව) පොරවා; මණිවණ්ණං (ඉඳුනිල්) මිණිපැහැ ඇති; පත්තං, (ඝන ශෛලමය) පාත්‍රය; කරතලම්බුජ, හස්තතල නැමති පද්මයෙන්; ගහෙත්වා, ගෙණ; රාජගහං, රාජගෘහ නගරයට; ගන්ත්වා, වැඩ.

105. බත්තිංසලක්ඛණ, දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන්; උපෙතො, යුක්තවූ; අනුබ්‍යඤ්ජන, අසූඅනු ව්‍යඤ්ජනයෙන්; මණ්ඩිතො, හෙබියාවූ; බ්‍රහ්මුජ්ජුගත්තො, බ්‍රහ්මකාය මෙන් ඍජුවූ කයක් ඇත්තාවූ; භගවා, භාග්‍යවත් (වූ මහාබොධිසත්ව) තෙම; පුරසෙට්ඨං, ශ්‍රෙෂ්ඨවූ රාජගෘහ නම් නගරයට; උපාගමි, එළඹියේක.

106. විසිඛන්තරෙන ගච්ඡන්තං ලොකෙකනයනං ජනා,
දිස්වා එවං විචින්තෙන්තුං නායං යො සො ජනාධිපො.

107. කාමං පුරවධූසොම්මවත්තසම්බන්ධකාරණා,
චන්දො'යමාගතො අජ්ජ සකවෙසෙන නො මති.

108. සුත්වාන තං තදා කෙචි හසන්තා වචනන්තරං,
නායං සසී සසඞ්කො සො භානුමෙසොති නො මති.

109. බොධෙතුමාගතො කාමං පොරීනං වදනම්බුජෙ,
සකීයෙනෙව රූපෙන විම්හයං පොරිමානුසෙ.

---

106. ජනා, ජනයෝ; විසිඛන්තරෙන, වීථි මධ්‍යයෙන්; ගච්ඡන්තං, වඩනාවූ; ලොකෙකනයනං, ලොවට අසහායනෙත්‍රවූ මහාබොධිසත්වයන්; දිස්වා, දැක; යො, යමෙක්; ජනාධිපො, රජද; සො, හෙතෙම; අයං න, මෙතෙම නොවේයයි; (නොහොත්) අයං ජනාධිපො, මේ ජනශ්‍රෙෂ්ඨතෙම; න යො සො, එසේමෙසේ කෙනෙක් නොවේයයි; එවං, මෙසේ; විචින්තෙන්තුං, සිතූහු.

107. කාමං, එකාන්තයෙන්; පුරවධූ, පුරස්ත්‍රීන්ගේ; වත්ත සම්බන්ධ කාරණා, වක්ත්‍රසම්බන්ධ හෙතුවෙන්; අජ්ජ, අද; චන්දො, චන්ද්‍රතෙම; සකවෙසෙන, ස්වකීයවිලාසයෙන්; ආගතො, ආයේයයි; නො, අපගේ; අයං මති, මේ මතයයි.

108, 109. තදා, එකල්හි; කෙචි (නරා), ඇතම් (මනුෂ්‍යයෝ) තං වචනන්තරං, ඒ වාග්විශෙෂ; සුත්වාන, අසා; හසන්තා, සිනාසෙන්නාහු (මෙසේ කිවූ); අයං, මෙතෙම; සසී න, චන්ද්‍රයාද නොවන්නේය; සො, ඒ චන්ද්‍රතෙම; සසඞ්කො, සසලෙඛා ඇත්තෙක; එසො භානු, මේ සූර්‍ය්‍යතෙම; සකීයෙනෙව, ස්වකීයවූම; රූපෙන, රූපයෙන් යුක්තව; පොරිමානුසෙ, පුරවාසි මිනිසුන්; විම්හයං, විස්මයප්‍රාප්ත කරමින්; කාමං, එකාන්තයෙන්; පොරීනං, පුරස්ත්‍රීන්ගේ; වදනම්බුජෙ, වක්ත්‍රපද්මයන්; බොධෙතුං, ප්‍රබොධකරන්ට; ආගතො ඉති, ආයේයයි; නො, අපගේ; මති, මතයයි.

110. කිං භො උම්මත්තකා අත්ථ එවං මා වදථාධුනා,
සතරංසි උණ්හරංසි න සො එසො අවිග්ගහො.

111. කාමෙනාලසජන්තූහි කීළිතුං පුරමාගතො,
සරූපෙන න නො අත්ථි සංසයො ඛලු මානසෙ.

112. තෙසං තං වචනං සුත්වා හසන්තා කෙචි ජන්තුනො,
තුම්හෙ ඛලු න ජානාථ සබාණො සධනූ හි සො.

113. ඉස්සරො කන්තරූපෙන තුඞ්ගමන්දිරතා පුරං,
කෙලාසො ඉති සම්පත්තො ජහාථ විමතිං ඉධ.

110, 111. කිං, කිමෙක්ද; භො, භවත්නි; උම්මත්තකා අත්ථ, උමතුවූවහුද; එවං, මෙසේ; අධුනා, දැන්; මාවදථ, නොකියව්; න සතරංසි, සූර්‍ය්‍යයාද නොවේ; සො, එතෙම; උණ්හරංසි, උෂ්ණවූ රශ්මි ඇත්තෙකි; එසො, මේ; අවිග්ගහො, අනඞ්ගතෙම; කාමෙන, කාමයෙන්; අලසජන්තූහි, මැලිවූ ලොකයා සමඟ; කීළිතුං, රතික්‍රීඩාකරණුපිණිස; සරූපෙන, ස්වකීය රූපයෙන් යුක්තව; පුරං, (අප) පුරයට; ආගතො, ආයේය; නො, අපගේ; මානසෙ, සිත්හි; ඛලු, ඒකාන්තයෙන්; සංසයො, ශංකාවෙක්; න අත්ථි, නොමඇත්තේයි (කීහු).

112. කෙචි ජන්තුනො, ඇතම් දනෝ; තෙසං, ඔවුන්ගේ; තං වචනං, ඒ වචනය; සුත්වා, අසා; හසන්තා, සිනාසෙන්නාහු; තුම්හෙඛලු, තෙපිදු; නජානාථ, නොදන්නාහුය; හි, යම්හෙයකින්; සො, ඒ අනඞ්ගතෙම: සබාණො, ඊසහිතද; සධනූ, දුනු සහිතද (එහෙයිනි).

113. ඉස්සරො, ඊශ්වරතෙම; කන්තරූපෙන, මනොඥවූ රූපයකින්; තුඞ්ගමන්දිරතාය, ප්‍රාංශුවූ ගෘහ ඇති බැවින්; කෙලාසො ඉති, කෛලාසපර්වතය දෞහෝයි; පුරං, (මේ අප) පුරයට; සම්පත්තො, පැමිනියේයි; ඉධ, මෙහි; විමතිං, විවිධ මතිය; ජහාථ, අත්හරව් (යි කීහු).

114. තෙසම්පි වචනං සුත්වා හසන්තෙක ජනා තදා,
නායං හරෙ තිනෙත්තො සො කෙසවෙසො
ඉධාගතො.

115. විචින්තෙන්තා සිරිං අජ්ජ පුරසෙට්ඨමුපාගතං,
වෙසෙනඤ්ඤෙන මඤ්ඤාම එත්ථ නො නත්ථි
සංසයො.

116. පහරිත්වා කරං කෙචි සුත්වා තං වචනං නරා,
හසන්තෙවං තදාවොචුං වාසුදෙවො න වෙ අයං.

114, 115. තදා, එකල්හි; එකෙ ජනා, ඇතම් ජනයෝ; තෙසං අපි, ඔවුන්ගේද; වචනං, කීම; සුත්වා, අසා; හසන්තා, සිනා පහලකරන්නෝ; අයං, මේතෙම; හරෙ න, ඊශ්වරද නොවන්නේය; සො, හෙතෙම; තිනෙත්තො, නෙත් තුණක් ඇත්තෙක; එසො, මේ; කෙසවො, ශ්‍රීවිෂ්ණුතෙම; පුරසෙට්ඨං, පුරප්‍රවරයට; උපාගතං, පැමිනියාවූ; සිරිං, ලක්ෂ්මිය; විචිනන්තා, සොයමින්; අඤ්ඤෙන වෙසෙන, අප්‍රසිද්ධ වෙශය කින්; අජ්ජ, අද; ඉධාගතො, මෙහි ආයේයයි; මඤ්ඤාම, හඟිමු; එත්ථ, මෙහිලා; නො, අපට; සංසයො, සැකයක්; නත්ථි, නැති (යි කීහු).

116. තදා, එකල්හි; කෙචි නරා, ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ; තං වචනං, ඒ වචනය; සුත්වා, අසා; කරං පහරිත්වා, හස්තාස්ඵාට නය කොට; හසන්තා, සිනාසෙන්නාහු; එවං, මෙසේ; අවොචුං, කිවූ; අයං, මේතෙම; වෙ, එකාන්තයෙන්; වාසුදෙවො න, විෂ්ණුද නොවන්නේය.

117. කාමං සරොජනාභො සො වාමනො කණ්හ විග්ගහො,
අසමඤ්ඤතරවණ්ණෙන ආගතො පාකසාසනො.

118. පුරං දෙවපුරනෙතං මඤ්ඤමානො මහාජුතිං,
පස්සිතුන්ති පටිඤ්ඤතො මා භොන්තො විලපන්තු වෙ.

119. සුත්වා තෙසං ගිරං කෙචි කෙළිං කත්වාන නෙකධා,
තුම්හෙ සක්කං න ජානාථ සොහි භො වජිරායුධො.

120. එසො හි භො මහාබ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මලොකා ඉධාගතො,
පමත්තා කින්නු වෙදම්හි බ්‍රහ්මබන්ධූ පුරෙ ඉධ.

117, 118. සො, ඒ විෂ්ණුතෙම ; කාමං, එකාන්තයෙන් ; සරොජනාභො, පද්ම නාභිය ; වාමනො, වාමනාවතාර ඇත්තෙක නොහොත් ලකුණ්ටකය ; කණ්හවිග්ගහො, කෘෂ්ණ වර්ණ ශරීර ඇත්තේය ; අයං, මේ ; පාකසාසනො, ශක්‍රදෙවේන්ද්‍රතෙම ; එතං පුරං, මේ නුවර ; දෙවපුරං ඉති, (ඔහුගේ) දිව්‍යපුරයයි ; මඤ්ඤමානො, හඟනේ ; මහාජුතිං, මහත්වූ ශොභාව ; පස්සිතුං ඉති, දකින්ටයයි ; පටිඤ්ඤතො, ප්‍රතිඥ ඇත්තේ; අඤ්ඤතර වණ්ණෙන, එක්තරා (අප්‍රසිද්ධ) විලාසය කින් ; ආගතො, (මෙහි) ආයේය; භොන්තො, පින්වත්හු ; වෙ, එකාන්තයෙන් ; මා විලපන්තු, ප්‍රලාප නොදෙඩත්වා (යි කීහු).

119. කෙචි, සමහරෙක් ; තෙසං, ඔවුන්ගේ ; ගිරං, (ඒ) කීම ; සුත්වා, අසා ; අනෙකධා, අනෙක ප්‍රකාරයෙන් ; කෙළිං කත්වාන, පරිහාස කොට ; තුම්හෙ, තෙපි ; සක්කං, ශක්‍රයා ; න ජානාථ, නොදන්නහුද ; භො, භවත්නි ; සොහි, ඒ ශක්‍ර තෙමමවනාහි ; වජිරායුධො, වජ්‍රායුධයක් ඇත්තේයි.

120. භො, පින්වත්නි ; එසොහි මහාබ්‍රහ්මා, මේ මහාබ්‍රහ්ම තෙමමවනාහි ; ඉධ පුරෙ, මේ නගරයෙහි ; බ්‍රහ්මබන්ධූ, බ්‍රහ්ම බන්ධූ (බ්‍රාහ්මණයෝ) ; වෙදම්හි, වෙද හැදෑරීමෙහි ; කින්නු, කිමෙක්දෝ ; පමත්තා, ප්‍රමාදවූවාහුදැයි ; බ්‍රහ්මලොකා, බඹලොවින් ; ඉධ ආගතො, මෙහි ආයි (කීහු).

121. අථෙසං වචනං සුත්වා කෙචි පණ්ඩිතජාතිකා,
නෙතෙ චන්දාදයො කාමං මා මොහං හො
පකාසථ. (3)

122. චතුරානනො මහාබ්‍රහ්මා සොමසොම්මානනො
අයං,
සමන්තපොත්ථකො බ්‍රහ්මා පත්තහත්ථො'ය
මබ්භුතො.

123. කාමං පාරමිතාපුණ්ණ* පසත්ථො පුරිසො අයං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ ථොමෙථෙතං මහාජුතිං.

---

121. අථ, ඉක්බිත්තෙහි; කෙචිපණ්ඩිතජාතිකා, ඇතම් පණ්ඩිත ජාතිකයෝ ; එසං වචනං, ඔවුන්ගේ වචනය ; සුත්වා, අසා ; කාමං, ඒකාන්තයෙන් ; එතෙ චන්දාදයො න, තෙල සඳ ආදිහු නොවෙත් ; හො, පින්වත්නි ; මොහං, මොහය; මාපකාසථ, නහමක් ප්‍රකාශකරව්.

122. මහාබ්‍රහ්මා, මහබඹතෙම ; චතුරානනො, චතුර්මුඛ යක් ඇත්තේය ; අයං, මේතෙම ; සොම, චන්‍ද්‍රයාවැනිවූ ; සො ම්මානනො, සෞම්‍ය මුහුනක් ඇත්තේය ; සො මහාබ්‍රහ්මා, ඒ මහාබ්‍රහ්මතෙම ; මන්තපොත්ථකො, වෙදපුස්තකධාරීය ; අයං, මේතෙම ; පත්තහත්ථො, පාත්‍රයක් ගත් අත් ඇත්තේය ; අබ්භු තො, අද්භූතයි.

123. අයං, මේතෙමේ ; කාමං, ඒකාන්තයෙන් ; පාරමිතා පුණ්ණ, පාරමිධර්මයන්ගෙන් පිරුණුවූ (නොහොත්) පිරිණු පෙරුම්දම් ඇති ; පසත්ථො, ප්‍රශස්තවූ ; පුරිසො, පුරුෂයෙකි ; එතං මහාජුතිං, මේ මහාද්‍යුතිමත් පුරුෂොත්තමයන් ; නිච්චං, අනවරතයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; ථොමෙථ, පස සව් (යි කීහු).

---

* "කාමං පාරමි සම්පුණ්ණෙ."

124. එවං වදන්තා සබ්බෙ තෙ නාගරා පුරිසුත්තමං,
ගන්ධපුප්ඵෙහි පූජෙන්තා නමස්සන්තා තමන්වගුං.

125. නෙත්තාරිත්තෙහි පාජෙන්තා මුනිනො රූප
සාගරෙ,
ජනතාවො මනනාවායො පාරං පස්සිංසු නො තදා.

126. තදා ලොකෙකනායකො සපදානෙන වීථියං,
චරං යාපනමත්තංව ලද්ධාගම්ම පුරා බහි.

127. පණ්ඩවං ගිරිමාසජ්ජ තස්සච්ඡායාය සො මුනි,
සඞ්ඝාටිං පත්ථරිත්වාන නිසජ්ජ පුරිසාසභො.

---

124. එවං වදන්තා, මෙසේ කියන්නාවූ; සබ්බෙ තෙ නාගරා, ඒ මුළුනුවරවැස්සෝ ; තං පුරිසුත්තමං, ඒ පුරුෂොත්තමයන්; ගන්ධපුප්ඵෙහි, ගඳමලින්; පූජෙන්තා, පුදන්නාහු; නමස්සන්තා, නමස්කාරකරන්නාහු ;අන්වගුං, (ඔහු) අනුව (පස්සේ) ගියාහුයි

125. තදා, එකල්හි ; ජනතාවො, ලොකවාසීහු ; මුනිනො, මුනීන්ද්‍රවූ බෝසතානන්වහන්සේගේ ; රූපසාගරෙ, රූප නැමති සාගරයෙහි ; මනනාවායො, සිත් නැමති නෞකාවන් ; නෙත්තාරිත්තෙහි, නුවන්නැමති පළුපතින් ; පාජෙන්තා, පදින්නාහු ; පාරං, පරතෙර ; නො පස්සිංසු, නොමදුටු.

126. තදා, එකල්හි; ලොකෙකනායකො, ලොවට අසහාය නෙත්‍රවූ බෝසත්තෙම ; සපදානෙන, ගෙපිළිවෙළින් ; වීථියං, වීථියෙහි ; චරං, හැසිරෙන්නේ ; යාපනමත්තං එව, යැපෙන පමණක්වූම ආහාරය ; ලද්ධා, ලැබ ; පුරා, පුරයෙන්; බහි ආගම්ම, පිටතට අවුත්.

127. පුරිසාසභො, පුරුෂොත්තමවූ ; සො මුනි, ඒ මුනීන්ද්‍රවූ බොධිසත්වතෙම ; පණ්ඩවංගිරිං, පාණ්ඩව නම්වූ පර්වතප්‍රාන්තයට ආසජ්ජ, පැමින ; තස්ස, ඒ පර්වතයාගේ ; ඡායාය, සෙවෙනෙයි ; සඞ්ඝාටිං, සඟලැ සිවුර ; පත්ථරිත්වාන, පණවා ගෙණ ; නිසජ්ජ, වැඩහිඳ.

128. අදිට්ඨපුබ්බං දිස්වාන පත්තෙ මිස්සකභොජනං,
සඤ්ජාතපටිකූලො තං නුදිත්වා පච්චවෙක්ඛණා.

129. අමතං විය තං භුත්වා වික්ඛාලෙත්වා මුඛං දකා,
පත්තෙ වත්තං චරිත්වාන මුහුත්තං තත්ථ විස්සමී.

130. පවත්තිං තං නිසාමෙත්වා බිම්බිසාරො නරිස්සරො,
සීඝං තමුපගන්ත්වාන කතානුඤ්ඤො නිසීදිය.

131. නිමන්තයිත්වා රජ්ජෙන අනිච්ඡන්තෙන යතිස්සරෙ,
අනුග්ගහාය මෙ යුත්තං බුද්ධභූතෙනිධාගමං.

---

128. පත්තෙ, පාත්‍රයෙහි ; අදිට්ඨ පුබ්බං, නුදුටුවිරූ ; මිස්සක භොජනං, මිශ්‍රකාහාරය; දිස්වා, දැක ; සඤ්ජාතපටිකකූලො, හට ගත් පිළිකුල් ඇත්තේ ; පච්චවෙක්ඛණා, ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා හෙතු වෙන් ; තං, ඒ ප්‍රාතිකූල්‍යය ; නුදිත්වා, දුරුකොට.

129. තං, ඒ ඇවිලිලි ආහාරය ; අමතං විය, අමෘතයක් මෙන් ; භුත්වා, වළඳා ; මුඛං, මුඛය ; දකා, පැනින් ; වික්ඛාලෙත්වා, පවිත්‍රකොට නොහොත් සෝදා ; පත්තෙ, පාත්‍රයෙහි ; වත්තං චරිත්වාන, වත්කොට ; මුහුත්තං, මුහූර්ත්ත කාලයක් ; තත්ථ, එහි ; විස්සමී, විඩා හලසේක.

130. බිඹිසාරො නරිස්සරො, බිම්සර රජතෙම; තංපවත්තිං, ඒ ප්‍රවෘත්තිය ; නිසාමෙත්වා, අසා ; සීඝං, යුහුව ; තං උපගන්ත්වාන, උන්වහන්සේවෙත එළැඹ ; කතානුඤ්ඤො, කරණ ලද අනුඥ ඇත්තේ ; නිසීදිය, හිඳ.

131. රජ්ජෙන, රාජ්‍යයෙන් ; නිමන්තයිත්වා, පවරා ; යතිස්සරෙ, යතීශ්වරවූ බෝසත්හු ; අනිච්ඡන්තෙ, නොකැමත් කල්හි ; බුද්ධභූතෙන, බුදුවූ නුඹවහන්සේ විසින් ; මෙ, මට ; අනුග්ගහාය, අනුග්‍රහයපිණිස ; ඉධාගමං, මෙහි ඊම ; යුත්තං, යුතු වන්නේයි.

132. එවං නිමන්තිතො තෙනාධිවාසෙත්වා මහාමති,
අගමාසුරුවෙලාය මතුලොරුපරක්කමො.

133. පධානං පදහිත්වාන ඡබ්බස්සමතිදුක්කරං,
පකාසෙත්වාන ලොකස්ස මොක්ඛං නත්ථීති තෙන සො.

134. තතොප්පභුති වත්තෙන්තො මජ්ඣිමප්පටිපත්තියං,
කායස්සානුග්ගහං කත්වා තතො සම්පීණිතින්ද්‍රියො.

135. මූලෙ'ජපාලනිග්‍රොධපාදපස්ස මහාමුනි,
නිසීදි නිජසොභාහි ඔභාසෙන්තො දිසොදිසං.

---

132. තෙන, ඒ රජ්ජුරු විසින් ; එවං, මෙසේ ; නිමන්තිතො, ආරාධනා කරණලද්දාවූ ; අතුල, අසදෘශවූ ; උරුපරක්කමො, මහත් පරාක්‍රමඇති; මහාමති, මහාප්‍රාඥවූ බෝසත්තෙම; උරුවෙලායං, උරුවෙල් දනව්වට ; අගමාසි, වැඩිසේක.

133. සො, ඒ මහබෝසත්තෙම ; ඡබ්බස්සං, සාවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි ; අතිදුක්කරං, අතිශයින් දුෂ්කරවූ ; පධානං පදහිත්වාන, වීර්‍ය්‍යකොට නොහොත් වීර්‍ය්‍ය වඩා ; තෙන, ඒ වීර්‍ය්‍ය කරණයෙන් ; මොක්ඛං, මොක්ෂයක් ; නත්ථි ඉති, නැතැයි ; ලොකස්ස, ලොවට ; පකාසෙත්වාන, ප්‍රකාශකොට.

134. තතොප්පභුති, එතැන්පටන් ; මජ්ඣිමප්පටිපත්තියං, මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙහි ; වත්තෙන්තො, පවත්නේ ; කායස්ස, ශරීරයට ; අනුග්ගහං කත්වා, අනුග්‍රහ කොට ; තතො, එයින්; සම්පිණිත ඉන්ද්‍රියො, පිණාගිය ඉඳුරන් ඇත්තේ.

135. මහාමුනි, මහාතපස්වීවූ බොධිසත්වතෙම ; අජපාල නිග්‍රොධපාදපස්ස, අජපාල න්‍යග්‍රොධවෘක්ෂයාගේ ; මූලෙ, මුල සමීපයෙහි ; නිජසොභාහි, ස්වකීය ශොභාවෙන් ; දිසොදිසං, දිශානුදිශාවන් ; ඔභාසෙන්තො, බබුළුවමින් ; නිසීදි, වැඩ උන්සේක.

136. **තදා සෙනානිනිගමෙ සුජාතා ඛීරදායිකා,***
සම්පුණ්ණමනසඞ්කප්පා යාචිත්වා වටදෙවතං.

137. **ධීරං දෙවොති මඤ්ඤන්තී තුට්ඨහට්ඨා පමොදිතා,**
හෙමපාතිං සපායාසං දත්වාන ඉදමබ්‍රැවි.

138. **යථා මය්හං මහාදෙව ඉද්ධා පත්ථිත පත්ථනා,**
තථෙව තව සඞ්කප්පා ඛිප්පමෙව සමිජ්ඣතු.

139. **ඉති වත්වාන වන්දිත්වා කත්වා ච තං පදක්ඛිණං,**
පක්කාමන්තාය සුජාතාය ධීරො පාතිං සමාදිය.

---

136. තදා, එකල්හි; සෙනානිනිගමෙ, සෙනානී නම් නියම් ගම්හි; සුජාතා ඛීරදායිකා, සුජාතා නම් ක්ෂීරදායිකාතොමෝ; සම්පුණ්ණ, පිරුණාවූ; මනසඞ්කප්පා, චිත්ත සඞ්කල්පනා ඇත්තී; වටදෙවතං, නුගරුක්වැසි දෙවියාට; යාචිත්වා, යැද.

137. ධීරං, ප්‍රාඥවූ ඒ බෝසතානන්; දෙවොඉති, (වෘක්ෂාධිවාසී) දෙවියෙකැයි; මඤ්ඤන්තී, හඟනී; තුට්ඨහට්ඨා, තුටුපහටු වූවා; පමොදිතා, ප්‍රමොදයට පැමිනියා; සපායාසං, කිරිපිඬු සහිතවූ; හෙමපාතිං, රන්තැටිය; දත්වාන, දී; ඉදං, මේ මතු කියන කාරණය; අබ්‍රැවී, කී.

138. මහාදෙව, මහාදෙවයන්වහන්ස; මය්හං, මාගේ; පත්ථිත පත්ථනා, පතනලද ප්‍රාර්ථනාව; යථා ඉද්ධා, යම්සේ සමෘද්ධවූවාද; තථා එව, එපරිද්දෙන්ම; තව, නුඹවහන්සේගේ; සඞ්කප්පා, සඞ්කල්පනාව; ඛිප්පං එව, වහාම; සමිජ්ඣතු, සමෘද්ධ වේවා.

139. ඉති වත්වාන, මෙසේ කියා; තං, උන්වහන්සේ; වන්දිත්වා, වැඳ; පදක්ඛිණං ච කත්වා, පැදකුණුද කොට; සුජාතාය, සුජාතාවන්; පක්කාමන්තාය, බැහැර ගිය කල්හි; ධීරො, ප්‍රාඥවූ මහබෝසත්තෙම; පාතිං, තලිය; සමාදිය, රැගෙණ.

---

* "සුජාතා කිරදායිකා."

140. උපගන්ත්වානාතිරම්මං නදිං සො නීලවාහිනිං,
සුප්පතිට්ඨිතනාමම්හි නදීතිත්ථෙ නිසීදිය.

141. භුඤ්ජිත්වා ඌනපණ්ණාසපිණ්ඩං කත්වාන භොජනං,
විස්සජ්ජෙත්වා තතො පාතිං පටිසොතං නරාසභො.

142. තතො සාලවනුය්‍යානෙ විස්සමෙන්තො දිවාදිනෙ,
දිස්වාන සුපිනෙ පඤ්ච අත්ථං තෙසං විචින්තිය.

143. ආබොධිමූලතො (4) මග්ගෙ දෙවෙහි සමලඞ්කතෙ,
මණිතොරණපාලීහි* පුණ්ණකුම්භධජාදිහි.

---

140. සො, ඒ මහබෝසත්තෙම ; අතිරම්මං, ඉතා රම්‍යවූ; නීලවාහිනිං, නිල්දලා නම්වූ; නදිං, ගොය කරා; උපගන්ත්වාන, එළඹ ; සුප්පතිට්ඨිත නාමම්හි, සුප්‍රතිෂ්ඨිත යන නාමයක් ඇත්තාවූ ; නදීතිත්ථෙ, ගංතොට ; නිසීදිය, වැඩහිඳ.

141. නරාසභො, නරශ්‍රෙෂ්ඨවූ මහබෝසත්තෙම ; ඌන පණ්ණාස පිණ්ඩං කත්වාන, එකුන්පණස් පිඩක් කොට ; භොජනං, බොජුන; භුඤ්ජිත්වා, වලඳා; තතො, ඉක්බිති; පාතිං, රන්තලිය; පටිසොතං, උඩුගං බලා ; විස්සජ්ජෙත්වා, යවා.

142. තතො, ඉක්බිති ; දිවාදිනෙ, දවල්දවසැ ; සාලවනුය්‍යානෙ, ශාලවනොද්‍යානයෙහි ; විස්සමෙන්තො, පරිශ්‍රමය දුරුකරන්නේ ; පඤ්චසුපිනෙ, පඤ්ච ස්වප්නයන් ; දිස්වාන, දැක ; තෙසං, ඒ ස්වප්නයන්ගේ ; අත්ථං, අර්ථය ; විචින්තිය, සිතා.

143. ආබොධිමූලතො, බොධිවෘක්ෂමූලය දක්වා ; මණිතොරණපාලීහි, මිණිතොරන්පෙළින්ද; පුණ්ණකුම්භ, පුන්කලස් හා ; ධජාදීහි, ධ්වජාදියෙන්ද ; දෙවෙහි, දෙවියන් විසින් ; සමලඞ්කතෙ, මොනවට සරසනලද්දාවූ ; මග්ගෙ, මාර්ගයෙහි.

---

* “මණිතොරණාදි පාලීහි.”

144. සායණ්හසමයෙ නාථො ගච්ඡන්තො බොධිසන්තිකං,
දිස්වාන සොත්ථියං නාම ථූයමානං දිජුත්තමං.

145. තෙන දින්නට්ඨ මුට්ඨින්තු ගහෙත්වා නීලසද්දලං,
බොධිමූලමුපාගම්ම කත්වාන තං පදක්ඛිණං.

146. අකාසි තිණසන්ථාරං පාචීනාභිමුඛං තදා,
තතො මහිං * ද්විධා කත්වා සමුට්ඨාසි මහාසනං.

147. උච්චං චුද්දසහත්ථෙන නානා චිත්ත විචිත්තිතං,
අධිට්ඨිත්ථ තත්‍රයො ඉච්චෙවං දළ්හමානසො.

---

144. නාථො, ලොකස්වාමීවූ ඒ මහබෝසත්තෙම ; සායණ්හසමයෙ, සවස්වේලෙහි; බොධිසන්තිකං, බොධිද්‍රුම සමීපයට ; ගච්ඡන්තො, වඩනේ ; ථූයමානං, ස්තුති ගායනාකරන්නාවූ ; සොත්ථියං නාම, සොත්ථිය නම්වූ ; දිජුත්තමං, බමුණුතුමන් ; දිස්වාන, දැක.

145. තු, වැලි ; තෙන, ඒ සොත්ථිය නම් බමුණන් විසින් ; දින්න, දෙනලද ; අට්ඨමුට්ඨිං, අටමිටවූ ; නීලසද්දලං, නිල් කුස තණ; ගහෙත්වා, ගෙණ; බොධිමූලං, බොධිවෘක්‍ෂ සමීපයට; උපාගම්ම, පැමිණ ; තං, ඒ බෝරුක ; පදක්ඛිණං කත්වාන, පැදකුණු කොට.

146, 147. තදා, එකල්හි ; පාචීනාභිමුඛං, පැදුම්දෙසට අභිමුඛ කොට ; තිණසන්ථාරං, තණ ඇතිරියක්; අකාසි, කෙළේය; තතො, ඉක්බිති ; මහිං, පෘථිවිය ; ද්විධා කත්වා, දෙපලු කොට; චුද්දසහත්ථෙන, තුදුස් රියනකින් ; උච්චං, උස්වූ ; නානා චිත්ත, අනෙක ප්‍රකාර සිත්යමින් ; විචිත්තිතං, විසිතුරු කරණලද්දාවූ ; මහාසනං, මහත්වූ ආසනයක් ; සමුට්ඨාසි, පැණනැගේය; තත්‍රයො, ඒ වජ්‍රාසනයෙහිවූසේක් ; ඉති එවං, මේ වක්‍ෂ්‍යමාණ කාරයෙන් ; අධිට්ඨිත්ථ, ඉටී.

---

* "මහී."

148. කාමං තචො නහාරූ ච අට්ඨී ච අවසිස්සතු,
උපසුස්සතු මෙ ගත්තෙ සබ්බන්තං මංසලොහිතං.

149. න උට්ඨහාමබුජ්ඣිත්වා න ජහෙ විරියං මම,
අධිට්ඨිත්වා එවං සො නිසිදි වජිරාසනෙ.

150. අනතික්කමං ඨපෙත්වාන චරණං චරණූපරි,
කමලං කමලෙනෙව මණිබන්ධං විධාය සො.

151. බාලාසොකදලාසත්ත පරංවාසොකපල්ලවං.
නිධාය නයනානන්ද පාණිං පාණිතලෙ ජිනො.

148, 149. මෙ, මාගේ ; ගත්තෙ, ශරීරයෙහි ; තචො, සමද ; නහාරූ ච, නහර ද ; අට්ඨී ච, ඇට ද ; අවසිස්සතු, අවශිෂ්ට වේවා ; තං සබ්බං, ඒ සියලු ; මංස ලොහිතං, මස් ලේ ; උපසුස්සතු, වියලී යේවා ; කාමං, ඒකාන්තයෙන් ; අබුජ්ඣිත්වා, බුදු නොවී නොහොත් සත්‍යාවබොධ නොකොට ; න උට්ඨහාමි, නොනැගී සිටිමි ; මම, මාගේ ; විරියං, වීර්‍ය්‍යය ; න ජහෙ, නොහරිමි ; සො, ඒ මහාබොධිසත්ත්වතෙම ; එවං, මෙසේ ; අධිට්ඨිත්වා, අධිෂ්ඨාන කොට ; වජිරාසනෙ, විදුරසුන් මතුයෙහි ; නිසීදි, වැඩහුන්සේක.

150. සො, ඒ මහාබොධිසත්ත්වතෙම ; කමලං, පද්මයක් ; කමලෙන ඉව, පද්මයකින් මෙන් ; චරණං, ශ්‍රීපාදය ; අනතික්කමං, නොඉක්මවමින් ; චරණූපරි, ශ්‍රීපාදය පිට ; ඨපෙත්වාන, තබාගෙණ ; මණිබන්ධං, මිණිබහන්ද ; විධාය, (එකිනෙක පිට) පිහිටුවාගෙණ.

151. ජිනො, ඒ මහාබොධිසත්ත්වයන්වහන්සේ ; බාලාසොකදල, ලා හෝපලුපතෙක්හි ; ආසත්ත, වැළඳුනාවූ ; පරං අසොකපල්ලවං ඉව, අනික් හොපලුපලුපතක් මෙන් ; පාණිතලෙ, අත්ලෙහි ; නයනානන්ද, නෙත්‍රොත්සවවූ ; පාණිං, ශ්‍රීහස්තය ; නිධාය, පිහිටුවාගෙණ.

152. **යථා සඤ්ඣාඝනාලීඪ තුඞ්ගකඤ්චනපබ්බතො,**
සුරත්තචීවරච්ඡන්න චාරුගත්තවිරාජිතො.

153. **උදයාචලකොටිම්හි දිප්පන්තොව දිවාකරො,**
කන්ධරොපරි දිප්පන්ත මුඛමණ්ඩලමණ්ඩිතො.

154. **යථා චාමීකරබ්‍යම්හෙ සුනීලං සීහපඤ්ජරං,**
අකම්පො'කම්පපම්හෙහි* පිහිතඩ්ඪසුලොචනො.

155. **නීලුප්පලකලාපංව ජනනෙත්තාලිපාතනං,**
සජ්ඣුදණ්ඩසමාබද්ධබොධික්ඛන්ධමපස්සි සො.

---

152. සඤ්ඣාඝන, සන්ධ්‍යාවලාහයෙන් ; ආලීඪ, වැලඳගත්තාවූ ; තුඞ්ග, ප්‍රාංශුවූ ; කඤ්චන පබ්බතො, ස්වර්ණපර්වතයක් ; යථා, යම්සේද (එ පරිද්දෙන්) ; සුරත්ත, අතිරක්තවූ; චීවරච්ඡන්න, සිවුරින් වැසුනාවූ ; චාරු, මනොඥවූ ; ගත්ත, ශ්‍රීශරීරයෙන් ; විරාජිතො, බබලන්නාවූ.

153. උදයාචලකොටිම්හි, උදයගිරි මුදුනෙහි ; දිප්පන්තො, බබලන්නාවූ; දිවාකරො ඉව, සූර්‍ය්‍යයා මෙන් ; කන්ධරොපරි, ග්‍රීවයෙන් මත්තෙහි ; දිප්පන්ත, බබලන්නාවූ ; මුඛමණ්ඩල, මුහුණුමඩලින් ; මණ්ඩිතො, විභූෂිතවූ.

154. චාමීකරබ්‍යම්හෙ, ස්වර්ණප්‍රාසාදයෙක්හි ; සුනීලං, ඉතානිල්වූ ; සීහපඤ්ජරං, සීමැදුරක් ; යථා, යම්සේද (එමෙන්); අකම්පො, අකම්ප්‍යවූයේ; අකම්පපම්හෙහි, අකම්ප්‍යමාන පක්ෂ්මමාලායෙන් උපලක්ෂිතවූ ; පිහිතඩ්ඪ, අඩක් පියන ලද ; සුලොචනො, මනා නෙත්සඟල ඇත්තාවූ.

155. සො, ඒ මහාබොධිසත්ත්වතෙම ; නීලුප්පලකලාපං ඉව, නිලුපුල්කලඹකට මෙන් ; ජන, ජනයාගේ ; නෙත්ත, නෙත්‍ර නැමති; අලිපාතනං, භෘඞ්ග (ශ්‍රේණීන්) හීම ඇති ; සජ්ඣුදණ්ඩ සමාබද්ධ, රජතස්කන්ධයක් මෙන් බබලන්නාවූ නොහොත් වටවූ ; බොධික්ඛන්ධං, සිරිමහ බෝකඳට ; අපස්සි, පිට දුන්සේක.

---

* "අකම්ප කම්ප පම්හෙහි."

156. නිසින්නෙ බොධිතො ජෙජ්ජ පවාළතරුණඞ්කුරා,
පතමානා සමන්තාසුං තෙජං විය කුබුද්ධිනං.

157. දෙවා තත්ථ සමාගඤ්ඡුං ඛිප්පං දසසහස්සියං,
කමලාසනොරගා චෙව සිඛවිජ්ජාධරාදයො.

158. සහම්පති මහාබ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මසෙනාපුරක්ඛතො,
සිතාතපත්තං ධාරෙන්තො ඨිතො සම්බුද්ධසන්තිකෙ.

159. විසං* රතනසතායාමං විජයුත්තරනාමකං,
සඞ්ඛං ධමෙන්තො අට්ඨාසි සාදරො පාකසාසනො.

---

156. නිසින්නෙ, බොධිසත්වයන් වැඩඋන් කල්හි; පවාළතරුණඞ්කුරා, පබළු වැනි ලඳලු; කුබුද්ධිනං, දුර්බුද්ධී (මිස දිටුව) න්ගේ; තෙජං විය, තෙද මෙන්; බොධිතො, බොධිද්‍රැමයෙන්; ජෙජ්ජ, සිඳී; සමන්තා, හාත්පස; පතමානාආසුං, හෙන්නාහු වූ.

157. දසසහස්සියං, දසදහසක් ලෝදැහි; දෙවා, දෙවියෝ; කමලාසන, බ්‍රහ්මය; උරගාචෙව, නාගයෝද; සිඛ, සිඛය; විජ්ජාධර, විද්‍යාධරය; ආදයො, මේ ආදීහුද; තත්ථ, එතන්හි; ඛිප්පං, වහා; සමාගඤ්ඡුං, රැස්වූ.

158. සහම්පති මහාබ්‍රහ්මා, සහම්පතිනම් මහාබ්‍රහ්මතෙමේද; බ්‍රහ්මසෙනාපුරක්ඛතො, බඹසෙනඟ පිරිවැරූයේ; සිතාතපත්තං, ධවලච්ඡත්‍රය; ධාරෙන්තො, දරමින්; සම්බුද්ධසන්තිකෙ, සම්බුදුවෙන බෝසතුන් වෙත; ඨිතො, සිටියේයි.

159. පාකසාසනො, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම; සාදරො, ආදර සහිත වූයේ; විසං රතනසතායාමං, එක්සිය විසිරියන් අයම්වූ; විජයුත්තරනාමකං, විජයොත්තර නම්වූ; සඞ්ඛං, (දක්ෂිණාවෘත්ත ශංඛය) ශඞ්ඛය; ධමෙන්තො, පිඹිමින්; අට්ඨාසි, සිටියේය.

---

* "වීසරතන."

160. **සුයාමො සහසෙනාය ථොමයන්තො නරාධිපං,**
මණිතාලවණ්ටං පග්ගය්හ (5) මන්දමන්දෙන විජති.

161. **ජිනකිත්තිලතග්ගම්හි සස්ස* පුප්ඵංව පුප්පිතං,**
වාලවිජනිමුග්ගය්හ අට්ඨා සන්තුසිතො තහිං.

162. **බෙලුවං විණමාදාය ගීතං නානාලයානුගං,**
පඤ්චසිඛො ඨිතො තත්ථ ගායමානො අනෙකධා.

163. **මහාකාලො'පි නාගින්දො නාගසඞ්ඝපුරක්ඛතො,**
ථොමෙන්තො තත්ථ අට්ඨාසි නවාරහගුණාදිහි.

---

160. සුයාමො, සුයාම නම් දිව්‍යපුත්‍රතෙම ; සහසෙනාය, සෙනාව සමග ; නරාධිපං, නරෙශ්වර (වූ ඒ මහාබොධිසත්ව) යන් වහන්සේට ; ථොමයන්තො, ස්තුති කරමින් ; මණිතාල වණ්ටං, මිණිතල්වැට ; පග්ගය්හ, රැගෙණ ; මන්දමන්දෙන, මදින්මද ; විජති, පවන් සලයි.

161. සන්තුසිතො, සන්තුෂිත නම්වූ ; සො, ඒ දිව්‍යපුත්‍ර තෙම ; අස්ස, ඒ මහබෝසතානන්ගේ; ජින කිත්තිලතග්ගම්හි, ජයකීර්ති නැමති ලතාග්‍රයෙහි ; පුප්පිතං, පිපියාවූ, පුප්ඵං ඉව, පුෂ්පයක් වැනිවූ; වාලවිජනිං, වල්විදුනාව; උග්ගය්හ, ඔසවාගෙණ ; තහිං, එතන්හි ; අට්ඨා, සිටියේයි.

162. පඤ්චසිඛො, පඤ්චශිඛ නම්වූ දිව්‍යපුත්‍රතෙම ; බෙලුවං විණං, බෙලුව නම් විණාව ; ආදාය, ගෙණ ; නානා ලයානුගං, අනෙකප්‍රකාර ලයානුගත කොට (නොහොත්) අනෙක ප්‍රකාර තාලානුරූපවූ ; ගීතං, ගීතිකා ; අනෙකධා, අනෙක ප්‍රකාරයෙන් ; ගායමානො, ගායනා කෙරෙමින්; තත්ථ, එහි; ඨිතො, සිටියේයි.

163. මහාකාලො නාගින්දො අපි, මහාකාල නම් නාගෙන්ද්‍ර තෙමේද ; නාගසඞ්ඝපුරක්ඛතො, නාගසමූහයා විසින් පෙරටු කරණ ලද්දේ ; නවාරහගුණාදීහි, නව අරහාදි ගුණයෙන් ; ථො මෙන්තො, ස්තුති කරමින් ; තත්ථ, එහි ; අට්ඨාසි, සිටියේයි.

---

* "සස්ස–යස."

164. රඞ්ගභූමිං මාපයිත්වා ගෙහෙත්වාන වරඞ්ගනා,
උපහාරං කරෙන්තඩ්ඪා තිම්බරූසුරියවච්චසා.

165. අගන්ත්වා සහ සෙනාය සිතඞ්ගො සිතභූසනො,
ධතරට්ඨො ඨිතො පුබ්බ(රි)ආරක්ඛං කුරුමානකො.

166. පුරෙන්තො සකසෙනාය දක්ඛිණස්සං විරූළ්හකො,
ආරක්ඛං කුරුමානඩ්ඪා නීලඞ්ගො නීලභූසනො.

167. විරූපක්ඛො'පි අට්ඨාසි පාලයං පච්ඡිමං දිසං,
රත්තඞ්ගාභරණො වම්මී නිජසෙනාපුරක්ඛතො.

---

164. රඞ්ගභූමිං, නෘත්‍යභූමියක්; මාපයිත්වා, මවා; වරඞ්ගනා, උත්තමාඞ්ගනාවන් ; ගහෙත්වාන, ගෙණ ; උපහාරං කරෙන්ති, උපහාර (පූජා) කරමින් ; තිම්බරූ සුරියවච්චසා, එනම් දෙව්දු තොමෝ ; අඩ්ඪා, සිටියා.

165. සිතඞ්ගො, ශ්‍වෙතවර්ණගාත්‍ර ඇති ; සිතභූසනො, ශ්‍වෙතවර්ණ භරණ ඇති ; ධතරට්ඨො, ධෘතරාෂ්ට්‍ර නම් වරම් මහරජතෙම ; සහසෙනාය, සෙනා සමග ; අගන්ත්වා, අවුත් ; ආරක්ඛං කුරුමානකො, ආරක්‍ෂා කරමින් ; පුබ්බෙ, පූර්වදිශා වෙහි ; ඨිතො, සිටියේය.

166. නීලඞ්ගො, නීලවර්ණ දෙහයක් ඇත්තාවූ ; නීලභූස නො, නීලවර්ණාභරණයෙන් සැරසුනාවූ ; විරූළ්හකො, විරූඪ නම් වරම්මහරජතෙම ; සකසෙනාය, සියසෙනඟින් ; පූරෙන්තො, පුරන්නේ ; ආරක්ඛං කුරුමානො, ආරක්‍ෂා කර මින් ; දක්ඛිණස්සං, දකුණුදිග ; අඩ්ඪා, සිටියේය.

167. රත්තාඞ්ගාභරණො, රක්තවර්ණ ශරීර හා ආභරණ යන් ඇත්තාවූ; වම්මී, සන්නාහ සන්නද්ධවූ; නිජසෙනා පුරක්ඛ තො, ස්වකීය සෙනා විසින් පෙරටුකරණලද්දාවූ ; විරූපක්ඛො අපි, විරූපාක්‍ෂ නම වරම් මහරජතෙමේද; පච්ඡිමං දිසං, පශ්චිම දිශාව ; පාලයං, ආරක්‍ෂා කරමින් ; අට්ඨාසි, සිටියේය.

168. **උත්තරස්සං සසෙනාය ආරක්ඛං කුරුමානකො,**
සොණ්ණවණ්ණඞ්ගාභරණො අට්ඨාසි නරවාහනො.

169. **කිමෙත්ථ බහුලාපෙන ජාතික්ඛෙත්තම්හි දෙවතා,**
නාගතා නෙව චාහෙසුං සබ්බ එත්ථ'ව ඔසටා.

170. **ගගනාතොතිණ්ණකෙතු පාදෙහි පඨවීතලෙ,**
නාගාදයො න ධූතාසුං කෙතූනං බහු කා කථා.

171. **න ධූතා ධජපාදෙහි වායුතුද්දූමවුත්තිහි,**
තාරකා ගගනෙ බ්‍රෑමො කිනනු තත්ථ ධජාළිතා.

---

168. සොණ්ණවණ්ණඞ්ගාභරණො, සුවර්ණවර්ණ ශරීර හා ආභරණ ඇති; නරවාහනො, වෛශ්‍රවණ නම් වරම් මහරජතෙම; සසෙනාය, සිය සෙනඟ සමග; ආරක්ඛං කුරුමානකො, ආරක්‍ෂා කරමින්; උත්තරස්සං, උතුරුදිගැ; අට්ඨාසි, සිටියේය.

169. එත්ථ, මෙහිලා; බහුලාපෙන, බොහෝකොට කීමෙන්; කිං, කිම; ජාතික්ඛෙත්තම්හි, ජාතික්‍ෂෙත්‍රයෙහි (හෙවත් දසදහසක් සක්වළ); දෙවතා, දෙවියෝ; නාගතා, නොආවාහු; නෙවච අහෙසුං, නොමවූහ; සබ්බඑව, සියල්ලෝම; එත්ථ, මෙතැන්හි; ඔසටා, රැස්වූහ.

170. ගගනා (ගගනාතො), අහසින්; ඔතිණ්ණ, බටුවාවූ; කෙතුපාදෙහි, ධ්වජපාදයන් කරණකොටගෙණ; පඨවීතලෙ, පෘථිවිතලයෙහි; නාගාදයො, නාගාදීහු: නධූතාසුං, කම්පා නූවූහ; කෙතූනං, ධ්වජයන්ගේ; බහු, බහුත්වය; කාකථා, කිය නුම කවරේද?

171. වායුතො, පවනින්; උද්දූමවුත්තිහි, චචලවූ පැවතුම් ඇති; ධජපාදෙහි, ධ්වජ පාදයන් කරණකොටගෙණ; ගගනෙ; අහසෙහි; තාරකා, තාරකාවෝ; නධූතා, කම්පානුවූහ; තත්ථ, එහි; ධජාළිතා, ධ්වජ බාහුල්‍යය, කිනනු බ්‍රෑමො, කුමට කියමුද?

172. පුබ්බාදිසාචක්කවාළසිලායුග්ගතකේතුනං,
පාදූනි පරභාගාදි චක්කවාළසිලන්වගුං.

173. චක්කවාළමහාමේරුයුගන්ධරනගාදයෝ,
පුප්ඵාවතංසකා'වාසුං නානාවණ්ණෙහි සඞ්ඛතා.

174. වාමාමන්දමකරන්දබින්දුසන්දෝහසුන්දරං,
උල්ලෝල* පදුමාකිණ්ණ විතානංවාසි අම්බරං.

175. ඛිත්තසෝගන්ධචුණ්ණානි දෙවබ්‍රහ්මාදිනා තහිං,
විතානං විය ඛායන්ති චක්කවාළගබ්භමණ්ඩපෙ.

---

172. පුබ්බාදිසා, පූර්වදිශාවෙහිවූ ; චක්කවාළසිලාය, සක්වළ ගලින් ; උග්ගත කෙතූනං, නැඟාවූ ධ්වජයන්ගේ ; පාදූනි, පාදයෝ ; අපරභාගාදී, අවරදිගු ආදිවූ ; චක්කවාළසිලා, සක්වළගල දක්වා ; අන්වගුං, ගියාහුයි.

173. චක්කවාළ, චක්‍රවාට පර්වතය ; මහාමේරු, මහාමේරු පර්වතය ; යුගන්ධර නගාදයෝ, යුගන්ධර පර්වතයාදීහු ; නානා වණ්ණෙහි, අනේකප්‍රකාර වර්ණයෙන් ; සඞ්ඛතා, අභිසංස්කරණය කරණලද්දෑහු ; පුප්ඵාවතංසකා ඉව, පුෂ්පශේඛර මෙන් ; ආසුං, වූහ.

174. වාම, මනොඥවූ ; අමන්ද, මඳනොවූ ; මකරන්දබින්දු සන්දෝහ, මුවරද පොදරැසින් ; සුන්දරං, සොඳුරුවූ ; අම්බරං, ආකාශය ; උල්ලෝල, ලෙලෙන ; පදුමාකිණ්ණ, පද්මයන් ගෙන් ගැවසීගත්තාවූ ; විතානං ඉව, වියනක් මෙන් ; ආසි, වී.

175. තහිං, එහි ; දෙවබ්‍රහ්මාදිනා, දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදී ලෝකයා විසින් ; ඛිත්ත, විසුරුවනලද ; සෝගන්ධචුණ්ණානි, සෞගන්ධික චූර්ණයෝ ; චක්කවාළගබ්භමණ්ඩපෙ, චක්‍රවාට නැමති උතුම් මඩුවෙහි ; විතානං ඉව, වියනක් මෙන් ; ඛායන්ති, වැටහෙත්.

---

* "උල්ලෝක."

176. කප්පූරාගරුධූපෙහි තත්ථ තත්ථුග්ගතෙහි මා,
කාලබ්භකූටච්ඡන්නාව ආසි මඤ්ඤං කථෙමු කිං.

177. ජාතිඛෙත්තෙතාසු දෙවෙහි කතගන්ධකුසුමාදිනා,
නොසිනා ධරණී භාරා දිසෙභානං බලං අහො.

178. අම්බරාලම්බමානානි පුප්ඵදාමානි භූතලං,
ආකඩ්ඪණාය දෙවෙහි* බද්ධරජ්ජුව භාසරෙ.

179. අඤ්ඤොඤ්ඤකරමුග්ගය්හ ගගනෙ සුරසුන්දරී,
පරිබ්භමන්තා ගායන්ති තත්ථ තත්ථ මනොරමං.

---

176. තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි; උග්ගතෙහි, නැගාවූ; කප්පූරාගරුධූපෙහි, කපුරු හා අගිල්දුමින්; මා, චන්ද්‍රතෙම; කාලබ්භකූටච්ඡන්නා ඉව, කාලභ්‍රකූටයකින් වැසුනාක් මෙන්; ආසි, විය; අඤ්ඤං කිං කථෙමු, අනිකක් කුමටකියමුද?

177. ජාතිඛෙත්තෙතාසු, ජාතික්ෂෙත්‍රයෙහි (දසදහසක් සක්වළ වාසයකරන්නාවූ); දෙවෙහි, දෙවියන් විසින්; කතගන්ධකුසුමාදිනා, කරණලද ගඳ කුසුම් ආදීන් කරණකොටගෙණ; භාරා, බරවූ; ධරණී, පෘථිවිතොමෝ; නඔසීනා, නොබැස්සාය; දිසෙභානං, දිගැතුන්ගේ; බලං, බලය; අහො, ආශ්චර්‍ය්‍යයි.

178. අම්බරෙ, ආකාශයෙහි; ආලම්බමානානි, එල්බෙන්නාවූ; පුප්ඵදාමානි, මාලාදාමයෝ; පඨවීතලං, පෘථිවිතලය; ආකඩ්ඪණාය, ආකර්ෂණය කරණුපිණිස; දෙවෙහි, දෙවියන්විසින්; බද්ධ, බඳිනලද; රජ්ජුව, රැහැන් මෙන්; භාසරෙ, බබලත්.

179. සුරසුන්දරී, දිව්‍යාප්සරාවෝ; අඤ්ඤොඤ්ඤකරං, ඔවුනොවුන්අත; උග්ගය්හ, අල්වාගෙණ; ගගනෙ, ආකාශයෙහි; තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි; පරිබ්භමන්තා, පරිභ්‍රමණය කරන්නියෝ; මනොරමං, සිත්කලුකොට : ගායන්ති, ගායනා කෙරෙත්.

---

* "ආකඩ්ඪණාසා දෙවෙහි."

180. උභො භුජෙ විකාසෙත්වා මණ්ඩිතා සුරසුන්දරී,
භමන්ති භනතමෙඝුව තත්ථ තත්ථම්බරෙ යුගා.

181. නීලුප්පලකලාපාදී ගහෙත්වාන සුරගනා,
සීතාසුං පරිවාරෙත්වා පූජමානා නරිස්සරං.

182. රත්තපල්ලවකල්හාරකමලුප්පලසඞ්ගතෙ,
සනාථිරකුසුමාකිණ්ණෙ පුණ්ණෙ සොගන්ධවාරිහි.

183. කඤ්චනාදිඝටෙ ගය්හ අම්බරෙ සුරසුන්දරී,
කත්වාන සුගතං මජ්ඣෙ පූජයිංසු සමන්තතො.

184. කඤ්චනාදාසහත්ථා ච කාචි කඤ්ඤා තථා සීතා,
තාලවණ්ටෙ ගහෙත්වාන සීතාසුං කාචි දෙවතා.

---

180. මණ්ඩිතා, සැරසුනාවූ ; සුරසුන්දරී, දිව්‍යාඞ්ගනාවෝ ; උභොභුජෙ, දෙඅත් ; විකාසෙත්වා, දිගහැර ; අම්බරෙ, අහස්තල යෙහි ; තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි ; යුගා, යුගලවූවාහු ; භනතමෙ ඝුව, කරකැවෙන බඹර මෙන් ; භමන්ති, භ්‍රමණය කෙරෙත්.

181. නීලුප්පල කලාපාදී, නිලුපුල් කලඹ ආදීන් ; ගහෙත්වාන, ගෙණ ; සුරගනා, දිව්‍යාඞ්ගනාවෝ ; නරිස්සරං, නරෙශ්වරවූ මහාබොධිසත්වයන් ; පූජමානා, පුදමින් ; පරිවාරෙත්වා, පිරිවරා; සීතාආසුං, සිටියෝ වූහ.

182, 183. රත්තපල්ලව, රත් ලපලුයෙන්ද ; කල්හාර, හෙල්මැල්ලෙන්ද ; කමල, පියුමෙන්ද ; උප්පල, උපුලින්ද ; සඞ්ගතෙ, ගැවසීගත්තාවූ ; සනාථිරකුසුමාකිණ්ණෙ, සනාථිර පුෂ්පයෙන් ආකීර්ණවූ ; සොගන්ධවාරිහි, සුවඳ පැනින් ; පුණ්ණෙ, පිරුණාවූ ; කඤ්චනාදිඝටෙ, සුවර්ණමයාදි ඝටයන් ; ගය්හ, රැගෙණ ; අම්බරෙ, අහසෙහි ; සුරසුන්දරී, සුරඟනෝ ; සුගතං, සුගතවූ බොධිසත්වයන් ; මජ්ඣෙ කත්වාන, මැදිකොට ; සමන්තතො, හාත්පසින් ; පූජයිංසු, පිදූ.

184. කඤ්චනාදාසහත්ථා ච, රන්කැටපත් ගත් අත් ඇත්තාවූද ; කාචිකඤ්ඤා, කිසි කන්‍යාකෙනෙක්; සීතා, සිටියාහ ; තථා, එපරිද්දෙන් ; කාචි දෙවතා, කිසි දෙවතාකෙනෙක් ; තාලව ණ්ට ගහෙත්වාන, තල්වැට ගෙණ ; සීතාසුං, සිටියාහුයි.

185. කාචි මඞ්ගලසංයුත්තවචනා තව පත්ථනා,
සමිජ්ඣතූති ඝොසෙන්තී පරිවාරෙත්වා ඨිතා ජිනං.

186. සිරිවච්ඡාදි පග්ගය්හ අට්ඨමඞ්ගලමුත්තමං,
ඨිතාසුං ගගනෙ නාරී පරිවාරෙත්වා මුනිස්සරං.

187. නච්චන්ති කෙචි කීළන්ති සෙලෙන්ති ච ලලන්ති ච,
වාදෙන්ති කෙචි ගායන්ති චෙලුක්ඛෙපං කරොන්ති ච.

188. නෙකපුප්ඵග්ඝිපන්තී ච තථා දීපග්ඝිපන්ති ච,
මණිචාමීකරසජ්ජුඅග්ඝිකාපන්තියො තථා.

---

185. කාචි, ඇතම් දෙවඟනෝ ; තව, නුඹවහන්සේගේ ; පත්ථනා, ප්‍රාර්ථනාව; සමිජ්ඣතූති, සමෘද්ධවේවයි ; ඝොසෙන්තී, ඝොෂාකරන්නියෝ ; මඞ්ගලසංයුත්තවචනා, මඞ්ගල්‍යසම්ප්‍රයුක්ත වචන ඇත්තියෝ ; ජිනං, ජිනවූ මහබෝසතානන් ; පරිවාරෙත්වා, පිරිවරා ; ඨිතා, සිටියාහුයි.

186. නාරී, (ඇතැම්) ස්ත්‍රීහු; සිරිවච්ඡාදි, ශ්‍රීවත්සාදියද ; උත්තමං, උතුම්වූ ; අට්ඨමඞ්ගලං, අටමඟුලද ; පග්ගය්හ, රැගෙණ ; මුනිස්සරං, මුනීශ්වරවූ බොධිසත්වයන් ; පරිවාරෙත්වා ; පිරිවරා ගෙණ ; ගගනෙ, ආකාශයෙහි ; ඨිතාසුං, සිටියෝ වූ.

187. කෙචි, කිසිකෙනෙක් ; නච්චන්ති, නටත් ; කීළන්ති, (කිසිකෙනෙක්) ක්‍රීඩාකෙරෙත් ; සෙලෙන්ති, (කිසිකෙනෙක්) එළුසම්ලත් ; ලලන්තිච, ලලිතදවෙත් ; කෙචි, කිසිකෙනෙක් ; වාදෙන්ති, වාද්‍යකෙරෙත් ; ගායන්ති, (සමහරු) ගායනාකෙරෙත් ; චෙලුක්ඛෙපංච, පිළී හිස සිසෑරීමද ; කරොන්ති, (ඇතම්අය) කරත්.

188. නෙකපුප්ඵග්ඝිපන්තීච, නොයෙක් පුප්ඇඟෑ පඞක්තිද; තථා, එසේම ; දීපග්ඝිපන්තිච, පහන් ඇඟෑ පන්තිහුද ; තථා, එසේම ; මණි, මිණිය ; චාමීකර, රන්ය සජ්ජු, රිදීය (යන මෙයින් නිපදවනලද); අග්ඝිකාපන්තියො, අග්ඝිකාපන්තිහුද :

189. ආබ්‍රහ්මභවනුග්ගම්ම චක්කවාළසමන්තතො,
තිට්ඨන්ති ජලමානායො බුද්ධස්ස මඞ්ගලුස්සවෙ.

190. සත්තරතනසම්භූතා නානා තොරණපන්තියො,
හෙමරම්භාමයා චාපි තථා දුස්සමයා සියුං.

191. නානාවණ්ණෙහි නෙකෙහි ඡත්තෙහි ච නිරන්තරං,
චක්කවාළොදරං ආසි සරංව කමලාකුලං.

192. තත්ථ තත්ථුජ්ජලානෙක යන්තදීපාවලී මහී,
තාරකාජාලකාකිණ්ණ ගගනඞ්ගනසන්නිභා.

193. ධජන්තරිතඡත්තා'සුං චක්කවාළගිරූපරි,
නිරන්තරා'සුං තත්ථෙව ඝටදීපා ච තොරණා.

---

189. ජලමානායො, දිලියෙමින්; ආබ්‍රහ්මභවනා, බඹවිමන් දක්වා; උග්ගම්ම, උස්වගොස්; බුද්ධස්ස, බුදුන්ගේ; මඞ්ගලුස්සවෙ, මඞ්ගලොත්සවයෙහිදී; චක්කවාළසමන්තතො, සක්වළ ගල හාත්පස; තිට්ඨන්ති, සිටිත්.

190. හෙමරම්භාමයා ච, රන්රඹමුවාවූ ද; අපි, නැවත; තථා, එසේම; දුස්සමයා, වස්ත්‍රමයවූද; නානා තොරණපන්තියො, නන්වැදෑරුම් තොරන් පන්තීහු; සත්තරතනසම්භූතා, සප්තවිධ රත්නයෙන් සැදුනාහු; සියුං, වූ.

191. නෙකෙහි, නොයෙක්; නානාවණ්ණෙහි; නානා ප්‍රකාර වර්ණඇති; ඡත්තෙහි ච, ඡත්‍රයන්ගෙන්ද; නිරන්තරං, නිරතුරුවූ; චක්කවාළොදරං, සක්වළගැබ; කමලාකුලං, පියුමින් ගැවසුනු; සරං ඉව, තඩාගයක් මෙන්; ආසි, වී.

192. තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි; උජ්ජල, උජ්වලවූ; අනෙක, නොයෙක්; යන්ත දීපාවලී, යන්ත්‍ර ප්‍රදීප පඞ්ක්තිඇති; මහී, පෘථිවි තොමෝ; තාරකා ජාලකාකිණ්ණ, තරුරැසින් ගැවසීගත්තාවූ; ගගනඞ්ගනසන්නිභා, ආකාශාඞ්ගනය වැන්නීය.

193. චක්කවාළගිරූපරි, චක්‍රවාටපර්වත මස්තකයෙහි; ධජන්තරිතඡත්තා, ධවජාන්තරගත ඡත්‍රයෝ; ආසුං, වූහ; තත්ථෙව, එහිම; ඝටදීපා ච, පුන්කලස් හා ප්‍රදීපයෝ ද; තොරණා ච, තොරන් (පන්ති) හුද; නිරන්තර ආසුං, නිරතුරු වූ.

194. නානාතුරියනාදෙහි නානාසඞ්ගීතිකාහි ච,
සාධුවාදෙහි නෙකෙහි චක්කවාළො ඵුටො අහු.

195. අහො මහන්තතා තස්ස බුද්ධස්ස කතමඞ්ගලෙ,
පූජාවිසෙසං තං කො හි මුඛෙනෙකෙන භාසති.

196. චතුම්මුඛො සහස්සක්ඛො ද්විසහස්සනයනො ඵණී,
දසකණ්ඨො'පි තං සබ්බං නෙව සක්කොන්ති
භාසිතුං.

197. එවං සුරාසුරබ්‍රහ්ම වෙනතෙය්‍යොරගාදිහි,
නිරන්තරං කතානෙක මහාමහසමාකුලෙ.

---

194. නානා තුරියනාදෙහි, නොයෙක් තූර්‍ය්‍යනාදයෙන්ද; නානා සඞ්ගීතිකාහි ච, නොයෙක් ගීතිකා නාදයෙන් ද; නෙකෙහි, නොයෙක්; සාධුවාදෙහි, සාධුකාර වචනයෙන්ද; චක්කවාළො, චක්‍රවාටය; ඵුටො අහු, සපුට වී.

195. තස්ස බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධවූ මහාබොධිසත්වයන්වහන්සේගේ; කතමඞ්ගලෙ, කෘතමඞ්ගලොත්සවයෙහි; මහන්තතා, විපුලත්වය; අහො, ආශ්චර්‍ය්‍යය; තං පූජාවිසෙසං, ඒ පූජාවිශෙෂය; කොහි, කවරෙක් නම්; එකෙන මුඛෙන, එක් මුඛයකින්; භාසති, කියාද (නොකියාමය.)

196. චතුම්මුඛො, මහාබ්‍රහ්මතෙමේද; සහස්සක්ඛො, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙමේද; ද්විසහස්සනයනො, දෙදහසක් නෙත් ඇති; ඵණී, (අනන්ත නම්) නාගරාජතෙමේද; දසකණ්ඨොපි, රාවණතෙමේද; තං සබ්බං, ඒ සියල්ල; භාසිතුං, කියන්ට; නෙව සක්කොන්ති, නොම හැකි වෙත්.

197. එවං, මෙසේ; සුර, දෙවිය; අසුර, අසුරය; බ්‍රහ්ම, බ්‍රහ්මය; වෙනතෙය්‍ය, ගරුඩය; උරගාදීහි, නාගය යන මේ ආදීන් විසින්ද; නිරන්තරං, අනවරතයෙන්; කත, කරණලද; අනෙක, නොයෙක්; මහාමහසමාකුලෙ, මහත් පූජෝත්සවයෙන් ගැවසීගත්තාවූ:—

198. තස්මින්තු වාසරෙ මාරො පස්සිත්වා භුවනං ඉදං,
ආමන්තෙත්වා සානුචරෙ ආහෙවං සකුතූහලො.

199. සබ්බෙ දිබ්බවිමානා භො සුඤ්ඤා, දිස්සන්ති ඡඩ්ඩිතා,
පුරපාලම්පහාපෙත්වා කුව ගතා'සුං සදෙවකා.

200. කිම්භො මාර නජානාසි මත්තො සුත්තො'සි අජ්ජ කිං,
සුද්ධොදනියසිද්ධත්ථො මායාය තනයො අයං.

201. පූරෙත්වා පාරමී සබ්බා කත්වාන අභිනික්ඛමං,
බොධිමූලෙ නිසින්නො'සි අජ්ජ බුද්ධො භවාමිති.

---

198. තස්මින්තු වාසරෙ, එදවසැ ; මාරො, මාර නම් දිව්‍ය පුත්‍රතෙම; ඉදං භුවනං, මේ පෘථිවි තලය ; පස්සිත්වා, බලා; සකුතූහලො, කුහුල් සහිත වූයේ; සානුචරෙ, ස්වකීය අනුචරයන්ට; ආමන්තෙත්වා, ආමන්ත්‍රණය කොට ; එවං, මෙසේ ; ආහ, කීය.

199. භො, භවත්නි ; සබ්බෙ දිබ්බවිමානා, සියලු දිව්‍යභවනයෝ ; සුඤ්ඤා, ශූන්‍යවූවාහු ; ඡඩ්ඩිතා, හරණලද්දාහු ; දිස්සන්ති, පෙණෙත්; සදෙවකා, දෙවියන් සහිතවූවෝ; පුරපාලම්පි, නගරපාලයාත් ; අභාපෙත්වා, නොපහා ; කුව ගතාසුං, කොයි ගියාහුද ?

200. භො මාර, භවත් මාරය; කිං, කිම; න ජානාසි, නොදන් නෙහිද ; කිං, කිම ; අජ්ජ, අද ; මත්තො, (ඔබ) මත්වූයෙහිද ; සුත්තොසි, සයනය කෙළෙහිද; මායාය, මහාමායා දෙවියගේ; තනයො, පුත්‍රවූ ; අයං, මේ; සුද්ධොදනිය සිද්ධත්ථො, සෞද්ධොදනී සිද්ධාර්ථ කුමාරතෙම:—

201. සබ්බා පාරමී, සියලු පාරමීධර්මයන් ; පූරෙත්වා, පූරණය කොට ; අභිනික්ඛමං, මහාභිනිෂ්ක්‍රමණය ; කත්වාන, කොට ; අජ්ජ, අද ; බුද්ධොභවාමි ඉති, බුදුවෙමියි ; බොධිමූලෙ, බොධිද්‍රැම මූලයෙහි, නිසින්නොඅසි, වැඩඋන්සේක් වී.

202. තස්ස පූජාවිධානත්ථං දසසහස්සීසු දෙවතා,
සමාගතා හට්ඨතුට්ඨා කරොන්තජ්ජ මහාමහං.

203. කින්නු තෙ බධිරං සොතං කින්නු පරිහායි
ලොචනං,
ධජග්ගා තෙ න දිස්සන්ති උල්ලොලං තෙ න සූයති.

204. තෙසං තං වචනං සුත්වා අන්තකො ඛලු පාපිමා,
දුක්ඛිතො දුම්මනො තෙසං සොචන්තො ඉදමබ්‍රැවි.

205. අහො වතා'තිපරිහානි සංසාරස්ස මහා අයං,
අසාරෙ ඛලු සංසාරෙ සිද්ධත්ථෙ විභවං ගතෙ.

---

202. තස්ස, උන්වහන්සේට; පූජාවිධානත්ථං, පූජාකරණු පිණිස; දසසහස්සීසු, දසදහසක් ලොකධාතුවාසීවූ; දෙවතා, දෙවියෝ; සමාගතා, රැස්වූවාහු; හට්ඨතුට්ඨා, තුටුපහටුවූවාහු; අජ්ජ, අද; මහාමහං, මහත්වූ පූජාවක්; කරොන්ති, කෙරෙත්.

203. කින්නු, කිමෙක්දො; තෙ, ඔබගේ; සොතං, කණ; බධිරං, බිහිරිද; කින්නු, කිමෙක්ද; ලොචනං, ඇස්; පරිහායි, පිරිහිනිද; තෙ, ඔබට; ධජග්ගා, ධවජාග්‍රයෝ; න දිස්සන්ති, නොපෙණේද්ද; තෙ, ඔබ විසින්; උල්ලොලං, උසස්වූ කැලඹීම; නසූයති, අසනුනොලැබේද.

204. පාපිමා, පාපීවූ; අන්තකො, මාරතෙම; තෙසං, ඔවුන්ගේ; තං වචනං, ඒ කීම; සුත්වා, අසා; ඛලු, ඒකාන්තයෙන්; දුක්ඛිතො, දුඃඛිත වූයේ; දුම්මනො, නොසතුටු සිත් ඇත්තේ; සොචන්තො, ශොක කරමින්; තෙසං, ඔවුන්ට; ඉදං, මෙය; අබ්‍රැවි, කී.

205. අහො, ඛෙදය; වත, ඒකාන්තයෙන්; සංසාරස්ස, සංසාරයට (වූයේ); අතිපරිහානි, ඉතා පිරිහීමක; සිද්ධත්ථෙ, සිද්ධාර්ථකුමාරයා; විභවං ගතෙ, නිවන් ගිය කල්හි*; අයං මහා සංසාරෙ, මේ මහාසංසාරය; අසාරෙ ඛලු, නිස්සාරමැයි.

---

* "අර්ථාත් ප්‍රකරණාල්ලිඞ්ගා දෞචිත්‍යා දෙශකාලතඃ
ශබ්දාර්ථාඃ ප්‍රවිභජ්‍යන්තෙ න ශබ්දාදෙව කෙවලාත්"
සි උක්තහෙයින් "විභවං ගතෙ" යන තන්හි ප්‍රකරණයෙහි නිර්වාණය ගතයුතුයි.

206. අහො වතා'තිනඨ්මහා තිවට්ටං පරිපූරිතං,
හොති සො දහනා දඩ්ඪවනංවාතිඅලක්ඛිකං.

207. නිරාලොකං තිලොකං සො අසූරං වාසරං යථා,*
පරිමොසරතනං හොති රජ්ජංවෙදං† ජගත්තයං.

208. මමෙස විසයං හිත්වා යාති සිඬත්ථදූරකො,
තෙන යාතෙන මග්ගෙන නික්ඛමන්ති බහුජ්ජනා.

209. භවගතං න කරෙරිතෙසො යාව සුඬොදනත්‍රජො,
එථ ගච්ඡාම සිඬත්ථමසිඬත්ථං කරොම සො.

---

206. අහො, ඛෙදය ; වත, එකාන්තයෙන් ; අතිනඨ්මහා, විනාශවූමු ; හො, භවත්නි ; පරිපූරිතං, සම්පූර්ණවූ; තිවට්ටං, (කම්වට ආදී) තිවට ; දහනා, වහනියෙන් ; දඩ්ඪ, දනලද ; වනං ඉව, වනලැහැබක්මෙන් ; අතිඅලක්ඛිකං හොති, අතිශයින් නිශ්‍රීක වේ.

207. හො, පින්වත්නි ; අසූරං, සූය්‍ය්‍ර නැත්තාවූ ; වාසරං, දවස ; යථා, යම්සේද (එමෙන්); තිලොකං, තුන්ලොව ; නිරාලොකං, ආලොක රහිතය ; ඉදං ජගත්තයං, මේ ජගත්‍රය ; පරිමොසරතනං, පැහරගන්නාලද රත්න ඇති; රජ්ජං ඉව, රාජ්‍යයක් මෙන් ; හොති, වේ.

208. එසො සිඬත්ථදූරකො, මේ සිඬාර්ථකුමාරතෙම ; මම, මාගේ; විසයං, දෙශය ; හිත්වා, හැර; යාති, යන්නේය ; තෙන යාතෙන මග්ගෙන, ඒ ඔහු ගිය මගින් ; බහුජ්ජනා, බොහෝවූ ජනයෝ ; නික්ඛමන්ති, නික්මෙත්.

209. හො, පින්වත්නි ; එසො සුඬොදනත්‍රජො, මේ ශුඬොදන මහාරාජපුත්‍රතෙම ; යාව, යම්තාක් ; භවගතං, භවයාගේ කෙළවර ; නකරෙරිති, නොකෙරේද (ඒතාක්); එථ, එව් ; ගච්ඡාම, යමු ; සිඬත්ථං, සිඬාර්ථ කුමාරයා ; අසිඬත්ථං කරොම, නොසිදුහත් (සිඬනොවූ අර්ථ ඇත්තාක්හු) කරමු.

---

* "අසරං වාසරං යථා." † "රජ්ජංවායං."

210. **මාපෙථ භෙරවං වණ්ණං බීභච්ඡං දුද්දසං ඛරං,**
සද්දෙනෙව පලාපෙථ තූලභට්ටංව වායුනා.

211. **තස්ස තං වචනං සුත්වා මාරසෙනා සමාගමුං,**
නානාවෙසධරා හුත්වා නානායුධසමඞ්ගිනො.

212. **යොජනානං තදා මාරො දියඩ්ඪසතමුච්චතො,**
ගිරිමෙඛලමාරූය්හ සෙනාය සහසාගමි.

213. **දිස්වාන දූරතො එන්තං දෙවා මාරං සවාහිනිං,**
භයට්ටාපගමුං* ඛිප්පං ධාවමානා දිසොදිසං.

---

210. භෙරවං, භයානකවූ ; බීභච්ඡං, නොකැමතිවූ ; දුද්දසං, නොබැලිය හැක්වූ; ඛරං, කෲරවූ; වණ්ණං, රූප; මාපෙථ, නිර්මිත කරව් ; වායුනා, වාතයෙන් (දුර ගසන්නාවූ) ; තූලභට්ටං ඉව, පුළුන්පෙදක් මෙන් ; සද්දෙන එව, ශබ්දයෙන්ම ; පලාපෙථ, පලා හරිව්.

211. මාරසෙනා, මාරසෙනාවෝ ; තස්ස, ඔහුගේ ; තං වචනං, ඒ වචන ; සුත්වා, අසා ; නානායුධසමඞ්ගිනො, අනෙකායුධයෙන් යුක්තාවූවාහු ; නානාවෙසධරා හුත්වා, නානාප්‍රකාර වෙසධාරීව ; සමාගමුං, රැස්වූහු.

212. තදා, එකල්හි ; මාරො, මාරතෙම ; උච්චතො, උසින්; යොජනානං, යොදුන් සඹන්ධිවූ ; දියඩ්ඪසතං, යෙලසියයක් ඇත්තාවූ ; ගිරිමෙඛලං, ගිරිමෙඛල නම් ඇතු පිට ; ආරූය්හ, නැඟී ; සෙනාය, සෙනඟින් යුක්තව ; සහසා, යුහුව ; ආගමි, ආයේය.

213. දෙවා, දෙවියෝ ; සවාහිනිං, සෙනාසහිතවූ; එන්තං, (දිව) එන්නාවූ ; මාරං, වශවර්තිමාරයා ; දූරතො, දුරින්; දිස්වාන, දැක ; භයට්ටා, භයින් පෙළුනාහු ; දිසොදිසං, දිශානුදිශාවන්හි ; ධාවමානා, දිවන්නාහු ; ඛිප්පං, වහා ; අපගමුං, පහව ගියාහුයි.

---

* "භයඩ්ඩාපගමුං."

214. සඞ්ඛිප්ප ඛිප්පං සච්ඡත්තං බ්‍රහ්මා ධාවි පරම්මුඛො,
කත්වාන පිට්ඨියං සඞ්ඛං සක්කො ධාවි විසඞ්කිතො.

215. මහාකාලො'පි නාගින්දො නිමුජ්ජ මහියං තදා,
වත්තාදත්තකරො භීරූ සකෙ නිපති මඤ්චකෙ.

216. සං සං* පූජාවිධානන්තු ඡඩ්ඩෙත්වාන සදෙවකා,
ගතාසුං සුඤ්ඤකං ආසි චක්කවාළමිදං තදා.

217. නිස්සිරීකං පදෙසං තං අසොභං අසමඤ්ජසං,
අහොසි පතිතානෙක පූජාභණ්ඩසමාකුලං.

---

214. බ්‍රහ්මා, මහාබ්‍රහ්මතෙම ; සච්ඡත්තං, ස්වකීය ධවලාතපත්‍රය ; සඞ්ඛිප්ප, හකුළාදමා ; ඛිප්පං, වහා ; පරම්මුඛො, පරාඞ්මුඛ වූයේ ; ධාවි, දිවීය ; සක්කො, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම ; සඞ්ඛං, (විජයුත්තරනම්) ශඞ්ඛය ; පිට්ඨියං කත්වාන, පිටිපසැකොට ; විසඞ්කිතො, විශෙෂයෙන් ශඞ්කිත වූයේ ; ධාවි, දිවීය.

215. තදා, එකල්හි; භීරූ, භයානකවූ; මහාකාලො, මහාකාල නම්වූ ; නාගින්දො අපි, නාගෙන්ද්‍රතෙමේද ; මහියං, පොළොවෙහි ; නිමුජ්ජ, ගැලී ; වත්තාදත්තකරො, මුහුනට දෙන ලද අත්ඇත්තේ ; සකෙ මඤ්චකෙ, ස්වකීය මඤ්චකයෙහි ; නිපති, වැතිරගත්තේයි.

216. සදෙවකා, දෙවියන් සහිතවූවෝ ; සං සං පූජාවිධානන්තු, තම තමන්ගේ පූජාවිධාන ; ඡඩ්ඩෙත්වාන, හැරදමා ; ගතා ආසුං, බැහැර ගියෝ වූහ ; තදා, එකල්හි ; ඉදං චක්කවාළං, මේ සක්වළ ; සුඤ්ඤකං ආසි, ශූන්‍ය විය.

217. තං පදෙසං, ඒ ප්‍රදෙශය ; අසොභං, නිශෝභී වූයේ; අසමඤ්ජසං, විෂම මාර්ගී ඇත්තේ ; පතිත, වැටුනාවූ ; අනෙක, නොයෙක්; පූජාභණ්ඩසමාකුලං, පූජාභාණ්ඩයෙන් ගැවසී ගත්තේ ; නිස්සිරීකං අහොසි, නිශ්‍රීක විය.

---

* "යං යං."

218. එකොව තත්‍ථ සුගතො නිසීදි වජිරාසනෙ,
පජ්ජලං නිජසිරියා සුරියොව යුගන්ධරෙ.

219. අකම්පො ච අසන්තාසී ලොමහංසවිවජ්ජිතො,
අභීතො සීහරාජාව මිගවජ්ඣාපානමග්ගතො.*

220. තතො ධම්මිස්සරස්සග්ගෙ දුන්නිමිත්තානි ජායරුං,
අන්ධකාරා දිසා ආසුං ධූමකෙතූ ච අම්බරෙ.

221. දිනං දුද්දිනකං ආසි හතරංසි දිවාකරෙ,
උක්කාපාතො'පි පක්ඛන්දුසි දිසාඩාහොපපජ්ජථ.

---

218. යුගන්ධරෙ, යුගන්ධර මත්තෙහි; සුරියො ඉව, සූර්‍ය්‍යයා මෙන්; නිජසිරියා, ස්වකීය ශ්‍රීයෙන්; පජ්ජලං, ප්‍රජ්වලවූ; සුගතො, සුගතවූ මහාබොධිසත්වතෙම; එකො එව, තනිවම; තත්‍ථ, එතන්හි; වජිරාසනෙ, විදුරසුන් මත්තෙහි; නිසීදි, වැඩහුන්සේකි.

219. මිගවජ්ඣාපානං, මුවපොල්ලන්ගේ; අග්ගතො, ඉදිරියෙහි; අභීතො, නිර්භීතවූ; සීහරාජා ඉව, මෘගරාජ (වූ සිංහ) යෙක් මෙන්; ලොමහංස විවජ්ජිතො, තොරකරණලද ලොමු ඩැහැගැණුම්ඇති මහාබොධිසත්වතෙම; අකම්පො ච, නිශ්චලද විය; අසන්තාසී, සන්ත්‍රාසරහිතයෙක්ද වී.

220. තතො, ඉක්බිති; ධම්මිස්සරස්ස, ධර්මෙශ්වරවූ මහා බොධිසත්වයන්ගේ; අග්ගෙ, ඉදිරියෙහි; දුන්නිමිත්තානි, දුර්නිමිත්තයෝ; ජායරුං, උපන්නාහුය; දිසා, චතුර්දිශාවෝ; අන්ධකාරා ආසුං, අඳුරු වූහ; අම්බරෙ, අහසෙහි; ධූමකෙතූ ච (ආසුං), ධූමකෙතූද ඇතිවූවාහුය.

221. දිනං, දවස; දුද්දිනකං ආසි, වලාහක ප්‍රතිච්ඡන්න දිනක් විය; දිවාකරෙ, සූර්‍ය්‍ය දිවාකරජතෙම; හතරංසි, විනෂ්ට රශ්මි ඇතිවිය; උක්කාපාතො අපි, උල්කාපාතද; පක්ඛන්දුසි, පෙණිනා; දිසාඩාහො, දිග්ඩාහයද; උපපජ්ජථ, උපන.

---

* "මිගවජ්ඣාපකමජ්ඣගො."

222. අසමෙ ගගණෙ අසුං ඉන්‍දවාපාවිරජ්ජුති
අනලාසනියො දිත්තා තහිං තහිං පතනති ච.

223. කාකොලසඞ්ඝා වස්සිංසු උණ්ණා සකුණකොසියා
චරිංසු අඹරෙ පෙතා කබන්ධා* ච භයාවහා.

224. සෙනං† සංවිදහිත්වාන තතො මාරො අභිද්දවි,
ආගන්ත්වා චක්කවාළම්හි ඨිතො ජිනමුදික්ඛිය.

225. එකකස්ස මනුස්සස්ස සන්තිකොපගමං මම,
න යුත්තං හි ගජො යාති ගජං නො යාති
කොත්‍ථුකං.

---

222. අසමෙ, අපගත මෙඝ ඇති ; ගගණෙ, ආකාශයෙහි; ඉන්‍දවාපා, ඉන්‍ද්‍රචාපයෝද; අවිරජ්ජුතී, විදුලිද; අසුං, වූහ; දිත්තා, දීප්තිමත්වූ; අනලාසනියොච, ගිනිහෙනද ; තහිං තහිං, තන්හි තන්හි; පතනති, හෙත්.

223. කාකොලසඞ්ඝා, මහවනකවුඩුසමූහයෝද; උණ්ණා සකුණකොසියා, උණ්ලිහිණියන් හා මහමුහුණෝද; වස්සිංසු, (අමනොඥ) නාද කළාහුය; අඹරෙ, අහසෙහි; භයාවහා, බිය එළවන්නාවූ; පෙතා, ප්‍රෙතයෝද; කබන්ධාච, හිස් සුන් රූද; චරිංසු, හැසුරුණාහුයි.

224. මාරො, වශවර්තීමාරතෙම ; සෙනං සංවිදහිත්වාන, සෙනඟහට විධානකොට (සෙනඟ සද); අභිද්දවි, දිවිය; තතො, ඉක්බිත්තෙන්; ආගන්ත්වා (පැණ) අවුත්; ජිනං, ජිනවූ මහා බොධිසත්වයන්; උදික්ඛිය, බලාගෙණ; චක්කවාළම්හි, සක්වල ගල මත්තෙහි; ඨිතො සිටිියේය.

225. එකකස්ස, හුදකලාවූ ; මනුස්සස්ස, මනුෂ්‍යයෙකුගේ; සන්තිකං, සමීපයට; මම, මාගේ; උපගමං, එළඹීම; නයුත්තං, නුසුදුසුය ; හි, ඒ එසේමැයි ; ගජො, හස්තියෙක් ; ගජං, හස්ති යෙකු කරා ; යාති, යෙයි ; කොත්‍ථුකං, ශෘගාලයෙකු කරා ; නො යාති, නොමයයි.

---

* "කවන්ධා." † "සෙනං."

226. නෙතං ගරු පලාපෙතුං කාලො ඉති විචින්තිය,
මාපෙසි කුපිතො ඛිප්පං කප්පානිල* සමානිලං.

227. ඛිපන්තො ගගනෙ ඛිප්පං උද්ධරිත්වා වනස්පතී,
කත්වාන වනමුම්මූලං විද්ධංසෙන්තො අසෙසකං.

228. චාලෙත්වා තාලසාලාදිං ලුඤ්චිත්වා ගගනෙ ඛිපං,
පාතෙන්තො චක්කවාළන්තෙ වාජිසීහගජාදයො.

229. පහරිත්වා විවත්තෙත්වා † ගිරිකූටානි උක්ඛිපං,
භමයන්තො නභොමජ්ඣෙ ධාවතෙව තතො තතො.

---

226. එතං, මොහු ; පලාපෙතුං, පන්නාහරින්ට ; නගරු බර නොවේ ; ඉති, මෙසේ ; කාලො, වශවර්තිමාරතෙම ; (නොහොත්) කාලො ඉති, (ඒට) කලැයි ; විචින්තිය, සිතා ; කුපිතො, කිපියේ; කප්පානිලසම, කල්පාන්ත මාරුතය වැනිවූ; අනිලං, වාතයක් ; ඛිප්පං, වහා ; මාපෙසි, මැවීය.

227. (සො, ඒ වාතයතෙම); වනස්පතී, (අශ්වත්ථාදි) වනස්පති වෘක්ෂයන් ; උද්ධරිත්වා, උදුරා ; ඛිප්පං, වහා ; ගගනෙ, අහසෙහි ; ඛිපන්තො, දමන්නේ ; අසෙසකං වනං, සියලු වනය ; උම්මූලං කත්වාන, මූලොත්පාටනය කොට ; විද්ධංසෙන්තො, විධ්වංසනය කරන්නේ.

228. තාලසාලාදිං, තල් සල් ආදි වෘක්ෂ ; චාලෙත්වා, අඹරා; ලුඤ්චිත්වා, උදුරා ; ගගනෙ ඛිපං, අහසෙහි දමන්නේ ; වාජි ; අශ්වය ; සීහ, සිංහය ; ගජාදයො, හස්තිය යනාදීන් ; චක්කවාළන්තෙ, චක්‍රවාටාන්තයෙහි ; පාතෙන්තො, හෙළන්නේ.

229. ගිරිකූටානි, පර්වතකූටයන් ; උක්ඛිපං, ඔසවමින් ; පහරිත්වා, ගසා ; විවත්තෙත්වා, පෙරළා ; නභොමජ්ඣෙ, ආකාශ මධ්‍යයෙහි ; භමයන්තො, (බඹර මෙන්) කරකවමින්; තතො තතො, ඒ ඒ තැනින් ; ධාවති එව, ධාවනය කෙරේමැයි.

---

* "පලයානිල." † "පරිවත්තෙත්වා."

230. සිලාහි සිලසඞ්ඝට්ට මහානාදං පවත්තයං,
පාතෙන්තො දහනඤ්චාපි ධූමම්බරමුක්ඛිපං.

231. භමයන්තො ගහෙත්වාන අම්බරෙ ඡදනිට්ඨිකා,
පාසාදෙ පරිවත්තෙත්වා පහරන්තො නගාදිසු.

232. ඛනන්තො පඨවිං පංසුං ගහෙත්වාම්බරමණ්ඩලෙ,
බන්ධන්තොව පරං භූමිං භින්දන්තො තුඞ්ගපබ්බතෙ.

233. භයානකෙන සද්දෙන උපගම්ම මහාමුනිං,
චාලෙතුං නෙව සො සක්ඛි අංසුමත්තම්පි චීවරෙ.

234. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
පඨමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

---

230. සිලාහි, ගලින් ; සිලාසඞ්ඝට්ට, පර්වත ගල් ගැහැටී මෙන්වූ ; මහානාදං, මහත්වූ ශබ්ද ; පවත්තයං, පවත්වමින් ; දහනඤ්ච, ගිනිද ; පාතෙන්තො, හෙලමින් ; අපි, නැවත ; ධූමං, දුම්ද ; අම්බරෙ, අහසැ ; උක්ඛිපං, නගන්නේ.

231. ඡදනිට්ඨිකා, පියසි උළු; ගහෙත්වාන, ගෙණ; අම්බරෙ, නභස්තලයෙහි ; භමයන්තො, භ්‍රමණය කරන්නේ ; පාසාදෙ, ප්‍රාසාදයන් ; පරිවත්තෙත්වා, පෙරළා ; නගාදිසු, පර්වතාදීන්හි; පහරන්තො, ගසන්නේ.

232. පඨවිං, පෘථිවිය ; ඛනන්තො, කනින්නේ ; පංසුං ගහෙත්වාන, පස් ගෙණ ; අම්බරමණ්ඩලෙ, ආකාශමණ්ඩලයෙහි ; අපරං භූමිං, අන්‍ය භූමියක් ; බන්ධන්තො ඉව, බඳින්නෙක් මෙන් ; තුඞ්ගපබ්බතෙ, ප්‍රාංශු පර්වතයන් ; භින්දන්තො, බිඳිමින්.

233. සො, ඒ වාතයතෙම ; භයානකෙන, භය එලවන්නාවූ ; සද්දෙන, ශබ්දයෙන් යුක්තව ; මහාමුනිං, මහාමුනිවූ බොධිසත්වයන්වහන්සේ කරා ; උපගම්ම, පැමිණ ; චීවරෙ, සිවුරෙහි ; අංසුමත්තම්පි, හුයක් පමණකුත් ; චාලෙතුං, සොලවන්ට ; නෙවසක්ඛි, නොමහැකිවිය.

234. තදා, එසමයෙහි ; පඨමෙ මාරයුද්ධම්හි, පළමුවන මාරයුද්ධයෙහි ; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්‍යක් සම්බුද්ධයන්වහන්සේට ; විජයො ආසි, ජය වීය ; මාරස්ස, වශවර්තීමාරයාට ; පරාජයො ආසි, පරාජය වීය.

235. එවං මහානුභාවොති මත්වාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සොහි වො සරණං සදා.

ඉති පඨමො විජයො.

---

236. දිස්වා නමුචි ධීරස්ස මාලුතෙනානුපද්දවං,
දුක්ඛී ච දුම්මනො ආසි කොධෙනාතුරමානසො.

237. හොතු දානි මහොඝෙන පවාහෙමි ඉමං යතිං,
මාපෙත්වාන මහාමෙඝං සොචනාය අලං මම.

238. ඉති චින්තිය සො මාරො මහාමෙඝමමාපයි,
දිසාසුමපිහිතා සබ්බා අන්ධකාරෙ අවත්ථරි.

---

235. නරසාරථිං, නරදම්‍යසාරථිවූ මහොත්තමයන්; එවං, මෙසේ ; මහානුභාවො ඉති, මහත් ආනුභාව ඇත්තෙකැයි ; මත්වාන, දැන ; නිච්චං, නිරන්තරයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; සොහි, ඒ මහොත්තමතෙමවනාහි ; වො, තොපට ; සදා, හැමකල්හි ; සරණං, පිහිටයි.

පළමුවෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

236. කොධෙන, ක්‍රොධයෙන් ; ආතුරමානසො, පීඩිත සිත් ඇති ; නමුචි, වශවර්තිමාරතෙම ; ධීරස්ස, ධෘතිමත් බෝසතානන්ට ; මාලුතෙන, වාතයෙන් ; අනුපද්දවං, නිරුපද්‍රවය ; දිස්වා, දැක ; දුක්ඛී ච, දුක් ඇත්තේද; දුම්මනො ච ආසි, නොසතුටුසිත් ඇත්තේද වී.

237. හොතු, (එසේ) වේවා ; ඉදානි, දැන් ; මහාමෙඝං, මහත් මෙඝයක් ; මාපෙත්වාන, මවා ; මහොඝෙන, මහවතුරෙන් ; ඉමං යතිං, මේ තවුසා ; පවාහෙමි, උල්පවා හරිමි ; සොචනාය, ශොක කිරීමෙන් ; මම, මට ; අලං, කම් නැත.

238. සො මාරො, ඒ වශවර්තිමාරතෙම ; ඉති, මෙසේ ; චින්තිය, සිතා ; මහාමෙඝං, මහාමෙඝයක් ; අමාපයි, මැවීය ; සබ්බාදිසා, සියලු දිශාවෝ ; පිහිතා ආසුං, වැසුනාහ ; අන්ධකාරෙ, මෙඝාන්ධකාරය ; අවත්ථරි, පැතුරුණේය.

239. උපරූපරි (7) ගුණී භූත්වා සහස්සානි සතානි'පි,
ධාරාධරා මහාධාරා වත්තයිංසු (8) සමන්තතො.

240. සොදාමිනීසහස්සෙහි විනද්ධංව නභං අහු,
තත්ථ තත්ථ දිසාභාගෙ ඉන්දචාපා අවත්ථරුං.

241. මහාරජතරජ්ජූහි සිබ්බිතාව නභාවනී,
ධාරාධරොරුධාරාහි නිරන්තරපවත්තිහි.

242. තත්ථ තත්ථ පතන්තානි ඝොරාසනිසතා අහුං,
මහාභිමනභොභෙරිස්සනා* ආසුං තහිං තහිං.

---

239. ධාරාධරා, මෙඝයෝ ; උපරි උපරි, මතුමත්තෙහි ; සතානි අපි, සියගණන් ද ; සහස්සානි අපි, දහස්ගණන් ද ; ගුණීභූත්වා, ගුණිතව (වැඩිව); මහාධාරා, මහත් ජලධාරා; සමන්තතො, හාත්පසින් ; වත්තයිංසු, පැවැත්වූ.

240. නභං, ආකාශය ; සොදාමිනී සහස්සෙහි, දහස්ගණන් විදුලියෙන්; විනද්ධංව අහු, වෙළදිනා ලද්දක්ම විය ; තත්ථ තත්ථ දිසාභාගෙ, ඒ ඒ දිසාභාගයෙහි ; ඉන්දචාපා, ඉඳුසැව් ; අවත්ථරුං, (පැතිරගෙණ) පැවැත්තාහ.

241. නිරන්තරපවත්තිහි, නිතර පවත්නාවූ ; ධාරාධර, මෙඝයන්ගේ; උරුධාරාහි, මහත්වූ ජලධාරාවන් කරණකොට ගෙණ ; නභාවනී, අහස් පොළෝ දෙක ; මහාරජත රජ්ජූහි, මහරිදී රැහැණින් ; සිබ්බිතා ඉව, විනඬිත මෙනි.

242. තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි ; පතන්තානි, පතිත වෙන්නාවූ ; ඝොර, දරුණුවූ ; අසනිසතා, සිය ගණන් ඝෙන ; අහුං, වූහ ; තහිං තහිං, තන්හි තන්හි ; මහාභීම, මහත් භය උපදවන්නාවූ, නභොභෙරිස්සනා, ආකාශභෙරීධවනිහු ; ආසුං, වූ.

---

* "නභොභෙරිසනා."

243. **උද්ධරන්තො මහාසෙලෙ මහොඝො ච තදුබ්භවෙ,**
කෙලාසසිඛරාකාර ඵෙණපුඤ්ජෙ සමුබ්බහං.

244. **මහාථූපප්පමාණාදි මහාබුබ්බුලමුබ්බහං,**
ගම්භීරො පුථුලො චණ්ඩො උපගම්ම ජිනන්තිකං.

245. **සරීරෙ ලොමමත්තම්පි තෙමෙතුමසමත්ථකො,**
ගතො මහොඝො බුද්ධස්ස'හො'නුභාවමහන්තතා.*

246. **තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,**
දුතියෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

---

243. මහොඝො, (ඒ) මහාජලෞඝයතෙම; මහාසෙලෙ, විපුල ශෛලයන්; උද්ධරන්තො, උදුරන්නේ; තදුබ්භවෙ, තජ්ජාතවූ; කෙලාසසිඛරාකාර, කෛලාසගිරිශිඛරාකෘතිවූ; ඵෙණපුඤ්ජෙ ච, පෙණ පිඬුද; සමුබ්බහං, උසුලන්නේ (නගන්නේ.)

244. මහාථූපප්පමාණාදි, මහාස්තූප ප්‍රමාණාදිවූ; මහාබුබ්බුලං, මහත් බුබුලු: උබ්බහං, නගන්නේ; ගම්භීරො, ගැඹුරුවූයේ; පුථුලො, පළල්වූයේ; චණ්ඩො, තීක්ෂණවූයේ; ජිනන්තිකං, සර්වඥයන්වහන්සේ සමීපයට; උපගම්ම, පැමිණ:—

245. සරීරෙ, (උන්වහන්සේගේ) සිරුරෙහි; ලොමමත්තම්පි, ලොමමාත්‍රයකුදු, තෙමෙතුං, තෙමන්ට; අසමත්ථකො, පොහොසත් නුවූයේ; මහොඝො, මහෞඝයතෙම; ගතො, (පහව) ගියේය; බුද්ධස්ස, සම්බුද්ධයන්වහන්සේගේ; අනුභාව මහන්තතා, ආනුභාව මහිමය; අහො, ආශ්චර්‍ය්‍යයි.

246. තදා, එකල්හි; දුතියෙ, දෙවෙනිවූ; මාරයුද්ධම්හි, මාරසඞ්ග්‍රාමයෙහිදී; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට; විජයො ආසි, (ශත්‍රුමර්ද්දනය වීමෙන්) ජය විය; මාරස්ස, වශවර්ත්තිමාරයාට, පරාජයො ආසි, පැරදීම විය.

---

* "බුද්ධස්ස මහා'නුභාවමහන්තතා."

247. **එවං මහානුභාවොති මනසාන නරසාරථිං,**
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සොහි වො සරණං සදා.

දුතියො විජයො.

---

248. **තතොමාරොඅසක්කොන්තොවෙසොසෙන උපද්දවං,**
කාතුං තස්ස උස්සූයාදි කොපාකුලමනො තදා.

249. **භවතජ්ජ කිමෙතෙන මාරණෙ තස්ස කිං ගරු,**
ඉදානාගාරවුට්ඨිහි ඛාපෙමි සහසා ඉමං.

250. **ඉති චින්තිය සො මාරො මාපෙත්වාගාරවුට්ඨියො,**
පෙසෙසි නභසා තස්ස සම්බුද්ධස්ස උපන්තිකං.

---

247. එවං, මෙසේ ; මහානුභාවො ඉති, මහානුභාව ඇත් තෙකැයි ; මනසාන, සලකා ; නරසාරථිං, නරදම්‍යසාරථින් ; නිච්චං, නිරන්තරයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව්, සොහි, හෙතෙමවනාහි ; වො, යුෂ්මතුන්ට, සදා, හැමකල්හි ; සරණං, පිහිටයි.

දෙවෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

248. තදා, එකල්හි ; මාරො, වශවර්තීමාරතෙම ; තස්ස, උන්වහන්සේට ; වසොසෙන, වර්‍ෂාප්‍රවාහයෙන් ; උපද්දවං කාතුං, උපද්‍රවයක් කරන්ට ; අසක්කොන්තො, නොහැකිවන් නේ ; තතො, එහෙයින් හෝ ඉක්බිති ; උස්සූයාදි, ඊර්‍ෂ්‍යාඅදිය හා ; කොපාකුල මනො, කොපයෙන් අවුල්වූ සිත් ඇත්තේ:—

249. භවතු, වේවා ; අජ්ජ, අද ; එතෙන, මෙයින් ; කිං, කිම ; එතස්ස මාරණෙ, මොහු මැරවීමෙහි ; කිං ගරු, කුමන බරක්ද ; ඉදානි, දැන් ; ඉමං, මොහු ; අඟාරවුට්ඨිහි, කිහිරඟුරු වැස්සෙන් ; සහසා, වහා ; ඛාපෙමි, දවමි.

250. සො මාරො, ඒ වශවර්තීමාරතෙම ; ඉතිචින්තිය, මෙ සේ සිතා ; අඟාරවුට්ඨියො, අඟුරුවර්‍ෂාවන් ; මාපෙත්වා, නිර්මිත කොට ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුදුන්වහන්සේගේ ; උපන්තිකං ; සමීපයට, නභසා, අහසින් ; පෙසෙසි, යැවී.

251. මහාපබ්බතසඞ්කාස ජලිතඟාරරාසයො,
ධාවිංසු නභසා තත්ථ අච්චිමන්තො මහබ්භයා.

252. චිච්චිටායනසද්දෙහි පූරයන්තො දිසන්තරං,
ධූපායන්තා ඵුලිඟෙහි මාරස්සාපි භයාවහා.

253. උජ්ජාලෙන්තා මහාරුක්ඛෙ පබ්බතෙ'පි ච සම්මුඛෙ,
නරකොදරුග්ගතා අග්ගි (9) රාසිවාතිභයාවහා.

254. උපගන්ත්වා මුහුත්තෙන නිසින්නං මුනිපුඞ්ගවං,
මධුමත්තාලිඣඞ්කාර (10) නාදාකුලදිසාමුඛා.

---

251. අච්චිමන්තො, ගිනිසිළු ඇත්තාවූ; මහබ්භයා, මහත් භය එළවන්නාවූ; මහාපබ්බතසඞ්කාස, මහත් පර්වත බඳුවූ; ජලිතඞ්ගාරරාසයො, දිලියෙන අඟුරුරාශීහු; තත්ථ, එහි (බෝස තානන් සමීපයෙහි); ධාවිංසු, දිවුවාහුය.

252. චිච්චිටායනසද්දෙහි, "චිච්චිට" යන අනුකරණ ශබ්දයන් කරණකොටගෙණ; දිසන්තරං, දිශාන්තර; පූරයන්තා, පූරවන්නාහු; ඵුලිඞ්ගෙහි, ගිනිකණින් යුක්තව; ධූපායන්තා, දුමන්නාහු; මාරස්ස අපි, වශවර්තීමාරයාට පවා; භයාවහා, භය එළවන්නාහුවූ.

253. සම්මුඛෙ, හමුවූ; මහාරුක්ඛෙ, මහා වෘක්ෂයන්ද; පබ්බතෙපි ච, පර්වතයන්ද; උජ්ජාලෙන්තා, දල්වන්නාහු; නරකොදර, නරකාභ්‍යන්තරයෙන්; උග්ගතා, නැංගාවූ; අග්ගිරාසී ඉව, වහ්නිරාශීන් මෙන්; අතිභයාවහා, ඉතා බිය එළවන් නාහුය.

254. නිසින්නං, වැඩඋන්නාවූ; මුනිපුඞ්ගවං, මුනිශ්‍රෙෂ්ඨයන් කරා, මුහුත්තෙන, මොහොතකින්; උපගන්ත්වාන, එළඹ; මධුමත්ත, මීපානයෙන් මත්වූ; අලි, භෘඞ්ගයන්ගේ; ඣඞ්කාර නාද, ඣඞ්කාරනාදයෙන්; ආකුල, ගැවසීගත්තාවූ; දිසාමුඛා, දිශාමුඛයෙන් හෝ දිශාමුඛ ඇති:—

255. පාතෙන්ති සතතාමන්දමකරන්දජබින්දවො,
මාලාවතංසකා හුත්වා පාදමූලෙ පතිංසු තා.

256. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
තතියෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

257. එවං මහානුභාවොති මන්ත්වාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

තතියො විජයො.

---

258. තෙනානුපද්දුතං බුද්ධං පස්සිත්වාන පජාපති,
දුක්ඛිතො දුම්මනො හුත්වා එවං චින්තෙසි දුම්මති.

---

255. සතත, නිරන්තරයෙන්; අමන්ද, මඳනොවූ; මකරන්දජබින්දවො, මුවරදින් හටගත් මධුබින්දූන්; පාතෙන්ති, හෙළන්නාවූ; තා, ඒ අඟාරවෘෂ්ටිහු; මාලාවතංසකා හුත්වා, පුෂ්පශිරොභූෂණව; පාදමූලෙ, (බුදුන්ගේ) ශ්‍රීපාද මූලයෙහි; පතිංසු, වැටුනාහුයි.

256. තදා, එසමයෙහි; තතියෙ, තෙවැනිවූ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට; විජයො ආසි, අතිශයින් ජය විය; මාරස්ස, වශවර්ති මාරයාට; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

257. එවං, මෙසේ; නරසාරථිං, නරදම්‍යසාරථිවූ මහාබොධිසත්ත්වයන්; මහානුභාවො ඉති, මහානුභාවමහිම ඇත්තෙකැයි; මන්ත්වාන, දැන; නිච්චං, සතතයෙන්; වන්දථ, වඳිව්; පූජෙථ, පුදව්; සො හි, හෙතෙමවනාහි; වො, යුෂ්මතුන්ට; සදා, සැම කල්හි; සරණං, පිහිටයි.

තෙවැනි මාරවිජය කථාවයි.

---

258. දුම්මති, දුර්බුද්ධිවූ; පජාපති, වශවර්තිමාරතෙම; තෙන, එයින්; අනුපද්දුතං, උපද්‍රැත නොවූ; බුද්ධං, බොධිසත්ත්වයන්; පස්සිත්වාන, බලා; දුක්ඛිතො, දුඃඛිත වූයේ; දුම්මනො, අසන්තුෂ්ට සිත් ඇතිවූයේ; එවං, මෙපරිද්දෙන්; චින්තෙසි, සිතී.

259. **පාසාණවස්සං මාපෙත්වා චුණ්ණෙත්වා පනිමං යතිං,**
විධංසෙමීති චින්තෙත්වා මාපෙසූපලවස්සකං.

260. **තස්මිං වස්සෙ'තිබීභච්ඡා ධූමායන්තා සජොතිමා,**
ජලිතඞ්ගාරසඞ්කාසා පාසාණුච්චාවචා බහූ.

261. **කරොන්තඤ්ඤමඤ්ඤසඞ්ඝට්ටා මහන්තං භෙරවං රවං,**
දුද්දිනං ධූමජාලාහි කුරුමානා සමන්තතො.

262. **සත්ථුපගන්ත්වාභිමුඛං සන්තමාලාගුලා විය,**
පතිංසු සිරිපාදෙ තෙ අමන්දාමොදවාහිනො.

263. **තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,**
චතුත්ථෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

---

259. පාසාණවස්සං, පාෂාණවර්ෂාවක් ; මාපෙත්වා, මවා ; ඉමං යතිං, මේ යතියා ; චුණ්ණෙත්වාපන, සුණුකොටම ; විධංසෙමීති, විනාශකරමියි ; චින්තෙත්වා, (යථොක්තාකාරයෙන්) සිතා ; උපලවස්සකං, පාෂාණ වර්ෂාවක් ; මාපෙසි, මැවී.

260. තස්මිං වස්සෙ, ඒ වර්ෂායෙහි ; අතිබීභච්ඡා, ඉතා පිළිකුල් භයානකවූ; ධූමායන්තා, දුමන්නාවූ; සජොතිමා, සවකියාලොක ඇත්තාවූ ; උච්චාවචා, කුඩු මහත්වූ ; ජලිතඞ්ගාරසඞ්කාසා, දිලෙන ගිනිඅඟුරු බඳුවූ ; පාසාණ, පාෂාණයෝ ; බහූ, බොහෝයි.

261. අඤ්ඤමඤ්ඤසඞ්ඝට්ටා, ඔවුනොවුන් ගැටීමෙන්; මහන්තං, මහත්වූ ; භෙරවං, භයානකවූ ; රවංකරොන්තා, නාද කරන්නාහු; සමන්තතො, හාත්පස ; ධූමජාලාහි, දුම්දැලින් ; දුද්දිනං කුරුමානා, වැලැලි දිනක් කරන්නෝවූහ.

262. තෙ, ඒ පාෂාණයෝ, සත්ථු, ශාස්තෘන්වහන්සේගේ ; අභිමුඛං, අභිමුඛයට ; උපගන්ත්වාන, පැමින ; අමන්ද, නොමදවූ ; ආමොදවාහිනො, දුර හමන සුවඳ වහනය වන්නාහු ; සන්ත, යහපත්වූ ; මාලාගුලාවිය, පුෂ්පපිණ්ඩයන් මෙන් ; සිරිපාදෙ, ශ්‍රීපාද සමීපයෙහි ; පතිංසු, පතිතවූහ.

263. තදා, එසමයෙහි ; චතුත්ථෙ, සිව්වෙනිවූ ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහි ; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට ; විජයො ආසි, ජයවූයේය; මාරස්ස, මාරයාට; පරාජයො ආස්, පරාජය විය.

264. එවං මහානුභාවොති මනසාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සොහි වො සරණං සදා.

චතුත්ථො විජයො.

---

265. දිස්වාන තත්තමනො මාරො දිත්තො කොධග්ගිනා තදා,
මා පෙසායුධවස්සං සො පෙසෙසි තදුපන්තිකං.

266. නෙත්තිංසච්ඡුරිකාසත්ති හෙණ්ඩිවාලගදාදයො,
තිණ්හධාරා පජ්ජලිතා අචිරජ්ජුතිසන්නිභා.

267. යථා පුප්ඵොපහාරොපගන්ත්වාන ගගනඝනා,
එවං සබ්බපාදෙසු පතිංසු පරිවත්තිතා.

---

264. එවං, මෙසේ ; මහානුභාවො ඉති, මහදනුභාව ඇත්තෙකැයි ; නරසාරථිං, නරදම්‍යසාරථීන්වහන්සේ ; මනසාන, දැන ; නිච්චං, සතතයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; සොහි, උන්වහන්සේවනාහි; වො, තොපට; සදා, හැමකල්හි; සරණං, පිහිටයි.

සිව්වෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

265. තදා, එකල්හි ; තං, ඒ උපදැතනුවූ උත්තමයන් ; දිස්වා, දැක ; අනත්තමනො, නොසතුටු සිත් ඇත්තාවූ ; සො මාරො, ඒ මාරදිව්‍යපුත්‍රතෙම; කොධග්ගිනා, ක්‍රොධාග්නියෙන්; දිත්තො, දිලිසුනේ ; ආයුධවස්සං, ආයුධවර්‍ෂාවක් ; මාපෙත්වා, මවා ; උපන්තිකං, (මහාබොධිසත්වයන්) සමීපයට ; පෙසෙසි, යැවී.

266. තිණ්හධාරා, තියුණු මුවහත් ඇති ; පජ්ජලිතා, විශෙෂයෙන් දිලියෙනලද ; අචිරජ්ජුතිසන්නිභා, විද්‍යුල්ලතා බඳුවූ ; නෙත්තිංස, කඩුය ; ඡුරිකා, සිරිය ; සත්ති, අඩයටිය ; හෙණ්ඩිවාල, නාඩිකාශස්ත්‍රය ; ගදාදයො, ගදායුධ යනාදීහු:—

267. පුප්ඵ, (ගෙතූ නොගෙතූ) මල්ය ; උපහාර, අසෙනිය මල්ය යන මොහු ; යථා, යම්සේද; එවං, එපරිද්දෙන්; ගගනඝනා, ආකාශඝනයෙන් ; උපගන්ත්වාන, සමීපසථව ; පරිවත්තිතා, ආපසු පෙරළිසාහු ; සබ්බපාදෙසු, බුදුන් පාමුල්හි ; පතිංසු, හුනුවාහුයි.

268. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
පඤ්චමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

269. එවං මහානුභාවොති මඤ්ඤාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

පඤ්චමො විජයො.

---

270. තං දිස්වා පාපිමා කුද්ධො යං යං තස්ස කරෙමහං,
තං තං දානි න සක්කොති කිඤ්චි කාතුමුපක්කමං.

271. මාපෙසි කුක්කුලං වස්සං මාරෙමීතධුනා මුනිං,
සො'ගා කාසා සම්පදිත්තො ධූමායන්තොව
පජ්ජලං.

---

268. තදා, එසමයෙහි ; පඤ්චමෙ, පස්වැනිවූ ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී ; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට ; විජයො ආසි, විශෙෂයෙන් ජයවිය ; මාරස්ස, මාරයාට ; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

269. එවං, මෙසේ ; නරසාරථිං, නරදම්ම්‍යසාරථීන්වහන්සේ ; මහානුභාවො ඉති, මහත් අනුභාව ඇත්තෙකැයි ; මඤ්ඤාන, දැන ; නිච්චං, නිරන්තරයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; සොහි, හෙතෙමවනාහි ; වො, තොපට ; සදා, සියලුකල්හි ; සරණං, පිහිටයි.

පස්වෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

270. පාපිමා, වශවර්ත්තිමාරතෙම ; තං දිස්වා, ඒ දැක ; කුද්ධො, කිපියේ ; අහං, මම ; යං යං, යම් යම් කර්මයක් ; කරෙමි, කෙරෙම්ද ; තං තං, ඒ ඒ කර්මය තෙම ; ඉදානි, දැන් ; තස්ස, ඕහට ; කිඤ්චිඋපක්කමං කාතුං, කිසි උපක්‍රමයක් කරන්ට ; නසක්කොති, නොහැකිවෙයි.

271. මුනිං, මුනීන්ද්‍රයන් ; අධුනා, දැන් ; මාරෙමීති, මරම්යි ; කුක්කුලං වස්සං, උණුඅළු වර්ෂාවක් ; මාපෙසි, මැවීය ; සො, ඒ උණුඅළුවැස්ස ; සම්පදිත්තො, විශෙෂයෙන් දිලිසුණේ ; පජ්ජලං, ඇවිලෙමින් ; ධූමායන්තොඑව, දුමන්නේම ; ආකාසා, අහසින් ; අගා, ගියේය.

272. ජිනස්සාභිමුඛං ගන්ත්වා කුක්කුලො පරිවත්තිය,
චන්දනස්ස සිතබ්භස්ස ධූලී හුත්වාන පග්ඝරි.

273. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
ඡට්ඨෙ නමුචියුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

274. එවං මහානුභාවොති මන්ත්වාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

ඡට්ඨො විජයො.

---

275. තතො දිස්වාන තං කණ්හො කණ්හසෙනා පුරක්ඛතො,
සඞ්කුද්ධො පෙසයී තත්ථ වස්සං සො සිකතාමයං.

---

272. කුක්කුලො, උණුඅළු ; ජිනස්ස, ජිනෙන්ද්‍රයන්ගේ ; අභිමුඛංගන්ත්වා, සම්මුඛයට ගොස් ; පරිවත්තිය, පෙරළී ; චන්දනස්ස, ශ්‍වෙතචන්දන සම්බන්ධවූද ; සිතබ්භස්ස, කර්පූර සම්බන්ධවූද ; ධූලී හුත්වාන, දූවිලිව ; පග්ඝරි, වැගුරුණේයි.

273. තදා, එකල්හි ; ඡට්ඨෙ, සවැනිවූ ; නමුචියුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී ; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන් වහන්සේට ; විජයො ආසි, විජය වීය ; මාරස්ස, මාරයාට ; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

274. නරසාරථිං, නරශ්‍රෙෂ්ඨයන්වහන්සේ ; එවං, මෙසේ, මහානුභාවො ඉති, මහත් අනුභාව සම්පන්නයෙකැයි ; මන්ත්වාන, විජානනයකොට ; නිච්චං, අනවරතයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; සො, උන්වහන්සේ ; වො, තොපට ; සදා, හැමකල්හි ; සරණංහි, පිහිටමැයි.

සවෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

275. තතො, ඉක්බිත්තෙන් ; කණ්හසෙනා පුරක්ඛතො, මාරවාහිනීන් පෙරටුකරණලද්දාවූ ; සො කණ්හො, ඒ වශවර්ත්තිමාරතෙම ; තං, එය ; දිස්වාන, දැක ; සඞ්කුද්ධො, කිපියේ ; සිකතාමයං, වාලුකාමයවූ ; වස්සං, වැස්සක් ; තත්ථ, එහි (බෝසතානන් සමීපයෙහි) ; පෙසයී, යැවී.

276. **ඛදිරඞ්ගාරසඞ්කාසා වාලුකා ගගනාගතා,**
හසන්තා ජිනපාදග්ගෙ වාසචුණ්ණත්තමාගතා.

277. **තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,**
සත්තමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

278. **එවං මහානුභාවොති මන්ත්වාන නරසාරථිං,**
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

සත්තමො විජයො.

---

279. **තමපි දිස්වා අසජ්ජන්තො අහිරී කොපකෙතුකො,**
මාපෙත්වා පලිපඤ්දූනි තත්ථ ඔසීදයාමි තං.

---

276. ගගනාගතා, ආකාශයෙන් ආවාවූ; ඛදිරඞ්ගාරසඞ්කාසා, කිහිරඟුරු බඳුවූ; වාලුකා, වැලි; ජිනපාදග්ගෙ, ජිනෙන්ද්‍රයන් පාමුල; හසන්තා, බසින්නාහු, වාසචුණ්ණත්තං, සුවඳසුණුබවට; ආගතා, පැමිනියාහුයි.

277. තදා, එකල්හි; සත්තමෙ, සත්වෙනිවූ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට; විජයො ආසි, ජය වීය; මාරස්ස, මාරයාට; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

278. නරසාරථිං, නරශ්‍රෙෂ්ඨයන්වහන්සේ; එවං, මෙසේ; මාහානුභාවො ඉති, මහත් අනුභාව ඇත්තෙකැයි; මන්ත්වාන, විජානනය කොට; නිච්චං, නිරන්තරයෙන්; වන්දථ, වඳිව්; පූජෙථ, පුදව්; සොහි, හෙතෙම වනාහි, වො, තොපට; සදා, හැමකල්හි; සරණං, පිහිටයි.

සත්වෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

279. අහිරී, ලජ්ජා නැත්තාවූ, කොපකෙතුකො, ක්‍රොධය ධ්වජකොට ඇත්තාවූ (මාරතෙම); තං අපි, හෙද; දිස්වා, දැක; අසජ්ජන්තො, නොපැකිලෙන්නේ; ඉදූනි, දූන්; පලිපං, ගෝරුමහ මඩක්; මාපෙත්වා, මවා; තං, ඔහු; තත්ථ, ඒ කල ලෙහි; ඔසීදයාමි, ගල්වමි.

280. **ඉති චින්තිය මාපෙත්වා පෙසෙසි පලිපං* ඝනං,**
ධූපායන්තො පජ්ජලන්තො ගන්ත්වා සො නභසා ලහුං.

281. **සබ්බසිරිපාදම්හි සම්පත්තො නිබ්බුතො තතො,**
නානාසුගන්ධසම්භූත ගන්ධකද්දමතං ගතො.

282. **තදසි විජයො තස්ස සබ්බස්ස සිරිමතො,**
අට්ඨමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

283. **එවං මහානුභාවොති මනස්වාන නරසාරථිං,**
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

අට්ඨමො විජයො

---

280. ඉති, මෙසේ ; චින්තිය, සිතා ; ඝනං, දැඩිවූ ; පලිපං, මහාකන්දමයක් ; මාපෙත්වා, මවා ; පෙසෙසි, (බෝසතානන් හමුවට) යැවීය ; සො, ඒ කන්දමයතෙම ; ධූපායන්තො ; දුමන්නේ ; පජ්ජලන්තො, දිලියෙන්නේ ; නභසා, ආකාශයෙන් ; ලහුං, වහා ; ගන්ත්වා, (බෝසතුන් සමීපයට) ගොස්:—

281. සබ්බසිරිපාදම්හි, බුදුන් සිරිපා වෙතට ; සම්පත්තො, සම්ප්‍රාප්ත වූයේ ; නිබ්බුතො, නිවියේ ; තතො, ඉක්බිත්තෙන් ; නානා සුගන්ධ, අනෙකප්‍රකාර සුවඳින් ; සම්භූත, හටගත්තාවූ ; ගන්ධකද්දමතං, සුවඳමඩබවට ; ගතො, ගියේය.

282. තදා, එකල්හි ; අට්ඨමෙ, අටවෙනිවූ ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී ; සිරිමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සබ්බස්ස, ඒ සබ්බයන්වහන්සේට ; විජයො ආසි, විජය වීය ; මාරස්ස, මාරයාට ; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

283. නරසාරථිං, නරසාරථින්වහන්සේ ; එවං, මෙසේ ; මහානුභාවො ඉති, මහත් ආනුභාව ඇත්තෙකැයි ; මනස්වාන, දැන ; නිච්චං, නිරන්තරයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; සොහි, හෙතෙමවනාහි ; වො, තොපට ; සදා, හැමකල්හි ; සරණං, පිහිටයි.

අටවෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

* පලලං.

284. **ඔලොකෙන්තො තතො මාරො මාරාරිං සිරියුජ්ජලං,**
දිස්වා චිත්තම්පසාදෙතුමසක්කොන්තො'ති
කොපවා.

285. **අජ්ජ තමන්ධකාරස්මිං පක්ඛිපිත්වා පමොහිතුං,**
මය්හං භාරොති චින්තෙත්වා මාපෙසි තිමිරං ඝනං.

286. **ලොකන්තරෙසු සම්භූත තිමිසොව භයාවහො,**
ගන්ත්වාන ගගනා සොහි පත්වාන මුනිසන්තිකං.

287. **යථා තිමිරමායාති විනාසං සූරියුග්ගමෙ,**
එවමාසි ජිනග්ගම්හි අන්ධකාරො තථාවිධො.

---

284. තතො, ඉක්බිති; මාරො, මාරතෙම; ඔලොකෙන්තො, බලන්නේ; සිරියා උජ්ජලං, ශ්‍රී සමෘද්ධියෙන් බබලන්නාවූ; මාරාරිං, මාරශත්‍රුවූ බෝසතානන්; දිස්වා, දැක; චිත්තමප්පසාදෙතුං, සිත පහදවන්ට; අසක්කොන්තො, නොහැකි වන්නේ; අතිකොපවා, ඉතා කොප ඇත්තේ:—

285. අජ්ජ, අද; එතං, මොහු; අන්ධකාරස්මිං, අඳුරෙහි; පක්ඛිපිත්වා, බහා; පමොහිතුං, මුළාකරන්ට; මය්හං භාරොති, මට භාරයයි; චින්තෙත්වා, සිතා; ඝනං, බහලවූ; තිමිරං, අන්ධකාරයක්; මාපෙසි, මැවී.

286. ලොකන්තරෙසු, ලොකාන්තරික නරකයෙහි; සම්භූත, හටගත්තාවූ; තිමිසොඉව, අන්ධකාරය වැනිවූ; භයාවහො, භය එළවන්නාවූ; සොහි, ඒ අන්ධකාරය වනාහි; ගගනා, ආකාශයෙන්; ගන්ත්වාන, ගොස්; මුනිසන්තිකං, මුනීන්ද්‍රයන් සමීපයට; පත්වාන, පැමින:—

287. යථා, යම්සේ; සූරියෙ, සූර්‍ය්‍යයා; උග්ගමෙ, උදාවූ කල්හි; තිමිරං, අන්ධකාරය; විනාසං, විනාශයට; ආයාති, පැමිණේද; ජිනග්ගම්හි, බුදුන් ඉදිරියෙහි; තථාවිධො අන්ධකාරෙ, එබඳු (යථොක්තාකාර) වූ ඝනාන්ධකාරයතෙම; එවං ආසි, එමෙන් වී.

288. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
නවමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

289. එවං මහානුභාවොති මන්ත්වාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

නවමො විජයො.

---

290. එවං නවහි වුට්ඨීහි කත්වා මාරෙ මහාහවං,
න තස්සොපද්දවං දිස්වා දිත්තකොපානලාකුලො.

291. ගහෙත්වාන තතො ඛිප්පං ඨපිතං අත්තගුත්තියා,
චක්කායුධං මහාතෙජං කුපිතො ඛිපි වෙගසා.

---

288. තදා, එකල්හි ; නවමෙ, නවවෙනිවූ ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී ; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන් වහන්සේට ; විජයො ආසි, විජය වීය ; මාරස්ස, මාරයාට; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

289. නරසාරථිං, නරසාරථින්වහන්සේ ; එවං, මෙසේ ; මහානුභාවො ඉති, මහත් අනුභාව ඇත්තෙකැයි ; මන්ත්වාන, දැන ; නිච්චං, නිරන්තරයෙන් ; වන්දථ, වඳිව් ; පූජෙථ, පුදව් ; සොහි, උන්වහන්සේනම් ; වො, තොපට ; සදා, හැමකල්හි ; සරණං, පිහිටයි.

නවවෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

290. මාරෙ, වසවත් මරුතෙම ; එවං, මෙසේ ; නවහි වුට්ඨීහි, (වාතාදී) නවවෂ්ටිවකින් ; මහාහවං කත්වා, මහත් යුද්ධ කොට ; තස්ස, ඒ බොධිසත්වයන්ට ; උපද්දවං, උපද්‍රවයක් ; න දිස්වා, නොදැක ; දිත්ත, දිලියෙනලද ; කොපානල, ක්‍රොධාග්නියෙන් ; ආකුලො, අවුල්වූයේ :—

291. තතො, ඉක්බිත්තෙන් ; කුපිතො, කිපියේ ; අත්තගුත්තියා, ආත්මාරක්ෂාපිණිස , ඨපිතං, තැබූ ; මහාතෙජං, මහත් තෙජස් ඇති ; චක්කායුධං, චක්‍රායුධය ; ඛිප්පං, වහා ; ගහෙත්වාන, රැගෙණ ; වෙගසා, වෙගයෙන් ; ඛිපි, දමාගැසීය.

292. ධරාධරං* තමුග්ගය්හ කුද්ධො පහරතෙ යදි,
කලීරංව අසජ්ජන්තො විඛණ්ඩෙති පජාපති.

293. තථෙව සො මහිං කුද්ධො මාරො ඛිපති වෙගවා †,
‡න භවන්තොසධා පාණී විසුස්සන්ති සරාදයො.

294. තථෙව කුපිතො තෙන ඛිපතෙ සො මහම්බුධිං,
විලයං ජලජා යන්ති සුස්සතෙ සො මහණ්ණවො.

295. එවං මහානුභාවො සො ගච්ඡන්තො ජලමම්බරෙ,
පත්වාන පතිතො නාථං හුත්වාන පුප්ඵචුම්බටං.

---

292. යදි, ඉදින් ; පජාපති, වශවර්තිමාරතෙම ; කුද්ධො, කිපියේ ; තං, ඒ චක්‍රායුධය ; උග්ගය්හ, තරයේ ගෙණ ; ධරාධරං, පර්වතයකට ; පහරතෙ, ගසාද ; අසජ්ජන්තො, නොපැකිලෙන්නේ ; කලීරං ඉව, කිලිලක්මෙන් ; විඛණ්ඩෙති, කඩ කෙරෙයි.

293. තථෙව, එසේම ; සො මාරො, ඒ වසවත්මරුතෙම ; කුද්ධො, කිපියේ ; වෙගවා, වෙගඇත්තේ ; මහිං, පෘථිවියට ; ඛිපති, දමාද ; ඔසධා, ඔසුද ; පාණී, ප්‍රාණීහුද ; නභවන්ති, නැතිවෙත් ; සරාදයො, තඩාගාදි ජලාශ්‍රයයෝ ; විසුස්සන්ති, වියලෙත්.

294. තථෙව, එසේම ; සො, හෙතෙම ; කුපිතො, කිපියේ ; තෙන, ඒ චක්‍රායුධය; මහම්බුධිං, මහාර්ණවයට ; ඛිපතෙ, දමාද; ජලජා, මත්ස්‍යයෝ ; විලයං යන්ති, විනාශයටයෙත් ; සො මහණ්ණවො, ඒ මහාසමුද්‍රයතෙම ; සුස්සතෙ, වියලෙන්නේයි.

295. එවං, මෙසේ ; මහානුභාවො, මහානුභාව ඇත්තාවූ; සො, ඒ චක්‍රායුධයතෙම ; ජලං, දිලියෙමින් ; අම්බරෙ, ආකාශයෙහි ; ගච්ඡන්තො, යන්නේ ; නාථං, නාථවූ බෝසතාණන් කරා ; පත්වාන, පැමිණ ; පුප්ඵචුම්බටං හුත්වාන, මල්සුඹුලක්ව; පතිතො, හුනුයේය.

---

* "ධාරාධරං" † "වෙගසා." ‡ "මාභවන්තොසධා"

296. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
දසමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

297. එවං මහානුභාවොති මන්ත්වාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

දසමො විජයො.

---

298. ඉති කොපග්ගිනා දිත්තමනං මාරං තදා ජිනො,
කරුණාජලසෙකෙන නිබ්බාපෙන්තො නිසීදි සො.

299. එවං කත්වාපි සො කුද්ධො අලද්ධවිජයො තදා,
ආමන්තෙසි සකං සෙනං පලයානලභෙරවං*

---

296. තදා, එසමයෙහි ; දසමෙ, දසවැනිවූ ; මාරයුද්ධම්හි, මාරයුද්ධයෙහිදී; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට ; විජයො ආසි, ජය විය; මාරස්ස, මාරයාට ; පරාජයො ආසි, පරාජය වී.

297. එවං, මෙසේ ; නරසාරථිං, නරසාරථීන්වහන්සේ; මහානුභාවො ඉති, මහත් අනුභාව ඇත්තෙකැයි; මන්ත්වාන, දැන; නිච්චං, නිරන්තරයෙන්; වන්දථ, වඳිව්; පූජෙථ, පුදව්; සො හි, හෙතෙමවනාහි ; වො, තොපට ; සදා, හැමකල්හි; සරණං, පිහිටයි.

දශවෙනි මාරවිජය කථාවයි.

---

298. සො ජිනො, ඒ ජිනවූ මහාබොධිසත්ත්වතෙම ; තදා, එකල්හි ; ඉති, මෙසේ; කොපග්ගිනා, කොප ගින්නෙන්; ආදිත්තමනං, ඇවිලගත් සිත් ඇත්තාවූ ; මාරං, මාරයා ; කරුණාජලසෙකෙන, කරුණා නැමති ජලය ඉසීමෙන්; නිබ්බාපෙන්තො, නිර්වාපණය කරමින් ; නිසීදි, වැඩඋන්සේක.

299. එවං කත්වාපි, මෙසේ කොටද ; අලද්ධවිජයො, ජය නොලැබූ ; කුද්ධො, කිපියාවූ ; සො, ඒ වශවර්තිමාරතෙම ; තදා, එකල්හි, පලයානලභෙරවං ; කල්පාන්ත වහ්නියක්මෙන් භයානකවූ ; සකං සෙනං, තම සෙනඟ ; ආමන්තෙසි, ආමන්ත්‍රණය කෙළේය (කැඳවී).

---

* “පලයානිල භෙරවං.”

300. **එථාසු වත'රෙ මය්හං අස්සවා මාරකිඞ්කරා,**
නානාවෙසධරා හොථ ධාරෙථ විවිධායුධෙ.

301. **සද්දෙහෙතං පලාපෙථ යාථ ගණ්හථ බන්ධථ,**
පාදෙ ගහෙත්වා ඛිපථ චක්කවාළන්තරං ඉතො.

302. **අථාගා සහ වාචාහි භිංසා සා මාරවාහිනී,**
තුරඟව්‍යග්ඝමාතඟ සීහාදිරූප* භිංසනා.

303. **සා මාරස්සුභතො පස්සෙ චතුවීසතියොජනෙ,**
ඨිතා පච්ඡිමභාගම්හි චක්කවාළසිලාවධිං.

304. **බහලත්තෙන සා ආසි සම්පුණ්ණනවයොජනා,**
යක්ඛපෙතපිසාචාදි වෙසෙහි භයවාහිනී.

---

300. අරෙ, කොලෙනි ; මය්හං, මාගේ ; අස්සවා මාරකිඞ්කරා, කිකරු මාරභටයෙනි ; වත, ඒකාන්තයෙන් ; ආසු, වහා ; එථ, එව් ; නානාවෙසධරා හොථ, නන්වෙස්දරහු වව් ; විවිධායුධෙ, අනෙකප්‍රකාර ආයුධයන් ; ධාරෙථ, දරව්.

301. යාථ, යව් ; එතං, තෙල ශ්‍රමණයා ; සද්දෙහි, ශබ්දයෙන් ; පලාපෙථ, පන්නා හරිව් ; ගණ්හථ, අල්වාගණිව් ; බන්ධථ, බඳිව් ; පාදෙ ගහෙත්වා, පා ගෙණ ; ඉතො, මේ සක්වළින් ; චක්කවාළන්තරං, අන් සක්වළකට ; ඛිපථ, දමව්.

302. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; භිංසා, භයානකවූ ; සා මාරවාහිනී, ඒ මාරසෙනාතොමෝ ; සහවාචාහි, වචනය හා සමග ; තුරඟ, අශ්වය ; ව්‍යග්ඝ, ව්‍යාඝ්‍රය ; මාතඟ, හස්තිය ; සීහ, සිංහය ; ආදි, යනාදීන්ගේ ; රූපභිංසනා, රුවින් බිහිසුණුවූවා ; අගා, ගියාය.

303. සා, ඒ මාරවාහිනීතොමෝ ; මාරස්ස, මාරයාගේ ; උභතොපස්සෙ, උභයපාර්ශ්වයෙහි ; චතුවීසතියොජනෙ, සූවිසි ගොදුන්වූ ; පච්ඡිමභාගම්හි, පශ්චිමභාගයෙහි ; චක්කවාළසිලාවධිං, චක්‍රවාටපර්වතය හිම්කොට, ඨිතා, සිටියාය.

304. සා, ඒ මාරසෙනාතොමෝ ; යක්ඛ පෙත පිසාචාදි, යක් පේ පිසස් ආදීවූ ; වෙසෙහි, වෙසින් ; භයවාහිනී, බිය එළවන්නී ; බහලත්තෙන, බහලභාවයෙන් හෝ බහලාත්මයෙන් ; සම්පුණ්ණනවයොජනා ආසි, සම්පූර්ණ නවයොදුනක් ඇත්තී වූවාය.

---

* "සීහරූපාදි."

305. සංවට්ටවාතසම්පාත ඛුභිතාඹුධිනො විය,
උල්ලොලභිංසඝොසොතු ගතො* බ්‍රහ්මපුරවධිං.

306. දනතසඞ්ඝට්ටසඡ්ජාත ජාලාමාලාසමාකුලා,
තෙසංඞ්ගාරව දිත්තාසුං කොධුම්මීලිතලොචනා.

307. වහන්ති ධූමක්ඛන්ධානි මුඛකොටරකොටිහි,
නීහටා නීහටා ජිව්හා සුභිංසොරගතං ගතා.

308. උබ්බිද්ධාන තාලාදී කම්පිත්වාන සරාසනෙ,
භුජඟෙව ගුණෙ කෙචි ගාළ්හමාකඩ්ඪයන්ති ච.

---

305. සංවට්ට, කල්පාන්තයෙහි හටගත්තාවූ; වාත, වායු හුගේ; සම්පාත, හීමෙන් (හැමීමෙන්); ඛුභිත, කැලඹුනාවූ; අම්බුධිනො විය, සාගරයාගේ මෙන්; උල්ලොල, අති චඤ්චලවූ; භිංසඝොසොතු, භයානක (මාරසෙනොදඝුත) ඝොෂාව වනාහි; බ්‍රහ්මපුරවධිං, බඹලොව හිම්කොට; ගතො, ගියේය.

306. තෙසං, ඒ මාරකිඞ්කරයන්ගේ; දනතසඞ්ඝට්ට, දත් ගැටීමෙන්; සඡ්ජාත, හටගත්තාවූ; ජාලාමාලා, වහ්නිජ්වාලා මාලාවෙන්; සමාකුලා, ගැවසීගත්තාවූ; කොධුම්මීලිත, ක්‍රොධයෙන් නෙරවනලද; ලොචනා, නෙත්‍රයෝ; අඞ්ගාර ඉව, (ගිනි) අඟුරු මෙන්; දිත්තා අසුං, දිලිහුනෝ වූවාහුයි.

307. මුඛකොටරකොටීහි, මුව කුහර කෙලවරින්; ධූමක්ඛන්ධානි, ධූමස්කන්ධයෝ; වහන්ති, පැණනගිත්; නීහටා නීහටා, බැහැර කරණ කරණලද්දූවූ; ජිව්හා, ජිහ්වාතුමූ; සුභිංස, අති ශයින් භයානකවූ; උරගතං, සර්පබවට; ගතා, ගියාහුයි.

308. කෙචි, ඇතම් කෙනෙක්; තාලාදී, තල් (කිතුල්) ආදීන්; උබ්බිද්ධාන, උදුරා; සරාසනෙ කම්පිත්වාන, දුනු කොට; භුජඟෙ, සර්පරාජයන්; ගුණෙව කරිත්වාන, දුනුදියද කොට; ගාළ්හං, දෘඪතරකොට; ආකඩ්ඪයන්ති ච, ආකර්ෂණයද කෙරෙත්.

---

* "ඝොසතතුගතං."

309. **පුණ්ඩරීකච්ඡසීහාදී ඛිපන්තාභිමුඛෙ තදා,**
ධාවන්තෙකෙ සමුග්ගය්හ පුරතො දිත්තපබ්බතෙ.

310. **භයානකානි නෙකානි සීසානෙකකළෙබරෙ,**
මාපයිත්වාන පුරතො ධාවන්ති කෙචි කිඞ්කරා.

311. **සීසෙන සීහසඞ්කාසා ගත්තෙන මනුජොපමා,**
බුද්ධස්සාභිමුඛං කෙචි ධාවන්ති මාරකිඞ්කරා.

312. **කණ්ඨීරවාකාරදෙහා මුඛෙන බළූ රක්ඛසා,**
හුත්වාන අභිධාවන්ති කෙචි මාරස්ස කිඞ්කරා.

313. **දණ්ඩමානවකා සීසභාගෙනාතිභයාවහා,**
ගත්තෙන රක්ඛසා හුත්වා කෙචි ධාවන්ති කිඞ්කරා.

---

309. තදා, එකල්හි ; එකෙ, ඇතම් අය ; පුණ්ඩරීක, දිවිය ; අච්ඡ, වලස්ස ; සීහ, සිංහය (යන); ආදී, (මේ) ආදීන් ; අභිමුඛෙ, හමුවෙහි; ඛිපන්තා, දමාගසන්නාහු ; දිත්තපබ්බතෙ, දිලිහීගිය පර්වතයන්; සමුග්ගය්හ, ඔසවාගෙණ ; පුරතො, ඉදිරියෙන් ; ධාවන්ති, දුවත්.

310. කෙචි කිඞ්කරා, සමහර මාරසෙවකයෝ ; එකකළෙබරෙ, එක් ශරීරයෙක්හි ; භයානකානි, භයඞ්කරවූ ; අනෙකානි, අනෙකප්‍රකාරවූ ; සීසානි, ශීර්ෂයන් ; මාපෙත්වාන, මවාගෙණ ; පුරතො, අභිමුඛයෙන් ; ධාවන්ති, දුවත්.

311. කෙචි මාරකිඞ්කරා, සමහර මාරසෙවකයෝ; සීසෙන, ශීර්ෂයෙන් ; සීහසඞ්කාසා, සිංහයන් බඳුවූවාහු ; ගත්තෙන, ගාත්‍රයෙන් ; මනුජොපමා, මිනිසුන් වැන්නාහු ; බුද්ධස්ස, සර්වඥයන්වහන්සේගේ ; අභිමුඛං, සම්මුඛයට ; ධාවන්ති, දුවත්.

312. මාරස්ස, මාරයාගේ ; කෙචි කිඞ්කරා, ඇතම් සෙවකයෝ ; කණ්ඨීරවාකාරදෙහා, සිංහයන්ටබඳු ශරීර ඇත්තෝ ; මුඛෙන, මුඛයෙන් ; බළූ, එකාන්තයෙන් ; රක්ඛසා හුත්වාන, රක්‍ෂසයෝව ; අභිධාවන්ති, (බෝසතානන් හමුවට) දුවත්.

313. කෙචි කිඞ්කරා, සමහර මාරභටයෝ ; සීසභාගෙන, ශීර්ෂභාගයෙන් ; දණ්ඩමානවකා, දණ්ඩමානවකයෝව ; ගත්තෙන, ශරීරයෙන් ; අතිභයාවහා, අතිශයින් භය උපදවන්නාවූ; රක්ඛසා හුත්වා, රක්‍ෂසයෝව ; ධාවන්ති, (බෝසතානන් හමුවට) දුවත්.

314. **දීපච්ඡභතුරඞ්ගානං ව්‍යඞ්ඝඛග්ගවිසාණීනං,**
වරාහමහිසාදීනං කණ්ණපාවුරභොගිනං.

315. **සීසාකාර* මහාසීසෙ තබ්බිරූපෙ කලෙබරෙ,**
මාපෙත්වා අභිධාවන්ති කෙචි මාරස්ස කිඞ්කරා.

316. **ආකඩ්ඪන්තා කපොලානං කරසාඛාහි සම්මුඛෙ,**
දස්සයන්තා මහාදාඨං කෙචෙන්ති මාරකිඞ්කරා.

317. **තිඛිණග්ගනඛා කෙචි ඵාලයන්තා සකොදරෙ,**
අන්තෙ ගලෙ පිලන්ධිත්වා ධාවන්ති කිඞ්කරාපරෙ.

---

314. දීපි, දිවිය : අච්ඡ, වලස්සුය ; ඉභ, හස්තිය ; තුරඟානං, අශ්වය යන මොවුන්ගේද ; ව්‍යඞ්ඝ, ව්‍යාඝ්‍රය ; ඛග්ගවිසාණීනං, කඟවෙහෙණුය යන මොවුන්ගේද ; වරාහ, හූරුය ; මහිසාදීනං, මීවෝය යන මේ ආදීන්ගේද ; කණ්ණපාවුර, කණ්පොරළුවෝය ; භොගිනං, සර්පයෝය යන මොවුන්ගේද.

315. සීසාකාරමහාසීසෙ, ශීර්ෂාකාරවූ මහාශීර්ෂයන්ද ; තබ්බිරූපෙ, ඊට විරූපවූ ; කලෙබරෙ, සිරුරුද ; මාපෙත්වා, මවාගෙණ; මාරස්ස, වශවර්තිමාරයාගේ; කෙචි කිඞ්කරා, සමහර භටයෝ ; අභිධාවන්ති, (බෝසතුන්) ඉදිරියට දුවත්.

316. කෙචි මාරකිඞ්කරා, සමහර මාරභටයෝ ; කපොලානං, කොපුල්; සම්මුඛෙ, හමුවෙහි ; කරසාඛාහි, ඇඟිලිවලින්; ආකඩ්ඪන්තා, අදිමින් ; මහාදාඨං, මහත්දළ ; දස්සයන්තා, දක්වමින් ; එන්ති, එත්.

317. අපරෙ, අන්‍යවූ ; කෙචිකිඞ්කරා ; ඇතම් මාරභටයෝ; තිඛිණග්ගනඛා, තියුණු නියග ඇත්තෝ හෝ තියුණු නියගියන් ; සකොදරෙ, ස්වකීය ජඨරයන් ; ඵාලයන්තා, පලමින් ; අන්තෙ, අතුණු ; ගලෙ, ගෙලෙහි ; පිලන්ධිත්වා, පැළඳගෙණ (වෙළාගෙණ); ධාවන්ති, දුවත්.

---

* "සීහාකාර."

318. **ගිලන්තා කෙචි එණීනො උග්ගිරන්තා තථේව ච,**
සීසකන්ධරකණ්ණන්ත බාහුඅඞ්ගුලිආදිසු.

319. **සකලෙසු සරීරෙසු විසධූමග්ගිසඞ්කුලෙ,**
ධාරෙන්තාසිවිසෙ කෙචි ධාවන්ත්‍යග්ගෙ භයාවහා.

320. **පදිත්තායොගුළෙ ගය්හ ඛිපන්තෙකෙ අනෙකධා,**
දිත්තපබ්බතමුද්ධච්ච කෙචි අග්ගිකපාලකෙ,
ඛිපන්තා අභිධාවන්ති දට්ඨොට්ඨා භීමලොචනා.

321. **ලාලයන්තා සකා ජිව්හා බන්ධ කත්වාන මුග්ගරෙ,**
මත්තබභුජඞ්ග*වෙසෙන ධාවන්ති අපරෙ භටා.

---

318. කෙචි, සමහර මාරභටයෝ ; එණීනො, සර්පයන් ; ගිලන්තා, ගිලින්නාහු ; තථේවච, එසේම ; උග්ගිරන්තා, වමාරන්නාහු ; සීස, හිස්ය ; කන්ධර, ග්‍රීවාය ; කණ්ණන්ත, කර්ණාන්තය ; බාහු, බාහුය ; අඞ්ගුලි, ඇඟිලිය ; ආදිසු, (මේ)ආදිවූ:--

319. සකලෙසු සරීරෙසු, සියලුශරීර (අවයව) යන්හි ; විසධූමග්ගි, විෂධූමාග්නීන් ; සඞ්කුලෙ, ගැවසීගත්තාවූ ; ආසිවිසෙ, සර්පයන් ; ධාරෙන්තා, දරන්නාවූ ; භයාවහා, (එහෙයින්ම) බියඑලවන්නාවූ ; කෙචි, ඇතම් කෙනෙක් ; අග්ගෙ, (බෝසතුන්) ඉදිරියෙහි ; ධාවන්ති, දිවත්.

320. එකෙ, ඇතම් භටකෙණෙක් ; අනෙකධා, අනෙක ප්‍රකාරයෙන් ; පදිත්ත, ඇවිලගත්තාවූ ; අයොගුළෙ, යගුළි ; ගය්හ, රැගෙණ ; ඛිපන්ති, දමාගසත් ; දට්ඨොට්ඨා, තොල්මිරිකනලද්දූවූ ; භීමලොචනා, භයානක ඇස් ඇත්තාවූ ; කෙචි, ඇතම් භටයෝ ; දිත්තපබ්බතං, ඇවිලගත් පර්වත ; උද්ධච්ච, උද්ධරණයකොට ; අග්ගිකපාලකෙ, ගිනිකබල් ; ඛිපන්තා, හෙලමින් ; අභිධාවන්ති, (බෝසතුන් ඉදිරියට) දිවයෙත්.

321. අපරෙ භටා, අන්‍යභටකෙණෙක් ; සකාජිව්හා, ස්වකීය ජිහ්වාවන් ; ලාලයන්තා, ලෙලවන්නාහු ; මුග්ගරෙ, මුගුරු ; බන්ධ කත්වාන, කරෙහිකොට (කරපිට තබාගෙණ) ; මත්තබභුජඞ්ගවෙසෙන, මත්වූ ධූර්තයන්ගේ වෙශයෙන් ; ධාවන්ති, දිවත්.

---

* "මත්තබභමර."

322. පිබන්ති ලොහිතානෙකෙ ඛාදන්ති පිසිතෙ පරෙ,
පිසාචාව’වරුං කෙචි මුනිරාජස්ස අග්ගතො.

323. උල්ලඞ්ඝන්තා ච සෙලෙන්තා ධාවන්තා ජලිතායුධා,
භීමවෙසධරා යක්ඛා කෙචෙන්ති භකුටීමුඛා.

324. පණුණ්ණසරවස්සෙහි කුන්තතොමරවුට්ඨීහි,
භෙණ්ඩිවාලාසිචක්කෙහි නිබ්භරාසි දිගන්තරං.

325. යං දිස්වා සුතමත්තෙන මරණං චිත්තවිබ්භමං,
යාති ලොකො කථං කො තං නිස්සෙසං
භාසතෙ නරො.

---

322. එකෙ, සමහර භටකෙණෙක්; ලොහිතානි, රුධිර යන්; පිබන්ති, පානයකරන්නාහු; අපරෙ (එයින්) අන්‍ය භටකෙණෙක්; පිසිතෙ, මාංසපෙසීන්; ඛාදන්ති, කන්නාහු; කෙචි, සමහරු; පිසාචා ඉව, පිශාචකයන් මෙන්; මුනිරාජස්ස, මුනිරාජයන්ගේ; අග්ගතො, ඉදිරිපිට; අවරුං, හැසුරු ණුහුයි.

323. ජලිතායුධා, දිලිසුනු ආයුධ (ගත් අත්) ඇත්තාවූ; භීමවෙසධරා, භයානක රූපධාරීවූ; භකුටීමුඛා, භ්‍රැකුටිතමුඛ ඇත්තාවූ (නැමූ බැම යුත් මුහුණු ඇත්තාවූ); කෙචි යක්ඛා, සමහර යක්ෂයෝ; උල්ලඞ්ඝන්තා, උඩපණින්නාහු; සෙලෙන්තා, එලුසන් ලන්නාහු නොහොත් ශරීරචාලනය කරන්නාහු; ධාවන්තා, දිවමින්; එන්ති, එත්.

324. පණුණ්ණ, හරණලද; සරවස්සෙහි, ශරවර්‍ෂාවෙන්ද; කුන්තතොමරවුට්ඨීහි, කොන්තය තොමරය යන ආයුධ වර්‍ෂායෙන්ද; භෙණ්ඩිවාලාසිචක්කෙහි, භෙණ්ඩිවාලය කඩුය චක්‍රායුධය යන මොවුන්ගෙන්ද; දිගන්තරං, දිග්භෙදය; නිබ්භරාසි, නිරන්තර විය.

325. ලොකො, ලෝවැසිතෙම; යං, යමක්; දිස්වා සුතමත්තෙන ඇසූ දුටු පමණකින්; මරණං, ප්‍රාණහානියටද; චිත්තවිබ්භමං, චිත්තභ්‍රමයටද (චිත්තොන්මත්තතාවට); යාති, යේද; තං, ඒ මාරයුද්ධය; නිස්සෙසං, නිරවශෙෂකොට; කො නරො, කවරනම් මනුෂ්‍යයෙක්; කථං භාසතෙ, කෙසේ කියාද? (නොකියාමය.)

326. නෙකදන්තසහස්සෙහි නික්ඛන්තග්ගිසිඛායුතං,
දානනිජ්ඣරසම්පාතං භීමගජ්ජනගජ්ජිතං.

327. නෙකසතකරග්ගෙහි ධතායොලගුළාදිකං,
සන්නද්ධං කවචාදීහි ගිරිංව ගිරිමෙඛලං.

328. ආරූළ්හො පාපිමා තත්ථ උස්සාපෙත්වා ජයද්ධජං,
විසාලාවත්තදාඨග්ගො විපිටක්ඛභග්ගනාසිකො.

329. දට්ඨොට්ඨභීමවදනො භකුටී වලිලලාටකො,
කොධානලෙහි සන්දිත්ත මහක්ඛො තම්බදාඨිකො.

---

326. නෙකදන්තසහස්සෙහි, නොයෙක් දහස්ගණන් දන්තයන්ගෙන්; නික්ඛන්ත, නික්මුනාවූ; අග්ගිසිඛා යුතං, වහ්නිශිඛාවන්ගෙන් යුක්තවූ; දානනිජ්ඣරසම්පාතං, මදදියහැලිනීම් ඇති; භීමගජ්ජන, භයානක ගර්ජනාවෙන්; ගජ්ජිතං, ඝොෂිතවූ.

327. නෙකසත, නොයෙක් සියගණන්; කරග්ගෙහි, සොඬගින්; ධත, දරණලද; අයොලගුලාදිකං, යමුගුරුආදිය ඇත්තාවූ; කවචාදීහි, සන්නාහාදීයෙන්; සන්නද්ධං, සන්නද්ධවූ; ගිරිං ඉව, පර්වතයක් වැනිවූ; ගිරිමෙඛලං, ගිරිමෙඛල නම් හස්තිරාජයාපිට.

328. ආරූළ්හො, නැංගාවූ; පාපිමා, වශවර්තීමාරතෙම; තත්ථ, ඒ ඇතුපිට; ජයද්ධජං, විජයධ්වජය; උස්සාපෙත්වා, ඔසවා; විසාල, මහත්වූ; ආවත්ත, කරකැවුනාවූ; දාඨග්ගො, දංෂ්ට්‍රාග්‍රඇති; විපිටක්ඛ, පෙතැලිවූ අක්ඇති; භග්ගනාසිකො, බුන්නාසා ඇති.

329. දට්ඨොට්ඨ, ඩැහැගන්නාලද තොල් ඇති හෝ තොලින්; භීමවදනො, භයානක මුහුණුඇති; කොධානලෙහි, ක්‍රොධාග්නීයෙන්; සන්දිත්ත, රදනලද; මහක්ඛො, විසාලනෙත්‍ර ඇති; තම්බදාඨිකො, තාම්‍රවර්ණවූ දාඨිකා ඇති.

330\. **නීලපබ්බතසඞ්කාස විසමගො මහොදරො,**
ගොනසොරගසප්පාදි අග්ගිකාතසුහිංසනො.

331\. **සහස්සබාහුං මාපෙත්වා ඡුරිකා යට්ඨි සත්තිච,**
කොදණ්ඩචණ්ඩබාණෙච චක්කකුන්තගදාදි ච.

332\. **සඞ්කු වෙතාලිකා එරසු(11) පාසමුග්ගරඅඞ්කුසෙ,**
ගහෙත්වා කණියචාළු තිසූලවජිරායුධෙ.

333\. **පරිවත්තෙසි ආකාසෙ තෙසමග්ගෙක්ඛඝට්ටනා,**
උග්ගතෙහි ඵුලිඞ්ගෙහි ධාවන්තෙහි සමන්තතො.

330\. නීලපබ්බතසඞ්කාස, නිල්පව් (කළු) බඳුවූ; විස මගො, විෂමවූ ශරීරාවයව ඇති; මහොදරො, (එල්බෙන) මහ බඩක් ඇත්තාවූ; ගොනස, පොලොන්ස; උරග, නාගය යන; සප්පාදි, සර්පාදීන්; අග්ගිකත, සවිකෘතවූ හෝ අග්කාරයෙන්; සුහිංසනො, ඉතා බිහිසුණුවූ; (328. "පාපිමා තත්ථ ජයඞ්ජං උස්සාපෙත්වා"—යනු හා සම්බන්ධයි.)

331\. සහස්ස බාහුං, දහසක් අත්; මාපෙත්වා, නිර්මිතකොට; ඡුරිකා, සිරිය; යට්ඨි, යටය; සත්ති, අඩයටිය යන මේද; කොදණ්ඩ, දුනුය; චණ්ඩබාණෙච, තියුණුහීය යන මේද; චක්ක, චක්‍රායුධය; කුන්ත, කුන්තායුධය; ගදාදීච, ගදායුධය යනාදීන්ද.

332\. සඞ්කු, හුල්ය; වෙතාලිකා, කැතිය; එරසු, පොරෝය; පාස, පාශය; මුග්ගර, මුගුරුය; අඞ්කුසෙ, අකුසුය යන මේද; කණියචාළු, මිට්වෙරුද; චාළු, යලිත්; තිසූල, ත්‍රිශූලය; වජිරායුධෙ, වජ්‍රායුධය යනමේද; ගහෙත්වා, (තරයේ) ගෙණ:

333\. ආකාසෙ, අහසෙහි; පරිවත්තෙසි, සිසාළේය; තෙසං, (සිරියාදි) ඒ ආයුධයන්ගේ; අඤ්ඤමඤ්ඤඝට්ටනා, එකිනෙක ගැටීමෙන්; උග්ගතෙහි, නැංගාවූ; සමන්තතො, හාත්පස; ධාවන්තෙහි, දුවන්නාවූ; ඵුලිඞ්ගෙහි, ගිනිපුපුරෙන් උපලක්ෂිතව.

334. අග්ගිචක්කපරිතංව කුරුමානො නිජං තනුං,
ආවහන්තො භයං බ්‍රහ්මසුරසිද්ධාදිනං තදා,
සමාරසෙනො සො මාරො භගවන්තමුපාගමී.

335. උදයාචලකූටම්හි භාසන්තොව පභාකරො,
සුප්පතිට්ඨිතමෙරූව තිකූටාචලමුද්ධනි.

336. කත්වාන පිට්ඨිතො බොධිං භූරුහං වජිරාසනෙ,
නිසින්නො භගවා ’තීව නිච්චලො අතිරොචති.

337. අකම්පො සො මුනි එවමග්ගෙ’කාසි නිජං බලං,
සම්මප්පධානසංයුත්තො දයාමෙත්තාමහෙසිකො.

---

334. තදා, එකල්හි ; සමාරසෙනො, මරසෙනඟසහිතවූ ; සො මාරො, ඒ වසවත්මරුතෙම ; නිජං තනුං, ස්වකීය ශරීරය ; අග්ගිචක්කපරිතං ඉව, වහ්නිචක්‍රයෙන් පිරිවැරූවාක් මෙන් ; කුරුමානො, කරමින් ; බ්‍රහ්මසුරසිද්ධාදීනං, බ්‍රහ්මාමරසිද්ධාදීන්ට ; භයං ආවහන්තො, බියඑලවමින් ; භගවන්තං, භාග්‍යවතුන්වෙත ; උපාගමි, එළඹියේය.

335. උදයාචලකූටම්හි, උදයපර්වත මස්තකයෙහි ; භාසන්තො, බබලන්නාවූ ; පභාකරොඉව, සූර්‍ය්‍යා මෙන්ද ; තිකූටාචලමුද්ධනි, ත්‍රිකූට පර්වත මස්තකයෙහි ; සුප්පතිට්ඨිත, මනාකොට පිහිටියාවූ ; මෙරුඉව, මහාමෙරු පර්වතය මෙන්ද.

336. අතීවනිච්චලො, අතිශයින්ම නිශ්චලවූ ; භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ; බොධිං භූරුහං, බොධිද්‍රැමෙන්ද්‍රයන්; පිට්ඨිතො කත්වාන, පිටිපසැ කොට ; වජිරාසනෙ, විදුරස්‍රුන් මතුයෙහි ; නිසින්නො, වැඩහුන්සේක් ; අතිරොචති, අතිශයින් බබලයි.

337. එවං, මෙසේ ; අකම්පො, නිශ්චලවූ ; සම්මප්පධාන සංයුත්තො, සතර සම්‍යක්ප්‍රධානයෙන් යුක්තවූ ; දයාමෙත්තා, කරුණා මෛත්‍රීන් ; මහෙසිකො, මෙහෙසීකොට ඇත්තාවූ ; සො මුනි, ඒ මුනිරාජතෙම ; නිජංබලං, ස්වකීයසෙනාව හෝ ස්වශක්තිය ; අග්ගෙ, අභිමුඛයෙහි ; අකාසි, කෙළේය.

338. චතුබුද්ධභූමිසඞ්ඛාත(12) ජයභූමිමුදික්ඛිය,
චතුස්සඞ්ගහවත්ථූනං යොජෙත්වා ද්වාරකොට්ඨකෙ.

339. යොජෙත්වාන ථිරං තත්ථ සද්ධාදිබලකොට්ඨකෙ,
සතිපට්ඨානපාකාරෙ අභෙජ්ජින්ද්‍රියගොපුරෙ.

340. ථිරඤාණායුධාකිණ්ණො මෙත්තාසන්නාහවම්මිතො,
අජිත භාරතී භූරි භෙරිසඞ්ඛපුරක්ඛතො.

341. චතුරඞ්ගවිරියුත්තුඞ්ග මාතඞ්ගක්ඛන්ධසඞ්ගතො,
පුඤ්ඤසම්භාරභාරෙන කම්පයං වසුධාතලං.

---

338. චතුස්සඞ්ගහවත්ථූනං, (දානාදි) සිව් සඟරාවත් සඞ්ඛවූ; ද්වාරකොට්ඨකෙ, දොරටුවූ; යොජෙත්වා, යොදා; චතුබුද්ධභූමිසඞ්ඛාත, චතුර්විධබුද්ධභූමිසඞ්ඛ්‍යාතවූ; ජයභූමිං, ජයබිම; උදික්ඛිය, බලා:—

339. තත්ථ, එහි; සතිපට්ඨාන, (සතර) සීවටන් නැමති; පාකාරෙ, ප්‍රාකාර ඇති; අභෙජ්ජින්ද්‍රිය, අභෙද්‍යවූ පඤ්චෙන්ද්‍රිය නැමති; ගොපුරෙ, වහසල්ඇති; සද්ධාදි, (නිශ්චල) ශ්‍රද්ධාදිය නැමති; බලකොට්ඨකෙ, බලකොටු; ථිරං, ස්ථිරකොට; යොජෙත්වාන, යොදා.

340. ථිරඤාණ, ස්ථිරබුද්ධිනැමති; ආයුධාකිණ්ණො, ආයුධයෙන් ගැවසීගත්තාවූ; මෙත්තා, මෛත්‍රීනැමති; සන්නාහවම්මිතො, සන්නාහයෙන් සන්නද්ධවූ; අජිතභාරතී, නිර්ජිත වචන නැමති, භූරි, මහත්වූ; භෙරිසඞ්ඛ, භෙරිනාදයෙන් හා ශඞ්ඛනාදයෙන්; පුරක්ඛතො, පුරස්කෘතවූ.

341. චතුරඞ්ගවිරිය, චතුරඞ්ග වීර්‍ය්‍ය නැමැති; උත්තුඞ්ග, උස්වූ; මාතඞ්ගක්ඛන්ධ, ඇත්කඳපිට; සඞ්ගතො, පැමිණියාවූ; පුඤ්ඤසම්භාර, පුණ්‍යසම්භාරයාගේ; භාරෙන, බරින්; වසුධාතලං, පෘථිවිතලය; කම්පයං, කම්පාකරන්නාවූ.

342. චරියත්තය*සඞ්ඛාතමුස්සාපිතජයධජො,
එවං විධාය මාරාරි මාරසඞ්ගාමමණ්ඩලං.

343. දානාදයො මහායොධෙ අහූය සහජාතකෙ,
සුණාථ භො ගිරං මය්හං භවතජ්ජ මහාහවො.

344. එථ යාථ සමග්ගත්ථ න ඔස්සක්කාථ යුජ්ඣථ†,
විජෙතුං මාරයුද්ධම්හි න සක්කා සෙසජන්තුහි.

345. අජ්ජ ගච්ඡති නිබ්බානං සො භො පාරමිතාභටා,
සහුස්සාහා මමග්ගම්හි දස්සෙථ විරියං සකං.

---

342. චරියත්තයසඞ්ඛාත, ත්‍රිවිධචරියා සඞ්ඛ්‍යාතවූ; උස්සාපිත, ඔසවනලද; ජයධජෝ, විජයධ්වජයඇත්තාවූ; මාරාරි, මාර ශත්‍රුවූ බොධිසත්වතෙම; මාරසඞ්ගාමමණ්ඩලං, මාරයුද්ධමණ්ඩලය; එවං විධාය, මෙසේ (යථොක්තාකාරයෙන්) කොට (පිහිටුවා.)

343. සහජාතකෙ, එක්ව උපන්නාවූ; දානාදයො, දානාදීවූ; මහායොධෙ, (දශ) මහායොධයන්; අහූය, කැඳවා; භො, භවත්නි; මය්හං, මාගේ; ගිරං, වචනය; සුණාථ, අසව්; අජ්ජ, අද; මහාහවො, මහත්සඞ්ග්‍රාමයක්; භවති, වෙයි.

344. එථ, එව්; යාථ, යව්; සමග්ගාඅත්ථ, එකතුවව්; න ඔස්සක්කාථ, පසුනොබසිව්; යුජ්ඣථ, යුද්ධ කරව්; මාරයුද්ධම්හි, (මේ) මාරයුද්ධයෙහි; සෙසජන්තූහි, (තොප හැර) සෙසු සත්වයන් විසින්; (නොහොත්) සෙසජන්තූහි, අවශෙෂ සත්වයෝ වනාහි; විජෙතුං, දිනන්ට; නසක්කා, නොහැකි වෙත්.

345. භො පාරමිතාභටා, පින්වත් පාරමිතාභටයෙනි; අජ්ජ, අද; සො, ඒ ආහවයතෙම; නිබ්බානං, නිමාවට; ගච්ඡති, යෙයි; සහුස්සාහා, උත්සාහසහිතවූ තෙපි; සකං විරියං, ස්වකීය වීර්‍ය්‍යය; මමග්ගම්හි, මා ඉදිරියෙහි; දස්සෙථ, දක්වව්.

---

* "චරිතත්තය." † "යුජ්ජථ"

346. අථ දූනභටො ආහ* අප්ඵොටං දිගුණං භුජං,
පස්සදූනි මහාවීර බලං මෙ මාරධංසනෙ.

347. පරමත්ථපාරමීයොධං තථෙව උපපාරමිං,
උභො පස්ස කරිත්වාන සසෙනො ධාවි දප්පවා.

348. තථෙව සීලනාමවෙහා පාරමීභටමුත්තමො,
නික්ඛම්ම සහ සෙනාය මාරසෙනමභිද්දවි.

349. තථානෙක්ඛම්මනාමොපිසන්නද්ධො සභටොභටො,
මාරසෙනාමිගෙ හන්තුං ධාවි දීපීව සාහසො.

---

346. අථ, ඉක්බිත්තෙන්; දූනභටො, (අග්‍ර) දූන නැමති භටතෙම; දිගුණංභුජං, බාහුව විගුණකොට; අප්ඵොඨං, අප්ඵොටනය කරමින්; මහාවීර, මහාවීරයන්වහන්ස; ඉදූනි, දූන්; මාරධංසනෙ, මාර (බල) විධමනයෙහි; මෙ, මාගේ; බලං, ශක්තිය; පස්ස, බැලූවමැනවයි; ආහ, කීයේය.

347. සසෙනො, සෙනා සහිතවූ; දප්පවා, එඩි ඇත්තාවූ (දූනභටතෙම);. පරමත්ථපාරමීයොධං, පරමාර්ථපාරමිතා නැමති යොධයාද; තථෙව, එසේම; උපපාරමිං, උපපාරමිතා නැමති යොධයාද; උභොපස්ස, උභයපාර්ශ්වයෙහි; කරිත්වාන, කොට; ධාවි, දිවී.

348. තථෙව, එසේම ; සීලනාමවෙහා, ශීලනාමයෙන් අභිහිතවූ ; පාරමීභට උත්තමො, උතුම් පාරමිතා යොධතෙම ; සහ සෙනාය, සෙනඟ කැටුව; නික්ඛම්ම, නික්ම; මාරසෙනං, මරසෙනඟ කරා; අභිද්දවි, අභිධාවනය කොළේය.

349. තථා, එසේම; නෙක්ඛම්මනාමො, නෛෂ්ක්‍රම්‍යනම්වූ; සන්නද්ධො, (සන්නාහ) සන්නද්ධවූ ; සභටො, (පරිවාරක) යොධයන්සහිතවූ ; භටො අපි, යොධතෙමේද ; මාරසෙනාමිගෙ, මාරවාහිනී නැමති මෘගයන් ; හන්තුං, නසන්ට ; සාහසො, රෞද්‍රවූ හෝ සාහසිකවූ ; දීපිඉව, දිවියෙකුමෙන් ; ධාවී, දිවී.

---

* "ආග"

350. පඤ්ඤායොධො'පි ගජ්ජන්තො සාටොපො ධාවි දප්පවා,
මාරමෙරුමහං අජ්ජ සසෙනුම්මූලයාමිති.

351. විරියපාරමිතායොධො දඬොඬො භීමගජ්ජනො,
සොසෙමි මම තෙජෙන වදං'ගා මාරසාගරං.

352. ඛන්තිසච්චවහයා චෙව තතො'ධිට්ඨානකො භටො,
අසු ධාවිංසු පාතෙතුං මාරස්ස මකරධජං.

353. මෙත්තානාමොමහායොධොමාරෙමය්හමලන්ති'ගා,
උපෙක්ඛකො'පි සො යොධො මාරසෙනං පදාලිතුං.

---

350. සාටොපො, සංරම්භසහිතවූ ; දප්පවා, අහඞ්කාර ඇති ; පඤ්ඤායොධො අපි, ප්‍රඥානැමැති භටතෙමේද ; ගජ්ජන්තො, යන්නේ ; අහං, මම ; අජ්ජ, අද ; සසෙනං, සෙනා සහිතවූ ; මාරමෙරුං, වසවත්මරු නැමැති මෙරගිර ; උම්මූල යාමි ඉති, මූලොත්පාටනය කෙරෙමියි ; ධාවි, දිවී.

351. දඬොඬො, තොල්මිරි කනලද්දූවූ ; භීමගජ්ජනො, භයානක ගර්ජනා ඇත්තාවූ ; විරියපාරමිතා, වීර්‍ය්‍යපාරමිතා නැමැති ; යොධො, භටතෙම ; මම, මාගේ ; තෙජෙන, තේජස් කාරණකොටගෙණ ; මාරසාගරං, මාරයා නැමැති සමුද්‍රය ; සොසෙමි, වියලවමියි ; වදං, කියමින් ; අගා, ගියේය.

352. තතො, ඉක්බිති ; ඛන්තිසච්චවහයාච එව, ක්ෂාන්තිය සත්‍යය යන නැමැති (යොධයෝ) දෙදෙනද ; අධිට්ඨානකො, අධිෂ්ඨාන නම්වූ ; භටො, යොධතෙමේද ; මාරස්ස, වශවර්ති මාරයාගේ ; මකරධජං, මුවරකොඩිය ; පාතෙතුං, හෙලන්ට ; අසු, වහා ; ධාවිංසු, දිවූවාහුය.

353. මෙත්තානාමො, මෛත්‍රී නැමැති; මහායොධො, මහා භටතෙම ; මාරෙ, මාරතෙම ; මය්හං, මට ; අලං ඉති, පමණැයි ; අගා, ගියේය ; උපෙක්ඛකො, උපෙක්ෂානම්වූ ; සො යොධො අපි, ඒ යොධතෙමේද ; මාරසෙනං, මරසෙනඟ (මට ප්‍රමාණයයි) ; පදාලිතුං, විදාරණය කරන්ට ; අගා, ගියේය.

354. පෙසෙත්වෙවං ජිනො සෙනං 'සරීරං දළ්හවික්කමං,
නිසීදි තස්ස තෙජෙන නිරුස්සාහාසි සා චමූ.

355. අහො හො විම්හයංදනි සුණාථ මුනිනො මම,
ජෙති එකො නිසින්නොව සමාරං මාරවාහිනිං.

356. කොපානලෙන සන්දිත්තං දුට්ඨං රුට්ඨං පජාපතිං,
අදුට්ඨො ජෙති සම්බුද්ධො අනුභාවො හි තාදිසො.

357. දිත්තායුධෙ ඛිපන්තෙ'පි විජ්ඣන්තෙ වසවත්තිනි,
නිරායුධොව තං ජෙති අනුභාවො හි තාදිසො.

---

354. එවං, මෙසේ ; ජිනො, ජිනවූ මහාබොධිසත්වතෙම ; අසරීරං, සිරුරුරහිතවූ ; දළ්හවික්කමං, දැඩිවිකුම් ඇත්තාවූ ; සෙනං, (පාරමිතා) සෙනාව ; පෙසෙත්වා, යවා ; නිසීදි, (විදුර සුන්පිට) වැඩඋන්සේක ; තස්ස, උන්වහන්සේගේ ; තෙජෙන, තෙජස් කරණකොටගෙණ ; සා චමූ, ඒ මාරසෙනා තොමෝ ; නිරුස්සාහා ආසි, උත්සාහරහිත විය.

355. හො, භවත්නි ; මුනිනො, මුනි ස්වාමීන්වහන්සේගේ ; විම්හයං, විස්මය ; මම සුණාථ, මාගෙන් අසව් ; එකො, හුදකලාවූසේක් ; නිසින්නො එව, වැඩහුන්සේක්ම ; සමාරං, මාරයා සහිතවූ ; මාරවාහිනිං, මරසෙනඟ ; ජෙති, දිනයි ; අහො, ආශ්චර්ය්‍යයි.

356. කොපානලෙන, ක්‍රොධාග්නියෙන් ; සන්දිත්තං, දිලිහුනාවූ ; දුට්ඨං, දුෂ්ටවූ ; රුට්ඨං, රළුවූ ; පජාපතිං, මාරයා ; අදුට්ඨො, දුෂ්ටනුවූ ; සම්බුද්ධො, සම්බුද්ධතෙම ; ජෙති, දිනයි ; අනුභාවො, (උන්වහන්සේගේ) අනුභාවයතෙම ; තාදිසො හි, එබඳුමැයි.

357. වසවත්තිනි, වශවර්ත්තිමාරයා ; දිත්තායුධෙ, දිලිහුනු ආයුධයන් ; ඛිපන්තෙ අපි, දමාගසනකල්හිද ; විජ්ඣන්තෙ අපි, විදිනකල්හිද ; නිරායුධො එව, ආයුධරහිතවූසේක්ම ; තං, ඒ මාරයා ; ජෙති, දිනයි ; අනුභාවො, අනුභාවය ; තාදිසො හි, එබඳුමැයි.

358. සහාටොපං සහඞ්කාරං මාරං සාඩම්බරං තදා,
නිච්චලො ජෙති සම්බුද්ධො අනුභාවො හි තාදිසො.

359. හත්ථස්සරථපත්තීහි ධාවන්තං තමිතොවිතො,
නිසින්නොව ජිනො ජෙති අනුභාවො හි තාදිසො.

360. භාසන්තං නෙකධා කණ්ණකඨොරගිරමන්තකං,
නිස්සද්දො ජෙති සම්බුද්ධො අනුභාවො හි තාදිසො.

361. මාරෙරුපාගම්ම අඨාසි ලඞ්ඝිතුං අසමත්ථකො,
බුද්ධතෙජග්ගිපාකාරං දිත්තමබ්භුග්ගතං ථිරං.

---

358. තදා, එකල්හි ; නිච්චලො, නිශ්චලවූ ; සම්බුද්ධො, සම්බුද්ධවූ බොධිසත්ත්වතෙම ; සහාටොපං, දර්පසහිතවූ ; සහඞ්කාරං, අහඞ්කාර සහිතවූ ; සාඩම්බරං, ගර්ව සහිතවූ ; මාරං, වශවර්ති මාරයා ; ජෙති, දිනයි ; අනුභාවො හි, අනුභාවයනම් ; තාදිසො, එබඳුයි.

359. හත්ථස්සරථපත්තීහි, ඇත් අස් රිය පාබල සෙන් සමග ; ඉතොවිතො, ඔබිනොබ ; ධාවන්තං, දුවන්නාවූ ; තං, ඒ මාරයා ; ජිනො, බොධිසත්ත්වතෙම ; නිසින්නො එව, වැඩහුන්සේක්ම ; ජෙති, දිනයි ; අනුභාවො, අනුභාවය ; තාදිසො හි, එබඳුමැයි.

360. නිස්සද්දො, නිශ්ශබ්දවූ ; සම්බුද්ධො, සර්වඥයන්වහන්සේ ; අනෙකධා, අනෙකප්‍රකාරයෙන් ; කණ්ණකඨොරගිරං, කණ් කටොල් තෙපුල් ; භාසන්තං, කියන්නාවූ ; අන්තකං, මාරයා ; ජෙති, දිනයි ; අනුභාවො, අනුභාවයතෙම ; තාදිසො හි, එබඳුමැයි.

361. මාරෙ, වශවර්ති මාරතෙම ; දිත්තං, දීප්තිමත්වූ ; අබ්භුග්ගතං, විශෙෂයෙන් උස්ව පැනනැගාවූ ; ථිරං, ස්ථිරවූ ; බුද්ධතෙජ, බුදුතෙද නමැති ; අග්ගිපාකාරං, ගිනිපවුරකරා ; උපාගම්ම, එළඹ ; ලඞ්ඝිතුං, උල්ලඞ්ඝනයකරන්ට ; අසමත්ථකො, අසමර්ථවූයේ ; අඨාසි, සිටියේය.

362. තදාහ නමුචි කුද්ධො භුජමුක්ඛිප්ප භීදිසං,
ඛිප්පං සිද්ධත්ථ හෙ ගච්ඡ සන්තකෙදං* මමාසනං.

363. නො චෙ ගච්ඡසි තෙ හදයං ඵාලෙමි නඛසත්තිභි
විචුණ්ණෙමි තුවං පාදෙ ගහෙත්වා පඨවිතලෙ.

364. පස්ස මෙ මහතිං සෙනං පස්ස ආයුධසඤ්චයං,
තෙන තං අභිමද්දාමි තුවටං ගච්ඡිදං මම.

365. අථස්ස වචනං සුත්වා ජිනො'හ මධුරග්ගිරො,†
කදා තෙ පූරිතා මාර පල්ලඞ්කත්ථාය පාරමී

---

362. තදා, එකල්හි ; කුද්ධො, කිපියාවූ ; නමුචි, වශවර්ති මාරතෙම ; භුජං, බාහුව ; උක්ඛිප්ප, ඔසවා ; භීදිසං; මෙබන් දක් ; ආහ, කීය ; හෙ සිද්ධත්ථ, එම්බා සිද්ධාර්ථය ; ඛිප්පං, වහාම ; ගච්ඡ, (බැහැර) යව ; ඉදං ආසනං, මේ අස්න ; මම සන්තකං, මාසතුයි.

363. චෙ, ඉදින් ; නො ගච්ඡසි, නොයන්නෙහිනම් ; තෙ, තාගේ ; හදයං, ලය ; නඛසත්තීහි, නියසැතින් ; ඵාලෙමි, පළමි ; පාදෙ ගහෙත්වා, පය ගෙණ ; තුවං, තා ; පඨවීතලෙ, පෘථිවිතලයෙහි (ගසා); විචුණ්ණෙමි, විසුණු කරමි.

364. මෙ, මාගේ ; මහතිං සෙනං, මහත් සෙනඟ ; පස්ස, බල ; (මෙ, මාගේ) ; ආයුධසඤ්චයං, ආයුධරැස ; පස්ස, බල ; තෙන, එයින් ; තං, තා ; අභිමද්දාමි, වෙසෙසින් මඩිමි ; තුවටං, වහා ; ගච්ඡ, යව ; ඉදං, මේ ආසනය ; මම, මාගේයි.

365. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; මධුරග්ගිරො, මිහිරිතෙපුල් ඇත්තාවූ ; ජිනො, බොධිසත්වතෙම ; තස්ස, ඔහුගේ ; වචනං, කීම ; සුත්වා, අසා ; ආහ, (මෙසේ) වදාළේය ; මාර, එම්බල මාරය ; තෙ, තා විසින් ; කදා, කවරකලෙක්හි; පල්ලඞ්කත්ථාය, (මේ) පර්යඞ්කය පිණිස ; පාරමී, (දශ) පාරමී ධර්මයෝ ; පූරිතා, පුරණලද්දහුද.

---

* "සන්තකොයං." † "මධුරං ගිරං."

366. **කදා අදාසි සීසාදිදානං සීලං කථං තව,**
තදත්ථාය කථාපෙහි කො තෙ පච්චක්ඛකාරකා.

367. **අථාහ ඵරුසො මාරො නෙතං ගරු මුනෙ මම,**
ඉමා සා පරිසා සබ්බා තස්ස පච්චක්ඛකාරකා.

368. **උග්ඝොසෙසි මහාසෙනා සක්ඛි'හන්ති විසුං විසුං,**
භූමුද්‍රියන* මත්තාව තතො කොලාහලො අහු.

369. **අථාහ මාරො සමණ අහං සක්ඛී කථාපයිං,**
තව කො සක්ඛි යජ්ජත්ථි කථාපෙහි ලහුං මම.

---

366. කදා, කවරකලක ; තදත්ථාය, ඒ පිණිස ; සීසාදී, ශීර්ෂාදිවූ ; දානං, දානයක් ; අදාසි, දුන්නෙහිද ; තව, තාගේ ; සීලං, ශීලය ; කථං, කෙසේද ; තෙ, තාගේ; පච්චක්ඛකාරකා, සාක්ෂිකාරයෝ ; කො, කවුරුද ; කථාපෙහි, කියවව.

367. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; ඵරුසො, දරුණුවූ ; මාරො, මාරතෙම ; ආහ, (මෙසේ) කීය ; මුනෙ, තපස්විය ; මම, මට ; එතං, මෙය ; නගරු, බරනොවේ ; සබ්බා, සියලු ; සා ඉමා පරිසා, ඒමේ පිරිස්තොමෝ ; තස්ස, ඊට ; පච්චක්ඛකාරකා, ප්‍රත්‍යක්ෂකාරීහුයි.

368. මහාසෙනා, මහාසෙනාතොමෝ ; අහං, මම ; සක්ඛි ඉති, සාක්ෂිමියි ; විසුං විසුං, වෙන වෙනම ; උග්ඝොසෙසි, උද්ඝොෂා කළාය ; තතො, එයින් ; භූමුද්‍රියනමත්තො එව ; භූමිවිදාරණමාත්‍රවූ (පොළෝ පැළීම් පමණවූ)ම; කොලාහලො, කොලහලක් ; අහු, විය.

369. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; මාරො, මාරතෙම ; ආහ, (මෙසේ) කීය ; සමණ, ශ්‍රමණය ; අහං, මම ; සක්ඛී, සාක්ෂීන් ; කථාපයිං, කියවූයෙමි ; තව, තට ; කො, කවරෙක් ; සක්ඛි, සාක්ෂිද ; යදි, ඉදින් ; අත්ථි, ඇත්නම් ; ලහුං, වහා ; මම, මට; කථාපෙහි, කියවව.

---

* "පථවුද්‍රියන."

370. අථාහ භගවා තස්ස ගම්භීරං මධුරං ගිරං,
නිච්ඡාරෙන්තො මයූරස්ස සුනාදං එණ්ණො යථා.

371. තවෙව මෙ න සන්තීධ පච්චක්ඛත්ථං සචෙතනා,
අචෙතනාව මෙදානි සන්ති පච්චක්ඛවාදිනො.

372. ඉති වත්වාන මාරාරි සඤ්ඣාජීමූතගබ්භතො,
නික්ඛන්තවිජ්ජුසඞ්කාසං කරං චාමීකරජ්ජුතිං.

373. රත්තචීවරගබ්භම්හා නීහරිත්වා ජිනො තදා,
ධරණ්‍යභිමුඛං'කාසි උද්දිස්ස භූමිකාමිනිං.

---

370. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ; ගම්භීරං, ගැඹුරුවූ ; මධුරං, මිහිරිවූ ; ගිරං, තෙපුල් ; නිච්ඡාරෙන්තො, පිටකරමින් ; මයූරස්ස, මයුරයාගේ ; සුනාදං, සඟපත්නාදය ; එණ්ණො, සජීයෙකුට ; යථා, යම්සේද (එමෙන්) ; තස්ස, ඔහට ; ආහ, වදාළසේක.

371. ඉධ, මෙහි ; තවඉව, තට මෙන් ; මෙ, මට ; පච්චක්ඛත්ථං, සාක්ෂි පිණිස ; සචෙතනා, චෙතනා සහිතයෝ; න සන්ති, නැති; මෙ, මට; ඉදානි, දැන්; අචෙතනා එව, චෙතනාරහිතවූම; පච්චක්ඛවාදිනො, සාක්ෂි කියන්නෝ ; සන්ති, ඇත්තාහ.

372. මාරාරි, මාරශත්‍රුවූ බොධිසත්වතෙම ; ඉති, මෙසේ ; වත්වාන, වදාරා ; චාමීකර, සුවර්ණයකට බඳුවූ ; ජුතිං, ප්‍රභා ඇත්තාවූ ; සඤ්ඣාජීමූතගබ්භතො, සන්ධ්‍යාවලාහකයකින් ; නික්ඛන්ත, නිෂ්ක්‍රාන්තවූ ; විජ්ජුසඞ්කාසං, විදුලියක් වැනිවූ ; කරං, ශ්‍රීහස්තය :—

373. ජිනො, බොධිසත්වතෙම ; රත්තචීවරගබ්භම්හා, රත් සිවුරු ගැබින් ; නීහරිත්වා, නිකුත්කොට ; භූමිකාමිනිං, මහීකාන්තාව; උද්දිස්ස, උදෙසා ; ධරණීඅභිමුඛං අකාසි, පෘථිවියට අභිමුඛ කළසේක.

374. දූනමානාදිකම්මෙම මෙ කම්පන්ති ජාතිජාතියං,
කිමජ්ජ නිස්සණාසීති ජිනො වාචමුදාහරි.

375. සක්ඛී 'හනති වදන්තීව තතො භූමිවරඞ්ගනා,
සලිලාවනිපරියන්තා ගජ්ජන්ති නච්චි තාවදෙ.

376. මහී*සාගරඌමීව උඩ්ඩාපෙන්ති මහූම්මියො,
ඡධා කම්පි කුලාලස්ස චක්කංවාතිපරිබ්භමී.

377. හිමවා ගිරිරාජා ච යුගන්ධරනගාදයො,
කූටබාහා සමුක්ඛිප්ප නච්චිංසු නටකා විය.

---

374. මෙ, මාගේ ; දූනමානාදි, දූනමානාදිවූ ; කම්මෙම, කර්මයෙහි ; ජාතිජාතියං, ජාති ජාතියෙහි ; කම්පන්ති, කම්පාවන්නී ; කිං, කිම ; අජ්ජ, අද ; නිස්සණ ආසි ඉති, නිශ්ශබ්දවීදැයි ; ජිනො, බෝසත්තෙම ; වාචං, වචනයක්, උදාහරි, වදාලසේක.

375. තතො, ඉක්බිති ; භූමිවරඞ්ගනා, මහීකාන්තාතොමෝ ; අහං, මම ; සක්ඛී ඉති, සාක්ෂිමියි ; වදන්තී ඉව, කියන්නියක් මෙන් ; සලිලාවනිපරියන්තා ; ජලපොළොව කෙළවරකොට ඇත්තී ; ගජ්ජන්ති, ගර්ජනාකරන්නී ; තාවදෙ ; එකෙණෙහි ; නච්චි, නැටීය.

376. මහී, පෘථිවි තොමෝ ; සාගරඌමී ඉව, සයුරු රළ මෙන් ; මහූර්මියො, පෘථිවිතරඟයන් ; උඩ්ඩාපෙන්ති, නංවන්නී ; ඡධා කම්පි, ෂඩාකාරයකින් කම්පා විය ; කුලාලස්ස චක්කං ඉව, කුඹල්සකක් මෙන් ; අතිපරිබ්භමී, අතිශයින් කරකැවින.

377. හිමවාගිරිරාජාච ; හිමවත් පර්වතරාජයාද ; යුගන්ධර නගාදයො, යුගන්ධරාදී පර්වත රාජයෝද ; කූටබාහා, කුළුනමැති අත් ; සමුක්ඛිප්ප, ඔසවාගෙණ ; නටකාවිය, නළුවන් මෙන් ; නච්චිංසු, නැටූහ.

---

* “මහිං.”

378. දිස්වා සුත්වා තමච්ඡරං භයෙනුබ්බිග්ගමානසා,
මාරසෙනා පභින්නාසි භින්නවෙලාව සාගරෙ.

379. භයෙනට්ටස්සරා භන්තා පතන්තඤ්ඤොඤ්ඤඝට්ටනා,
විකිරිත්වා කචෙ පිඤ්ඡෙ ධාවිංසු මාරකිඞ්කරා.

380. ගහිතායුධානි ඡඩ්ඩෙන්තා පිදහන්තානනං කරා,
නිවත්ථවත්ථමත්තෙන'පි ධාවිංසු අනපෙක්ඛකා.

381. අඞ්ගුලියො මුඛෙ කෙචි පක්ඛිපන්තා රුදන්ති ච,
කෙචි වන්දන්ති යාචන්ති අභයං සාමි දෙහි නො.

---

378. තං අච්ඡරං, ඒ ආශ්චර්යය; දිස්වා, දැක; සුත්වා, අසාත්; භයෙන, භයෙන්; උබ්බිග්ගමානසා, තැතිගත් සිත් ඇති; මාරසෙනා, මරසෙන්තොමෝ; භින්නවෙලා, බුන් වෙරළ ඇති; සාගරෙ ඉව, සමුද්‍රයමෙන්; පභින්නා ආසි, භින්න වී.

379. භයෙන, භයින්; අට්ටස්සරා, බැගෑපත් හඬ ඇත්තාවූ; භන්තා, භ්‍රාන්තවූ; අඤ්ඤොඤ්ඤඝට්ටනා, ඔවුනොවුන් ගැටීමෙන්; පතන්තා, හෙන්නාවූ; මාරකිඞ්කරා, මාර භටයෝ; කචෙ, කෙශයන්; පිඤ්ඡෙ, පිටෙහි; විකිරිත්වා, විසුරුවාගෙණ; ධාවිංසු, දිවූ.

380. ගහිත, ගත්නාලද; ආයුධානි, ආයුධයන්; ඡඩ්ඩෙන්තා, හැරදමන්නාහු; කරා, අතින්; ආනනං, මුහුණු; පිදහන්තා, වසන්නාහු; නිවත්ථවත්ථමත්තෙන'පි, හැදිවතපමණකුදු; අනපෙක්ඛකා, අපෙක්ෂාරහිතවූවාහු; ධාවිංසු, දිවූහ.

381. කෙචි, සමහරෙක්; අඟුලියො, ඇඟිලි; මුඛෙ, මුවෙහි; පක්ඛිපන්ති, බහත්; රුදන්ති ච, හඬත්; කෙචි, සමහරකෙණෙක්; සාමි, ස්වාමීනි; නො, අපට; අභයං දෙහි, අභයදානය කරවයි; වන්දන්ති, වඳිත්; යාචන්ති, යාච්ඤා කෙරෙත්.

382. සිඛණ්ඩො'යං ජිතො කින්නු නිස්සාසාරුද්ධභාසනා,
පිට්ඨිපස්සමුදික්ඛන්තා ධාවිංසු චකිතා පරෙ.

383. ගිරිමෙඛලො'පි නාගින්දො ජණ්ණුකෙන පතී තදා,
මාරො'පි පතිතො ඛිප්පං ධාවිත්වා'දස්සනං ගතො.

384. තක්ඛණෙ උග්ගතො ආසි සත්ථු කිත්තිජයද්ධජො,
අව්හෙන්තො'ව සුරාදීනං බ්‍රහ්මලොකාවධිං ගතො

385. තදාසි විජයො තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
චරිමෙ මාරයුද්ධම්හි මාරස්සාසි පරාජයො.

---

382. අපරෙ, අනික් මාරභටයෝ; කින්නු, කිමෙක්ද; අයං, මේ; සිඛණ්ඩො, සිඛණ්ඩීතෙම; ජිතො, දිනනලද්දැයි; චකිතා, චකිතවූවාහු; නිස්සාසාරුද්ධභාසනා, නිඃශ්වාසයෙන් වලකන ලද තෙපුල්ඇත්තාහු; පිට්ඨිපස්සං, පිටිපස; උදික්ඛන්තා, බලමින්; ධාවිංසු, දිවූහ.

383. තදා, එකල්හි; ගිරිමෙඛලො, ගිරිමෙඛල නම්වූ; නාගින්දොඅපි, ගජෙන්ද්‍රතෙමේත්; ජණ්ණුකෙන, දනින්; පති, වැටුනේය; මාරොඅපි, වසවත්මරුතෙමේත්; පතිතො, හුනුයේ; ඛිප්පං, වහා; ධාවිත්වා, දිව; අදස්සනං, අදෘශ්‍යතයට; ගතො, ගියේය.

384. තක්ඛණෙ, එකෙණෙහි; සත්ථු, ශාස්තෘන්වහන්සේගේ; කිත්ති, කීර්තිනැමැති; ජයද්ධජො, විජයධ්වජය; උග්ගතො, උස්ව පැණනැංගේ; සුරාදීනං, දිව්‍යාදීන්; අව්හෙන්තො ඉව, කැඳවන්නෙක්මෙන්; බ්‍රහ්මලොකාවධිං, බඹලොවහිම්කොට; ගතොආසි, ගියේවී.

385. තදා, එකල්හි; චරිමෙ මාරයුද්ධම්හි, අන්තිමමාරයුද්ධයෙහිදී; සිරීමතො, ශ්‍රීමත්වූ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්බුද්ධයන්වහන්සේට; විජයො ආසි, විජය විය; මාරස්ස, මාරයාට; පරාජයො ආසි, පරාජය විය.

386. එවං මහානුභාවො'ති මන්තාන නරසාරථිං,
නිච්චං වන්‍දථ පූජෙථ සො හි වො සරණං සදා.

එකාදසමො විජයො.

---

387. ලද්ධාභිවිජයෙ බුද්ධෙ නිසින්නෙ වජිරාසනෙ,
පරිවාරයුං ගතාගම්ම පුරෙ විය සුරාදයො.

388. දෙවා තෙ නිඛිලා නීත්වා* නානාපූජාවිධිං තතො,
සන්තුට්ඨා මුනිනො'කාසුං මහන්තං ජයමඞ්ගලං.

389. සම්පත්තාථ නිසාකන්තා මාතෙතුං'ව මුනිස්සරං,
පුබ්බාපරම්බරෙ ලග්ගසසිණ්කකණ්ණභූසණා.

---

386. එවං, මෙසේ; මහානුභාවො ඉති, මහත් ආනුභාවඇත්තෙකැයි; නරසාරථිං, නරසාරථීන්වහන්සේ; මන්තාන, දැන; නිච්චං, නිරන්තරයෙන්; වන්‍දථ, වඳිව්; පූජෙථ, පුදව්; සො හි, හෙතෙම්වනාහි; වො, තොපට; සදා, හැමකල්හි; සරණං, පිහිටයි.

එකොළොස්වෙනි මාරවිජයකථාවයි.

---

387. වජිරාසනෙ, විදුරසුන්හි; නිසින්නෙ, වැඩහුන්නාවූ; බුද්ධෙ, බොධිසත්වයන්; ලද්ධාභිවිජයෙ, ලැබූජයඇතිකල්හි; ගතා, (මාරභයින් තැතිගෙණ) ගියාවූ; සුරාදයො, දෙවාදීහු; පුරෙ විය, මෙරමෙන්; ආගම්ම, අවුත්; පරිවාරයුං, පිරිවැරූහ.

388. තතො, ඉක්බිති; නිඛිලා, සියලු; තෙ දෙවා, ඒ දෙවියෝ; නීත්වා, (බෝසතුන් සමීපයට) පැමිණ; සන්තුට්ඨා, සතුටුවූවාහු; මුනිනො, බෝසතුන්ට; නානාපූජාවිධිං, නොයෙක් පූජාවිධිවූ; ජයමඞ්ගලං, ජයමඟුල්; අකංසු, කළාහුයි.

389. අථ, ඉක්බිති; පුබ්බාපරම්බරෙ, පූර්වාපරාකාශයෙහි; ලග්ග, ලග්නවූ; සසිණ්, චන්ද්‍රාර්කනැමති; කණ්ණභූසණා, කර්ණාභරණඇති; නිසාකන්තා, රාත්‍රිනැමති ස්ත්‍රීතොමෝ; මුනිස්සරං, මුනීශ්වරයන්වහන්සේ; මාතෙතුං'ව, පුදන්ටමෙන්; සම්පත්තා, පැමිණියා.

---

* "නෙත්වා."

390. සුනීලාකාසධම්මිල්ලෙ ධතතාරාලිමාලිකා,
විජෙනතීව දිසාබාහා ඵුල්ලචූතකචාමරෙ.

391. මල්ලිකාමුකුලාසත්තසම්මත්තාලිගණා තදා,
ධමෙන්තා විය සඞ්ඛානි කූජෙනති මධුරං ගිරං.

392. සාමොදමකරන්දෙහි මන්දමන්දානිලාගතා,
සපුණ්ණාජිනබිම්බම්හි උතුං ගාහෙනති සීතලං.

393. අවිජ්ජාදිමහාමූලං තිවට්ටතප්පිරබන්ධකං,
සංසාරවිසරුක්ඛං සො ආරද්ධුම්මූලිතුං තදා.

---

390. සුනීල, අතිනීලවූ ; ආකාස, ආකාශ නැමැති ; ධම්මිල්ලෙ, කෙශකලාපයෙහි ; ධතත, දරණ (පලඳින) ලද ; තාරාලි, තාරකාපඞ්ක්ති නැමැති ; මාලිකා, මල්දම් ඇත්තී ; දිසාබාහා, (පූර්වාදි) දිශානැමැති අතින්; ඵුල්ලචූතකචාමරෙ, පිපියාවූ මීඅඹමල්කැන් නැමැති සෙමර ; විජෙනතී ඉව, සලන්නියක් වැනි වී.

391. තදා, එකල්හි ; මල්ලිකාමුකුල, බොලිද්දමල්කැකුලන්හි ; ආසත්ත, ඇලුනාවූ ; සම්මත්ත, මත්වූ ; අලිගණා, භෘඞ්ගශ්‍රෙණීහු ; සඞ්ඛානි, ශඞ්ඛයන් ; ධමෙන්තා විය, පිඹින්නාක්හු මෙන් ; මධුරං ගිරං, මිහිරි නාද ; කූජෙනති, හඬත්.

392. සාමොද, සුවඳසහිතවූ ; මකරන්දෙහි, මුවරදින් යුක්තව ; ආගතා, ආවාවූ ; සපුණ්ණා, ජ්‍යොත්සනා සහිතවූ ; මන්දමන්ද අනිලා, මන්දමන්දමාරුතයෝ ; ජිනබිම්බම්හි, බෝසත් රුවෙහි ; සීතලං උතුං, ශීතලඍතුගුණය ; ගාහෙනති, ගන්වත්.

393. තදා, එසමයෙහි ; සො, ඒ මහාබොධිසත්වතෙම ; අවිජ්ජාදි, අවිද්‍යාදි නැමැති ; මහාමූලං, මහමුල් ඇති ; තිවට්ටප්පිරබන්ධකං, (කම්වට කෙලෙස්වට විවාවට යන) ත්‍රිවෘත්තනැමැති සප්පිරකඳක් ඇති ; සංසාරවිසරුක්ඛං, සංසාර නැමැති විෂවෘක්ෂය ; උම්මූලිතුං, මූලොත්පාටනය කරන්ට ; ආරද්ධා, පටන් ගෙණ (නොහොත්) ආරද්ධො, පටන්ගත්සේක්:—

394. **භාවෙන්තො පුරිමෙ යාමෙ සරන්තො ඛන්ධසන්තතිං,**
පුබ්බෙනිවාසානුස්සති ඤාණං ලද්ධා නරිස්සරො.

395. **තථා මජ්ඣිමයාමම්හි දිබ්බචක්ඛුවිසොධනා,**
චුතූපපාතඤාණම්ව අධිගන්ත්වාන සබ්බසො.

396. **රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ චින්තයන්තො ජරාදයො,**
විපස්සිත්වා නාමරූපෙ ආරොපෙත්වා තිලක්ඛණං.

397. **සම්මසන්තො කිලෙසෙහි විවෙචෙත්වා සකං මනං,**
ආසවානං ඛයෙ ඤාණා ලද්ධා අග්ගඵලං තදා.

398. **පත්තො නිබ්බාණනගරං බොජ්ඣඞ්ගරතනිස්සරො,**
සද්ධම්මරාජා හුත්වාන පීතිවාචමුදාහරි.

---

394. නරිස්සරො, නරෙශ්වරවූ බෝසත්තෙම ; පුරිමෙ යාමෙ, ප්‍රථමයාමයෙහි ; භාවෙන්තො, භාවනාකරන්නේ ; ඛන්ධසන්තතිං, ස්කන්ධයන්ගේ පටිපාටිය ; සරන්තො, සිහිකරන්නේ ; පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණං, පූර්වේනිවාසානුස්මෘතිඥානය ; ලද්ධා, ලැබ:—

395. තථා, එසේම ; මජ්ඣිමයාමම්හි, මධ්‍යමයාමයෙහි ; දිබ්බචක්ඛු විසොධනා, දිව්‍යචක්ෂුර්විශෝධනයෙන් ; සබ්බසො, සර්වප්‍රකාරයෙන් ; චුතූපපාතඤාණම්ව, චුති උත්පත්ති දන්නා ඥනයටද ; අධිගන්ත්වාන, පැමිණ :—

396. රත්තියා, රාත්‍රිය සම්බන්ධවූ ; පච්ඡිමෙ යාමෙ, පශ්චිම යාමයෙහි ; ජරාදයො, ජරාදීන් ; චින්තයන්තො, සිතන්නේ ; නාමරූපෙ, නාමරූපයෙහි ; තිලක්ඛණං ආරොපෙත්වා, තිලකුණු ආරෝපණය කොට ; විපස්සිත්වා, විදර්ශනා කොට.

397. තදා, එකල්හි ; සම්මසන්තො, සම්මර්ශනය කරන්නේ ; සකංමනං, සියසිත ; කිලෙසෙහි, කෙලෙශයන් කෙරෙන් ; විවෙචෙත්වා, තොරකොට ; ආසවානං ; (කාමාදි) ආශ්‍රවයන්ගේ ; ඛයෙ, ක්ෂයකිරීමෙහි ; ඤාණා, නුවණින් ; අග්ගඵලං, උත්තම අර්හත්ඵලය ; ලද්ධා, ලැබ :—

398. නිබ්බාණනගරං, නිවන්පුරයට ; පත්තො, පැමිණියේක් ; බොජ්ඣඞ්ගරතනිස්සරො, සප්තබොධ්‍යඞ්ග නැමැති රුවනට ඉසුරුවූ ; සද්ධම්මරාජා හුත්වාන, සද්ධර්මරාජව (සම්‍යක් සම්බුද්ධව); පීතිවාචං, ප්‍රීතිවාක්‍යය ; උදාහරි, ගෙණැරපෑයේක.

399. **අනෙකජාතිසංසාරං සන්ධාවිස්සං අනිබ්බිසං,**
ගහකාරකං ගවෙසන්තො දුක්ඛා ජාති පුනප්පුනං*

400. **ගහකාරක දිට්ඨොසි පුන ගෙහං න කාහසි,**
සබ්බා තෙ ඵාසුකා භග්ගා ගහකූටං විසඞ්ඛිතං,
විසඞ්ඛාරගතං චිත්තං තණ්හානං ඛයමජ්ඣගා.†

401. **ඉච්චෙවමග්ගමමතදානවිධිප්පවීණ**
කාරුඤ්ඤපුඤ්ඤහදයෙන මහොදයෙන,
පත්වාභවණ්ණවමපාරමනන්තදුක්ඛං
යෙනොචිතා පරමපාරමිතා ජිනෙන.

---

399. පුනප්පුනංජාති, නැවත නැවත උත්පත්තිතොමෝ; දුක්ඛා, දුක්ය; ගහකාරකං, මේ ආත්මභාවසඞ්ඛ්‍යාත ගෙය කරන්නාවූ තෘෂ්ණා නැමැති වඩුවා; ගවෙසන්තො, සොයමින්; අනෙකජාති සංසාරං, නොයෙක් ජාති කොටි ශතසහස්‍රයයි කියනලද සංසාර වෘත්තයෙහි; අනිබ්බිසං, ඒ බොධිඥානය නොලබන්නෙම්ම; සන්ධාවිස්සං, (චුති ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන්) නැවත නැවත ඇවිද්දෙමි.

400. ගහකාරක, ආත්මභාව සංඛ්‍යාත ගෙය කරන්නාවූ තෘෂ්ණා නැමැති වඩුව; දිට්ඨො අසි, (මා විසින් තෝ) දක්නා ලද්දෙහිය; පුන, නැවත; ගෙහං, යථොක්ත ගෘහයක්; නකාහසි; (මට) නොකරන්නෙහිය; තෙ, තාගේ; සබ්බා ඵාසුකා, සියලු කෙලෙස් නැමැති පරාළයෝ; භග්ගා, බිඳපියනලදහ; ගහකූටං, යථොක්ත ගෘහයාගේ අවිද්‍යානැමැති කැණිමඬල; විසඞ්ඛිතං, විසුරුවා පියනලදහ; චිත්තං, (මාගේ) සිත; විසඞ්ඛාරගතං, නිර්වාණයටවන; තණ්හානං ඛයං, තෘෂ්ණාක්ෂය සඞ්ඛ්‍යාත අර්හත්ඵලයට; අජ්ඣගා, පැමිනියෙමි.

401. ඉතිඑවං, මෙපරිද්දෙන්; අග්ග, උතුම්වූ; අමතදාන විධිප්පවීණ, අමෘත දාන විධියෙහි දක්ෂවූ; කාරුඤ්ඤ පුඤ්ඤ, කරුණාවෙන් පවිත්‍රවූ; හදයෙන, හෘදයක් ඇත්තාවූ; මහොදයෙන, මහදභිවෘද්ධිඇති; යෙන ජිනෙන, යම් බොධිසත්ත්වකෙණෙකුන් විසින්; අපාරං, පරතෙර නැත්තාවූ; අනන්තදුක්ඛං, අප්‍රමාණ දුක් ඇත්තාවූ; භවණ්ණවං, සංසාර සාගරයට; පත්වා, පැමිණ; පරම, අතිශයින් උතුම්වූ; පාරමිතා, (දානාදි සමත්‍රිංශත්) පාරමිධර්මයෝ; උචිතා, රැස්කරණ ලද්දාහුද.

---

* දෙශනාපාළියි. † වදාළපෙළයි.

402. යොවෙව* සබ්බවිභවං පජහිත්වා රජ්ජං
නික්ඛම්ම පත්වා චලපත්තමහීරුහස්ස,
මූලෙ නිසජ්ජ සබලං පබලං ච මාරං
පාපාරයො ච විජිතො ස දදාතු සන්තිං.

අභිසම්බොධි කථා.

---

403. තිලොකනාථො සුගතො තතො තදා
උදානවාචං සමුදාහරිත්වා,
පල්ලඞ්කමාභුජ්ජ දුමින්දමූලෙ
විනෙතාසි එවං වජිරාසනස්මිං.

---

402. යොව එව, යමෙක් තෙමේද ; සබ්බවිභවං, සියලු සම්පත්තියද ; රජ්ජං, රාජ්‍යයද ; පජහිත්වා, දුරුකොට ; නික්ඛම්ම, නික්ම ; පත්වා, (මහණබවට) පැමිණ, චලපත්තමහීරුහස්ස, අශ්වත්ථ වෘක්ෂරාජයාගේ ; මූලෙ, සමීපයෙහි ; නිසජ්ජ, වැඩහිඳ ; සබලං, සෙනාසහිතවූ ; පබලං, ප්‍රබලවූ ; මාරංච, වශවර්තිමාරයාද ; පාපාරයොච, පාප නැමැති සතුරන්ද ; විජිතො, දිනූසේක්ද ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; සන්තිං, ශාන්තිසඞ්ඛ්‍යාත නිර්වාණය ; දදාතු, දේවා.

අභිසම්බොධි කථායි.

---

403. තතො, ඉක්බිති ; තදා, එවේලෙහි ; තිලොකනාථො, ත්‍රෛලොක්‍ය ස්වාමීවූ ; සුගතො, සර්වඥයන්වහන්සේ ; දුමින්ද මූලෙ, බොධිද්‍රුමෙන්ද්‍රමූලයෙහි ; වජිරාසනස්මිං, වජ්‍රාසනමස්තකයෙහි ; පල්ලඞ්කං ආභුජ්ජ, පලග්බැඳගෙණ ; උදානවාචං, ප්‍රීතිවාක්‍යය ; සමුදාහරිත්වා, උදන්අනා ; එවං, මෙසේ ; විනෙතාසි, සිතූසේක.

---

* "යෙතෙව."

404. දානාදයො පාරමිතා චිණ්ත්වා
අසඞ්ඛකප්පානි ච ඛෙපයිත්වා,
අස්සෙව පල්ලඞ්කවරස්ස හෙතු
සන්ධාවිතං තං භජිතං මයජ්ජ.

405. යාවස්සු* පුණ්ණා මම චෙතනායො
තාවෙත්ථ අච්ඡාමි න වුට්ඨහාමි,
මන්ත්වාන සො නෙකසහස්සසඞ්ඛ්‍යා
ජිනො සමාපත්ති වලඤ්ජි තත්ථ.

406. දෙවාතිදෙවො තිභවෙකනාථො
හතාවකාසො ජිතපඤ්චමාරො,
පිතාමහාදීහි මහීයමානො
ඛෙපෙසි සත්ථා දිවසානි සත්ත.

ඉති පඨමසත්තාහං.

---

404. මයා, මාවිසින් ; දානාදයො, දානාදීවූ ; පාරමිතා, පාරමිධර්මයන් ; චිණ්ත්වා, රැස්කොට ; අසඞ්ඛකප්පානිච, අසඞ්ඛ්‍ය කල්පයන්ද ; ඛෙපයිත්වා, ගෙවා ; අස්ස එව, මෙම ; පල්ලඞ්කවරස්සහෙතු, උතුම් පර්‍ය්‍යඞ්කය නිමිත්තකොටගෙණ ; සන්ධාවිතං, (සසරවට) ධාවනයකරණලද ; තං, එය ; අජ්ජ, අද ; භජිතං, සෙව්නාලදී.

405. සො ජිනො, ඒ සර්‍ව්‍ඥයන්වහන්සේ; යාව, යම්තාක් , මම, මාගේ ; චෙතනායො, චෙතනාහු ; පුණ්ණාඅස්සු, සම්පූර්ණවන්නාහුද ; තාව, ඒතාක් කල් ; එත්ථ, මෙහි ; අච්ඡාමි, හිඳිමි ; න උට්ඨහාමි, නොනැගිටිමියි ; මන්ත්වාන, සිතා, අනෙකසහස්සසඞ්ඛා, නොයෙක් දහස්ගණන් ; සමාපත්ති, සමවතුන් ; තත්ථ, ඒ බොධිද්‍රැමමූලයෙහිදී ; වලඤ්ජි, වැලඳුසේක.

406. දෙවාතිදෙවො, දෙවාතිදෙවවූ; තිභව, භවත්‍රයට; එකනාථො, අද්විතීයස්වාමිවූ; හත, නසනලද; අවකාසො, ක්ලෙශාවකාශ ඇති; ජිත, පැරදූ; පඤ්චමාරො, පස්මරුන් ඇති; පිතාමහාදීහි, මහාබ්‍රහ්මාදීන් විසින්; මහීයමානො, පුදනුලබන්නාවූ; සත්ථා, ශාස්තෘවූ සර්‍ව්‍ඥයන්වහන්සේ; සත්ත දිවසානි, සත්දිනක්; ඛෙපෙසි; ගෙවූසේක.

පළමුවෙනි සතියයි.

---

* "යාවස්ස පුණ්ණා."

407. යස්මාසනං නෙව ජහාති තස්මා
තිසඞ්ඛ්‍යුත්තෙන නිසීදිතෙව,
අජ්ජාපි කත්තබ්බමනෙන අත්ථි
දෙවානමිච්චාසි මනම්හි කඞ්ඛා.

408. තෙසං මනං සො මනසා විදිත්වා
විනොදනත්ථං විමතින්තු තෙසං,
උට්ඨාය තම්හා නභමුප්පතිත්වා
දස්සෙසි තෙසං මුනි පාටිහෙරං.

409. විනොදයිත්වා සුගතො තදෙවං
සුධාසිනං චෙතසි කඞ්ඛරාසිං,
පල්ලඞ්කතො උත්තරපුබ්බකණ්ණං
ආකාසතොරුය්හ ජලං රවීව.

410. ජිනො දුමින්දස්ස ච ආසනස්ස
බහූපකාරත්තමනුස්සරන්තො,
ඨිතො පදං කිඤ්චි අකොපයන්තො
ඉතො චිතො ලොකනමුජ්ජහන්තො.

---

407. යස්මා, යම්හෙයකින්; ආසනං, වජ්‍රාසනය; නෙව ජහාති, නොමහරිද; තස්මා, එහෙයින්; තිසඞ්ඛ්‍යුත්තෙන, (කර්ම ක්ලේශ භව යන) සඞ්ඛ්‍යාත්‍රයෙන් යුක්තාවූවහු විසින්; නිසීදිතං එව, වැඩහිඳීමය; අනෙන, මුන්වහන්සේ විසින්; කත්තබ්බං, (බුද්ධත්වයපිණිස) කටයුතු; අජ්ජ අපි, අද දක්වාත්; අත්ථිඉති, ඇතැයි; දෙවානං, දෙවියන්ගේ; මනම්හි, සිත්හි; කඞ්ඛා, ශඞ්කාවක්; ආසි, වී.

408. සො මුනි, ඒ මුනීන්ද්‍රවූ සර්වඥයන්වහන්සේ; තෙසං, ඒ දෙවියන්ගේ; මනං, සිත; මනසා, තමන් සිතින්; විදිත්වා, දැන; තු, යලි; තෙසං, ඔවුන්ගේ; විමතිං, සැකය; විනොදනත්ථං, දුරුකරණු පිණිස; තම්හා, ඒ වජ්‍රාසනයෙන්; උට්ඨාය, නැඟීසිට; නභං, ආකාශයට; උප්පතිත්වා, පැණනැගී; තෙසං, ඒ දෙවියන්ට; පාටිහෙරං, පෙළහැර; දස්සෙසි, දැක්වූසේක.

409–410. තදා, එවේලෙහි; සුගතො, ශොභනගති ඇත්තාවූ; ජිනො, සර්වඥයන්වහන්සේ: සුධාසිනං, දෙවියන්ගේ; චෙතසි, සිත්හි වූ; කඞ්ඛාරාසිං, ශඞ්කාරාශිය; එවං, මෙසේ; විනොදයිත්වා, දුරුකොට; පල්ලඞ්කතො, පර්‍ය්‍යඞ්කයෙන්; උත්තරපුබ්බකණ්ණං, ඉසානකොණට; රවිඉව, හිරුමෙන්; ජලං, දිලියෙමින්; ආකාසතො, අහසින්; ඔරුය්හ, බැස.—දුමින්දස්සච, බොධිද්‍රුමෙන්ද්‍රයාගේද; ආසනස්සච, වජ්‍රාසනයාගේද; බහූපකාරත්තං, බොහෝ උපකාරබව; අනුස්සරන්තො, ස්මරණයකරණසේක්; පදං, පියවර; කිඤ්චි, මදකුත්; අකොපයන්තො, කොප්‍යනොකරමින්; ඉතොචිතො, ඔබිනොබ; ඔලොකනං, බැලීම; උජ්ජහන්තො, හරිමින්; ඨිතො, සිටිසේක.

411. **නීලායතක්ඛාමලකන්තිතොය**
ධාරනිපාතෙන දුමින්දරජ්ජං,
නිසිඤ්චමානො දිවසානි සත්ත
පූජෙසි තං 'නිමිසලොචනෙති.

412. **අජ්ජාපි තස්මිං ධරණිප්පදෙසෙ**
කතස්ස ථූපස්ස තදෙව නාමං,
අහොසි දෙවාච නරොරගා ච
මහෙන්ති තෙ තෙන දිවං පයන්ති.

ඉති දුතියසත්තාහං.

---

413. **දෙවා තතො දෙවවරස්ස තස්ස**
සුවඩ්ඪකම්මං 'කංසු මණීහි නානා,
පල්ලඞ්කතො ඨානවරස්ස මජ්ඣෙ
පුබ්බාපරසායනමන්තරාලෙ.

---

411. නීල, නිල්වූ; ආයත, දික්වූ; අක්ඛි, නෙත්‍රයන්ගේ; අමල, නිර්මලවූ; කන්ති, කාන්තිනැමැති; තොයධාරානිපාතෙන, දියදහර වැගීමෙන්; දුමින්දරජ්ජං, බොධිද්‍රුමෙන්ද්‍රොත්තමයක්; නිසිඤ්චමානො, තෙමමින්; සත්තදිවසානි, සත්දිනක් මුලුල්ලෙහි; අනිමිසලොචනෙති, අනිමිසලොචනයෙන්; තං, ඒ බොධිද්‍රුමෙන්ද්‍රයන්; පූජෙසි, පිදූසේක.

412. තස්මිං ධරණිප්පදෙසෙ, ඒ පෘථිවිප්‍රදෙශයෙහි; කතස්ස, කරණලද; ථූපස්ස, චෛත්‍යයට; අජ්ජ අපි, අද දක්වාත්; තං එව නාමං, ඒ (අනිමිස) නාමයම; අහොසි, වී; දෙවාච, දෙවියෝද; නරා, මනුෂ්‍යයෝද; උරගාච, නාගයෝද; මහෙන්ති, (ඒ අනිමිසලොචන චෛත්‍යය) පුදත්; තෙ, ඔහුතුමූ; තෙන, ඒ හෙතුකොට ගෙණ; දිවං, දිව්‍යලොකයට; පයන්ති, යෙත්.

දෙවෙනි සතියයි.

---

413. තතො, ඉක්බිති; දෙවා, දෙවතාවෝ; පල්ලඞ්කතො, පර්‍ය්‍යඞ්කයටද; ඨානවරස්ස, ස්ථානවරයටද; මජ්ඣෙ, මැද; තස්ස දෙවවරස්ස, ඒ දෙවාතිදෙවයන්වහන්සේට; පුබ්බාපරසායනමන්තරාලෙ, පූර්ව පශ්චිම දෙදිග අතර; නානා, නන්වැදෑරුම්වූ; මණීහි, මිණිමයෙන්; සුවඩ්ඪකම්මං, යහපත් සක්මණක්; අකංසු, කළාහුය.

414. නරින්දනාගින්දසුරින්දපූජිතො
ඡබ්බණ්ණරංසීහි සමුජ්ජලන්තො,
නීලම්බරෙ තාරකිතො සසීව
සො චඞ්කමී සත්ත අහානි තත්ථ.

415. අජ්ජාපි තස්මිං ධරණිප්පදෙසෙ
කතස්ස ථූපස්ස තදෙව නාමං,
අහොසි දෙවා ච නරොරගා ච
මහෙන්ති තෙ තෙන දිවං පයන්ති.

ඉති තතියසත්තාහං.

---

416. තතො දුමින්දස්ස සුරාසුරින්දා
මහීතලෙ පච්ඡිමඋත්තරායං,
මාපිංසු නානාරතනාලයග්ගං
නිසජ්ජ පල්ලඞ්කවරෙ තහිං සො.

---

414. නරින්ද, නරෙන්ද්‍රය ; නාගින්ද, නාගෙන්ද්‍රය ; සුරින්ද, සුරෙන්ද්‍රය යන මොවුන් විසින් ; පූජිතො, පුදනලද්දාවූ ; ඡබ්බණ්ණරංසීහි, ෂඩ්වර්ණබුද්ධරශ්මියෙන් ; සමුජ්ජලන්තො, දිලියෙන්නාවූ ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; නීලම්බරෙ, නීලාකාශයෙහි ; තාරකිතො ; තාරකාවන් පිරිවරා යන්නාවූ; සසී ඉව, චන්ද්‍රයා මෙන් ; තත්ථ, ඒ චඞ්ක්‍රමණයෙහි ; සත්ත අහානි, සත්දිනක් ; චඞ්කමී, සක්මන් කළසේක.

415. තස්මිං ධරණිප්පදෙසෙ, ඒ පෘථිවිප්‍රදෙශයෙහි ; කතස්ස, කරණලද ; ථූපස්ස ; චෛත්‍යයට ; අජ්ජ අපි, අද දක්වාත් ; තං එව නාමං අහොසි, ඒ "රතනචඞ්ක්‍රම" යන නාමයම වී ; දෙවා ච, දෙවියෝද ; නරා, මනුෂ්‍යයෝද; උරගා ච; නාගයෝද ; මහෙන්ති, (ඒ) පුදත් ; තෙන, ඒ කරණකොට ගෙණ ; තෙ, ඔහුතුමූ ; දිවං පයන්ති, දිව්‍යලොකයට යෙත්.

තුන්වෙනි සතියයි.

---

416. තතො, ඉක්බිති ; සුරාසුරින්දා, දෙවදානවාධිපතීහු ; දුමින්දස්ස, බොධිද්‍රුමෙන්ද්‍රයන්ට ; පච්ඡිම උත්තරායං, පසුතුරු (වයඹ) දික්හි ; මහීතලෙ, පෘථිවිතලයෙහි ; අග්ගං, අග්‍රවූ ; නානාරතනාලයං, අනෙකප්‍රකාරරත්නමයප්‍රාසාදයක්; මාපිංසු, මැවූහ ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; තහිං, ඒ රත්න ගෘහයෙහි (පණවනලද); පල්ලඞ්කවරෙ, උතුම් පලඟෙහි; නිසජ්ජ, වැඩහිද.

417. සුදුද්දසාගාධමපාරපාරං
සමන්තපට්ඨානතරඞ්ගභඞ්ගිං,
ධම්මොදධිං ඤාණසුමෙරුමන්ථා
සාලොලයං ඛෙපයහානි සත්ත.*

418. අජ්ජාපි (13) තස්මිං ධරණිප්පදෙසෙ
කතස්ස ථූපස්ස තමෙව නාමං,
අහොසි දෙවා ච නරොරගා ච
මහෙන්ති තෙ තෙන දිවං පයන්ති.

ඉති චතුත්ථසත්තාහං.

---

419. තතො ජිනො ගන්ත්වජපාලමූලෙ
විමුත්තිජං සාදුඵලං'නුභොජන්තො,
සත්තාහමත්තං අතිවත්තයී සො
දෙවාතිදෙවො කරුණාගුණග්ගො.

---

417. සුදුද්දස, ඉතා දුකසේ දිටියහැක්කාවූ ; අගාධං, අති ගම්භීරවූ ; අපාර පාරං, නොපිහිණියහැකි පරතෙරක් ඇත්තාවූ ; සමන්තපට්ඨාන, පට්ඨාන ප්‍රකරණ නැමැති ; තරඞ්ගභඞ්ගිං, රළපතර ඇති ; ධම්මොදධිං, සද්ධර්ම නැමැති සමුද්‍රය ; ඤාණ සුමෙරුමන්ථා, නුවණ නැමැති මහමෙර මතින් ; සාලොලයං, අලලමින් ; සත්තඅහානි, සත්දිනක් ; ඛෙපයි, ගතකළසේක.

418. තස්මිං ධරණිප්පදෙසෙ, ඒ පෘථිවිප්‍රදෙශයෙහි ; කතස්ස, කරණලද ; ථූපස්ස, චෛත්‍යයට ; අජ්ජ අපි, අදදක් වාත් ; තං එවනාමං අහොසි, ඒ (රතනඝර යන) නාමයම වී ; දෙවා ච, දෙවියෝද ; නරා, මනුෂ්‍යයෝද ; උරගා ච, සර්පයෝද ; මහෙන්ති, (එය) පුදත් ; තෙන, ඒ කරණකොටගෙණ ; තෙ, ඔහුතුමූ ; දිවං, ස්වර්ගලෝකයට ; පයන්ති, යෙත්.

සතරවෙනි සතිය යි.

---

419. තතො, ඉක්බිති ; දෙවාතිදෙවො, දෙවියන්ට අධි දෙවවූ ; කරුණාගුණග්ගො, කරුණා ගුණයෙන් අග්‍රවූ ; සො ජිනො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; ගන්ත්වා, (රතනඝරයෙන්) වැඩමවා ; අජපාලමූලෙ, අජපල්නුගරුක්මුල්හි ; විමුත්තිජං අර්හත්ඵල සමාධියෙන් හටගත්තාවූ ; සාදුඵලං, මධුර ඵලය ; අනුභොජන්තො, අනුභව කරමින් ; සත්තාහමත්තං, සත්දිනක් පමණ ; අතිවත්තයි, ඉක්මවූසේක.

---

* ඛෙප දිනානි සත්ත.

420. තදා ගතා මාරවධූ මුනින්දං
පලොභිතුං යා පිතුනො සකාසා,
තාසං පයොගම්පිධ බින්දුමත්තං
කපීයතෙ තං සමුපාගතත්තා.

421. තදා ස මාරෙ සමරෙ ජිනෙන
පරාජිතො සොචනකො පගන්ත්වා,
පජ්ඣායමානො'ථ අධොමුඛොව
නිසීදි තුණ්හී විලිඛං ඡමායං.

422. පරාජයං මය්හ මමෙව දොසො
න තස්ස කස්මාහමයංව නාසිං,
සීසක්ඛිමංසාදි ච පුත්තදාරෙ
නාදන්ති එවං මනසී කරොන්තො.

---

420. තදා, එවේලෙහි; යා මාරවධූ, යම් මාර ස්ත්‍රීහු; මුනින්දං, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; පලොභිතුං, පොළඹන්ට; පිතුනො, පියමරහුගේ; සකාසා, සමීපයෙන්; ආගතා, පැමිණියාහුද; තාසං, ඔවුන්ගේ; තං පයොගම්පි, ඒ ප්‍රයොගයද; ඉධ, මෙහි; සමුපාගතත්තා, සම්ප්‍රාප්තහෙයින්; බින්දුමත්තං, අංශුමාත්‍රයක්; කපීයතෙ, (මතු) කියනුලැබේ.

421. තදා, එසමයෙහි; සමරෙ, යුධයෙහි; ජිනෙන, බුදුන් විසින්; පරාජිතො, පරදවනලද; සො මාරො, ඒ වශවර්ති මාරතෙම; සොචනකො, ශොකකරන්නේ; පජ්ඣායමානො, සිතිවිලි සිතන්නේ; අථ, නැවත; අධොමුඛො එව, යටබැලූ මුහුණ ඇත්තේම; තුණ්හී, නිශ්ශබ්දවූයේ; පගන්ත්වා, ගොස්; ඡමායං, පොළොවෙහි; විලිඛං, ඉරි අඳිමින්; නිසීදි, හුන්නේය.

422. අයං. මේතෙම; මං, මා; පරාජි, දිනීය; මය්හං එව, මාගේම; දොසො, දොෂය වේ; තස්ස, ඔහුගේ; න (දොසො), (දොෂයක්) නොවේ; කස්මා, කුමක්හෙයින්ද; අහං, මම; අයං ඉව, මොහු මෙන්; න ආසිං, නොවීම්ද (එහෙයිනි); සීසක්ඛිමංසාදිච, හිස් ඇස් මස් ආදීන්ද; පුත්තදාරෙ, පුත්‍රදාරවන්ද; නාදං ඉති, නුදුනිමියි; එවං, මෙසේ; මනසිකරොන්තො, මෙනෙහිකරමින්; (නිසීදි, හුන්නේය).

423. **පවත්තිමෙතං මකරද්ධජස්ස**
සුත්වාන තණ්හා අරතී රගා ච,*
යත්ථච්ඡි මාරො පරිසොචයන්තො
තත්ථාගමුං තා චකිතා ඛණෙන.

424. **දිස්වාන තං තත්ථ තථා නිසින්නං**
නිස්සාසරුද්ධං ගිරමුග්ගිරන්ති,
තුසාරබින්දූනිවහෙහි'සාර
පඞ්කෙරුහාකාරවිසාලනෙත්තා.

425. **හා තාත හා තාත කිමාසි තෙදං**
නච්චන්නු තෙ කිං වද පත්ථසි කිං,
කො තෙ දිසො කෙන පරාජිතො'සි
කිමානයිස්සාම හනාම කං නො.

---

423. තණ්හා, තෘෂ්ණාද ; අරතී, අරතීද ; රගාච, රගාද ; මකරද්ධජස්ස, මකරධ්වජයාගේ; තංපවත්තිං, එපවත්; සුත්වාන, අසා ; තා චකිතා, බියවූ ඔහුතුමූ; මාරො, වශවර්තිමාරතෙම; පරිසොචයන්තො, ශොක කරමින් ; යත්ථ, යම් තැනෙක්හි ; අච්ඡි, නැවතී උන්නේද ; තත්ථ, එතැනට ; ඛණෙන, ක්‍ෂණයකින් ; අගමුං, ගියාහුයි.

424. තුසාරබින්දූ නිවහෙහි, හිමබිඳු වැහීමෙන් ; අසාර, නිස්සාරවූ ; පඞ්කෙරුහාකාර, පද්මාකාරවූ ; විසාලනෙත්තා, විසාලනෙත්‍ර ඇත්තියෝ ; තත්ථ, එහි ; තථා, එසේ ; නිසින්නං, හුන්නාවූ ; තං, ඒ වශවර්තිමාරයා ; දිස්වාන, දැක; නිස්සාස රුද්ධං, නිඃශ්වාසයෙන් සිරකරණලද ; ගිරං, තෙපුල් ; උග්ගිර න්ති, උද්ගිරණයකරන්නාහු:—

425. හා තාත හා තාත, අහෝ පියානෙනි අහෝ පියා නෙනි : තෙ, තුඹට ; ඉදං, මේ ; කිං ආසි, කුමක් වීද ; තෙ, තුඹගේ ; කිං නච්චන්නු, කුමක් නටද ; කිං, කුමක් ; පත්ථසි, පතන්නෙහිද; තෙ තුඹගේ; දිසො, සතුරා; කො, කවරෙක්ද; කෙන, කවරෙක් විසින්; පරාජිතො අසි, පරදවනලද්දෙහිද ; නො, අපි ; කිං, කුමක්; ආනයිස්සාම, ගෙණෙන්නෙමුද ; කං, කවරෙකු ; හනාම, නසමුද; වද, කියමැනවැයි (කිවු).

---

* "තණ්හා අරතී රගායො."

426. කිමෙහොතියොදුනි න පස්සථෙතං
සුද්ධොදනීයං තතකිත්තිඝොසං,
මුඛම්හි මය්හං මසිමක්ඛයනානං
අතිච්ච යනානං විසයං පසය්හ.

427. න භාරියං තාත මනුස්සභූතං
කාතුං වසං කො වසමෙති නාමහං,
තං රාගපාසෙන ගජංව මත්තං
සුබද්ධකං බන්ධිය ආනයෙම.

428. න රාගපාසෙන හි ආනනියො
මාරස්ස ධෙය්‍යං සමතික්කමීව,
අපෙතරාගො අරහා අකම්පො
සොචාම තස්මා සුභගා තනූජා.

---

426. හොතියො, පින්වත් දුහිතෘවරිනි ; කිං, කිම ; ඉදුනි, දූන් ; තත කිත්තිඝොසං, පතළ කීර්තිඝොෂා ඇති ; මය්හං, මාගේ ; මුඛම්හි. මුවෙහි ; මසිමක්ඛයනානං, දූලි තවරන්නාවූ; විසයං, (මාසතු) විජිතය; පසය්හ, බලාත්කාරයෙන් මැඩ ; අතිච්ච, ඉක්ම ; යනානං, යන්නාවූ ; එතං, මේ ; සුද්ධොදනීයං, ශුද්ධොදන පුත්‍රයා ; න පස්සථ, නොදකිව්ද ?

427. තාත, පියාණෙනි ; මනුස්සභූතං, මනුෂ්‍යවූවක්හු ; වසං කාතුං, වසඟකරන්ට ; නභාරියං, බරනොවේ ;අම්හං, අපගේ ; වසං, වශයට ; කො, කවරෙක් ; න එති, නොඒද ; තං, ඔහු ; මත්තං, (මදයෙන්) මත්වූ ; ගජං ඉව, හස්තියෙකු මෙන් ; රාගපාසෙන, කාමරාග නැමැති මලපතින් ; සුබද්ධකං, දැඩි බන්ධනයකොට ; බන්ධිය, බැඳ ; ආනයෙම, ගෙණෙමු.

428. සුභගා, සෞභාග්‍යඇති ; තනූජා, දූවරිනි ; අපෙතරාගො, පහවූරාග ඇත්තාවූ ; අකම්පො, නිශ්චලවූ ; අරහා, අර්හත්වූ බුදුරජතෙම ; මාරස්ස, මාරයාගේ ; ධෙය්‍යං, (මාර) ධෙය්‍යසඞ්ඛ්‍යාත සංසාරය ; සමතික්කමි, (ඒකාන්තයෙන්) ඉක්මවීද ; හි, එහෙයින් ; රාගපාසෙන, රාගනැමැති පාශයෙන් ; න ආනනියො එව, නොගෙණහැක්කේමය; තස්මා, එහෙයින් ; සොචාම, ශෝක කරමු.

429. සචෙතනො සො හි මනුස්සභූතො
අචෙතනචෙ සමුපාගමාම,
කාරෙම තං නො වසගං කිමෙත්ථ
චිත්තං බලං පස්සථ නො ඛණෙන.

430. රූපෙන නෙත්තං සුමනොහරෙන
ගන්ධෙන ඝාණං සවණං සරෙන,
ඵස්සෙන ගත්තං රසසා රසඤ්ඤං
මනච පාසෙන ච කාමජෙන.

431. සුබාහුපාසෙනච තස්ස ගීවං
බාහුවයං ධාරිතමාලදාමා,*
බන්ධිත්වදානෙව තමානයාම
බලං හි නො පස්සථ තාතදානි.

---

429. සොහි, හෙතෙම වනාහි ; සචෙතනො, චෙතනා සහිතවූ ; මනුස්සභූතො, මනුෂ්‍යවූවෙක ; චෙ, ඉදින් ; අචෙතනං, චෙතනාරහිතවූවක් කරා ; සමුපාගමාම, එළඹෙමුද ; තං, එය ; නො, අපට ; වසගං කාරෙම, වසඟකරමු ; එත්ථ, මෙහි ; කිං චිත්තං, ආශ්චර්‍ය්‍ය කිම්ද ; නො, අපගේ ; බලං, ශක්තිය ; ඛණෙන, ක්ෂණයකින් ; පස්සථ, බැලුව මැනව.

430. සුමනොහරෙන, ඉතා මනොඥවූ ; රූපෙන, රූපය කරණකොටගෙණ ; නෙත්තං, නෙත්‍රයද ; ගන්ධෙන, (මනොඥවූ) ගන්ධය කරණකොටගෙණ ; ඝාණං, නාසයද ; සරෙන, (මනොඥවූ) ස්වරය කරණකොටගෙණ ; සවණං, කණද ; ඵස්සෙන, (මනොඥවූ) ස්පර්ශය කරණකොටගෙණ ; ගත්තං, ශරීරයද ; රසසා, (මනොඥවූ) රසය කරණකොටගෙණ ; රසඤ්ඤං, දිවද ; කාමජෙන, කාමජවූ ; පාසෙන, මලපතින් ; මනච, සිතද :—

431. සුබාහුපාසෙන, යහපත් බාහුනැමැති මලපුඩුවෙන් ; තස්ස, ඔහුගේ ; ගීවංච, ග්‍රීවයද ; ධාරිතමාලදාමා (අපසිරැරෙහි) දරණලද මල්දමින් ; බාහුවයංච, හස්තවයද ; බන්ධිත්වා, බැඳගෙණ (අල්වාගෙණ) ; තං, ඔහු ; ඉදානි එව, දැන්ම ; ආනයාම, ගෙණෙමු ; හි, ඒ එසේමැයි ; තාතා, පියානෙනි ; නො, අපගේ ; බලං, ශක්තිය ; ඉදානි, දැන් ; පස්සථ, බැලුවමැනව.

---

* "ධාරිතමාලදාමං."

432. වත්වාන එවං වචනං පිතුස්ස
පණම්ම පාදානි පගබ්භිතන්තා,*
යත්ථච්ඡි මාරාරි විරොචමානො
තත්ථාගමුං ඛිප්පමුදග්ගචිත්තා.

433. සාමොදමාලාකුලකෙසභාර
පයොධරා කුඞ්කුමහාරිහාරා,
බිම්බාධරා චාරුසභාපභාසා
උම්මාදයන්තා ජනමානසානි.

434. මුඛෙන මිස්සං මධුරෙ නිමුග්ගං
සෙනෙහෙන තින්තං රසතො 'නුවිද්ධං,
භාසිංසු වාචං හදයඞ්ගමන්තා †
විලොකනෙනෙව ධිතිං හරන්තා.

---

432. තා, ඒ මාරදුහිතෘහු ; එවං, මෙසේ ; පගබ්භිතං, බුහු පිවූ ; වචනං වත්වාන, තෙපුල් බැණ ; පිතුස්ස, පියාගේ ; පාදානි, පාදයන් ; පණම්ම, ප්‍රණාමකොට ; මාරාරි, මාරශත්‍රුවූ බුදුරජානන්වහන්සේ ; විරොචමානො, බබලමින් ; යත්ථ, යම් තැනෙක්හි ; අච්ඡි, නැවතී වැඩඋන්සේක්ද ; උදග්ගචිත්තා, ඔදවැඩි සිත්ඇත්තියෝ ; තත්ථ, එතනට ; ඛිප්පං, වහා ; අගමුං, ගියෝ.

433. සාමොද, අමොද සහිතවූ නොහොත් ඉතා දුර හමන සුවඳ සහිතවූ ; මාලාකුල, මල්දමින් ගැවසීගත් ; කෙස භාර, කෙස්වැටි හා ; පයොධරා, පියයුරු ඇති ; කුඞ්කුම, කොකුම් කලලින් ; හාරිහාරා, මනොඥවූ මුක්තාහාර ඇති ; බිම්බාධරා, බිඹුපල වැනි තොල්ඇති ; චාරු සභා පභාසා, මනොඥවූ සභ්‍යවාග්විලාස ඇති ; ජනමානසානි, දනන් සිත් ; උම්මාදයන්තා, උමතු කරන්නාවූ:—

434. විලොකනෙන එව, බැලීමෙන්ම ; ධිතිං, (ලෞකික ජනයන්ගේ) ශක්තිය ; හරන්තා, පැහැරගන්නාවූ ; තා, ඒ මාරධීතෘහු ; මුඛෙන, ශෘංගාර රසයෙන් ; මිස්සං, මිශ්‍රවූ ; මධුරෙ, මාධුර්‍ය්‍ය රසයෙහි ; නිමුග්ගං, නිමග්නවූ ; සෙනෙහෙන, ප්‍රෙම නැමැති තෛලයෙන් ; තින්තං, තෙත්වූ ; රසතො, රසවශයෙන් ; අනුවිද්ධං, ඕවිදුනාලද ; හදයඞ්ගමං, ලයානුගවූ ; වාචං, වචන ; භාසිංසු, කිණුහ ; (ගේ කෙසේදයත්?).

---

* "පගබ්භිකා තා." "පගබ්භිතන්තා." † "හදයඞ්ගමා තා."

435. වසන්තකන්තො නවයොබ්බනො'සි
සුවණ්ණවණ්ණො හදයඞ්ගමො'සි,
එකො නිසින්නො'සි වටස්ස මූලෙ
සීමන්තිනී සාමි කුහිංනු තුය්හං.

436. තරඞ්ගහීනො'පි තරඞ්ගමාලී
සසඞ්කහීනා රජනී ච සාමි,
හංසාලිහීනා සරසී සුඵුල්ලා
නාභාති කන්තාවිරතො ධවො'පි.

437. වසන්තකාලො ච වනං සුඵුල්ලං
නිසාකරාභා භමරාලිගීතං,
සුගන්ධමන්දූපගතා සමීරා
විරොචසි ත්වම්පි ච යොබ්බනෙන.

---

435. සාමි, ස්වාමීනි (නුඹවහන්සේ); වසන්තකන්තො, පුෂ්පවාණයාමෙන් වූ; නවයොබ්බනො අසි, අභිනව යෞවනය ඇත්තෙහිය; සුවණ්ණවණ්ණො, ස්වර්ණවර්ණවූ; හදයඞ්ගමොඅසි, හෘදයඞ්ගමවූයෙහිය; එකො, හුදකලාවූයේ; වටස්ස මූලෙ, නුගරුක්මුල; නිසින්නො අසි, හුන්නෙහිය; තුය්හං, නුඹවහන්සේගේ; සීමන්තිනී, කාන්තාතොමෝ; කුහිංනු, කොයිද?

436. සාමි, ස්වාමීනි; තරඞ්ගහීනො, රළින් හීනවූ; තරඞ්ගමාලීඅපි, සමුද්‍රයතෙමේද; සසඞ්කහීනා, චන්ද්‍රයාගෙන් හීනවූ; රජනීච, රාත්‍රිතොමෝද; හංසාලිහීනා, හංසශ්‍රේණීන් හෝ හංසයන්ගෙන් හා භෘඞ්ගයන්ගෙන් හීනවූ; සුඵුල්ලා, සුප්‍ඵුල්ලවූ; සරසී, විලද; කන්තාවිරතො, කාන්තාවිරතවූ; ධවොඅපි, වල්ලභතෙමේද; නාභාති, නොබබලයි.

437. වසන්තකාලො ච, වසන්තකාලයද; (හොති, ඇතිවේ); වනං ච, වනයද; සුඵුල්ලං, සුප්‍ඵුල්ලයි; නිසාකරාභා, චන්ද්‍රකාන්තියද (ඇතිවේ); භමරාලිගීතං, භෘඞ්ගශ්‍රේණීනාදයද (ඇතිවේ); සුගන්ධ, සුවඳවූ; මන්දූ, මඳවූ; සමීරා, පවන්හුද; උපගතා, පැමිණියාහුය; ත්වම්පි ච, නුඹවහන්සේත්; යොබ්බනෙන, යෞවනයෙන්; විරොචසි, බබළන්නෙහිය.

438. මයම්පි වෙපෙථව සමාගතම්හ
මනො'නුකූලා ච මනුඤ්ඤරූපා,
කරෙහි කිනවජ්ජ * සකාමදූහො
කාමාකරෙද්‍රූනි සමාගතො නො.

439. මා තෙදිසං සොබ්බනරූපසාරං
සුවිග්ගහං ඡාදය චීවරෙන,
තෙනෙව නො නෙත්තමනම්හි සාමි
මා දෙහි දූහං තව දූසිභූතෙ†.

---

438. මයංඅපිච, අපිද ; එත්ථඑච, මෙහිම ; සමාගතා අම්හ, සම්ප්‍රාප්තවූම්හ ; (ඒ අා අපිත්) ; මනොනුකූලාච, චිත්තානුකූල වූවෝද ; මනුඤ්ඤරූපා, මනොඥ (දෙහ) ස්වරූප ඇත්තියෝද (වෙමු); අජ්ජ, අද ; සමාගතො, සම්ප්‍රාප්තවූ ; සකාමදූහො, කාමදූහ සහිතවූ ; කාමාකරො, කාමාකර තෙම‡; නො, අපට ; ඉදූනි, දූන්; කිත්‍තනුකරොති, කුමක්නම් කෙරේද; නොහොත් : කාමාකරො, කාමාකරවූයේ ; අජ්ජ, අද ; කිත්‍තනුකරොති, (සඞගමය) කෙරේද ; නො, අපගේ ; සො කාමදූහො, ඒ කාමදූහයතෙම ; ඉදූනි, දූන් ; සමාගතො, සම්ප්‍රාප්තයි ; හෙවත් : අජ්ජ, අද ; සකාමදූහො, කාමදූහසහිතවූයේ හෝ ස්වකීය කාමදූහ ඇත්තේ; කිනනුකරොති, (සඞගමය) කෙරේදැයි ; කාමාකරො, අනාගතෙම ; ඉදූනි, දූන් ; නො, අපට, සමාගතො, සඞගම වූයේය.

439. සාමි, ස්වාමීනි ; තෙ, නුඹවහන්සේගේ ; ඊදිසං, මෙ වැනිවූ ; සොබ්බනරූපසාරං, යෞවන ස්වරූපයෙන් සාරවූ ; සුවිග්ගහං, යහපත් ශරීරය ; චීවරෙන, සිවුරෙන් ; මාඡාදය, නොවැසුවමැනව ; තෙනෙව, එහෙයින්ම ; තව, නුඹවහන් සේගේ ; දූසිභූතෙ, දූශවූ ; නො නෙත්තමනම්හි, අපගේ නුවන් සිත්හි ; දූහං, දුවිල්ලක් ; මාදෙහි, නොදෙනු මැනවි.

---

* "කිනවජ්ජ." † "දූසභූතෙ."

‡ "කාමාකර" යනු ඔවුන් විසින් බුදුන්ට උත්පාදිත නාමයෙකි.

440. නඛංසුසුත්තෙ'රුණපාතිපාදෙ
නෙත්තින්දනීලානිව අවුණ්ණෙතා,
ත්වමච්ජි නො* සාමි මුඛම්බුජෙසු
න එන්ති කිං තෙ නයනාලිමාලා.

441. සුධාසිලාගිඤ්ජකලොහදාරු
ජාතෙහි ත්වං ධීර න නිම්මිතො'සි,
රූපී'සි සොම්මො'සි තථාපි සාමි
කිං කාමරාගං මනසා නුදෙසි.

442. අයඤ්ච බාලා චතුරා රතීසු
බාලෙති කඞ්ඛං ජහ මානසම්හි,
කිං මඤ්ජරී භිජ්ජති සම්පඵුල්ලා
මත්තාලිරාජෙ පරිචුම්බමානෙ.

---

440. සාමි, ස්වාමීනි ; අරුණපාතිපාදෙ, අරුණුවන් අත්පාහි ; නඛංසු, නියරැස් නැමැති ; සුත්තෙ, හූයෙහි ; නෙත්ත, නෙත්‍රනැමැති ; ඉන්දනීලානි, ඉඳුනිල්මැණික් ; ආවුණ්ණෙතා ඉව, අවුණන්නෙක් මෙන් ; ත්වං, නුඹවහන්සේ ; අච්ජි, හුන්නෙහිය ; නො, අපගේ ; මුඛම්බුජෙසු, මුවපියුම්හි ; තෙ, නුඹවහන්සේගේ ; නයනාලිමාලා, නෙත්‍රනැමැති භෘඟ ශ්‍රෙණීහු ; කිං න එන්ති, කුමැයි නොඑද්ද?

441. ධීර, ධීරයන්වහන්ස ; ත්වං, නුඹවහන්සේ ; සුධා, සුණුය ; සිලා, ගල්ය ; ගිඤ්ජක, උළුය ; ලොහ, ලොහෝය ; දාරු, දැවය යන ; ජාතෙහි, වර්ගවලින් ; න නිම්මිතොසි, නිමී තනුවූයෙහිය ; රූපීඅසි, රූපයක් ඇත්තෙහිය ; සොම්මො අසි, සෞම්‍යවූයෙහිය ; තථාඅපි, එතකුදුවුවත් ; කිං, කිම ; කාම රාගං, කාමාශාව ; මනසා, සිතින් ; නුදෙසි, දුරුකෙරෙහිද.

442. අයං බාලාච, මේ තරුණීතොමෝද ; රතීසු, කාමරතියෙහි ; චතුරා, දක්ෂියෙක ; බාලාඉති, බාලයයි ; මානසම්හි, සිත්හි ; කඞ්ඛං, සැකය ; ජහ, හරු ; කිං, කිම ; සම්පඵුල්ලා, මනාවපිපියාවූ ; මඤ්ජරී, මල්කැණ ; මත්තාලිරාජෙ, මත්වූ භෘඟ රාජයා ; පරිචුම්බමානෙ, පිරිසුඹිනා කල්හි ; පභිජ්ජති, බිඳේද? (නොබිඳේමය).

---

* "ත්වමච්ඡිනො."

443. අයමව රමා රමණීයරූපා
පීණෝරුගණ්ඩා කුචමණ්ඩලා ච,
තං කාමිනිං කාමය ඵුල්ලකඤ්ජෙ
හංසො යථා කෙසරසම්පගිද්ධො.

444. චින්තාමණිං භද්දඝටඤ්ච කප්ප
තරුං සමාපජ්ජ* දළිද්දභාවා†,
නාපෙන්ති සත්තා බලු දුබ්භගත්තා
තථෙව නො'සි තව පාදසෙවා.

445. එවං හි තා රජනමඤ්ජුභාසා
සහස්සමෙකඤ්ච සතානි අට්ඨ,
වෙසානි සම්මා අභිනිම්මිණිත්වා
පලොභයුන්තං බහුධා මුනින්දං. (14)

---

443. අයං රමාච, මේ ස්ත්‍රීතොමෝද ; රමණීයරූපා, රමණය කටයුතු රූපඇත්තීය ; පීණ, පිරුණුවූ ; ඌරු, සකපිහා ; ගණ්ඩා, කොපුල්තල ඇත්තීය ; කුචමණ්ඩලාච, (එසේම පිරුණු) පියයුරු මඬුලුද ඇත්තීය ; හංසො, හංසයෙක්; ඵුල්ලකඤ්ජෙ, පිපි පියුමෙහි ; කෙසරසම්පගිද්ධො, කිඤ්ජල්කාසක්තවූයේ ; යථා, යම්සේද (එසේ); තං කාමිනිං, ඒ ස්ත්‍රිය ; කාමය, කැමැති කළමැනව.

444. දුබ්භගත්තා, දුර්භාග්‍යබැවින් හෝ දුර්භාග්‍යත්මකවූ ; සත්තා, සත්වයෝ ; චින්තාමණිං, සිතුමිණිරුවනක් කරාද ; භද්දඝටං, භද්‍රඝටයක් කරාද ; කප්පතරුං, කල්පවෘක්ෂයක් කරාද; සමාපජ්ජ, පැමිණ; දළිද්දභාවා, දිලිඳුබැවින් ; බලු, එකාන්තයෙන් ; නාපෙන්ති, (යම්සේ) පහනොවෙද්ද ; නො, අපට ; තව පාදසෙවා, ඔබවහන්සේගේ පාදසෙවනය හෝ පා සෙවීමෙන් ; තථෙව ආසි, එසේම වී.

445. එවංහි, මෙසේ වනාහි ; රජනමඤ්ජුභාසා, සිත්අලවන මිහිරිතෙපුල් ඇති ; තා, ඔහුතුමූ ; වෙසානි, වෙසයන් ; එකං සහස්සඤ්ච, එක්දහසක්ද ; අට්ඨසතානි, අටසියයක්ද ; (එක්දස් අටසියයක් වෙසයන්); සම්මා, මනාකොට ; අභිනිම්මිණිත්වා, නිර්මිතකොටගෙණ ; බහුධා, බොහෝසෙයින් ; තං මුනින්දං, ඒ මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; පලොභයුං, ප්‍රලොභකිරීමට තැත් කළාහුය.

---

* "සමාසජ්ජ." † "දළිද්දභාවං."

තතො තණ්හා:—

446\. යක්ඛාසි මනුස්සාසි (15) සිලාමයොසි
අචෙතනොසාථ අයොමයොසි,
අවීතරාගං හි සචෙතනමෙ
අනෙනුපායෙනුපසඞ්කමාම.

447\. ඵලෙය්‍ය ඛිප්පං හදයං හි තස්ස
උණ්හංව රත්තං මුඛතුග්ගමෙය්‍ය,
සියාව ඛිප්පං අපි චිත්තඛෙපං.
උම්මාදභාවංව ස පාපුණෙය්‍ය.

448\. යථා පලුත්තො හරිතොපලම්හි
ඛිත්තො·නලො සුස්සති ආතපෙන,
එවං විසුස්සෙති විසාදමෙති
සො මුච්ඡති මුය්හති දුක්ඛමෙති.

ඉක්බිති තෘෂ්ණාතොමෝ කියන්නී:—

446\. යක්ඛාසි, යකෙක් වෙහිද ; මනුස්සා අසි, මත්වූයෙහිද; සිලාමයො අසි, සෙල්මුවාවෙහිද ; අථ, නැවත ; අචෙතනො අසි, චෙතනාරහිතයෙක් වෙහිද ; අයොමයො අසි, යමුවා වූවෙහිද ; හි (යස්මා), යම්හෙයකින් ; වෙ, ඉදින් ; අනෙන උපායෙන, මේ උපායෙන් ; අවීතරාගං, පහනොකළ රාග ඇත්තාවූ ; සචෙතනං, චෙතනාසහිතවූවකු කරා ; උපසඞ්කමාම, (අපි) එළඹෙමුද.

447\. හි, එකාන්තයෙන් ; තස්ස, ඔහුගේ ; හදයං, ළය ; ඛිප්පං, වහා ; ඵලෙය්‍ය, පැලෙන්නේය ; උණ්හං රත්තං වා, උණුලේ හෝ ; මුඛතො, මුඛයෙන් ; උග්ගමෙය්‍ය, උතුරන්නේය ; ඛිප්පං, වහා ; චිත්තක්ඛෙපං වා සියා, චිත්තක්ෂෙපයක් හෝ වන්නේය ; සො, හෙතෙම ; උම්මාදභාවං වා, උමතු බවට හෝ ; පාපුණෙය්‍ය, පැමිණෙන්නේයි.

448\. පලුත්තො, කපනලද්දවූ ; හරිතො, හරිද්වර්ණවූ (අමුවූ); නළො, බට කොපිලක් හෝ තණපතක් ; උපලම්හි ඛිත්තො, ගලෙක්හි දමනලද්දේ ; ආතපෙන, අව්වෙන් ; යථා සුස්සති, යම්සේ වියලේද ; එවං, මෙසේ ; සො, හෙතෙම ; විසුස්සෙති, වියලෙන්නේය ; විසාදං එති, ඛෙදයට පැමිණේ ; මුච්ඡති, මූර්ඡිතවේ ; මුය්හති, මුළාවේ ; දුක්ඛං එති, දුකට පැමිණෙයි.

449. සොකාවකිණ්ණො* නු වනම්හි ඣායසි
විත්තානනු ජිනො උද පත්ථයානො,
ආගුන්නු ගාමස්මිං අකාසි කිඤ්චි
ජනෙන කස්මා න කරොසි සක්ඛිං.†

සත්ථා:—

450. අත්ථස්ස පත්තිං හදයස්ස සන්තිං
ජෙත්වාන සෙනං පියසාතරූපං,
එකො'හං ඣායං සුඛමනුබොධිං
ජනෙන තස්මා න කරොමි සක්ඛිං.‡

---

449. සොකාවකිණ්ණො, (සිතෙහි හටගත්) ශොකයෙන් වසනලද්දෙහි ; වනම්හි, වෙනෙහි ; ඣායසි නු, සිතිවිලි සිත (මින්හිඳි) න්නෙහිද ; විත්තං, වස්තු (සියයක්හෝ දහසක්හෝ) ; ජිනොනු, දිනනලද්දෙහිද ; උද, නොහොත් ; පත්ථයානො ; (වෙනයම් කිසිවක්) පතන්නෙහිද ; ගාමස්මිං, (ඇතුළු) ගමෙහි ; කිඤ්චි ආගුං, (අනුන් මුව දක්නටත් නොහෙමින් වල්හි හැසි රෙන්නේ ප්‍රමාණාතික්‍රාන්ත) කිසියම් පාපකර්ම (අපරාධ) යක් ; අකාසිනු, කිමෙක කෙළෙහිද ; කස්මා, (නැතහොත්) කවර හෙයකින් ; ජනෙන, ජනයාසමග ; සක්ඛිං නකරෙසි, සෞහාර්දිය (මිතුරුබැව්) නොකෙරෙහිද (යි විචාළී).

බුදුහු වදාරණසේක් :—

450. අහං, මම ; එකො, හුදකලාවූයෙම් ; ඣායං, ධ්‍යාන කරමින් ; පියසාතරූපං, ප්‍රියස්වරූප සුඛස්වරූපවූ ; සෙනං, ක්ලෙශසෙනාව ; ජෙත්වාන, නසා ; අත්ථස්ස පත්තිං, (ඒකාන්ත) හිතාර්ථප්‍රාප්තියවූ (නොහොත්) අර්හත්වාර්ථයාගේ පැමිණීමවූ ; හදයස්ස සන්තිං, (පරම) චිත්තොපසම (චිත්තශාන්ති) සඞ්ඛ්‍යාතවූ ; සුඛං, (අර්හත්) සැපය ; අනුබොධිං, අනුක්‍රමයෙන් (මාර්ග පටිපාටියෙන්) අවබොධකෙළෙමි (ප්‍රතිවෙධකෙළෙමි) ; තස්මා, එහෙයින් ; ජනෙන, ජනයා සමග ; සක්ඛිං, මිත්‍රසන්ථවය ; න කරෙමි, නොකෙරෙමි (යිවදාළේ.)

---

* "සොකාවතිණ්ණො."

† "සක්ඛිංනසම්පජ්ජතිකෙනචිතෙ" යිද මාරසංයුත්තකපාලියෙහිපෙනේ.

‡ "සක්ඛිං න සම්පජ්ජති කෙන චි මෙ" යි අනිත් පාදයකුදු තිබේ.

ඉමා ච පාලියං.

**451. පලුග්ගතත්තං දහනෙන මක්කටිං
සුසානපෙතිංව ජිගුච්ඡනීයං,
ජෙගුච්ඡියං ජඞ්ගමමිළ්හරාසිං
දිස්වාන කො තං වරයෙ සපඤ්ඤො.**

අථ අරති:—

**452. කථංවිහාරී බහුලො ච භික්ඛු
පඤ්චොඝතිණ්ණො අතරීධ ඡට්ඨං,
කථංඣායිං බහුලං කාමසඤ්ඤා
පරිබාහිරා හොන්ති අලද්ධ යො තං.**

මේ (ශමකී ගාථා) දෙක (දෙශනා) පාලියෙහියි.

451. කො සපඤ්ඤො, කිනම් නුවණැත්තෙක් ; දහනෙන, ගින්නෙන් ; පළුග්ගතත්තං, පුළුවුවූ ගාත්‍රඇති ; මක්කටිං, වැඳිරි යක්ද ; විජිගුච්ඡනීයං, විශෙෂයෙන් පිළිකුල්කටයුතුවූ ; සුසානපෙතිංච, ශමසානප්‍රෙතියක්ද ; ජෙගුච්ඡියං, පිළිකුල් කට යුතුවූ හෝ පිළිකුලෙහි හටගත්තාවූ ; ජඞ්ගමමිළ්හරාසිං, ගමන් ගත් අශුචිරාසක්ද ; දිස්වාන, දැක ; තං, ඒ ; වරයෙ, පතන්නේද (නොපතන්නේමැයි).

ඉක්බිති අරතීතොමෝ කියන්නී:—

452. ඉධ, මේ (ලොකයෙ) හි ; කථං විහාරී, කෙසේ (කිනම්ධ්‍යාන සමාපත්තියකින් යුක්තව) වාසයකරණ සුලුවූ ; බහුලොච, (ඒ කිනම් විහරණයක්) බහුලකොටත් ඇති ; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම ; පඤ්චොඝතිණ්ණො, පඤ්චවාරික කෙලශෞඝය තරණයකෙළේ ; ඡට්ඨං, (මනොද්වාරික) සවෙනි කෙලශෞඝය ; අතරි, තරණයකෙළේද ; කාමසඤ්ඤා, කාමසංඥාවෝ ; කථංඣායිං, කෙසේ (කිනම් ධ්‍යානයක්) ධ්‍යානකරණ සුලුවූ ; බහුලං, (ඒ කිනම් විහරණයක්) බහුලකොට ඇත්තාවූ ; තං, ඒ පුද්ගලයා (නොහොත්) ඔබ ; අලද්ධා*, නොලැබ ; පරිබාහිරා හොන්ති, හාත්පසින් බැහැරවෙද්ද (යි විචාළී).

---

* " යො " යනු පදපූරණයෙහි නිපාතයි.

ගාථා:—

453. පස්සද්ධකායො සුවිමුත්තචිත්තො
අසඞ්ඛරානො සතිමා අනොකො,
අඤ්ඤාය ධම්මං අවිතක්කඣායී
න කුප්පතී නස්සරතී න ථිනො.

454. එවංවිහාරී බහුලො ච භික්ඛු
පඤ්චොඝතිණ්ණො අතරීධ ඡට්ඨං,
එවංඣායිං බහුලං කාමසඤ්ඤා
පරිබාහිරා හොන්ති අලද්ධ යො තං.

බුදුහු වදාරණුවෝ:—

453. පස්සද්ධකායො, (චතුර්ථධ්‍යානයෙන් ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කායය මැඩපැවැත්වූ හෙයින්) සංසිඳුනු කයඇති ; සුවිමුත්ත චිත්තො, (අර්හත්ඵලවිමුක්තියෙන්) මනාකොට මිදුනු සිත් ඇති ; අසඞ්ඛරානො, (පුණ්‍යාභිසංස්කාරාදි ත්‍රිවිධ අභිසං ස්කාරයන්) අභිසංස්කරණය නොකරන්නාවූ; සතිමා, ස්මෘතිමත්වූ ; අනොකො, (කාමසඞ්ඛ්‍යාත) ආලය රහිත (වූ උත්තමපුද්ගල) තෙම ; ධම්මං, (චතුස්සත්‍ය) ධර්මය ; අඤ්ඤාය, දැන ; අවිතක්කඣායී, විතර්කරහිත (චතුර්ථ ධ්‍යානයෙන්) ධ්‍යාන කරණ සුලුවූයේ ; නකුප්පති, (ව්‍යාපාද සඞ්ඛ්‍යාත ද්වේෂ විසින්) නොකිපේ ; නස්සරති, (කාමච්ඡන්ද සඞ්ඛ්‍යාත රාගවිසින්) සිහි නොකෙරේ ; (නොහොත්) අස්ස, ඒ උතුම් පුඟුල්හට ; නරතී, (කාමච්ඡන්ද සඞ්ඛ්‍යාත) ඇල්මක් නැති ; න ථිනො, (මොහ විසින්) ස්ත්‍යාන ඇත්තේ නොවේ— (ථිනමිද්ධාදි ශේෂනීවරණ රහිතවූයේ යථොක්තක්‍රමයෙන් දෙඅඩදහසක් ක්ලේශප්‍රහාණයෙන් ක්ෂීණාශ්‍රව වෙයි සේයි).

454. ඉධ, ශාසනයෙහි ; එවංවිහාරී, මෙසේ (මෙනම් ධ්‍යානසමාපත්තියකින් යුක්තව) වාසය කරණ සුලුවූ ; බහු ලො ච, (ඒ එනම් විහරණයක්) බහුලකොට ඇති ; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම ; පඤ්චොඝතිණ්ණො, පඤ්චවාරික ක්ලේශෞඝය තර ණයකෙළේ (හෙවත්) ඔරම්භාගියසංයෝජනයන් තරණය කෙළේ ; ඡට්ඨං, සවෙනිවූ (මනොවාරික) ක්ලේශෞඝය (හෙ වත්) උද්ධම්භාගියසංයෝජන ; අතරි, තරණයකෙළේය ; කාමසඤ්ඤා, කාමසංඥාවෝ ; එවංඣායිං, මෙසේ ධ්‍යානකරණ සුලුවූ ; බහුලං, (ඒ ධ්‍යාන විහරණ) බහුලකොට ඇති ; තං, ඒ උත්තමපුද්ගලයා ; අලද්ධා. (කාමපාශයෙන් අල්වාගණු) නොලැබ ; පරිබාහිරා හොන්ති, හාත්පසින් බැහැරවෙත්(යි වදාළේ).

අථ රඟා:—

455. අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං ගණසඞ්ඝචාරී
අද්ධා තරිස්සන්ති බහූච සද්ධා,
බහුං වතායං ජනතමනොකො*
අච්ඡිජ්ජ නෙස්සති මච්චුරාජස්ස පාරං.

සජ්ඣා:—

456. නයන්ති වෙ මහාවීර සද්ධම්මෙන තථාගතා,
ධම්මෙන නයමානානං කා උස්සුකා විජානතං.

ඉමා පඤ්ච පාලියං.

ඉක්බිති රඟාතොමෝ කියන්නී:—

455. ගණසඞ්ඝචාරී, ගණයා කෙරෙහි හා සඞ්ඝයා කෙරෙහි හැසිරෙණ සුලුවූ ශාස්තෘන්වහන්සේ ; තණ්හං, (එකසිය අටක් ප්‍රභෙද විසින්) තෘෂ්ණාව; අච්ඡෙච්ඡි, මුලින්ම සිඳ ලූයේය ; සද්ධා, (සද්දහනලක්ෂණ) ශ්‍රද්ධා ඇති ; බහූච, (අන්‍යවූ) බොහෝ ජනයෝද ; අද්ධා, ඒකාන්තයෙන් ; තරිස්සන්ති, (යථොක්තෞඝයන්) තරණය කරන්නාහුය ; අනොකො, කාමාලයරහිතවූ ; අයං, මේ ශාස්තෘන්වහන්සේ ; මච්චුරාජස්ස, මෘත්‍යුරාජයාගේ (අතින්); බහුං ජනතං, බොහෝ ජනසමූහයා ; අච්ඡිජ්ජ, සිඳගෙණ ; වත, ඒකාන්තයෙන්; පාරං, (නිර්වාණ සඞ්ඛ්‍යාත) පරතෙරට ; නෙස්සති, පමුණුවන්නේය (යි කී).

බුදුහු වදාරණසේක්:—

456. මහාවීර, මහාවීරවූ ; තථාගතා, සර්වඥවරයෝ ; සද්ධම්මෙන, යහපත් ධර්මය කරණකොටගෙණ ; වෙ, ඒකාන්තයෙන් ; නයන්ති, (නිර්වාණපාරයට තුමූ) පැමිණෙත් (නොහොත් ජනයන්) පමුණුවත් ; විජානතං, (චතුස්සත්‍ය) දන්නා උත්තමයන් ; ධම්මෙන, (මනා) ධර්මයෙන් ; නයමානානං, (නිර්වාණ පාරයට) පැමිණෙන කල්හි (නොහොත්) පමුණුවන කල්හි ; කා උස්සුකා, කුමනදෙස් පහලකිරීමෙක්ද (යි වදාළෝ).

මේ (ෂට්කී ගාථා) පස (දෙශනා) පාලියෙහියි.

---

* "ජනතා අනොකො."

457. සුත්වාන තං ධම්මවරං ජිනස්ස
පමත්තබන්ධුස්ස රගාදිරාමා,
පලොභිතුං නෙව සමත්ථකා තං
අගංසු ඛිප්පං පිතුනො සකාසං.

458. මාරො තදාරව සමෙක්ඛමානො
දිස්වාගතා කෙවලමෙව තායො,
මා කත්ථ කාමං මම භාසිතානි
කාමත්ථ පාතුං මිගතණ්හිකාපං.

459. බාලා කුමුදනාළෙහි* පබ්බතං අභිමන්ථථ,
ගිරිං නඛෙන ඛණථ අයො දන්තෙහි ඛාදථ.

460. සෙලංව සිරසි ඌහච්ච පාතාලෙ ගාධමෙසථ,
ඛාණුංව උරසාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙථ ගොතමා.†

---

457. පමත්තබන්ධුස්ස, මාරයාගේ ; රගාදිරාමා, (දුහිතෘවූ) රගාදී මාරාඞ්ගනාවෝ ; ජිනස්ස, සර්වඥයන්වහන්සේගේ ; තං ධම්මවරං, ඒ උතුම් ධර්මය ; සුත්වාන, අසා ; තං, උන්වහන්සේ ; පලොභිතුං, පොළොඹන්ට ; නෙවසමත්ථකා, නොපොහොසත්වූවෝම ; පිතුනො සකාසං, පියහු සමීපයට ; ඛිප්පං, වහා ; අගංසු, ගියාහුයි.

458. මාරො, මාරතෙම ; තදා, එකල්හි ; ආරව, දුරදීම ; සමෙක්ඛමානො, බලන්නේ ; කෙවලං එව, හුදකලාමවූ (හෙවත් කැඳවාගෙණෙනු කැමැතිවූ මුනිඳුන් හැර තනිවම); ආගතා, ආවාවූ ; තායො, ඒ මාරදුහිතෘන් ; දිස්වා, දැක ; කාමං, (තොප) කැමැතිසේ ; මම භාසිතානි, මාවදන් ; මාකත්ථ, (තෙපි) නොකොළෝය ; මිගතණ්හිකාපං, මිරිඟුදිය ; පාතුං, බොන්ට ; කාමා අත්ථ, කැමැත්තෝ වූවෝ (යි කී).

459. බාලා, බාලා (අඥනි) යෙනි ; කුමුදනාළෙහි, කුමුදු නාළවලින් ; පබ්බතං, පර්වතය ; අභිමන්ථථ, මථනයකරව්ද ; ගිරිං, පර්වතය ; නඛෙන, නියෙන් ; ඛණථ, කණින්නහුද ; අයො, යකඩ ; දන්තෙහි, දතින් ; ඛාදථ, කන්නහුද ?

460. සිරසි, මස්තකයෙහි ; සෙලං ඌහච්ච, (මහ කුළුගෙයක් පමණ) ගලක් තබා ; පාතාලෙ, පාතාලයෙහි ; ගාධං එසථ ඉව, පිහිට සෙවීමක් මෙන්ද ; උරසි, ළයෙහි ; ඛාණුං ආසජ්ජ ඉව, කණුවක් පහරා (කැණ) මෙන්ද ; නිබ්බිජ්ජ, (තමන් ගිය කරුණෙහි) කලකිරී ; ගොතමා, ගෞතම සර්වඥයා කෙරෙන් ; අපෙථ, (තෙපි) පහවන්නහුයයි (මාරතෙම) කී.

---

* "කුමුදනාළෙන." † "ගොතමං."

ඉමා චෙව පාළියං.

461. වත්වාන එවං විමනො ස මාරො
සදීතුකො සම්භවනං පයාසි,
සත්ථාථ රාගා පරිමුත්තචිත්තො*
ජහාසි තස්මිං දිවසානි සත්ත.

462. අජ්ජාපි තං සාඛිවරම්පි තෙන
'නුභූතමත්තෙන මහෙන්ති සබ්බෙ,
තෙනෙව තෙ සග්ගගතා විමානෙ
මොදන්ති කාමෙහි අනූපමෙහි.

ඉති පඤ්චම සත්තාහං.

මේ (යට කී ගාථා) දෙක (දෙශනා) පාළියෙහියි.

461. විමනො, පෙරළුනු (නොසතුටු) සිත් ඇති; සො මාරො, ඒ මාරතෙම; එවං වත්වාන, මෙසේ (යථොක්තාරයෙන්) කියා; සදීතුකො, (තමන්) දුහිතෘන් සහිතවූයේ; සංභවනං, ස්වකීය (මාර) භවනයට; පයාසි, ග්‍රියේය; අථ, ඉක්බිති; රාගා පරිමුත්තචිත්තො, රාගයෙන් මිදුනු සිත් ඇති; සත්ථා, ශාස්තෲන්වහන්සේ; තස්මිං, ඒ අජපල් නුගරුක සමීපයෙහි; සත්ත දිවසානි, සත්දිනක්; ජහාසි, හැරියේ (ඉක්මවූයේ) යි.

462. සබ්බෙ, සියල්ලෝ; තෙන අනුභූතමත්තෙන, ඒ උන්වහන්සේ විසින් පරිභුක්තමාත්‍රයහෙතුකොටගෙණ; තං සාඛිවරං අපි, ඒ උතුම් අජපල්නුගරුක පවා; අජ්ජ අපි, අදදක්වාත්; මහෙන්ති, පුදත්; තෙන එව, ඒ (කුශලකර්‍මය) හෙතුකොටගෙණම; තෙ, ඒ පූජකරන්නෝ; සග්ගගතා, ස්වර්ගසථවූවාහු; විමානෙ, (දෙව්) විමන්හි; අනූපමෙහි, අප්‍ර මාණවූ හෝ උපමාරහිතවූ; කාමෙහි, කාම (සම්පත්ති) යෙන් යුක්තව; මොදන්ති, සතුටුවෙති.

පස්වෙනි සතියයි.

---

* "රාගං පජහිත්ව තාසු."

463. තතො මුනින්දො මුචලින්දමූලෙ
නිසීදි ගන්ත්වා පවරාසනම්හි,
යුගන්ධරෙ බාලරවීව රංසි
ජාලාහි ලොකං පරිපූරයන්තො.

464. අථාග මෙඝො ජලදසතෙහි
පපූරයං ඛං ථනයං සවිජ්ජු,
සසීතවාතො කිරමම්බුධාරං
විරොචමානො විසකණ්ඨිකාහි.

465. අමන්දනන්දො මුචලින්දභොගී
දිස්වා මුනින්දං මුචලින්දමූලෙ,
පරික්ඛිපිත්වාන විසාලභොගා
ඡාදෙත්ව සම්මා සඵණෙණ ඵණෙන.

---

463. තතො, ඉක්බිති; මුනින්දො, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; යුගන්ධරෙ, යුගඳුරු මුදුනෙහි (බබලන්නාවූ); බාලරවි ඉව, ළහිරු මෙන්; රංසිජාලාහි, (ෂඩ්වර්ණ ඝනබුද්ධ) රශ්මිජාලායෙන්; ලොකං, ලොව; පරිපූරයන්තො, පුරවමින්; ගන්ත්වා, වැඩමවා; මුචලින්දමූලෙ, මුචලින්ද වෘක්ෂ සමීපයෙහි; පවරාසනම්හි, උත්තමාසන මස්තකයෙහි; නිසීදි, වැඩඋන්සේක.

464. අථ, ඉක්බිත්තෙන්; ජලදසතෙහි, සියගණන් වලා පටලින් උපලක්ෂිතව; ඛං, අහස; පපූරයං, පුරවමින්; ථනයං, ගර්ජනාකරන්නාවූ; සවිජ්ජු, විදුලි සහිතවූ; සසීතවාතො, සීතලවාත සහිතවූ; අම්බුධාරං, ජලධාරාව; කිරං, විසුරුවන්නාවූ; මෙඝො, මෙඝයෙක්තෙම; විසකණ්ඨිකාහි, බලාකාවන් කරණකොටගෙණ; විරොචමානො, බබලමින්; ආග, ආයේය.

465. අමන්ද, මඳනොවූ (ඉතා බොහෝවූ); ආනන්දො, සතුටු ඇත්තාවූ; මුචලින්දභොගී, මුදලිඳු නම් නාරදතෙම; මුචලින්ද මූලෙ, මිදෙල්රුක මුල (වැඩඋන්); මුනින්දං, මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේ; දිස්වා, දැක; සඵණෙණ, පෙණසහිතවූයේ; විසාල, මහත්වූ; භොගා, දරණවැලින්; පරික්ඛිපිත්වා, පරික්ෂෙප කොට; ඵණෙන, පෙණපතින්; සම්මා, මනාකොට; ඡාදෙත්වා, වසා.

466. අපෙක්ඛසි සො තස්ස අනුග්ගහාය
නිසීදි ගන්ත්වා භුජගාසනම්හි,
සත්ථා තදා රූපියමන්දිරෙව
සත්තාහමත්තං සුවිමුත්තචිත්තො.

467. අජ්ජාපි තං සාඛිවරම්පි තෙන
'නුභූතමත්තෙන මහෙන්ති සබ්බෙ,
තෙනෙව තෙ සග්ගගතා විමානෙ
මොදන්ති කාමෙහි අනූපමෙහි.

ඉති ඡට්ඨම සත්තාහං.

---

468. තතො පගන්ත්වා යතිරාජරාජා
නිසීදි රාජායතනස්ස මූලෙ,
විමුත්තිජං පීතිසුඛං'නුභොන්තො
සත්තාහමත්තං කරුණාගුණග්ගො.

---

466. අපෙක්ඛසි, ආරාධනා කෙළේය; තදා, එකල්හී; සුවිමුත්තචිත්තො, (කෙලෙසයන් කෙරෙන්) මනාව මිදුනු සිත් ඇති; සො සත්ථා, ඒ ශාස්තෲන්වහන්සේ; තස්ස, ඒ නාගෙන්ද්‍රයන්ට; අනුග්ගහාය, අනුග්‍රහ පිණිස; ගන්ත්වා, වැඩ; භුජගාසනම්හි, නාගාසන (මස්තක) යෙහි; රූපියමන්දිරෙඉව, රිදී මැඳුරෙක්හි මෙන්; සත්තාහමත්තං, සප්තාහමාත්‍රයක්; නිසීදි, වැඩහුන්සේක.

467. තෙන, ඒ (අපගේ) ශාස්තෲන්වහන්සේ විසින්; අනුභූතමත්තෙන, පරිභුක්ත මාත්‍රයෙන්; සබ්බෙ, සියල්ලෝ; තං සාඛිවරං අපි, ඒ උතුම් මුචලින්ද වෘක්ෂයද; අජ්ජඅපි, අද දක්වාත්; මහෙන්ති, පුදත්; තෙ, ඒ සියල්ලෝ; තෙන එව, ඒ කාරණකොට ගෙණම; සග්ගගතා, ස්වර්ගස්ථවූවාහු; විමානෙ, (දෙව්) විමන්හි; අනූපමෙහි, අතුල්‍යවූ; කාමෙහි, කාමසම්පත්තියෙන්; මොදන්ති, සතුටුවෙත්.

සවෙනි සතියයි.

---

468. තතො, ඉක්බිති; කරුණාගුණග්ගො, කුළුණුගුණින් අගපැමිණියාවූ; යතිරාජරාජා, යතිරාජේන්ද්‍රයන් වහන්සේ; විමුත්තිජං, විමුක්තියෙන් හටගත්තාවූ; පීතිසුඛං, ප්‍රීතිසැප; අනුභොන්තො, බුදිනසේක්; පගන්ත්වා, වැඩ; රාජායතනස්ස මූලෙ, කිරිපලු රුක්මුල්හි; සත්තාහමත්තං, සතියක්පමණ; නිසීදි, වැඩහුන්සේක.

469. අජ්ජාපි තං සාඛිවරම්පි තෙන
'නුභූතමත්තෙන මහෙන්ති සබ්බෙ,
තෙනෙව තෙ සග්ගගතා විමානෙ
මොදන්ති කාමෙහි අනූපමෙහි.

ඉති සත්තම සත්තාහං.

---

470. ආහාරකිච්චාදිවිවජ්ජිතස්ස
සුඛානුභොන්තස්ස විමුත්තිජානි,
සම්පිණ්ඩිතඞ්ගස්ස ජිනස්ස තස්ස
ඉච්චච්චගුං සත්තදිනානි සත්ත.

471. දෙවානමින්දෙන තතොපනීත
මුඛොදකාදිම්පරිභුඤ්ජියාන,
නිසින්නමත්තෙ යතිරාජරාජෙ
තත්‍රාගමුං වෙ වණිජා ඛණෙන.

---

469. තෙන, ඒ (අපගේ) ශාස්තෲන්වහන්සේ විසින්; අනුභූතමත්තෙන, පරිභුක්තමාත්‍රයෙන්; සබ්බෙ, සියල්ලෝ; තං සාඛිවරම්පි, ඒ උතුම් රාජායතන වෘක්ෂයද; අජ්ජඅපි, අදදක්වාත්; මහෙන්ති, පුදත්; තෙ, ඒ සියල්ලෝ; තෙන එව, ඒ කාරණකොටගෙණම; සග්ගගතා, ස්වර්ගස්ථවූවාහු; විමානෙ, දෙව්විමන්හි; අනූපමෙහි, අතුල්‍යවූ; කාමෙහි, කාමසම්පත්තියෙන්; මොදන්ති, සතුටුවෙත්.

සත්වෙනි සතියයි.

---

470. ආහාරකිච්චාදි, ආහාරකෘත්‍යාදියෙන්; විවජ්ජිතස්ස, තොරවූ; විමුත්තිජානි, විමුක්තිජවූ; සුඛෙ, සුවයන්; අනුභොන්තස්ස, අනුභවකරන්නාවූ; සම්පිණ්ඩිතඞ්ගස්ස, පිණ්ඩගිය ශරීරාවයව ඇත්තාවූ; තස්ස ජිනස්ස, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේට; ඉති, මෙසේ; සත්ත සත්තදිනානි, සත් සතියක්; අච්චගුං, ඉක්ම ගියාහුයි.

471. තතො, ඉක්බිති; දෙවානමින්දෙන, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයන් විසින්; උපනීත, එලවනලද; මුඛොදකාදිං, මුවදෝනා පැන් ආදිය; පරිභුඤ්ජියාන, පරිභොගකොට; යතිරාජරාජෙ, යතීන්ද්‍රරාජවූ සර්වඥයන්වහන්සේ; නිසින්නමත්තෙ, වැඩහුන්පමණ කල්හි; වෙවාණිජා, (තපස්සු භල්ලුක යන) දෙබෑ වෙළෙන්දෝ; ඛණෙන, ක්ෂණයකින්; තත්‍ර, එහි; අගමුං, ගියාහුයි.

472. උස්සාහිතා දෙවවරෙන සම්මා
සාලොහිතා තස්ස තපස්සුභල්ලුකා,
මන්ථඤ්ච සාදුං මධුපිණ්ඩිකඤ්ච
ආදාය නාථං ඉදමබ්‍රැවුංතෙන.

473. ඉදං හි නො ධීර අනුග්ගහාය
පටිග්ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජ දානං,
හිතාය තං හොති සුඛාය චෙව
අනප්පකප්පෙසු අනාගතෙසු.

474. පටිග්ගහෙත්වා මුනි දෙවදින්න
පත්තෙන පච්චග්ඝසිලාමයෙන,
භුත්වාන තෙසං අනුමොදනත්ථං
දෙසෙසි ධම්මං වරදං පසත්ථං.

---

472. දෙවවරෙන, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයන් විසින්; සම්මා, මනා කොට; උස්සාහිතා, උත්සාහවත්කරණලද්දාවූ; තස්ස, ඒ ශක්‍රයාගේ; සාලොහිතා (පූර්වජන්මයෙහි) සහලේනෑවූ; තපස්සුභල්ලුකා, තපස්සුය භල්ලුකය යන; තෙ, ඒ වෙළඳ දෙබෑයෝ; සාදුං, මිහිරිවූ; මන්ථංච, හත්වටද; මධුපිණ්ඩිකඤ්ච, මීපිඩුද; ආදාය, ගෙණ; නාථං, සර්වඥයන්වහන්සේට; ඉදං, මෙය; අබ්‍රැවුං, කීවු.

473. ධීර, ධීරයන්වහන්ස; නො, අපට; අනුග්ගහාය, අනුග්‍රහපිණිස; ඉදංහි දානං, මේ දානය; පටිග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ; පරිභුඤ්ජ, වැළඳුවමැනව; තං, එය; අනාගතෙසු, අනාගතවූ; අනප්පකප්පෙසු, බොහෝවූ කල්පයන්හි; හිතාය, හිත (වැඩ) පිණිසද; සුඛාය ච, සැපපිණිසද; හොති එව, වේමැයි.

474. මුනි, සර්වඥයන්වහන්සේ; පච්චග්ඝසිලාමයෙන, අලුත් සෙල්මුවාවූ; දෙවදින්න, (සිව්වරන්) දෙවියන් විසින් දෙනලද; පත්තෙන, පාත්‍රයෙන්; පටිග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ; භුත්වාන, වළඳා; අනුමොදනත්ථං, භුක්තානුමොදනාපිණිස; පසත්ථං, ප්‍රශස්තවූ; වරදං, උත්තම නිර්වාණය දෙන්නාවූ; ධම්මං, ධර්මයක්; තෙසං, ඔවුන්ට; දෙසෙසි, දෙසූසේක.

475. ද්වෙ භාතිකා වාණිජකා ජිනස්ස
ධම්මං සුණිත්වාන පසන්නචිත්තා,
ද්වෙවාචිකොපාසකතං ගතාසුං
යාචිංසු එතෙ තං පුන පූජනීයං.

476. පරාමසිත්වාන සිරං තතො සො
අදා ජිනො කුන්තලධාතුමුට්ඨිං,
එතෙ තෙන තුට්ඨා සුමනා පතීතා
මහිංසු නෙත්වා විභවානුරූපං.

477. සත්ථාථ ගන්ත්වා අජපාලමූලෙ
සහස්සරංසිව යුගන්ධරම්හි,
නිසජ්ජ ලොකං අනුලොකයන්තො
විතක්කයි එවං මනසා විතක්කං.

---

475. ද්වෙ භාතිකා වාණිජකා, දෙබෑ වෙළෙන්දෝ; ජින ස්ස, සර්වඥයන්වහන්සේගේ; ධම්මං, ධර්මය; සුණිත්වාන, අසා; පසන්නචිත්තා, පහන්සිත් ඇත්තාහු; ද්වෙවාචිකඋපා සකතං, ද්වෙවාචික උපාසකත්වයට; ගතා ආසුං, ගියෝ වූහ; (බුද්සරණ දම්සරණ යාමෙන් ද්වෙවාචික උපාසකවූහයිසේයි) පුන, නැවත; එතෙ, ඔහුතුමූ; පූජනීයං, පිදියයුත්තක්; තං, උන්වහන්සේ; යාචිංසු, යාච්ඤාකළාහුය.

476. තතො, ඉක්බිත්තෙන්; සො ජිනො, ඒ සර්වඥයන් වහන්සේ; සිරං, මස්තකය; පරාමසිත්වාන, පරාමර්ශනය කොට; කුන්තලධාතුමුට්ඨිං, කෙසධාතු මිටක්; අදා, දින; තෙන, එයින්; තුට්ඨා, සන්තුෂ්ටවූ; සුමනා, යහපත් සිත්ඇත් තාවූ; පතීතා, ප්‍රීතියට පැමිණියාවූ; එතෙ, ඒ වාණිජයෝ; නෙත්වා, (ඒ ධාතු) ගෙණ ගොස්; විභවානුරූපං, විභවානු රූපව (සම්පත්වූ පරිද්දෙන්); මහිංසු, පිදූ.

477. අථ, නැවත; සත්ථා, ශාස්තෘන්වහන්සේ; ගන්ත්වා, වැඩ; අජපාලමූලෙ, අජපල්නුගරුක සමීපයෙහි; යුගන්ධරෙ, යුගන්ධරපර්වතයෙහි (බබලන්නාවූ); සහස්සරංසි ඉව, සූර්‍ය්‍යයා මෙන්; නිසජ්ජ, වැඩහිඳ; ලොකං, ලොව; අනුලොකයන්තො, බල මින්; එවං, මෙසේ; මනසා, සිතින්; විතක්කං, විතර්කයක් (කල්පනාවක්); විතක්කයි, විතැකූසේක.

478. මයජ්ඣපගතො වරධම්මසාරො
සසස්ස සින්ධුව අගාධපාරො,
අබුද්ධසත්තෙහි තමජ්ජ කස්ස
පකාසයිස්සං හි ජළො හි ලොකො.

479. දෙසෙමි චෙ ධම්මවරං පණීතං
කිලන්තභාවොව මමස්ස අස්මා,
කිමත්තදුක්ඛෙනිති චින්තයන්තො
නුස්සාහමාකා* මුනි දෙසනාය.

480. සහම්පතී නාම තතො විධාතා
සචෙතසා තස්ස මනං විදිත්වා,
විනස්සතීදං ඛලු සබ්බලොකං
අදෙසිතෙ තෙනිති කම්පමානො.

---

478. මයා, මා විසින්; අජ්ඣාපගතො, අධිගතවූ; වරධම්මසාරො, උතුම්වූ ධර්මසාරයතෙම; සසස්ස, සසකයෙකු විසින්; සින්ධු ඉව, සාගරය මෙන්; අබුද්ධසත්තෙහි, නොබුදුසතුන් විසින්; අගාධපාරො, (අතිගාම්භීර්‍ය්‍යී වෛශාල්‍යයෙන්) නොගා හැකි පරතෙර ඇත්තේය; හි, ඒ එසේමය; ලොකො, ලෝවැසිතෙමේ; ජළො හි, ජඩමයි; තං, ඒ ධර්මය; අජ්ජ, මෙකල්හි; කස්ස, කවරෙකුට; පකාසයිස්සං, ප්‍රකාශ කරන්නෙම්ද.

479. චෙ, ඉදින්; පණීතං, ප්‍රණීතවූ; ධම්මවරං, උතුම් ධර්මය; දෙසෙමි, දෙසම්ද; අස්මා, එහෙයින්; මම, මට; කිලන්තභාවො එව, ක්ලාන්තභාවයම; අස්ස, වන්නේය; අත්තදුක්ඛෙන, තමන් දුකින්; කිං ඉති, කවර ප්‍රයොජනදැයි; චින්තයන්තො, සිතමින්; මුනි, සර්වඥයන්වහන්සේ: දෙසනාය, ධර්මදෙශනා කිරීමෙහි; උස්සාහං, උත්සාහය; න අකා, නොකළසේක.

480. තතො, ඉක්බිති; සහම්පතීනාම, සහම්පති නම්වූ; සො විධාතා, ඒ මහාබ්‍රහ්මතෙම; චෙතසා, සිතින්; (නොහොත්) සචෙතසා, සියසිතින්; තස්ස, උන්වහන්සේගේ; මනං, සිත; විදිත්වා, දැන; (ධම්මෙ) අදෙසිතෙ, (දහම්) නොදෙසූ කල්හි; තෙන, ඒ හෙතුවින්; ඉදං, මේ; සබ්බලොකං, මුළු ලොව; ඛලු, ඒකාන්තයෙන්; විනස්සතීති, වැනසෙන්නේයයි; කම්පමානො, කම්පාවෙමින්.

---

* "ඤුස්සාහමාකා."

481. සකාසමාගම්ම ජිනස්ස තස්ස
සගාරවො බ්‍රහ්මගණෙන තත්‍ථ,
නිහච්ච ජානුං පඨවිතලම්හි
නමස්සමානො ඉදමබ්‍රවි සො.

482. ත්වං දෙවදෙවො ස සුමෙධකාලෙ
පලොකිතං ලොකමුදික්ඛමානො,
විහාය දීපඞ්කරපාදමූලෙ
ලද්ධාමතං තං කරුණාගුණෙන.

483. පවිස්ස සංසාරවනං විදුග්ගං
මංසක්ඛිසීසාදිමදාසි දානං,
වෙදෙසි දුක්ඛං අමිතං අසය්හං
තං තෙ පරත්‍ථංව න අත්තහෙතු.

---

481. සො, ඒ මහාබ්‍රහ්මතෙම ; සගාරවො, ගෞරවසහිත වූයේ ; බ්‍රහ්මගණෙන, බ්‍රහ්මසමූහයා හා යුක්තව ; තස්ස ජිනස්ස, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේගේ ; සකාසං, සමීපයට ; ආගම්ම, පැමිණ ; තත්‍ථ, එහිදී ; පඨවිතලම්හි, පෘථිවිතලයෙහි; ජානුං, දන ; නිහච්ච, ඔබා ; නමස්සමානො, වඳිමින් ; [ඉදං, මේ වක්ෂ්‍යමාණකාරය ; අබ්‍රැවි, කී.

482. දෙවදෙවො, දෙවාතිදෙවවූ ; සො ත්වං, ඒ තුඹවහන්සේ ; සුමෙධකාලෙ, සුමෙධතාපස කාලයෙහි ; පලොකිතං, නස්නාලද ; ලොකං, ලොව ; උදික්ඛමානො, බලමින් ; දීපඞ්කරපාදමූලෙ, දිවකුරු බුදුන් පාමුලදී ; තං, ඒ ; ලද්ධ, ලැබුවාවූ; අමතං, නිර්වාණය ; කරුණාගුණෙන, කරුණා ගුණය කරණකොටගෙණ ; විහාය, හැර:—

483. විදුග්ගං, විශෙෂයෙන් දුර්ගමවූ ; සංසාරවනං, සංසාර නැමැති (මහ) වනයට ; පවිස්ස, ප්‍රවිෂ්ටව ; මංස, ශරීර මාංසය ; අක්ඛි, ඇස්ය සීසාදිං, හිස්ය යනාදිය ; දානං, දාන වස්තු කොට ; (නොහොත්) මංසක්ඛිසීසාදිං, මස් ඇස් හිස් ආදිවූ ; දානං, දන් ; අදාසි, දින ; අසය්හං, නොඉවසිය හැකිවූ ; අමිතං, අප්‍රමාණවූ ; දුක්ඛං, දුක් ; වෙදෙසි, විඳෙහිය; තෙ, තුඹවහන්සේගේ; තං, ඒ (සියල්ල); පරත්‍ථං එව, මෙරමා පිණිසමය; න අත්තහෙතු, තමන් හෙතුකොටගෙණනොවේ.

484. සන්තීධ සත්තා ඛලු මන්දරාගා
සොතුං සමත්ථා සුගතස්ස ධම්මං,
ආරාධිතො මෙ කරුණාගුණග්ගො
දෙසෙති ධම්මං අනුකම්පමානො.

485. කාලෙ විකාසන්ති ඛරංසුමිස්සා
ථලම්බුජාතා කුසුමානි නානා,
තථෙව තෙ ධම්මකරාභිඵුට්ඨා
විකාසමායන්ති ජනා අනෙකා.

486. සම්පන්නවිජ්ජාචරණො සතීමා
ජුතින්ධරො අන්තිමදෙහධාරී,
පටිග්ගහෙත්වාස්ස නිමන්තණං සො
ජනෙසි සත්තෙ කරුණං මනස්මිං.

---

484. ඉධ, මේ ලොකයෙහි; මන්දරාගා, මඳ කාමාසා ඇත්තාවූ; සුගතස්ස, සුගතයන්වහන්සේගේ; ධම්මං, ධර්මය; සොතුං, දැනගන්ට; සමත්ථා, සමර්ථවූ; සත්තා, සත්වයෝ; ඛලු, එකාන්තයෙන්; සන්ති, ඇත්තාහුය; මෙ, මා විසින්; ආරාධිතො, ආරාධිතවූ; කරුණාගුණග්ගො, කුළුණුගුණින් අග්‍රවූ නුඹවහන්සේ; අනුකම්පමානො, (ලෝසතුන් කෙරෙහි) අනුකම්පාකරමින්; ධම්මං, ධර්මය; දෙසෙහි, දෙසනුමැනව.

485. ථලම්බුජාතා, ථලජ ජලජවූ; නානා කුසුමානි, අනෙක පුෂ්පයෝ; ඛරංසුමිස්සා, රවිරශ්මි සම්මිශ්‍රවූවාහු; කාලෙ, සුදුසු කාලයෙහි; විකාසන්ති, විකසිතවෙත්; තථා එව, එපරිද්දෙන්ම; තෙ, නුඹවහන්සේගේ; ධම්මකරාභිඵුට්ඨා, දහම් නැමැති රශ්මීන් ස්පර්ශ කළාවූ; අනෙකා ජනා, නොයෙක් ජනයෝ; විකාසං, ප්‍රබොධයට; ආයන්ති, පැමිණෙත්.

486. සම්පන්න, අධිගතවූ; විජ්ජාචරණො, අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස් චරණධර්ම ඇති; සතීමා, සමෘතිමත්වූ; ජුතින්ධරො, ආලොකධාරීවූ; අන්තිමදෙහධාරී, චරිමශරීරධරවූ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ; අස්ස, ඒ සහම්පතී නම් මහාබ්‍රහ්මයාගේ; නිමන්තණං, පැවරීම (ආරාධනාව); පටිග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ; සත්තෙ, සත්වයන් කෙරෙහි හෝ නිසා; කරුණං, කුළුණු; මනස්මිං, (තමන්) සිත්හි; ජනෙසි, ඉපදවූසේක.

487. අපාරුතා තෙසං අමතස්ස ද්වාරා
යෙ සොතවන්තො පමුඤ්චන්තු සද්ධං,
විහිංසසඤ්ඤී පගුණං න භාසිං
ධම්මං පණීතං මනුජෙසු බ්‍රහ්මෙ.*

488. පටිග්ගහෙසි උදග්ගචිත්තො
අජ්ඣෙසනං මෙ චතුරාණනො සො,
නත්වාන නාථං සභපාරිසජ්ජො
පක්කාමි තම්හා භවනං ඛණෙන.

489. තතො ජිනො තෙන ගහිත'නුඤ්ඤො
දෙසෙමි කස්සෙති උදික්ඛමානො,
ආළාරඋද්දෙ සමුදික්ඛ ධීරො
මත්වාන තෙසං අචිරච්චුතිතත්තං.

---

487. යෙ, යම් ජනයෝතුමු ; සොතවන්තො, කන් ඇත්තෝද ; තෙසං, ඔවුන්ට ; අමතස්ස, නිර්වාණ (පුර) යාගේ ; ද්වාරා, (ආයතිමාර්ගසඞ්ඛ්‍යාත) වාරයෝ ; අපාරුතා, නොවසනලද්දූහ (විවෘතකරණ ලද්දූහ) ; සද්ධං, ශ්‍රද්ධාව ; පමුඤ්චන්තු, මුදත්වා (විසර්ජනය කෙරෙත්වා) ; බ්‍රහ්මෙ, බ්‍රහ්ම (රාජ) ය ; පණීතං, ප්‍රණීතවූ; පගුණං, ප්‍රගුණවූ; ධම්මං, ධර්මය; විහිංස සඤ්ඤී, පීඩා සංඥ ඇත්තෙම් ; (නොහොත් ධර්ම ගාම්භීර්යය නිසා අවිෂයවූ මිනිසුන්ට පීඩා වේ යන අදහසින්); මනුජෙසු, මිනිසුන් අතුරෙහි ;න භාසිං, නොකීම් (යි වදාළෝ).

488. සො චතුරාණනො, ඒ චතුර්මුඛතෙම ; මෙ, මාගේ; අජ්ඣෙසනං, ආරාධනාව ; පටිග්ගහෙසි ඉති, (බුදුහු) පිළිගත් සේකැයි ; උදග්ගචිත්තො, ඔදවැඩි සිත් ඇත්තේ ; සභපාරිසජ්ජො, පාරිෂද්‍යය සහිතවූයේ ; නාථං, (ලොක) ස්වාමීන්වහන්සේ ; නත්වාන, වැඳ ; තම්හා, එයින් (නික්ම) ; භවනං, (ස්වකීය) භවනයට ; ඛණෙන, ක්ෂණයකින් ; පක්කාමි, ගියේය.

489. තතො, ඉක්බිති ; තෙන, ඒ මහාබ්‍රහ්මයා විසින් ; ගහිතඅනුඤ්ඤො, ගත්නාලද අනුඥ ඇත්තාවූ ; ධීරො, ධීරවූ; ජිනො, සර්වඥතෙම ; කස්ස, කවරෙකුට ; (ධම්මං) දෙසෙමි ඉති, (දහම්) දෙසම්දැයි ; උදික්ඛමානො, බලා වදාරණසේක්; ආළාරඋද්දෙ, ආලාරඋද්දකරාමයන් ; උදික්ඛ, බලා වදාරා ; තෙසං, ඔවුන්ගේ ; අචිරච්චුතිතත්තං, මළ නොබෝකල්වූ බව ; මත්වාන, දැනවදාරා :—

---

* මේ ගාථාව දෙශනාපාළියි.

490. කථන්නුඛො'හං වරධම්මචක්කං
අඤ්ඤේන කේනාපි අවත්තනීයං,
ලෝකස්ස චින්තාමණිසන්නිභග්ගං
පවත්තයිස්සන්ති විචින්තයන්තො.

491. දිස්වාන භික්ඛූ මුනි පඤ්චවග්ගෙ
ආදාය පත්තඤ්ච තිචීවරඤ්ච,
බාරාණසියං මිගදායමෙන්තො,
අද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජි සත්ථා.

492. තත්‍ථාමරබ්‍රහ්මගණෙහි පූත
පථෙ ඵණී පක්ඛී චතුප්පදා ච,
අරඤ්ඤදෙවා තරුපබ්බතා ච
මහිංසු නෙකෙහි සුවිම්හයෙහි.

---

490. අහං, මම; අඤ්ඤේන කෙන අපි, අන් කිසිවෙක් විසිනුදු; අවත්තනීයං, නොපැවැත්විය හැක්කාවූ; ලෝකස්ස, ලොවට; චින්තාමණිසන්නිභං, සිතුමිණක් බඳුවූ; අග්ගං, අග්‍රවූ; වරධම්මචක්කං, උතුම්වූ ධර්මචක්‍රය; කථං නු ඛො, කොතැන්හි නම්; පවත්තයිස්සං ඉති, පවත්වන්නෙම් දැයි; විචින්තයන්තො, සිතනසේක්:—

491. මුනී, (මහා) මුනිවූ; සත්ථා, ශාස්තෲන්වහන්සේ; පඤ්චවග්ගෙ භික්ඛූ, පස්වග භික්ෂූන්; දිස්වාන, දැක; පත්තං ච, පාත්‍රයද; තිචීවරංච, තුන්සිවුරුද; ආදාය, රැගෙණ; බාරාණසියං, බාරාණසී නම් නගරයෙහිවූ; මිගදායං, මෘගදාය නම් ඉසිපතනාරාමයට; එන්තො, වඩනේ; අද්ධානමග්ගං, අදන් මගට; පටිපජ්ජි, පිළිපන්සේක.

492. තත්‍ථ, එහි; අමරබ්‍රහ්මගණෙහි, දිව්‍යබ්‍රහ්මසමූහයා විසින්; පූත, පවිත්‍රකරණලද; පථෙ, මාර්ගයෙහි; ඵණී, නාගරාජයෝද; පක්ඛී, පක්ෂීහුද; චතුප්පදා ච, සිව්පාවෝද; අරඤ්ඤදෙවා, වනවාසි දෙවතාවෝද; තරුපබ්බතා ච, වෘක්ෂ හා පර්වතයෝද; අනෙකෙහි, නොයෙක්; සුවිම්හයෙහි, ඉතා විස්මයදෙයින්; මහිංසු, (ලෝතුමන්) පිදූ.

493. තතොපගා සො මිගදායමග්ගෙ
දිස්වා යතීසං යතයොපගන්ත්වා,
අකංසු වත්තං පටිපත්තිසාරා
පවත්තයී තත්‍ථ ස ධම්මචක්කං.

494. අඤ්ඤාදිකොණ්ඩඤ්ඤවසිප්පධානා
කොටීනමට්ඨාරස කඤ්ජයොනී,
අසීතිකොටී'පි සුධාසිසඞ්ඝා
අඤ්ඤාසුමග්ගං කමතො තදා තෙ.

495. අතිච්චයාතම්හි නිදාඝකාලෙ
වස්සානකාලෙ සමුපාගතස්මිං,
තත්‍ථෙව වස්සං උපගම්ම ධීරො
තෙමාසමත්තං අවසී වසීසො.

---

493. තතො, ඉක්බිති; සො, හෙතෙම; මිගදායං, මෘගදායට; උපගා, එළඹිසේක; යතයො, (කොණ්ඩඤ්ඤාදී) යතීහු; අග්ගෙ, ඉදිරියෙහි (වඩනාවූ); යතීසං, යතිශ්‍රෙෂ්ඨවූ සර්‍වඥයන්වහන්සේ; දිස්වා, දැක; උපගන්ත්වා, වෙතට පැමිණ; පටිපත්තිසාරා, ප්‍රතිපත්ති නැමැති වස්තුවෙන්; (තොහොත්) ප්‍රතිපත්ති සාර වස්තුකොට ඇත්තාහු; වත්තං අකංසු වත්කළාහුය; සො, උන් වහන්සේ; තත්‍ථ, එහි; ධම්මචක්කං, ධර්‍මචක්‍රය; පවත්තයී, පැවැත්වූසේක.

494. තදා, එවේලෙහි; අඤ්ඤාදිකොණ්ඩඤ්ඤා, 'අඤ්ඤා'යනුආදි කොට ඇති;* කොණ්ඩඤ්ඤනම්වූ; වසිප්පධානා, තපස්වීන් ප්‍රධා නකොට ඇත්තා (වූ පස්වගමහණ) හුද; කොටීනං, කෙළක් සඞ්ඛවූ; අට්ඨාරස කඤ්ජයොනී, අටළොසක් බ්‍රහ්මයෝද; (අට ළොස්කෙළක් බ්‍රහ්මයෝද); අසීතිකොටී, අසූකෙළක්වූ; සුධා සිසඞ්ඝා අපි, දිව්‍යසමූහයෝදයි; තෙ, ඒ සම්ප්‍රාප්ත ජනයෝ; මග්ගං (අග්ගං), ආර්‍ය්‍යමාර්ගය; කමතො, අනුක්‍රමයෙන්, අඤ්ඤාසුං, අවබොධකළාහුයි.

495. නිදාඝකාලෙ, ග්‍රීෂ්මකාලය; අතිච්චයාතම්හි, ඉක්මගිය කල්හි; වස්සානකාලෙ, වර්ෂා ඍතුව; සමුපාගතස්මිං, සම්ප්‍රාප්ත කල්හි; ධීරො, ප්‍රාඥවූ; වසීසො, (ඒ) මහර්ෂිවූ බුදුරජතෙම; තත්‍ථ එව, ඒ බරණැස්නුවර ඉසිපතනාරාමයෙහිම; වස්සං උපගම්ම, වස්එළඹ; තෙමාසමත්තං, තුන්මසක් පමණ; අවසී, විසූසේක.

---

* "අඤ්ඤාසි වත භො කොණ්ඩඤ්ඤො" යි අප බුදුසසුන්හි පළමුකොට අර්හත්ඵලය අවබොධකළ මුන්වහන්සේට "ඉතිහිදං ආයස්මතො කොණ්ඩඤ්ඤස්ස අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤොත්වෙව නාමං අහොසි" යි "අඤ්ඤා" යනු ආදිකොට ඇතිවේ.

496. තතො යසං තස්ස සහායකෙ'පි
පතිට්ඨපෙත්වා අරහත්තමග්ගෙ,
භූතිං ජනානං අනුබ්‍රූහයන්තො
වස්සස්ස අන්තං අකරී තහිං සො.

497. වස්සච්චයෙ ලොකවිදූ මුනින්දො
ආමන්තයී තෙ යතයො සපුත්තෙ,
තෙ'ථාගමුං නිබ්බණථා කතඤ්ජලී
'දමබ්‍රවී තෙසමනන්තපඤ්ඤො.

498. උග්ඝොසයන්තා මම ධම්මඝොසං
සමාහනන්තා මම ධම්මභෙරිං
සාධුං ධමෙන්තා මම ධම්මසඞ්ඛං
චරථ තුම්හෙ සනරාමරානං.

---

496. තතො, ඉක්බිති; සො, ඒ මහර්ෂිවූ සර්වඥතෙම; යසං, යසනම්කුලපුත්‍රයාද; තස්ස සහායකෙපි, ඔහුගේ යහලුවන්ද; අරහත්තමග්ගෙ, අර්හත්මාර්ගයෙහි; පතිට්ඨපෙත්වා, පිහිටුවා; ජනානං, ජනයන්ගේ; භූතිං, ඓශ්වර්යය; අනුබ්‍රූහයන්තො, වර්ණනය කෙරෙමින්; තහිං, එහිම; වස්සස්ස, වස; අන්තං අකරි, කෙලවර කළසේක.

497. ලොකවිදූ, (චරිතාධිමුක්ත්‍යාදි විසින්) ලොකය දන්නා සුලුවූ; මුනින්දො, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; වස්සච්චයෙ, වස්ගෙවී මෙහිදී (නොහොත්) වසෙස අච්චයෙ, වස ඉක්මගියකල්හි; සපුත්තෙ, ස්වකීය පුත්‍රවූ; තෙ යතයො, ඒයතීන්; ආමන්තයී, කැඳවා වදාළසේක; අථ, ඉක්බිති, නිබ්බණථා, නිකුත්කල තෘෂ්ණා ඇති; කතඤ්ජලී, කරණලද ඇඳිලිඇති; තෙ, ඔහුතුමූ; ආගමුං, ආවාහුය; අනන්තපඤ්ඤො, අනන්තප්‍රඥවූ සර්වඥතෙම; තෙසං, ඔවුන්ට, ඉදං, මෙ (වක්ෂ්‍යමාණකාරණ)ය; අබ්‍රැවි, වදාළසේක.

498. තුම්හෙ, (මහණෙනි) තෙපි; සනරාමරානං, දෙව්මිනිස් සහිත ලොකයාට; මම, මාගේ; ධම්මඝොසං, ධර්මනැමැති ඝොෂාව; උග්ඝොසයන්තා, උද්ඝොෂා කරමින්; මම, මාගේ; ධම්මභෙරිං, ධර්මනැමැති භෙරිය; සමාහනන්තා, මොනවට ගසමින්; මම, මාගේ; ධම්මසඞ්ඛං, ධර්මනැමැති ශඞ්ඛය; සාධුං, මනාකොට; ධමෙන්තා, පිඹිමින්; චරථ, (දෙව්මිනිස් සහිත ලොවැ) හැසිරෙව්.

499. ජයධජං මේ භුවනුක්ඛිපන්තො
උස්සාපයන්තො මම ධම්මකෙතුං,
අථුක්ඛිපන්තා මම ධම්මකූතං
වරථ ලොකෙසු සදෙවකෙසු.

500. සුසජ්ජිතත්තං අමතස්ස මග්ගං
සකණ්ටකත්තං නරකායනස්ස,
මාරානනස්මිං මසිමක්ඛිතත්තං
කථෙථ ලොකස්ස සදෙවකස්ස.

501. බුද්ධන්තරං සුප්පිහිතං අවාරං
පුරස්ස මොක්ඛස්ස විසාලද්වාරං (16),
අවාපුරී නො භගවා'ධුනා භො
යාථජ්ජ සබ්බෙති නිවෙදයෙථා.

---

499. මෙ, මාගේ ; ජයධජං, විජයධ්වජය ; භුවනෙ, ලොකයෙහි ; උක්ඛිපන්තා, ඔසවමින් ; මම, මාගේ ; ධම්ම කෙතුං, ධර්ම නැමැති කෙතුව ; උස්සාපයන්තා, ඔසවමින් ; අථ, තවද ; මම, මාගේ ; ධම්මකූතතං, ධර්ම නැමැති කොනතය ; උක්ඛිපන්තා, නගමින් ; සදෙවකෙසු, දෙවියන් සහිතවූ ; ලොකෙසු, ලෙව්හි ; වරථ, හැසිරෙව්.

500. අමතස්සමග්ගං, නිර්වාණමාර්ගය ; සුසජ්ජිතත්තං, මොනවට සදනලද්දබවද; නරකායනස්ස, අපායමාර්ගයාගේ; සකණ්ටකත්තං, කටුසහිතබවද ; මාරානනස්මිං, මාරයාගේ මුහුණෙහි ; මසිමක්ඛිතත්තං, දැලිවැකූබවද ; සදෙවකස්ස, දෙවියන්සහිතවූ ; ලොකස්ස, ලොකයාහට ; කථෙථ, කියව්.

501. භො, භවත්නි ; නො, අපගේ ; භගවා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ; බුද්ධන්තරං, බුද්ධාන්තරයක් මුලුල්ලෙහි ; සුප්පි හිතං, අතිශයින් වසනලද්දාවූ ; අවාරං, ගමන් නැත්තාවූ ; මොක්ඛස්ස පුරස්ස, නිර්වාණපුරයාගේ ; විසාලද්වාරං, විසල්දොර ; අවාපුරි, හැරිය ; අධුනා, දැන් ; සබ්බෙ, සියල්ලෝ ; යාථ ඉති, (නිවන්මග) යව් කියා ; නිවෙදයෙථා, දන්වව්.

502. උප්පන්නභාවං භුවනෙ මමජ්ජ
තථෙව ධම්මස්ස ච පාතුභාවං,
උප්පන්නභාවඤ්ච මමොරසානං
පකාසයන්තා ජගතිං චරාථ.

503. වනම්හි පන්තෙ ගිරිගබ්භරායං
රුක්ඛස්ස මූලෙ'පි ච සුඤ්ඤ'ගාරෙ,
වසං යතන්තා මම ධම්මමග්ගං
දෙසෙථ ලොකෙ සනරාමරානං.

504. වත්වාන එවං යතයො දිසාසු
පෙසෙත්ව නාථො උරුවෙලගාමී*,
පටිපජ්ජි (17) මග්ගං අථ අන්තරාලෙ
කප්පාසිකවනං විපිනං පවිස්ස.

---

502. භුවනෙ, ලොකයෙහි ; මම, මා ; උප්පන්නභාවං, උපන්බවද ; තථා එව, එසේම ; ධම්මස්ස පාතුභාවං ච, ධර්මය පහළවීමද ; මම, මාගේ ; ඔරසානං, ඖරසවූ ශ්‍රාවකයන් ; උප්පන්නභාවඤ්ච, උපන්බවද ; පකාසයන්තා, ප්‍රකාශකරමින් ; අජ්ජ, මේ කාලයෙහි ; ජගතිං චරාථ, ලොව හැසිරෙව්.

503. වනම්හි, වනයෙහිවූ ; පන්තෙ, ඉතාදුරසෙනසුන් හිද ; ගිරිගබ්භරායං, පර්වතගුහාවෙහිද ; රුක්ඛස්ස මූලෙපිච, වෘක්ෂමූලයෙහිද ; සුඤ්ඤාගාරෙ, ජනවිවිත්තාගාරයෙහිද ; වසං, වාසය කරමින් ; යතන්තා, උත්සාහාත්මක වූවාහු ; මම, මාගේ ; අග්ගං, අග්‍රවූ ; ධම්මං, ධර්මය ; (නොහොත්) ධම්මමග්ගං, ධර්මමාර්ගය ; ලොකෙ, ලෙව්හි ; සනරාමරානං, දෙව්මිනිස් සහිතයන්ට ; දෙසෙථ, දෙසව්.

504. නාථො, සර්වඥයන්වහන්සේ ; එවං, මෙසේ ; වත්වාන, වදරා ; යතයො, යතීන් (සැටනම) ; දිසාසු, දිශාවන්හි ; පෙසෙත්වා, යවා ; උරුවෙලගාමී, උරුවෙල්දනව් ගැමිවූසේක් ; මග්ගං, මගට ; පටිපජ්ජි, පිළිපන ; අථ, අනන්තරයෙන් ; අන්තරාලෙ, (බරණැස ඉසිපතනාරාමයට හා උරුවෙල් දනව්වටත්) අතරැ; කප්පාසිකවනං, කප්පාසික නම්වූ ; විපිනං, වන සඬයට ; පවිස්ස, වැඩ :—

---

* "උරුවෙල ගාමිං."

505. තස්මිං රමන්තෙ සමතිංසමත්තෙ
රාජෝරසෙ සො පවරෙ විනෙත්වා,
දත්වා'මතං ධම්මමුද්දිසිත්වා
අගොරුවෙලං ගජරාජගාමි.

506. තහිං'රුවෙලාධිකකස්සපොති
පසිද්ධනාමස්ස සසිස්සකස්ස,
අග්ගං ඵලං සො පරිපාචයන්තො
වසි වසන්තෙ වසිනං වරිට්ඨො.

507. තදුහරුං නෙගමනාගරා ච
යඤ්ඤං මහාකස්සපතාපසස්ස,
ජිනො විදිත්වාස්ස මනං මනෙන
වසි විසුං තස්ස පසාදහෙතු.

කථං?

---

505. පවරෙ, උතුම්වූ ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; තස්මිං, ඒ කප්පාසික නම් වනලැහැබ්හි ; රමන්තෙ, (ස්ත්‍රීන් සමග) අභිරමණය කරන්නාවූ ; සමතිංසමත්තෙ, සමතිසක් පමණවූ ; රාජෝරසෙ, භාද්‍රවර්ගීය රාජකුමාරයන් ; විනෙත්වා, හික්මවා ; ධම්මං, ධර්මය ; අථ, ඉක්බිති; උද්දිසිත්වා, දෙසනා කොට; අමතං, නිර්වාණය ; දත්වා, දී ; ගජරාජගාමී, ගජේන්ද්‍රගාමීසේක් ; උරුවෙලං, උරුවෙල් දනව්වට ; අගා, වැඩිසේක.

506. තහිං, එහි ; සසිස්සකස්ස, ශිෂ්‍යන්සමගවූ; උරුවෙලාධිකකස්සපො ඉති, උරුවෙල ශබ්දය අධිකකොට ඇති කාශ්‍යපයයි ; පසිද්ධනාමස්ස, ප්‍රසිද්ධ නාමයක් ඇති (උරුවෙල්කසුප්) හුගේ; අග්ගං ඵලං, අග්‍රඵලය (අර්හත්ඵලය) ; පරිපාචයන්තො, මුහුකුරුවමින් ; වසිනං වරිට්ඨො, වසීන්ට අතිශයින් උතුම්වූ ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; වසන්තෙ, වසන්තකාලයෙහි ; වසී, වුසූසේක.

507. තදා, එසමයෙහි ; නෙගමා, නියම්ගම්වාසීහුද ; නාගරා ච, නුවරවාසීහුද ; මහාකස්සපතාපසස්ස, උරුවෙල් මහකසුප් තව්සානන්ට ; යඤ්ඤං, යාගද්‍රව්‍ය ; ආහරුං, ගෙණිහ ; ජිනො, සර්වඥතෙම ; තස්ස, ඔහුගේ ; මනං, සිත ; මනෙන, (තමන්) සිතින් ; විදිත්වා, දැන ; තස්ස, ඔහුගේ ; පසාදහෙතු, පැහැදීම හෙතුකොටගෙණ ; විසුං, වෙන්ව ; වසී, වුසූසේක.

(හේ) කෙසේද?

508. ගන්ත්වාන උත්තරකුරුං භගවා තදානි
පිණ්ඩමචරිත්ව රමණීයහිමාලයද්දිං,
ආගම්ම සාදුරසනීරභරාභිරාමෙ
'නොතත්තකෙ මුනිවරො පරිභුජ්ජියාන.*

509. චින්තෙසි එවමහමප්පතරංව කාලං
ඨස්සාමි සාසන මමං හි අනාගතෙසු,
ලඞ්කාතලෙ භවති තත්ථ ඉදානි යක්ඛ
සම්බාධමත්ථි මම තත්ථ ගතෙසුදානි.

510. සබ්බාමනුස්සජභයං පවිනාස්සතීති
මන්ත්වා තතො යතිවරො කරුණාය සත්තෙ,
සඤ්ඣාඝනෙහි පරිනද්ධරවිව රත්ත
නිග්‍රොධපක්කසදිසං වරපංසුකූලං.

---

508. මුනිවරො, මුනිශ්‍රෙෂ්ඨවූ ; භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ; තදානි, එකල්හි ; උත්තරකුරුං ගන්ත්වාන, උතුරුකුරු දිවයිනට වැඩ ; පිණ්ඩං චරිත්වා, පිඩුපිණ්ස හැසිර ; රමණීය, සිත්කලුවූ ; හිමාලයද්දිං, හිමාලයපර්වතයට ; ආගම්ම, ආගමනයකොට ; සාදුරස, මිහිරිරස ඇත්තාවූ ; නීරභර, දිය බරින් ; අභිරාමෙ, සිත්කලුවූ ; අනොතත්තකෙ, අනවතප්ත විල සමීපයෙහි ; පරිභුජ්ජියාන, (පිඬපාතාහාරය) වළඳා :—

509. එවං, මෙසේ ; චින්තෙසි, සිතී; අහං, මම ; අප්පතරං එව, ඉතා ස්වල්පවූම ; කාලං, කාලයක් ; ඨස්සාමි, (ජීවමානව) සිටින්නෙමි; අනාගතෙසු, මතුවන කල්හි; මමං, මාගේ ; සාසනං හි, ශාසනයනම් ; ලඞ්කාතලෙ, ලක්දිවිතෙලෙහි ; භවති, (ඇති) වන්නේය ; තත්ථ, එහි ; ඉදානි, දැන් ; යක්ඛසම්බාධං, යක්‍ෂපීඩා ; අත්ථි, ඇත්තේය ; ඉදානි, දැන් ; තත්ථ, එහි; මම, මාගේ ; ගතෙසු, ගමන්හි :—

510. සබ්බ, සියලු ; අමනුස්සජභයං, අමනුෂ්‍යයන්ගෙන් වන භය ; පවිනස්සතීති, විධ්වංසනය වන්නේයයි ; මන්ත්වා, සිතා ; තතො, ඉක්බිති ; යතිවරො, යතිවර්‍යයීතෙම ; සත්තෙ, සත්වයන්කෙරෙහි ; කරුණාය, කුළුණින් ; සඤ්ඣාඝනෙහි, සන්ධ්‍යාවලාහයෙන් ; පරිනද්ධ, වෙළඳනාලද ; රවි ඉව, සූර්‍ය්‍යයා මෙන් ; රත්ත, රත්වූ ; නිග්‍රොධපක්කසදිසං, නුගපලවන්වූ ; වරපංසුකූලං, උතුම් පාංශුකූල චීවරය :—

---

* "පරිභුඤ්ජියානං."

511. ධාරෙන්තො සෙලමයසුන්දරපත්තහත්ථො
ඡබ්බණ්ණරංසිනිවහං දිසි පූරයන්තො,
සම්බොධිතො නවමඵුස්සජපුණ්ණමාසෙ
ලඞ්කාතලං විජයිතුං නභසා'ගමාසි.

512. බ්‍රහ්මාසුරාමරඵණී ගරුළා ච සිද්ධ
විජ්ජාධරාදි ජනතා සහපාරිසජ්ජා,
කෙතාතපත්තඝටදීපුරුතොරණෙහි
පූජං අකංසු මහතිං ගගනාඞ්ගනම්හි.

513. ලඞ්කඞ්ගනාඋරසි භාසුරතාරහාර
සඞ්කාසසීතලමනොහරනීරපූරා,
තස්මිං මහාදිපදවාලුකනාම ගඞ්ගා
භූමජ්ඣගාසි ජනනෙත්තහරාභිරාමා.

---

511. ධාරෙන්තො, දරා; සෙලමය, ශෛලමයවූ; සුන්දර, සොඳුරුවූ; පත්තහත්ථො, පාත්‍රධරහස්ත ඇත්තේ; ඡබ්බණ්ණරංසිනිවහං, ෂඩ්වර්ණ (ඝන) බුදුරශ්මිකදම්බය; දිසි, දික්හි; පූරයන්තො, පුරවන්නේ; සම්බොධිතො, සම්‍යක්සම්බොධියෙන්; නවම, නවවැනිවූ; ඵුස්සජපුණ්ණමාසෙ, දුරුතුමැදිපොහෝ දිනයෙහි; ලඞ්කාතලං, ලක්දිව්තලය; විජයිතුං, දිනන්ට; නභසා, අහසින්; ආගමාසි, වැඩිසේක.

512. සහපාරිසජ්ජා, පිරිවර ජනයන් සහිතවූ; බ්‍රහ්ම, බ්‍රහ්මයෝද; අසුර, අසුරයෝද; අමර, දෙවියෝද; ඵණී, නාගරාජයෝද; ගරුළා ච, ගරුඩරාජයෝද; සිද්ධවිජ්ජාධරාදි, සිද්ධවිද්‍යාධරාදිවූ; ජනතා, ජනසමූහයාද; කෙතු, ධ්වජය; ආතපත්ත, ඡත්‍රය; ඝට, (පුන්) කලස්ය; දීප, පහන්ඇඟෑය; උරු, මහත්වූ; තොරණෙහි, තොරන්ය යන මෙයින්; ගගනාඞ්ගනම්හි, වියදමාර්ගයෙහිදී; මහතිං, මහත්වූ; පූජං, පූජා; අකංසු, කළාහුයි.

513. ලඞ්කඞ්ගනා, ලකඟනගේ; උරසි, වක්ෂසෙහි; භාසුර, බබලන්නාවූ; තාර, මහත්වූ; හාරසඞ්කාස, මුක්තාහාරයක් වැනිවූ; සීතල, සිහිල්වූ; මනොහර, මනොඥවූ; නීරපූරා, ජලයෙන් පිරුණාවූ; ජනනෙත්තහරා, දනනුවන් පැහැරගන්නාවූ; අභිරාමා, අතිශයින් සිත්කළුවූ; මහාදිපද, මහා යනු ආදිපදකොට ඇති; වාලුකනාමගඞ්ගා, වාලුක නම් ගඟාව හෙවත් මහවැලිගඟ; තස්මිං, ඒ ලක්දිව්තෙලෙහි; භූමජ්ඣගා ආසි, පෘථිවිමධ්‍යගත වී.

514. **තස්සාවිදූරසුචිරම්මතරෙ පදෙසෙ**
ආයාමතො මිතතියොජන විත්ථතෙන,
චත්තාරි ගාවුතමිතං නයනාභිරාමං
ආසාරසීතජලනිජ්ඣරභූරිඝොසං.

515. **මත්තාලිපාලිඛගගීතිජමිස්සරාගං**
සම්මත්තචිත්තමිගසඞ්ඝනිසෙවිතං තං,
නච්චන්තනෙකසිඛිසඞ්ගතපාදපිණ්ඩං
උය්‍යානමාසි උරුනාගවනාභිධානං.

516. **රම්මෙ තදා රතනදීපවරම්හි ලඞ්කා**
ලොකාභිධානහරිකණ්ඩකයක්ඛදෙසෙ,
ඔදුඹරෙ සුමනකූටකතණ්ඩුලෙය්‍ය
සෙලෙසු මාරගිරිමිස්සකරිට්ඨනාමෙ.

---

514. තස්සා, ඒ මහවැලිගඟට ; අවිදූර, නුදුරෙහිවූ ; සුචි, පවිත්‍රවූ ; රම්මතරෙ, අතිරම්‍යවූ ; පදෙසෙ, පෙදෙසෙක්හි ; ආයාමතො, අයමින් ; මිත, පමණකරණලද ; තියොජනං, තුන්යොදුන් ඇත්තාවූ ; විත්ථතෙන, විතරින් ; චත්තාරි ගාවුතමිතං, සතරගව් පමණ කරණලද්දාවූ ; නයනාභිරාමං, නෙත්‍රොත්සවවූ ; ආසාර, වෙගවත්වූ ; සීතජල, සිහිල්දිය ඇත්තාවූ ; නිජ්ඣර, ගඟුලැල්ලන්ගෙ ; භූරිඝොසං, බොහෝවූ ඝොෂා ඇත්තාවූ :—

515. මත්ත, මත්වූ ; අලිපාලි, භෘඞ්ගශ්‍රෙණීන්ගේද ; ඛග, පක්ෂීන්ගේද ; ගීතිජ, ගීතිමයවූ ; මිස්සරාගං, ශ්‍රෙෂ්ඨරාගය ඇත්තාවූ ; සම්මත්ත, ඉතා මත්වූ ; චිත්ත, විචිත්‍රවූ ; මිගසඞ්ඝ, මුවසමූහයෙන් ; නිසෙවිතං, නිති සෙව්නාවූ ; නච්චන්ත, නෘත්‍යකරන්නාවූ ; අනෙකසිඛිසඞ්ගත, නොයෙක් මොණරුන්ගෙන් යුක්තවූ ; පාදපිණ්ඩං, වෘක්ෂරාජයන් ඇත්තාවූ ; උරුනාගවනාභිධානං, මහානාගවනය යන නම් ඇති ; උය්‍යානං, උයනක් ; ආසි, වී.

516. තදා, එකල්හි ; රම්මෙ, රම්‍යවූ ; රතනදීපවරම්හි, රත්නදීපප්‍රවරයෙහි ; ලඞ්කාලොකාභිධාන, ලඞ්කාලොක යන නම් ඇති (හෙවත්) ලග්ගල් ලොග්ගල් නම්ඇති ගල්ය ; හරිකණ්ඩක, හරිකණ්ඩක ගලය ; යක්ඛදෙසෙ, යක්දෙස්සාගලය යන මෙහිද ; ඔදුඹරෙ, දිඹුලාගලෙහිද ; සුමනකූට, සමන් කුලය ; තණ්ඩුලෙය්‍ය, (රොහණජනපදයෙහි) කූරගලය යන මෙහිද ; මාරගිරි, මාරගලය ; මිස්සක, මිහින්තලාගල හා ; රිට්ඨනාමෙ, රිටිගලය යන මෙහිදූයි ; සෙලෙසු, (යථොක්ත) පර්වතයන්හිද :—

517. යෙ'කෙඃපි සන්ති ගිරයො වනරමණෙය්‍යක
ගඞ්ගා නදී ගිරිගුහා සිකතාතලා ච,
තත්‍ථාවසන්ති රභසා ඵරුසාතිරුද්ද,
පාණාතිපාතනිරතා සඞ්කුවයක්ඛා.

518. සඞ්ගම්ම තෙ මහති නාගවනම්හි තම්හි
සම්මන්තයිංසු සභටා සහපාරිසජ්ජා,
ත්වං කො'සි රෙ ඉති පරො අපරං ඛරෙන
තික්ඛෙන වාදකණ්ණෙන පරිතුදන්තා.

---

517. යෙ, යම්; අඤ්ඤෙ, (පූතිජලපර්වතය, බලුගලය, මහමුහුණුගලය, යහන්ගලය, තුන්කළුපර්වතය යනාදි) අන්‍යවූ; ගිරයො අපි, පර්වතයෝද; වන, (සන්තානවනාදීවූ) වන හා; රමණෙය්‍යක, රමණීය ස්ථානයෝද; ගඞ්ගා, (කැලණි, මාවැලි, කළු, වලවේ යනාදීවූ) ගඞ්ගාවෝද; නදී, (දුනුතුඹුනුදිය, දදුරඔය, නිල්වලාගඟය යනාදි) නදීහුද; ගිරිගුහා, (භගවා ගුහාය, ඉසිගුහාය, භස්මගුහාය යනාදි) පර්වතගුහාවෝද; සිකතාතලා ච, (මහවැලිතලා ආදි) වාලුකාස්ථලයෝද; සන්ති, ඇත්තාහුද; තත්‍ථ, ඒ (යථොක්ත) ස්ථානයන්හි; රභසා, වෙලෙව්වූ; ඵරුසා, කඨොරවූ; අතිරුද්ද, අතිශයින් රෞද්‍රවූ; පාණාතිපාත, සත්වඝාතනයෙහි; නිරතා, නිරන්තරාභිශක්තවූ; සඞ්කුවයක්ඛා, සැළඅඹුළු යක්ෂයෝ; ආවසන්ති, වෙසෙත්.

518. සභටා, භටයන් සහිතවූ; සහපාරිසජ්ජා, පිරිවර යකුන් සහිතවූ; තෙ, ඒ යක්ෂයෝ; අරෙ, කොල; ත්වං, තෝ; කොසි ඉති, කවරෙක් වූයෙහිදැයි; අපරො, අනිකෙක්; අපරං, අනිකෙකු; ඛරෙන, කෲරවූ; තික්ඛෙන, තියුණුවූ; වාදකණ්ණෙන, වාදනැමැති අඬයටියෙන් (උලින්); පරිතුදන්තා, පීඩාකරන්නාහු; තම්හි මහති නාගවනම්හි, ඒ මහානාගවනයෙහි; සඞ්ගම්ම, රැස්ව; සම්මන්තයිංසු, මන්ත්‍රණය කළාහුය.

519. කුජ්ඣිංසු තෙ අථීතරීතරකාරණෙන
වාක්‍යෙන යුද්ධපරිරද්ධපගබ්භිතත්තා,
සඞ්ඛොභිතාපගපතීවනවට්ඨිතත්තා
සාරම්භගබ්භිතමනා පරිරාවයන්ති.

520. තස්මිං ඛණෙ'භිමතදෙ සුගතො නභම්හි
ආගම්ම තෙසමනුකම්පිතමානසෙන,
ගොපානසීසමමනොහරරංසිමාලී
තත්ථාවසී ඛෙ ගුණමණී මණිකණ්ණිකාව.

521. තෙසං ජිනො කලහවූපසමාය හෙතු
මාපෙසි වුට්ඨිතිමිරානිලසීතභිත්තිං,
තත්ථාසි ගජ්ජිතඝනො සුරචාපභින්න
ධාරාසරෙහි විතුදං නිසිචාරසඞ්ඝං.

---

519. අථ, ඉක්බිති; තෙ, ඒ යක්‍ෂයෝ; යුද්ධපරිරද්ධපගබ්භිතත්තා, යුද්ධාරම්භයෙහි ප්‍රගල්භ සිත් ඇත්තාහු; ඉතරඉතර කාරණෙන, අන්‍යොන්‍යකාරණ ඇති; වාක්‍යෙන, වචනයෙන්; කුජ්ඣිංසු, කිපියාහුය; සඞ්ඛොභිත, කැලඹියාවූ; ආපගපතී ඉව, සාගරයමෙන්; අනවට්ඨිතත්තා, අනවස්ථිත සිත් ඇත්තාහු; සාරම්භ, කරණෝත්තරකරණයෙන්; ගබ්භිතමනා, ගර්විත සිත් ඇත්තාහු; පරිරාවයන්ති, මහත්කොට හඬොවිත්.

520. තස්මිං ඛණෙ, එකෙණෙහි; අභිමතදෙ, අභිමතාර්ථ දායකවූ; ගොපානසීසම, ගොනැස්වැනි; මනොහර, මනොඥවූ; රංසිමාලී, රැස්මාලා ඇත්තාවූ; ගුණමණී, ශීලසමාධ්‍යාදි ගුණනැමැති මිණි ඇති; සුගතො, සර්‍වඥයන්වහන්සේ; තෙසං, ඒ යක්‍ෂයන්ට; අනුකම්පිත මානසෙන, කුළුණුසිතින්; නභම්හි, අහස; ආගම්ම, වැඩ; මණිකණ්ණිකා ඉව, මිණිකැණිමඬුල්ලක් මෙන්; තත්ථ, එතැන්හිවූ; ඛෙ, අකාශයෙහි; අවසී, උන්සේක.

521. ජිනො, සර්‍වඥතෙම; තෙසං, ඒ යක්‍ෂයන්ගේ; කලහවූපසමාය, ඩබර සංසිඳවීමට; හෙතු, හෙතුවූ; වුට්ඨී, වැසිබියද; තිමිරං, අඳුරුබියද; අනිල, වාබියද; සීතභිත්තිං, සීතලබියද; මාපෙසි, මැවූසේක; සුරචාප, ඉඳුසැව්වෙන්; භින්න, විදිනලද; ධාරා, දියදහරනැමැති; සරෙහි, ඊතලවලින්; නිසිචාරසඞ්ඝං, යක්‍ෂසමූහයා; විතුදං, පීඩාකරන්නාවූ; ගජ්ජිත, ගිගුම්ගත්; ඝනො, මෙඝයක්; තත්ථ, එහි; ආසි, වී.

522. අන්ධාව තෙ ඝනතරෙ තිමිරෙ නිමුග්ගා
මූළ්හා දිසඤ්ච විදිසං න විදිංසු භීතා,
චඬානිලුඬටමහාගිරිකූටරුක්ඛ
සම්පාතභීත රුදිතා ගතිමෙසයන්ති.

523. සීතෙන තෙ අථ දිජෙ පරිකොටයන්තා
අඤ්ඤොඤ්ඤගත්තමවලම්බ පරොදසිංසු,
රූපානි නෙකභයදානි ච ඝොසණානි,
වත්තිංසු තෙන විවිධං භයමාසි තෙසං.

524. බුද්ධාපි දුක්ඛිතමනා පරදුක්ඛකෙන
කස්මා කරොන්ති අනයං'ති න චින්තනීයං,
ලොකො හනාති විටපී ඵලදානහෙතු
සත්ථෙන සොමරිපුගාහකවාසරම්හි.

---

522. ඝනතරෙ, අතිශයින් ඝනවූ; තිමිරෙ, අඳුරෙහි; නිමුග්ගා, ගැලුනාවූ; අන්ධා එව, කිසිවක් නොදත හෙන්නා වූම (නොපෙණෙන්නාවූම); භීතා, බියවූ; මූළ්හා, මුලාවූ; තෙ, ඒ යක්ෂයෝ; දිසඤ්ච, දිශාද; විදිසඤ්ච, විදිශාද; න විදිංසු, නොදත්තාහුය; චඬ, සැඬවූ; අනිල, වාතයෙන්; උඬට, උදුරණලද; මහාගිරිකූට, මහගිරිකුළු හා; රුක්ඛ, වෘක්ෂ යන්ගේ; සම්පාත, හිමෙන්; භීතා, බියවූවාහු; රුදිතා, හඬන් නාහු; ගතිං, ගමන (පැණයාමක්); එසයන්ති, මාර්ගනයකෙ රෙත්.

523. අථ, ඉක්බිත්තෙන්; තෙ, ඔහුතුමූ; සීතෙන, සීතල කරණකොටගෙණ; දිජෙ, දන්තයන්; පරිකොටයන්තා, කොටන්නාහු; අඤ්ඤොඤ්ඤගත්තං, ඔවුනොවුන් සිරුරු; අවලම්බ, එල්බ; පරොදයිංසු, හැඬූහ; අනෙකභයදානි, නොයෙක්බිය දෙන්නාවූ; ඝොසණානි, ශබ්ද කරන්නාවූ; රූපානිච, රූපයෝද; වත්තිංසු, පැවැත්තාහුය; තෙන, ඒ කරණ කොටගෙණ; තෙසං, ඔවුන්ට; විවිධං, අනෙකප්‍රකාරවූ; භයං, බිය; ආසි, විය.

524. පරදුක්ඛකෙන, අනුන් දුක් කරණකොටගෙණ; දුක්ඛිතමනා, දුඃඛිතසිත් ඇත්තාවූ; බුද්ධාපි, සර්වඥවරයන් වහන් සේලාත්; කස්මා, කුමක්හෙයින්; අනයං, ව්‍යසන; කරොන්ති'ති, කෙරෙද්දූයි; න චින්තනීයං, නොසිතියයුතුයි; ලොකො, ලෝවැසිතෙම; ඵලදානහෙතු, ඵලදානහෙතුවෙන්; සොමරිපුගාහකවාසරම්හි; චන්ද්‍රග්‍රහණ දිනයෙහි; සත්ථෙන, ශස්ත්‍රයෙන්; විටපී, වෘක්ෂයන්; හනාති, පෙළයි (නොහොත්) කපයි.

525. සත්ථා තතො තමනුදො සභයෙ සසොකෙ
දිස්වාන ගුය්හකජනෙ කරුණායිතත්තො,
වුට්ඨිං තමඤ්ච පවනං පණුදිත්ව සබ්බං
දස්සෙසි අත්තනමඛිලං ද්‍යුමණීව ඛම්හි.

526. දිස්වාන තෙ මුනිවර'ඤ්ජලිපඞ්කජෙහි
සජ්ජෙත්ව සීසසරසී ඉදමබ්‍රුවිංසු,
යාචාම නො'භයපදං භවතො සකාසා
දාසෙසු ධීර කරුණං කරණීයමෙව.

527. එවං තද'වච ජිනො මධුරස්සරෙන
ආමන්ත තෙ නිසිචරෙ'වනතෙ සමෙක්ඛ,
තුම්හෙ දදථ යදි ඨානමමෙකදෙසං
සබ්බෙ අපෙන්ති ඝනවාතජසීතදුක්ඛා.

---

525. තතො, ඉක්බිති; තමනුදො, කෙලෙස් අඳුරු දුරු කරන්නාවූ; සත්ථා, ශාස්තෲන්වහන්සේ; සභයෙ, භය සහිතවූ; සසොකෙ, ශොක සහිතවූ; ගුය්හකජනෙ, යක්ෂ ජනයන්; දිස්වාන, දැක; කරුණායිතත්තො, දයාබර සිත් ඇත්තේ; වුට්ඨිං, වැසිද; තමඤ්ච, අඳුරුද; පවනඤ්ච, වාතයද; සබ්බං, (යන මේ) සියල්ල; පණුදිත්වා, පහකොට; ඛම්හි, අහස්හි; ද්‍යුමණී ඉව, රවිමණ්ඩලය මෙන්; අඛිලං අත්තානං, සියලු දේහය; දස්සෙසි, දක්වූසේක.

526. තෙ, ඒ යක්ෂයෝ; මුනිවරං, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; දිස්වාන, දැක; අඤ්ජලිපඞ්කජෙහි, ඇඳිලි නැමැති පියුමෙන්; සීසසරසී, ශීර්ෂ නැමැති සරසින්; සජ්ජෙත්වා, සදා; ඉදං, මෙය; අබ්‍රුවිංසු, කීවාහුය; නො, අපි; භවතො සකාසා, පින්වත්හු කෙරෙන්; අභයපදං, නිර්භයකාරණය; යාචාම, යාච්ඤා කරමු; ධීර, ධීරයන්වහන්ස; දාසෙසු, (නුඹවහන්සේගේ) දාසවූ අපකෙරෙහි; කරුණං, කුළුණුසිතක්; කරණීයංඑව, කටයුතුමය.

527. තදා, එවේලෙහි; ජිනො, සර්වඥතෙම; තෙ නිසිචරෙ, ඒ නිශාචරයන්; ආමන්ත, බණවා; අවනතෙ, (තමන්කරා) නැමුනාවූ (යකු)න්; සමෙක්ඛ, බලා; මධුරස්සරෙන, මධුර ස්වරයෙන්; එවං, මෙසේ; අවච, වදාළේය; තුම්හෙ, තොපි; යදි, ඉදින්; මම, මට; එකදෙසං ඨානං, එකදෙශස්ථානයක්; දදථ, දෙන්නහුනම්; සබ්බෙ, සියලු; ඝනවාතජ, දැඩිපවනින් නිපන්; සීතදුක්ඛා, සීතල දුක්; අපෙන්ති, පහවෙත්.

528. සචෙජ්ජවමීතිමපයාති කරෙම භො තං
ගණ්හාහි ධීර යදි ඉච්ඡසි සබ්බදීපං,
වත්වාන තෙහි පරිදින්නජමාසමග්ගො
ඔගම්ම තත්ථ පුථු පත්ථරි චම්මඛණ්ඩං.

529. තස්මිං නිසජ්ජ කසිණං සමවජ්ජ තෙජො
ජාලාකුලං ජලිතමග්ගිමමාපසී සො,
සො ධූමකෙතු ගගනුග්ගතතුඞ්ගසිඛො
සන්දඩ්ඪයං ගිරිවනානුරුඝොසයන්තො.

530. රුක්ඛෙහි රුක්ඛවනපබ්බතලඞ්ඝනෙන
සාඛාමිගෙ ච විහගෙ අනුබන්ධයංව,
වෙස්සානරො වනමරූ මිගසූකරෙ'පි
සණ්ඩාවි ගුය්හකජනෙ ඉති විතාසයන්තො.

---

528. භො, භවත්නි, යදි, ඉදින්; එවං, මෙසේ; ඊතිං, උවදුර; අපයාති, පහවයේනම්; තං, එය; කරෙම, කරමු; ධීර, ධීරයන්වහන්ස; යදි, ඉදින්; ඉච්ඡසි, කැමැත්තෙහි නම්; සබ්බදීපං, මුළුදිවයින; ගණ්හාහි, ගණුවයි; වත්වාන, කියා; තෙහි, ඔවුන් විසින්; පරිදින්න, දෙනලද; ජමායං, පොළොවෙහි; අග්ගො, ලෝකාග්‍ර සර්වඥතෙම; ඔගම්ම, බැස; තත්ථ, එහි; පුථු, විශාලවූ; චම්මඛණ්ඩං, සම්කඩ; පත්ථරි, අතුළේක.

529. සො, ඒ සර්වඥතෙම; තස්මිං, එහි; නිසජ්ජ, වැඩහිඳ; තෙජොකසිණං, තෙජොකසිණ සමාපත්තියට; සමවජ්ජ, සමවැද; ජාලාකුලං, ගිනිදැලින් ගැවසුනාවූ; ජලිතං, දිලියෙන්නාවූ; අග්ගිං, ගින්නක්; අමාපසී, මැවී; ගගනඋග්ගත, අහසට නැඟුනාවූ; තුඞ්ග, උස්වූ; සිඛො, ශිඛා ඇති; උරුඝොසයන්තො, මහත්කොට ශබ්දකරන්නාවූ; සො ධූමකෙතු, ඒ වහ්නිය; ගිරිවනානි, පර්වතාරණ්‍යයන්; සන්දඩ්ඪයං, දවමින්:—

530. වෙස්සානරො, ගිනි තෙම; රුක්ඛෙහි, වෘක්ෂයන්ගෙන්; රුක්ඛ, වෘක්ෂය; වන, වනය; පබ්බත, පර්වතය (යනමොවුන්); ලඞ්ඝනෙන, පැණීමෙන්, සාඛාමිගෙ ච, සාමුවන්ද; විහගෙ, පක්ෂීන්ද; වනමරූ, වනදෙවතාවන්ද; මිගසූකරෙපි, මෘගසූකරයන්ද; අනුබන්ධයං ඉව, ලුහුබඳින්නාක් මෙන්; ගුය්හකජනෙ, යක්ෂයන්; ඉති, මෙසේ; විතාසයන්තො, සිතවමින්; සණ්ඩාවි, දිවි.

531. දිස්වාන තත්ථ පචුරාතතවිප්ඵුලිඞ්ග
සම්මිස්සජාලදහනං ගුහකා සමෙච්ච,
ධාවුං විකිණ්ණකචබප්පජලද්දනෙත්තා
දූරතරජ්ජි සහිතා ගතිමෙසමානා.

532. සබ්බතෙජපරිදඩ්ඪසරීරචිත්තා
ආහච්ච සාගරතටං පරිධාවමානා,
තස්මිම්පි තෙ පවිසිතුං සරණං න ලද්ධා
ඡම්භී තතො සපදි සන්නිපතිංසු සබ්බෙ.

533. දිස්වාන තෙ මුනිවරො සභයෙ සසොකෙ
රම්මං තදා ජලධිමජ්ඣගතං මහන්තං,
ඉද්ධීහි සෙහි ගිරිදීපමිධානයිත්වා
ආරොපයිත්ව නිඛිලෙ පුන තත්ථ'කාසි.

---

531. තත්ථ, එහි; ගුහකා, යක්ෂයෝ; පචුර, බොහෝවූ; ආතත, පතළාවූ; විප්ඵුලිඞ්ග, ගිනිපුපුරින්; සම්මිස්ස, මිශ්‍රවූ; ජාල, ගිනිදළු ඇති; දහනං, ගිනි; දිස්වාන, දැක; සමෙච්ච, එකතුව; විකිණ්ණකච, විසිරි කෙශයන්හා; බප්පජල, බාෂ්ප ජලයෙන්; අද්දනෙත්තා, තෙත්වූ ඇස් ඇත්තාහු; දූරතරජ්ජි සහිතා, දුරතරජයන් සහිතවූවාහු; ගතිං, ගමන්; එසමානා, සොයමින්; ධාවුං, දිවූහ.

532. සබ්බතෙජ, සර්වඥතෙජසින්; පරිදඩ්ඪ, දනලද; සරීර, සිරුරු හා; චිත්තා, සිත් ඇත්තාහු; පරිධාවමානා, දිවන්නාහු; සාගරතටං, වෙරළකණ; ආහච්ච, හැපී; තස්මිම්පි, එහිද; පවිසිතුං, ප්‍රවිෂ්ටවන්ට; සරණං, පිහිටක්; නලද්ධා, නොලැබ; තතො, ඉක්බිති; ඡම්භී, තැතිගත්තාවූ; තෙ සබ්බෙ, ඒ සියල්ලෝ; සපදි, එකෙණෙහි; සන්නිපතිංසු, රැස්වූහ.

533. තදා, එසමයෙහි; මුනිවරො, සර්වඥතෙම; සභයෙ, භය සහිතවූ; සසොකෙ, සොක සහිතවූ; තෙ, ඔවුන්; දිස්වාන, දැක; සෙහි ඉද්ධීහි, ස්වකීයවූ සෘද්ධීන්; රම්මං, රම්‍යවූ; ජලධිමජ්ඣගතං, සාගරමධ්‍යගතවූ; මහන්තං, මහත්වූ; ගිරිදීපං, ගිරිදිවයින; ඉධ, මෙහි; ආනයිත්වා, ගෙන්වා; නිඛිලෙ, සියල්ලන්; ආරොපයිත්වා, නංවා; පුන, නැවත; තත්ථ, එහි; අකාසි, පිහිටවූසේක.

534. තමෙවමෙසමසමොපසමනතමීතිං
තත්ථෙව භාසුරතරො භගවා නිසීදි,
බ්‍රහ්මාමරාසුරඵණීගරුළාදිසඞ්ඝා
සඞ්ගම්ම'කංසු මහතිං මහමග්ගරූපං.

535. දෙසෙසි සංසදි ජිනො සුතිසාධු ධම්මං
තස්මිං සදාසවනුදං සිවදං ජනානං,
සුත්වාන නෙකසතකොටිපමාණපාණා
ලද්ධා තදා සමභවුං වරධම්මචක්ඛුං.

536. තස්මිං දිනෙ සුමනකූටවරාධිවාසො
තෙජිද්ධිබුද්ධිවිභවො සුමනාභිධානො,
දෙවො පසන්නහදයො රතනත්තයම්හි
සම්පාපුණිත්ථ පඨමං ඵලමුත්තමං සො.

---

534. අසමො අතුල්‍යවූ ; භාසුරතරො, අතිශයින් බබලන්නාවූ ; එසො භගවා, ඒ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ; එවං, මෙසේ ; තං ඊතිං, ඒ උවදුර ;' උපසමං කත්වා, ව්‍යුපසමනය කොට ; නිසීදි, වැඩහුන්සේක; තත්ථ එව, එතන්හිදීම ; බ්‍රහ්ම, බ්‍රහ්මය; අමර, දෙවිය ; අසුර, දානවය ; ඵණී, නාගය ; ගරුළාදි, ගරුඩාදීහුය ; සඞ්ඝා, සඞ්ඝය යන මොහුද ; සඞ්ගම්ම, රැස්ව ; මහතිං, විපුලවූ ; අග්ගරූපං, අග්‍රාකාරවූ ; මහං, පූජා ; අකංසු, කළාහුය.

535. ජිනො, සර්වඥතෙම ; තස්මිං සංසදි, ඒ සභායෙහි; ජනානං, සත්වයන්ට ; සදාසවනුදං, විනෙයයන්ගේ ආශ්‍රවක්‍ෂය කරන්නාවූ ; සිවදං, නිර්වාණය දෙන්නාවූ ; සුතිසාධු ධම්මං, කර්ණාමෘතධර්මය ; දෙසෙසි, දෙසූසේක ; තං, ඒ ධර්මය ; සුත්වාන, අසා ; අනෙක, නොයෙක් ; සතකොටිපමාණ, සිය කෙළගණන් පමණවූ ; පාණා, ප්‍රාණීහු ; වර, උතුම්වූ ; ධම්ම චක්ඛුං, ධර්මචක්‍ෂුස; ලද්ධා, ලැබ; අසමා අභවුං, අතුල්‍යයෝ වූහ ; (නොහොත්) ලද්ධාසමභවුං, ලද්දෝවූහ.

536. සුමනකූටවර, සමන්තකූට පර්වතවරයෙහි ; අධිවාසො, අධිපතිව වසන්නාවූ ; තෙජිද්ධිබුද්ධිවිභවො, තෙජස්ය සෘද්ධිය ප්‍රඥය සම්පත්ය යනමේ ඇති ; රතනත්තයම්හි, රත්න ත්‍රයෙහි ; පසන්නහදයො, පහන්සිත්ඇති ; සුමනාභිධානො, සුමනනම්වූ; සො දෙවො, ඒ දිව්‍ය (රාජ) තෙම; තස්මිං දිනෙ, එදවස; උත්තමං, උතුම්වූ; පඨමං ඵලං, පළමුවැනි ඵලයට ; සම්පාපුණිත්ථ, සම්ප්‍රාප්ත වී.

537. **උට්ඨාය තුට්ඨවදනො කතපඤ්ජලීකො**
මුග්ගො ජිනග්ගනඛරංසිපයොදධිම්හි,
වන්දිත්ව එවමවචාතුල වීර ධීර
ලොකග්ගපුග්ගල වරං දද සාමි ධීස.

538. **දාසොස්මි තෙ චරණපඞ්කජපූජකොහං**
සද්ධාදයාදිවිභවො තනයොහමස්මි,
තුම්හෙ විනා ඛණලවං වසිතුං න ඉච්ඡෙ
තස්මා දදාතු භගවා මම පූජනියං.

539. **සුත්වාන තං ධිතිමතී පරිමජ්ජ සීසං**
සංසත්තඡප්පදසරොරුහසන්නිභෙන,
හත්ථෙන නීලසකකුන්තලධාතුමුට්ඨිං
දජ්ජාථ සො මණිමයෙන කරණ්ඩකෙන.

---

537. තුට්ඨවදනො, සන්තුෂ්ටවූ මුව ඇත්තේ; උට්ඨාය, නැගී සිට; කත, කරණලද; පඤ්ජලීකො, ඇඳිලිඇත්තේ; ජින, සර්වඥයන්වහන්සේගේ; අග්ග, අග්‍රවූ; නඛරංසි, නියරුස් නැමැති; පයොදධිම්හි, සාගරයෙහි; මුග්ගො, ගැලුනේ; වන්දිත්වා, වැඳ; එවං, මෙසේ; අවච, කීය; අතුල, අසමවූ; වීර, වීර්‍ය්‍යවත්වූ; ධීර, ධෘතිමත්වූ; ලොකග්ගපුග්ගල, ලොකාග්‍රපුද්ගලවූ; ධීස, ප්‍රාඥෙශවූ; සාමී, ස්වාමීන්වහන්ස; වරං, වරයක්; දද, දුනමැනව.

538. අහං, මම; තෙ, තුඹවහන්සේගේ; චරණපඞ්කජ, පාපියුම්; පූජකො, පුදන්නාවූ; දාසො අස්මි, දාසයෙක්මි; අහං, මම; සද්ධාදයාදි, ශ්‍රද්ධානුකම්පාදී නැමැති; විභවො, සම්පත්ඇති; තනයො අස්මි, පුත්‍රයෙක්මි; තුම්හෙ විනා, තුඹවහන්සේ හැර; ඛණලවං, ක්ෂණලවයකුදු; වසිතුං, වසන්ට; න ඉච්ඡෙ, නොකැමැත්තෙමි; තස්මා, එහෙයින්; භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ; මම, මට; පූජනීයං, පිදියයුත්තක්; දදාතු, දෙනසේක්වා.

539. ධිතිමතී, ධෘති හා ප්‍රඥාවත් සර්වඥතෙම; තං, ඒ කීම; සුත්වාන, ශ්‍රවණයකොට; සංසත්ත, ඇලුනාවූ; ඡප්පද, ෂට්පදීන් ඇති; සරොරුහසන්නිභෙන, පද්මයක් වැනිවූ; හත්ථෙන, අතින්; සීසං, මස්තකය; පරිමජ්ජ, පිරිමැද; නීල, නිල්වූ; සක, ස්වකීයවූ; කුන්තලධාතුමුට්ඨිං, කෙශධාතුමිටක්; දජ්ජා, දුන්සේක; අථ, ඉක්බිති; සො, හෙතෙම; මණිමයෙන, මිණිමුවාවූ; කරණ්ඩකෙන, සුමුගෙකින් :—

540. පග්ගය්හ බාහුයුගලෙන සිතො නමිත්වා
මුඛා දධාසි මකුටං විය පීණිතත්තො,
කත්වාථ සො වරමහං තිදිවෙහි සද්ධිං
අප්පෙත්ව ධීරපරිභුත්තවසුන්ධරායං.

541. සො'කාසි නීලරතනෙහි මහාරහෙහි
උබ්බෙධතො රතනසත්තපමාණථූපං,
නාථෙ ධරන්තසමයෙව (18) පතිට්ඨහී සො
ථූපො තිලොකසුඛදො මණිකාමදොව.

542. පච්ඡා තිලොකසරණෙ පරිනිබ්බුතම්හි
ඛීණාසවො සමහිමො සරභූයතින්දො,
ආදාය තං චිතකතො ජිනගීවධාතුං
තස්මිං නිධාය'කරි බාරසහත්ථථූපං.

---

540. පීණිතත්තො, පිණාගිය සිත් ඇත්තේ; බාහුයුගලෙන, බාහු යුගමයෙන්; පගගයහ, දැඩිකොටගෙණ; සීතො, සිව්ගේ; නමිත්වා, නැමී; මකුටං විය, කිරීටයක් මෙන්; මුඛා, මුදුනෙන්; දධාසි, දැරීය; අථ, නැවත; සො, හෙතෙම; තිදිවෙහිසද්ධිං, දෙවියන් සමග; වරමහං, උතුම්වූ පුදු; කත්වා, කොට; ධීර, සර්වඥයන්වහන්සේ විසින්; පරිභුත්ත, පරිභොගකළ; වසුන්ධරායං, පොළොවෙහි; අප්පෙත්වා, පිහිටුවා :—

541. සො, හෙතෙම; උබ්බෙධතො, උසින්; රතනසත්ත පමාණ, රියන් සතක් පමණවූ; ථූපං, සෑයක්; මහාරහෙහි, මහාර්ඝවූ; නීලරතනෙහි, නිල්මිණියෙන්; අකාසි, කෙළේයි; කාමදො මණි ඉව, චින්තාමාණික්‍යයක් වැනිවූ; තිලොකසුඛදො, තුන්ලොවට සුව දෙන්නාවූ; සො ථූපො, ඒ චෛත්‍යය තෙම; නාථෙ, සර්වඥයන්වහන්සේ; ධරන්තසමයෙ එව, ධරමානකාලයෙහිම; පතිට්ඨහි, පිහිටියේයි.

542. පච්ඡා, පසුව; තිලොකසරණෙ, තුන්ලොවට පිහිටවූ (බුදුරජානන්වහන්සේ); පරිනිබ්බුතම්හි, පිරිනිවිකල්හි; ඛීණාසවො, ක්ෂයකළ ආශ්‍රවයන්ඇති; සමහිමො, ආනුභාව සහිතවූ; සරභූයතින්දො, සරභූ නම් යතීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; චිතකතො, (සඳුන්දර) සෑයෙන්; ජිනගීවධාතුං, සර්වඥ ග්‍රීවාධාතුව; ආදාය, ගෙණ; තස්මිං, එහි; තං, ඒ ධාතුව; නිධාය, පිහිටුවා; බාරසහත්ථථූපං, දොළොස් රියන් සෑයක්; අකරි, කෙළේයි.

543. චූළාභයව්හවනිපො සමයෙ'පරස්මිං
බාත්තිංසහත්ථමකරිත්ථ වරොරුථූපං,
දුට්ඨාදිගාමණිනුපො දමිළෙ හනෙත්වා
කාරෙසි කඤ්චුකමථො චතුසට්ඨිහත්ථං.

544. එවං ස සීහලමහාසරමජ්ඣරූළ්හං
සෙතම්බුජං'ව මධුපාවලිසෙවනීයං,
භූමඞ්ගනාකරතලෙ සිතවිබ්භලීලො
ථූපො දදාතු මසමොපසමං ජනානං.

545. ලඞ්කොපසග්ගමවධූය විධාය ඛෙමං
ලඞ්කං නිජාය වරකුන්තලධාතුයා තං,
කත්වාන භාසුරතරං මුනි මඞ්ගලාය
පායාසි තාරකපථෙනුරුවෙලමෙව.

---

543. අපරස්මිං සමයෙ, මෑත කාලයෙහි; චූළාභයව්හ, චූළාභය නම්වූ; අවනිපො, රජතෙම; වර, උතුම්වූ; උරු, මහත්වූ; ථූපං, සෑය; බාත්තිංසහත්ථං, දෙතිස්රියන් කොට; අකරිත්ථ, කෙළේසි; අථො, නැවත; දුට්ඨාදිගාමණිනුපො, දුටුගැමුණු අබාරජතෙම; දමිළෙ, දෙමළුන්; හනෙත්වා, මර ත්තෙ; කඤ්චුකං, කඤ්චුකසෑය; චතුසට්ඨිහත්ථං, සූසැටරියන් කොට; කාරෙසි, කරවී.

544. එවං, මෙසේ; සීහල මහාසර, සිංහලද්වීප නැමැති මහාතඩාගයාගේ; මජ්ඣරූළ්හං, මධ්‍යයෙහි හටගත්තාවූ; මධුපාවලි, භෘඞ්ග පඞ්ක්තිය විසින්; සෙවනීයං, සේවියයුතුවූ; සෙතම්බුජංඉව, ශ්වෙත පද්මයක් වැනිවූ; භූමඞ්ගනා, මහීකාන්තා වගේ; කරතලෙ, හස්තතලයෙහි; සිතවිබ්භලීලො, එළොත්දැටක ලීලා ඇති; සො ථූපො, ඒ සෑයතෙම; ජනානං, සත්ව යන්ට; අසම, අතුල්‍යවූ; උපසමං, ශාන්තිය; දදාතු, දේවා.

545. මුනි, සර්වඥතෙම; ලඞ්කාඋපසග්ගං, ලඞ්කොපද්‍රවය; අවධූය, පහ කොටහැර; ඛෙමං විධාය, නිර්භය කොට; මඞ්ගලාය, මඞ්ගල්‍යවස්තුවූ; නිජාය, ස්වකීයවූ; වර, උතුම්වූ; කුන්තලධාතුයා, කෙසධාතුවෙන්; ලඞ්කං, ලංකාව; භාසුරතරං කත්වාන, අතිශයින් ප්‍රභාස්වරකොට; තාරකපථෙන, ආකාශයෙන්; තං උරුවෙලං එව, ඒ උරුවෙල් දනව්වටම; පායාසි, වැඩිසේක.

546. **තස්මිං විධාය බහුවිම්හිතපාටිහෙරං**
හෙත්වා සසිස්සකිසිනො පුන දිට්ඨිජාලං,
දත්වාන නිබ්බුතිපදං සහසිස්සකස්ස
නිබ්බාණසුන්දරපුරං පරිපූරයිත්ථ.

547. **තම්හා විකාසිතකුසෙසයකානනාභ**
වීතාසවෙහි නිවුතො සුගතෙභගාමී,
පායාසි රාජගහගාමිමුදාරමග්ගං
වෙනෙය්‍යජන්තුකමලාකරභානුරූපො.

548. **තස්මිං ගතෙ ජිනවරෙ වරබිම්බිසාරො**
පූජං අකාසි මහතිං සහදෙවතාහි,
තස්මිං හි සංසදි ලභිංසු අනප්පපාණා
මග්ගෙ ඵලෙ ච සරණෙ ච පතිට්ඨහිංසු.

---

546. පුන, නැවත ; තස්මිං, එහි; බහු, බොහෝවූ ; විම්හිත, විස්මයපත්වූ ; පාටිහෙරං, (තුන්දහස් පන්සියයක්) පෙළහැර ; විධාය, කොට ; සසිස්සක, ශිෂ්‍යයන් සහිතවූ ; ඉසිනො, උරුවෙල් කසුප්තවුසන්ගේ ; දිට්ඨිජාලං, දෘෂ්ටිජාලාව ; හෙත්වාන, බිඳ; සහසිස්සකස්ස, අන්තෙවාසීන් සහිතයාට ; නිබ්බුතිපදං, නිර්වාණ පදය ; දත්වා, දී; නිබ්බාණ, නිර්වාණනමැති ; සුන්දර පුරං, සොඳුරුපුරය ; පරිපූරයිත්ථ, පිරවූසේක.

547. වෙනෙය්‍යජන්තු, විනෙයසත්ව නැමැති ; කමලාකර, පියුම් වනයට ; භානුරූපො, දිවාකරයාබඳුවූ ; විකාසිත කුසෙසයකානනාභ, ප්‍රබුද්ධපද්ම වනයක්වැනි ; වීතාසවෙහි, ක්ෂීණාශ්‍රවයන්ගෙන් ; නිවුතො, පරිවෘතවූ : ඉභගාමී, ගජගාමීවූ ; සුගතො, සර්වඥතෙම ; තම්හා, ඒ උරුවෙල් දනව්වෙන් ; (නික්ම); රාජගහගාමිං, රජගහනුවරට යන්නාවූ (නොහොත්) රාජගහගාමී, රාජගෘහගාමීසේක් ; උදාරමග්ගං, ඒ විථිමාර්ගයට ; පායාසි, පිළිපන්සේක.

548. ජිනවරෙ, බුදුරජානන්වහන්සේ ; තස්මිං, ඒ රජගහ නුවරට ; ගතෙ, වැඩියකල්හි ; වර, උතුම්වූ ; බිම්බිසාරො, බිම්සර රජතෙම; සහදෙවතාහි, දෙවියන් සමග; මහතිං පූජං, විපුලපූජා ; අකාසි, කෙළේය; හි, ඒ එසේමැයි; තස්මිං සංසදි, ඒ සමාගමෙහි ; අනප්පපාණා, ඉතා බොහෝවූ ප්‍රාණීහු ; මග්ගෙ, මාර්ගයන්ද ; ඵලෙච, ඵලයන්ද ; ලභිංසු, ලැබූ ; සරණෙච, සරණයෙහිද ; පතිට්ඨහිංසු, පිහිටූහ.

549. රාජා තතො විපුලවෙළුවනාභිරාමං
සාලඞ්කතං විවිධපාදපමණ්ඩපෙහි,
පාදාසි දක්ඛිණකරෙ ජලපාතනෙන
කත්වා ධරාධරධරං හිමවච කම්පං.

550. තස්මිං සමන්තනයනො නයනාභිරාමො
භූතිං ජනස්ස සතතං අභිවඩ්ඪයන්තො,
ධම්මම්බුවුට්ඨිනිකරං පරිවස්සයන්තො
වස්සං වසී අදුතියො දුතියම්හි වස්සෙ.

551. දෙවින්දමොළිසමලඞ්කතපාදපීඨො
ලොකස්ස අත්ථචරණෙ සතතාභියුත්තො,
තත්ථෙව සො හි තතියෙ'පි චතුත්ථවස්සෙ
වාසං අකාසි සුගතො සිරිසන්නිවාසො.

---

549. තතො, ඉක්බිති ; රාජා, බිම්බිසාර මහරජතෙම ; විවිධ, නානාප්‍රකාරවූ ; පාදපමණ්ඩපෙහි, රුක්මඬුවෙන් ; සාලඞ්කතං, ස්වලඞ්කෘතවූ ; අභිරාමං, මනහරවූ ; විපුල වෙළුවනං, මහත්වූ වෙළුවනාරාමය ; ධරාධරධරං; (මහ) පොළොවද ; හිමවච, හිමාලය පර්වතයද, කම්පං කත්වා, චලනය කොට; දක්ඛිණ කරෙ, දක්ෂිණ ශ්‍රී හස්තයෙහි ; ජලපාතනෙන, පැන් වත්කිරීමෙන් ; පාදාසි, පූජාකෙළේයි.

550. සමන්තනයනො, සමන්තචක්ෂුවූ බුදුරජානන්වහන්සේ; නයනාභිරාමො, නෙත්‍රොත්සව වූයේ; සතතං, නිරන්තරයෙන් ; ජනස්ස, ජනයාගේ ; භූතිං, ඓශ්වර්‍ය්‍යය ; අභිවඩ්ඪයන්තො, විශෙෂයෙන් වඩන්නේ ; ධම්මම්බු වුට්ඨිනිකරං, සද්ධර්ම නැමැති ජලවර්ෂා සමූහය ; පරිවස්සයන්තො, වස්වන්නේ ; අදුතියො, දෙවැන්නෙක් නැත්තේ ; දුතියම්හි වස්සෙ, දෙවෙනි වර්ෂයෙහි ; තස්මිං, ඒ රජගහ නුවර වෙළුවනාරාමයෙහි ; වස්සං වසී, වස් වුසූසේක.

551. දෙවින්ද, දෙවෙන්ද්‍රයාගේ ; මොළි, කිරීටයෙන් ; සමලඞ්කත, සරසනලද ; පාදපීඨො ; පාපීඨ ඇත්තේ ; ලොකස්ස, ලොකයාගේ ; අත්ථචරණෙ, අර්ථචර්‍ය්‍යායෙහි ; සතත, නිරන්තරයෙන් ; අභියුත්තො, යුක්තවූ ; සිරිසන්නිවාසො, ලක්ෂ්මියට වාසස්ථානවූ ; සො සුගතො හි, ඒ සුගතතෙම වනාහි ; තතියෙ, තෙවැනි වසෙහිද ; චතුත්ථවස්සෙ, සිව්වෙනි වසෙහිද ; තත්ථ එව, ඒ රජගහනුවර වෙළුවනාරාමයෙහිම ; වාසං අකාසි, විසීම කළසේක.

552. ලොකස්ස ධම්මමමලං සතතං වහන්තො
සාවත්ථියං රුචිරජෙතවනෙ'භිරාමෙ,
වාසං අකාසි සුබද්‍රෙ මුනි පඤ්චමස්මිං*
වෙනෙය්‍යසත්තසමයං සමුදික්ඛමානො.

ඉති ලඞ්කාය පඨමාගමනං.

---

553. අථ භගවති තස්මිං ජෙතනාමෙ වනස්මිං
නිවසති සති ලඞ්කා මඞ්ගලාවාසරූපා,
උපවනමිව නාකෙ නන්දනං දෙවතානං
අමරඋරගවාසා රම්මරූපා බභූව.

---

552. සුබද්‍රෙ, (ලෞකික ලොකොත්තර) සුභද්‍රයකාවූ ; මුනි, සර්වඥතෙම ; ලොකස්ස, ලොකයාට ; අමලං, නිර්මලවූ ; ධම්මං, ධර්මය ; සතතං, නිරන්තරයෙන් ; වහන්තො, පමුණුවන්නේ ; වෙනෙය්‍ය, විනෙය ජනයන් කෙරෙහි ; සත්ත, ඇලුනාවූ ; සමයං, පර්‍ය්‍යාප්තිය (නොහොත්) : වෙනෙය්‍යසත්තසමයං, විනෙයජන සමූහය ; සමුදික්ඛමානො, බලමින් ; සාවත්ථියං, ශ්‍රාවස්තිපුරසන්නයෙහි වූ ; අභිරාමෙ, සිත්කළුවූ ; රුචිර, ශොභනවූ ; ජෙතවනෙ, ජෙතවනාරාමයෙහි ; පඤ්චමස්මිං, පස්වෙනි වසැ ; වාසං අකාසි, වාසය කළසේක.

ලක්දිව් වැඩි පළමුවෙනි ගමනයි.

---

553. අථ, ඉක්බිති ; භගවති, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ; ජෙත නාමෙ, ජෙත නම්වූ; තස්මිං වනස්මිං, ඒ වෙනෙහි; නිවසති සති, වැඩවසන සමයෙහි ; මඞ්ගලාවාසරූපා, මඞ්ගල්‍යගෘහයක් බඳුවූ ; ලඞ්කා, ලඞ්කාතොමෝ ; නාකෙ, දිව්‍යලොකයෙහි ; දෙවතානං, දෙවියන්ගේ ; නන්දනං උපවනං ඉව, නන්දනොද්‍යානය මෙන් (හෙවත්) : උපවනං නන්දනං ඉව, දෙවෙනි නඳුනුයනක් මෙන් ; අමරඋරගවාසා, දෙවියන්ගේ හා දිව්‍ය නාගයන්ගේ විසීමෙන් හෝ විසීම ඇත්තී ; රම්මරූපා, අභිරම්‍යාකෘති ඇත්තියක් ; බභූව, වූලු.

---

* "පඤ්චවස්සෙ."

554. තහිමතිරුචිරස්මිං වඩ්ඪමානාදිසෙලෙ
මධුරසලිලවාහෙ රම්මකල්‍යාණිකාදො,
උදධිභුජගවාසෙ නාගදීපන්තිකෙ ච
මහති මහිමයුත්තා නාගසඞ්ඝා වසන්ති.

555. පචුරමහිමයුත්තො වඩ්ඪමානාචලස්මිං
අධිපති භුජගානං ආසි චූලොදරව්හො,
මහුදර ඉති නාමො නාගදීපොදධිම්හි
නිවසති අථ තෙසං පබ්බතෙය්‍යොරගින්දො.

556. ඉතරභුජගරඤ්ඤො ධීතරං නාගකඤ්ඤං
පියතරමභිරූපං'කාසි දාරං* තදා හි,
අථ ච දුහිතුයා සො දීයමානං දදන්තො,
රුචිරමණිමයග්ගං ආසනඤ්චාපදාසි.

---

554. තහිං, එහි ; අතිරුචිරස්මිං, ඉතා මනොඥවූ ; වඩ්ඪමානාදිසෙලෙ, වඩමන් පර්වතාදී ශෛලයෙහිද ; මධුරසලිලවාහෙ, මිහිරිදිය වතුර ඇත්තාවූ ; රම්මකල්‍යාණිකාදො, රම්‍යවූ කැලණිගඟ ආදී තන්හිද ; නාගදීපන්තිකෙ, මණිනාගදීප යට ආසන්නවූ ; මහති, මහත්වූ ; උදධිභුජගවාසෙ ච, සමුද්‍රයෙහිවූ නාගභවනයෙහිද ; මහිමයුත්තා, ආනුභාවයෙන් යුක්තවූ ; නාගසඞ්ඝා, නාගසමූහයෝ ; වසන්ති, වෙසෙත්.

555. වඩ්ඪමානාචලස්මිං, වර්ධමාන පර්වතයෙහි ; පචුර, මහත්වූ ; මහිමයුත්තො, ආනුභාවයෙන් යුක්තවූ ; චූලොදරව්හො, චූලොදර නම්වූ ; භුජගානං අධිපති, නාගරාජයෙක් ; ආසි, වී ; නාගදීපෙ, නාගදිවයින සමීපයෙහිවූ ; උදධිම්හි, වාරිධියෙහි ; මහුදරඉති නාමො, මහොදර නම් නාරජෙක් ; නිවසති, වසයි ; අථ, නැවත ; තෙසං, ඔවුන් අතුරෙන් ; පබ්බතෙය්‍යො, වර්ධමාන පර්වත වාසීවූ ; උරගින්දො, නාගෙන්ද්‍රතෙම :—

556. තදා හි, එකල්හි වනාහි ; ඉතරභුජගරඤ්ඤො, (මහොදර නම්) අන්‍ය නාගෙන්ද්‍රයාගේ ; ධීතරං, දුහිතෘවූ ; පියතරං, අතිශයින් ප්‍රියවූ ; අභිරූපං, විශිෂ්ටවූ රූප ඇති ; නාගකඤ්ඤං, නාගකන්‍යාව ; දාරං අකාසි, භාර්‍ය්‍යා කෙළේයි ; අථච, නැවතද ; සො, ඒ මහොදර සර්පරාජතෙම ; ධීතුයා, ධීතෘවට ; දීයමානං, දියයුතු දායාද ; දදන්තො, දෙන්නේ ; අපි, නැවත ; රුචිර, මනොඥවූ ; මණිමය, මාණික්‍යමයවූ ; අග්ගං, උතුම්වූ ; ආසනං ච, අස්නක්ද ; අදාසි, දින.

---

* "හරියං."

557. **දුහිතරි මතකාලෙ (19) තෙ'ථ පල්ලඞ්කහෙතු**
ජලජථලජනාගා යුද්ධසජ්ජා අහෙසුං,
අථ ථලජභුජඞ්ගා භඞ්ගකල්ලොලමාලා
සදිසළුලිතචිත්තා ගබ්බිතෙවං රවන්ති.

558. **කිමුදධිජඵණීනං කිත්තිසම්පත්තියා නො**
අපි යසපරිවාරා කිං බලෙනිද්ධියා කිං,
අහමහමිති ගබ්බා කිං කිමිස්සාය තෙසං
භවති තිමිර'රිනං භානුමග්ගුන්නති කා.

---

557. අථ, ඉක්බිති; දුහිතරි, ධීතෘන්; මතකාලෙ, මළ කල්හි; තෙ ජලජථලජ නාගා, ඒ දිය ගොඩ උපන් නාගයෝ; පල්ලඞ්කහෙතු, මිණිපලඟ හෙතුකොටගෙණ; යුද්ධසජ්ජා අහෙසුං, සටනට සැදුනාහුය; අථ, නැවත; ථලජභුජඞ්ගා, පාථීතීය (තන්වඩමන්ගල) නාගයෝ; භඞ්ග, බිඳෙන්නාවූ; කල්ලොලමාලාසදිස, තරඟපන්තීන් මෙන්; ළුලිතචිත්තා, සැලුනු සිත් ඇත්තාහු; ගබ්බිතා, ගර්විතවූවාහු; එවං, මෙසේ; රවන්ති, හඬොවිත්.

558. නො, අපට; උදධිජඵණීනං, සාමුද්‍රික නාගයන්ගේ; කිත්තිසම්පත්තියා, කීර්තිය හා සම්පත්තියෙන්; කිං, කිම; අපි, යලි; යසපරිවාරා, යස පිරිවරින්; කිං, කිම; බලෙන, බල යෙන්; කිං, කිම; ඉද්ධියා, සෘද්ධියෙන්; කිං, කිම; අහමහමිති, මමය මමයයි යන; තෙසං, ඔවුන්ගේ; ගබ්බා, ගර්වයෙන්; කිං, කිම; ඉස්සාය, (ඔවුන්ගේ) ඊර්ෂ්‍යායෙන්; කිං, කිම; භානුමග්ගෙ, වියඅමාර්ගයෙහි; තිමිරඅරීනං, අඳුරුසතුරන්ගේ; කා උන්නති, කවර උසස් බවක්; භවති, වේද?

559. අථ ජලජලගද්දා ගජ්ජනං ගජ්ජයන්තා
භයජනකපගබ්භා ඵොටයන්තා භුජානං,
අහමහ පහු රෙ රෙ පබ්බතෙය්‍යානමෙතං
පටුතරඩසිතොට්ඨා කක්ඛලෙවං රවන්ති.

560. පටුතරගරුනාදා තාව ගජ්ජන්ති දන්තී
නයනපථමුපෙනෙත යාව කණ්ඨීරවානං,
තථරිව ථලජාතා ජුම්භයන්තා සමග්ගා
නයනපථගතා නො සුඤ්ඤදප්පා භවන්ති.

561. ඉති තදුභයසෙනා ඝට්ටයන්තාඤ්ඤමඤ්ඤං
විවිධපහරණෙසා උග්ගිරන්තී ගිරන්ති,
සතතඛුභිතවෙලා සාගරූමීව භන්තා
ලුලිතලුලිතචිත්තා යුද්ධනින්නා සීතාසුං.

---

559. අථ, ඉක්බිති ; ජලජලගද්දා, සාමුද්‍රික නාගයෝ; භය, ජනකපගබ්භා, බිය උපදවන බුහුටි බැව් ඇත්තාහු; භුජානං, අත්; ඵොටයන්තා, පොලන්නාහු ; රෙරෙ, කොල කොල ; අහං අහං, මම මම ; පබ්බතෙය්‍යානං, පර්වතවාසීන්ගේ ; එතං, ඊට ; (ප්‍රතිවිරුද්ධව) පහු, පොහොසත්මියි ; පටුතර, අතිශයින් ව්‍යක්තකොට ; ඩසිතඔට්ඨා, ඩැහැගත් ඔෂ්ඨ ඇත්තාහු ; කක්ඛලා, කර්කශ වූවාහු ; එවං, මෙසේ ; රවන්ති, හඬොවිත්.

560. දන්තී, හස්තිරාජයෝ ; යාව, යම්තාක් ; කණ්ඨීරවානං, මෘගෙන්ද්‍රයන්ගේ ; නයනපථං, ඇස්හමුවට ; උපෙනෙත, පැමිණෙද්ද ; තාව, ඒ තාක් ; පටුතර, අතිශයින් ව්‍යක්තවූ ; ගරුනාදා, මහත්වූ නාද ඇත්තාහු හෝ ගර්ජනාවෙන් ; ගජ්ජන්ති, ගර්ජනා කෙරෙත් ; තථරිව, එසේම ; ජුම්භයන්තා; විජෘම්භනය කරන්නාවූ ; සමග්ගා, සියලු ; ථලජාතා, පර්වතජ නාගයෝ ; නො, අපගේ ; නයනපථගතා, නෙත්‍රපථයට (ඇස්හමුවට) පැමිණියාහු ; සුඤ්ඤදප්පා භවන්ති, ශූන්‍ය දර්ප ඇත්තාහු වෙති.

561. ඉති, මෙසේ ; තදුභයසෙනා, ඒ විවිධ සෙනාවෝ; අඤ්ඤමඤ්ඤං, ඔවුනොවුන්; ඝට්ටයන්තා, ගැටෙන්නාහු; විවිධපහරණෙසා, නානාවිධ ප්‍රහාරදානයෙහි කැමැත්තෙන්; ඉති, මෙසේ; ගිරං උග්ගිරන්ති, වචන උසස්කොට කියන්නාහු; සතත, නිරන්තරයෙන් ; ඛුභිත, කැළඹුනාවූ; වෙලා, වෙරළ ඇති ; සාගරූමි ඉව, සමුද්‍රතරංගයන් මෙන් ; භන්තා, භ්‍රාන්තවූවාහු; ලුලිතලුලිතචිත්තා, අතිශයින් ඇලලුන සිත් ඇත්තාහු ; යුද්ධනින්නා, සටනට නැමුනාහු; සීතාසුං, සිටියාහුයි.

562. අථ තදහු මුනින්දො, යාමිනීයාමමන්තෙ
පතිනිය මතිජාලං ලොකමොලොකයන්තො,
සමරවසගතානං භොගිනං භාවිභූතිං*
තදුපරි ච'භිවුඩ්ඪිං පස්සි ලඞ්කාතලස්ස.

563. අථ මුනි මධුමාසෙ'පොසථෙ කාලපක්ඛෙ
කතනිඛිලවිධානො ගය්හ සඞ්ඝාටිකාදිං,
අනුගතිකමුදික්ඛං පචෙනතො සමන්තා
සුමනසුමනනාමං පස්සි දෙවං සමිද්ධිං.

---

562. මුනින්දො, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; අථ, ඉක්බිත්තෙන්; තදහු, එදවස්; යාමිනීයාමමන්තෙ, රාත්‍රියගේ පශ්චිමයාමයෙහි; මතිජාලං, නුවණ නැමැති දැල; පතිනීය, පතුරුවා; ලොකං, ලොව; ඔලොකයන්තො, බලනසේක්; සමරවසගතානං, යුධක්ෂමවූ; භොගිනං, නාගයන්ට; භාවිභූතිං, මතු වන්නාවූ සම්පත්තියද; තදුපරි, ඉන් මත්තෙහි; ලඞ්කාතලස්ස, ලක් දිව්තලට (වන්නාවූ); අභිවුඩ්ඪිං ච, අභිවෘද්ධියද; පස්සි, දුටු සේක.

563. අථ, නැවත; මුනි, මුනිරජානන්වහන්සේ; කතනිඛිල විධානො, කළාවූ සියලු කටයුතු ඇතිසේක්; මධුමාසෙ, බක්මාස යෙහි; කාලපක්ඛෙ, කෘෂ්ණපක්ෂයෙහිවූ; උපොසථෙ, පොහෝ දිනයෙහි; සඞ්ඝාටිකාදිං, සඟළසිවුරු ආදිය; ගය්හ, රැගෙණ; පචෙනතො, පසැස්ඇතිසේක්; සමන්තා, හාත්පස; අනුගතිකං, සමග යන්නෙකු, උදික්ඛං, බලනසේක්; සුමන, යහපත් සිත්ඇති; සුමනනාමං, සුමන නම්වූ; සමිද්ධිං දෙවං, සමිද්ධි දෙවියා (සමිද්ධිසුමන දෙවියන්); පස්සි, දුටුසේක.

---

* "භාවිභොගං."

564. **තදහු සුමනදෙවො ජෙතනාමෙ සුරම්මෙ**
අධිවසති විහාරෙ ද්වාරකොට්ඨොපකණ්ඨෙ,
ඨිතවිටපසමිද්ධෙ ඛීරිකාපාදපස්මිං
සුගතමභිනමෙන්තො අන්වහං පූජයන්තො.

565. **තමසමමුනි දිස්වා'මන්තයිත්වා'ගතෙ තං**
ඉදමවච මයා හො සද්ධිමාගච්ඡ ලඞ්කං,
සහ තව භවනම්හා (20) පුබ්බවුත්ථප්පදෙසෙ
තව භවති පතිට්ඨා භොගිනඤ්චා'භිවුද්ධි.

564. තදහු, එසමයෙහි ; සුමනදෙවො, සුමන නම් දෙවි තෙම ; සුගතං, බුදුන් ; අන්වහං, දවස්පතා; අභිනමෙන්තො, නමස්කාරකරමින් ; පූජයන්තො, පුදමින් ; සුරම්මෙ, අතිරම්‍යවූ ; ජෙතනාමෙ විහාරෙ, ජෙතවන මහාවිහාරයෙහි ; ද්වාරකොට්ඨ උපකණ්ඨෙ, දොරකොටු සමීපයෙහි ; ඨිත, පිහිටියාවූ ; විටප සමිද්ධෙ, අතුපතරින් සමෘද්ධවූ; ඛීරිකාපාදපස්මිං, කිරිපලුරුක්හි; අධිවසති, වෙසෙයි.

565. අසමමුනි, අතුල්‍යවූ සර්වඥතෙම ; තං, ඔහු ; දිස්වා, දැක ; ආමන්තයිත්වා, කැඳවා ; ආගතෙ, (ඔහු) ආකල්හි ; ඉදං, මේ වක්ෂ්‍යමාණ වචනය ; තං, ඔහුට; අවච, වදාළසේක ; හො, පින්වත ; තව, තාගේ ; භවනම්හා සහ, භවනය සමග ; මයා සද්ධිං, මා සමග ; ලඞ්කං, ලක්දිවට ; ආගච්ඡ, අවමැනව ; පුබ්බවුත්ථප්පදෙසෙ, පූර්වයෙහි තාවිසින් වුසූ නාගදිවයින්හි* ; තව, තාගේ ; පතිට්ඨා, පිහිටීම ; භවති, වෙයි ; භොගිනං ච, නාගයන්ගේද ; අභිවුද්ධි, අභිවෘද්ධිය (වෙයි).

* කීයේමැනො—“ දෙවො හි සො නාගදීපෙ මනුස්සො'නන්තරෙ භවෙ,
අහොසි රජ්ජායතනට්ඨිතට්ඨානෙ ස අද්දස.
පච්චෙකබුද්ධෙ භුඤ්ජන්තෙ දිස්වා චිත්තං පසීදිය,
පත්තසොධනසාඛානි තෙසං පාදාසි තෙන සො.
නිබ්බත්ති තස්මිං රුක්ඛස්මිං ජෙතුය්‍යානෙ මනොරමෙ,
ද්වාරකොට්ඨකපස්සම්හි පච්ඡා බහි අහොසි සො.
දෙවාතිදෙවො දෙවස්ස තස්ස වුද්ධිමපෙක්ඛිය,
ඉදං ඨානං හිතත්ථාය තස්ස රුක්ඛං ඉධානයි.”

මහාවංශ.

566. අථ මුනිවචනං සො මුද්ධනාමග්ගහෙත්වා
පමුදිතහදයො තං රුක්ඛමුබ්බය්හ මූලා,
සුගතමුපරි කත්වා ධාරයන්තො සුපුල්ලං
බරිහිබරිහිජාතාකාරමාගා නභම්හි.

567. දසබලතනුභාහිස්සඞ්ගමා සො දුමින්දො
තරලමණිරිව නානාභාහි සම්භාවනීයො,
විලසිත ඉව සබ්බ රුක්ඛසෙලාදයොපි
අපගතසකවණ්ණා වණ්ණවන්තා විරෙජුං.

568. ඛගභුජගසුරාදී මිස්සිතා ඡප්පභාහි
නිජපතිනිජජායා* සුන්දමන්දාසු මුය්හුං,
අසිතගගනමජ්ඣෙ සොභමානො මුනින්දො,
විතතවිවිධරංසී රංසිමාලීව ගච්ඡි.

---

566. අථ, ඉක්බිති ; සො, ඒ සුමනදෙවතෙම ; මුනිවචනං, බුද්ධවචනය ; මුද්ධනා, මස්තකයෙන් ; අග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ ; පමුදිතහදයො, ඉතා සතුටු සිත් ඇත්තේ ; තං රුක්ඛං, ඒ රුක ; මූලා, මුලින් ; උබ්බය්හ, උදුරා ; සුපුල්ලං, සුපුෂ්පිතවූ රුක ; බරිහි, මොනරුන්ගේ ; බරිහිජාතාකාරං, මොනරපිල් සතක් මෙන් ; සුගතමුපරිකත්වා, බුදුන් මතුයෙහි කොට ; ධාරයන්තො, දරමින් ; නභම්හි, ආකාශයෙහි ; අගා, ආගමනය කෙළේය.

567. සො දුමින්දො, ඒ කිරිපලුරුක්රද ; දසබලතනුභා, බුද්ධශ්‍රී ශරීරකාන්තියහා ; අභිස්සඞ්ගමා, එකතුවීම හෙතුකොට ගෙණ ; තරලමණි ඉව, කෞස්තුභ මාණික්‍යයක් මෙන් ; නානාභාහි, අනෙකකාන්තියෙන් ; සම්භාවනීයො, වර්ණනීය විය ; සබ්බ, සියලු ; රුක්ඛසෙලාදයො අපි, රුක්සෙල් ආදීහුද ; විලසිතා ඉව, ප්‍රභාප්‍රාප්තවූවාක් මෙන් ; අපගතසකවණ්ණා, පහවගිය ස්වකීය වර්ණ ඇත්තාහු ; වණ්ණවන්තා, වර්ණවත් වූවාහු ; විරෙජුං, බැබලූහ.

568. ඡප්පභාහි, ෂඩ්විධ ප්‍රභායෙන් ; මිස්සිතා, මිශ්‍රිතවූ ; ඛගභුජගසුරාදී, පක්ෂිනාගාමරාදීහු ; අසන්දමන්දාසු, අනෙකානාවූ ; නිජපතිනිජජායාසු, ස්වකීය ස්වාමීන් හා ස්වකීය භාර්‍ය්‍යාවන් විෂයෙහි ; මුය්හුං, මුළාවූහ (නොහොත්) : අසන්දමන්දා, අනෙකානායෝ ; නිජපතිනිජජායාසු, සියහිමි සිය බිරිඳුන් විෂයෙහි ; සුමුය්හුං, අතිශයින් මුළාවූහු ; මුනින්දො, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; විතත, විස්තෘතවූ ; විවිධරංසී, නානාවිධ රශ්මීන් ඇතිසේක් ; අසිතගගනමජ්ඣෙ, නීලාකාශමධ්‍යයෙහි ; සොභමානො, ශොභනාවූ ; රංසිමාලී ඉව, සූර්‍ය්‍යයා මෙන් ; ගච්ඡි, වැඩිසේක.

---

* “හරිසා.”

569. ජලදපටලසණ්ඩෙ මජ්ඣමුද්දලසිත්වා
බහි විලසිතකායො සොම්මදෙසාකරො'ව,
කතුපරිතරුඡායො ජොතමානො සමානො
උරගසමරඨානං ගන්ත්ව'කාසෙ නිසජ්ජ.

570. ඝනතරතිමිරං සො ඉද්ධියා සඞ්ඛරිත්වා
තහිමතිරවභීමං ඝොරසංරම්භවන්තං,
අසනිසතනිපාතං වස්සධාරාකරාලං
උරුතරතතමෙඝං මාපයී සීතවාතං.

571. ඉති තිභුවනනාථො දප්පිතෙ නාගසඞ්ඝෙ
විමදකරණහෙතු දස්සයී භෙරවානි,
අථ'පගතපගබ්භෙ තෙ විදිත්වාන සත්ථා
අපනුදි භයජාතං තඞ්ඛණංයෙව තත්ථ.

---

569. කත, කරණලද; උපරි, මත්තෙහි; තරුඡායො, වෘක්ෂච්ඡායා ඇත්තාවූ; ජොතමානො සමානො, බබලන්නාවූ සර්වඥයන්වහන්සේ; උරගසමරඨානං, නාගයන්ගේ යුද්ධස්ථානයට; ගන්ත්වා, වැඩ; ජලදපටලසණ්ඩෙ, මෙඝපටල සමූහයෙක්හි; මජ්ඣං, මැද; උද්දලසිත්වා, විදුරණයකොට; බහි, පිටත්හි; විලසිතකායො, ජෝතමාන ශරීර ඇති; සොම්ම දෙසාකරො ඉව, සෞම්‍යවූ චන්ද්‍රයා මෙන්; ආකාසෙ, අහස්හි; නිසජ්ජ, වැඩහිඳ :—

570. සො, ඒ සර්වඥතෙම; ඉද්ධියා, සෘද්ධිබලයෙන්; ඝනතර, ඉතාඝනවූ; තිමිරං, අන්ධකාරයක්; සඞ්ඛරිත්වා, නිර්මිත කොට; තහිං, එහි; අතිරව, අතිශයධ්වනියෙන්; භීමං, භයානකවූ; ඝොර, දරුණුවූ; සංරම්භවන්තං, වෙගවත්වූ; අසනිසතනිපාතං, සියගණන් හෙන හෙන්නාවූ; වස්සධාරාකරාලං, වර්ෂාධාරාවෙන් භයානකවූ; උරුතර, ඉතා මහත්වූ; තත, පතළාවූ; සීතවාතං, සිහිල්පවන් හමන්නාවූ; මෙඝං, මෙඝයක්; මාපයී, මැවූසේක.

571. තිභුවනනාථො, ත්‍රෛලොක්‍ය ස්වාමිවූ සර්වඥතෙම; ඉති, මෙසේ; නාගසඞ්ඝෙ, නාසමූහය; දප්පිතෙ, දර්පවත්වූ කල්හි; විමදකරණහෙතු, (ඔවුන්) නිර්මදකිරීමට හෙතුවූ; භෙරවානි, භෛරවයන්; දස්සයී, දැක්වූසේක; අථ, ඉක්බිති; සත්ථා, ශාස්තෘන්වහන්සේ; අපගත, පහවූ; පගබ්භ, ප්‍රගල්භඇති; තෙ, ඔවුන් (ඒනයින්); විදිත්වාන, දැන; තත්ථ, එහි; භයජාතං, භයරාසිය; තඞ්ඛණං එව, එකෙණෙහිම; අපනුදි, පහකළසේක.

566. අථ මුනිවචනං සො මුද්ධනාමග්ගහෙත්වා
පමුදිතහදයො තං රුක්ඛමුබ්බච්ච මූලා,
සුගතමුපරි කත්වා ධාරයන්තො සුඵුල්ලං
බරිහිබරිහිජාතාකාරමාගා නභම්හි.

567. දසබලතනුභාභිස්සඞ්ගමා සො දුමින්දො
තරලමණිව නානා'භාහි සම්භාවනීයො,
විලසිත ඉව සබ්බෙ රුක්ඛසෙලාදයො'පි
අපගතසකවණ්ණා වණ්ණවන්තා විරෙජුං.

568. ඛගභුජගසුරාදී මිස්සිතා ඡප්පභාහි
නිජපතිනිජජායා* ස්වඤ්ඤමඤ්ඤාසු මුය්හුං,
අසිතගගනමජ්ඣෙ සොභමානො මුනින්දො,
විතතවිවිධරංසී රංසිමාලිව ගච්ඡි.

---

566. අථ, ඉක්බිති ; සො, ඒ සුමනදෙවතෙම ; මුනිවචනං, බුඬවචනය ; මුද්ධනා, මස්තකයෙන් ; අග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ ; පමුදිතහදයො, ඉතා සතුටු සිත් ඇත්තේ; තං රුක්ඛං, ඒ රුක; මූලා, මුලින් ; උබ්බච්ච, උදුරා; සුඵුල්ලං, සුප්‍රඵුල්ලවූ රුක; බරිහි, මොනරුන්ගේ; බරිහිජාතාකාරං, මොනරපිල් සතක් මෙන්; සුගතමුපරිකත්වා, බුදුන් මතුයෙහි කොට ; ධාරයන්තො, දරමින් ; නභම්හි, ආකාශයෙහි ; ආගා, ආගමනය කෙළේය.

567. සො දුමින්දො, ඒ කිරිපලුරුක්රද; දසබලතනුභා, බුඬශ්‍රී ශරීරකාන්තියහා ; අභිස්සඞ්ගමා, එකතුවීම හෙතුකොට ගෙණ; තරලමණි ඉව, කෞස්තුභ මාණික්‍යයක් මෙන්; නානාභාහි, අනෙකකාන්තියෙන් ; සම්භාවනීයො, වර්ණනීය විය; සබ්බෙ, සියලු ; රුක්ඛසෙලාදයො අපි, රුක්සෙල් ආදීහුද ; විලසිතා ඉව, ප්‍රභාප්‍රාප්තවූවාක් මෙන් ; අපගතසකවණ්ණා, පහවගිය ස්වකීය වර්ණ ඇත්තාහු ; වණ්ණවන්තා, වර්ණවත් වූවාහු ; විරෙජුං, බැබලූහ.

568. ඡප්පභාහි, ෂඩ්විධ ප්‍රභායෙන් ; මිස්සිතා, මිශ්‍රිතවූ ; ඛගභුජගසුරාදී, පක්ෂිනාගාමරාදීහු ; අඤ්ඤමඤ්ඤාසු, අන්‍යොන්‍යවූ ; නිජපතිනිජජායාසු, ස්වකීය ස්වාමීන් හා ස්වකීය භාර්‍ය්‍යාවන් විෂයෙහි ; මුය්හුං, මූළාවූහ (නොහොත්) : අඤ්ඤමඤ්ඤං, අන්‍යොන්‍යයෝ ; නිජපතිනිජජායාසු, සියහැමි සිය බිරිඳුන් විෂයෙහි ; සුමුය්හුං, අතිශයින් මුළාවූහු; මුනින්දො, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; විතත, විස්තෘතවූ ; විවිධරංසි, නානාවිධ රශ්මීන් ඇතිසේක් ; අසිතගගනමජ්ඣෙ, නීලාකාශමධ්‍යයෙහි; සොභමානො, හොබනාවූ; රංසිමාලී ඉව, සූර්‍ය්‍යයා මෙන්; ගච්ඡි, වැඩිසේක.

---

* "භරියා."

569. ජලදපටලසණ්ඩෙ මජ්ඣමුද්දලයිත්වා
බහි විලසිතකායො සොම්මදොසාකරො'ව,
කතුපරිතරුඡායො ජොතමානො සමානො
උරගසමරඨානං ගන්ත්ව'කාසෙ නිසජ්ජ.

570. ඝනතරතිමිරං සො ඉද්ධියා සඞ්ඛරිත්වා
තහිමතිරවභීමං ඝොරසංරම්භවන්තං,
අසනිසතනිපාතං වස්සධාරාකරාලං
උරුතරතතමෙඝං මාපයී සීතවාතං.

571. ඉති තිභුවනනාථො දප්පිතෙ නාගසඞ්ඝෙ
විමදකරණහෙතු දස්සයී භෙරවානි,
අථ'පගතපගබ්භෙ තෙ විදිත්වාන සත්ථා
අපනුදි භයජාතං තඞ්ඛණංයෙව තත්ථ.

---

569. කත, කරණලද ; උපරි, මත්තෙහි ; තරුඡායො, වෘක්ෂච්ඡායා ඇත්තාවූ ; ජොතමානො සමානො, බබලන්නාමවූ සර්වඥයන්වහන්සේ ; උරගසමරඨානං, නාගයන්ගේ යුද්ධ ස්ථානයට ; ගන්ත්වා, වැඩ ; ජලදපටලසණ්ඩෙ, මෙඝපටල සමූහ යෙහි ; මජ්ඣං, මැද ; උද්දලයිත්වා, විදාරණයකොට ; බහි, පිටත්හි ; විලසිතකායො, ජොතමාන ශරීර ඇති ; සොම්ම දොසාකරො ඉව, සෞම්‍යවූ චන්ද්‍රයා මෙන් ; ආකාසෙ, අහස්හි ; නිසජ්ජ, වැඩහිඳ :—

570. සො, ඒ සර්වඥතෙම ; ඉද්ධියා, ඍද්ධිබලයෙන් ; ඝන තර, ඉතා ඝනවූ ; තිමිරං, අන්ධකාරයක් ; සඞ්ඛරිත්වා, නිර්මිත කොට ; තහිං, එහි ; අතිරව, අතිශයවර්ධනියෙන් ; භීමං, භයා නකවූ ; ඝොර, දරුණුවූ ; සංරම්භවන්තං, වෙගවත්වූ ; අසනි සතනිපාතං, සියගණන් හෙන හෙන්නාවූ ; වස්සධාරාකරාලං, වර්ෂාධාරාවෙන් භයානකවූ ; උරුතර, ඉතා මහත්වූ ; තත, පතලාවූ ; සීතවාතං, සිහිල්පවන් හමන්නාවූ ; මෙඝං, මෙඝ යක් ; මාපයී, මැවූසේක.

571. තිභුවනනාථො, ත්‍රෛලොක්‍ය ස්වාමිවූ සර්වඥතෙම ; ඉති, මෙසේ ; නාගසඞ්ඝෙ, නාසමූහය ; දප්පිතෙ, දර්පවත්වූ කල්හි; විමදකරණහෙතු, (ඔවුන්) නිර්මදකිරීමට හෙතුවූ; භෙර වානි, භෛරවයන් ; දස්සයී, දැක්වූසේක ; අථ, ඉක්බිති ; සත්ථා, ශාස්තෲන්වහන්සේ ; අපගත, පහවූ ; පගබ්භ, ප්‍රගල්භඇති; තෙ, ඔවුන් (ඒනයින්); විදිත්වාන, දැන ; තත්ථ, එහි ; භයජාතං, භයරාසිය ; තඞ්ඛණං එව, එකෙණෙහිම ; අපනුදි, පහකල සේක.

572. **තරුණතරණිසොභං කෙතුමාලාවිලාසිං
සුභරුචිමුඛචන්දං ලක්ඛණාකිණ්ණගත්තං,
තිභවවිභවදායිං තං විදිත්වාන නාගා
ධුතපහරණහත්ථා වන්දමානා මහිංසු.**

573. **සිරසි නිහිතපාණිරත්තපඞ්කෙරුහෙහි
විකචවදනනෙත්තා'මන්දකඤ්ජුප්පලෙහි,
සකසකධතනානාවණ්ණචම්මාදිකෙහි
විවිධකුසුමවත්ථා'මන්දදීපධජෙහි.**

574. **උරගභවනවාසා නාගකඤ්ඤා සමෙච්ච
කුචකලසසහස්සං ධාරයන්තා සලීලං,
ලලිතකණකවල්ලීලීලමාධත්තගත්තා
ථුතිමුඛරමුඛා තා සාධු කීළං අකංසු.**

---

572. නාගා, නාගයෝ ; තරුණතරණිසොභං, ලහිරුබඳු ශොභා ඇති ; කෙතුමාලාවිලාසිං, රශ්මිමාලාවෙන් බබලන්නාවූ ; සුභ, සොභනවූ ; රුචි, කාන්තිමත්වූ ; මුඛචන්දං, මුඛ නැමැති චන්ද්‍රයා ඇත්තාවූ; ලක්ඛණ, දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් ; ආකිණ්ණගත්තං, ගැවසීගත් ශ්‍රීශරීරයක් ඇත්තාවූ ; තිභව, භවත්‍රයට; විභවදායිං, විභවය (නිර්වාණය) දෙන්නාවූ; තං, ඒ මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; විදිත්වාන, හැඳින ; ධුතපහරණහත්ථා, අයු හල අත් ඇත්තාහු ; වන්දමානා, වඳිමින් ; මහිංසු, පිදූහ.

573. සිරසි, හිසෙහි ; නිහිත, පිහිටුවනලද ; පාණි, අත් නැමැති ; රත්තපඞ්කෙරුහෙහි, රත්පියුමෙන්ද ; විකච, ප්‍රබුඩවූ ; වදනනෙත්ත, වක්ත්‍රනෙත්‍ර නැමැති ; අමන්දකඤ්ජුප්පලෙහි, බොහෝවූ පියුම් හා නිලුපුලින්ද ; සකසකධත, තම තමන් විසින් දරණලද ; නානාවණ්ණ, නන්වන්වූ ; චම්මාදිකෙහි, සනනාහාදියෙන්ද ; විවිධ, අනෙකප්‍රකාරවූ ; කුසුමවත්ථ, පුෂ්ප වස්ත්‍ර හා ; අමන්දදීපධජෙහි, බොහෝවූ වැටකෙහෙල්ලෙන්ද; (තං ඒ බුදුන් ; මහිංසු, පිදූ).

574. සලීලං, ලීලාසහිතවූ ; කුචකලස සහස්සං, පයොධර ඝට සහස්‍රයන්; ධාරයන්තා, දරන්නාවූ; උරගභවනවාසා, නාග භවනයෙහි වසන්නාවූ ; ලලිත, ලීලොපෙතවූ ; කණකවල්ලී ලීලා, ස්වර්ණලතා ලීලාවෙන් ; ආධත්ත, දරණලද ; ගත්තා, ශරීර ඇති ; ථුතිමුඛරමුඛා, ස්තුති කථායෙන් දෙඩමලුවූ මුඛ ඇති ; තා නාගකඤ්ඤා, ඒ නාගාඞ්ගනාවෝ ; සමෙච්ච, එක තුව ; සාධුකීළං අකංසු, සාධුකක්‍රීඩාවක් කළාහුයි.

575. **අථ මුනි උරගානං විග්ගහං තං සමෙතුං**
සුතිමනකමනීයං නිච්ඡරං බ්‍රහ්මඝොසං,
අජරමමරමග්ගං සුප්පසත්ථං සුධීහි
වරමති වරධම්මං දෙසයී නං ඵණීනං.

576. **න හො හො සංසාරෙ බලු භවති සාරං ලවමපි**
විසෙ සාතං සීතං ජලිතදහනෙ විජ්ජති කදා,
සදා රාගං රොගං බාධති ජනතං නෙකදුරිතං
තථාපායුං පාතො රවිරසිමුඛුස්සාවසදිසං.

577. **සරීරෙ'යං බත්තිංසවිධකුණපො (21) සාරරහිතො**
පරිත්තං යොබ්බඤ්ඤං කුසුමසදිසං නිග්ගතසිරි,
පහන්ත්වා ගන්තබ්බං භවජවිභවං සමහතමිදං
අථෙවං සන්තෙ හො වරයති භවං කො නු හි බුධො.

---

575. අථ, ඉක්බිති ; වරමති, උතුම් ප්‍රඥා ඇත්තාවූ ; මුනි, සර්‍වඥයන්වහන්සේ ; උරගානං, නාගයන්ගේ ; තං විග්ගහං, ඒ යුධය ; සමෙතුං, සන්සිඳවන්නට ; බ්‍රහ්මඝොසං, බඹඝොස ; නිච්ඡරං, පතුරුවමින් ; සුතිමනකමනීයං, සවන්මන් පිණ වන්නාවූ ; අජරං, ජරාරහිතවූ ; අමරං, මරණ නැත්තාවූ ; අග්ගං, අග්‍රවූ ; (නොහොත්) අජරමමරමග්ගං, අජරාමර නිර්‍වාණ මාර්‍ගවූ ; සුධීහි, ප්‍රාඥයන් විසින් ; සුප්පසත්ථං, අති ශයින් පසස්නාලද ; නං වරධම්මං, ඒ උතුම් ධර්‍මය ; ඵණීනං, නාගයින්ට ; දෙසයී, දෙසූ සේක. (කෙසේදයත්)

576. හො හො, භවත්නි භවත්නි ; සංසාරෙ, සසරෙහි ; ලවං අපි, ලෙසමාත්‍රවූද ; සාරං, සාරයක් ; බලු, ඒකාන්ත යෙන් ; න භවති, නොවෙයි ; විසෙ, විෂ (ජීත) යෙහි ; සාතං, සැපයක්ද ; ජලිතදහනෙ, දිලියෙන ගින්නෙහි ; සීතං, ශීත ගුණයක්ද ; කදා, කවර කලෙක්හි ; විජ්ජති, විද්‍යමානද ; සදා, සැම කල්හි ; රාගං, රාගයද ; රොගං, රොගයද ; අනෙක දුරිතං, නොයෙක් උවදුරුද ; ජනතං, ජනසමූහයා ; බාධති, පෙලයි ; තථාපි, එසේම ; ආයු, ආයුස ; පාතො, අලු යම ; රවිරසිමුඛ, හිරුහමුවූ ; උස්සාවසදිසං, තුෂාර සදෘශයි (පිනි බඳුයි).

577. අයං සරීරෙ, මේ සිරුර ; බත්තිංසවිධ, දෙතිස් වැදෑරුම්වූ ; කුණපො, කුණප ඇත්තේය ; සාරරහිතො, නිස්සාරය ; පරිත්තං, මඳවූ ; යොබ්බඤ්ඤං, යෞවනය ; නිග්ගත සිරි, පහවූ සොභා ඇත්තේ ; කුසුමසදිසං, මලක් බඳුයි ; සමහතං, රැස්කරණලද ; ඉදං, මේ ; භවජවිභවං, භවොත්පන්න සම්පත්තිය ; පහන්ත්වා, හැර ; ගන්තබ්බං, යා යුතුය ; අථ, නැවත ; හො, භවත්නි ; එවං සන්තෙ, මෙසේ විද්‍යමාන කල්හි ; කො නු හි බුධො, කිනම් නුවණැත්තෙක් ; භවං, සසර ; වරයති, පතාද ; (නොපතාමැයි).

578. පලාසී මක්ඛී කොධුපහතමනො (22) මානවිභවො
ජනො'තීතො'තො සො පයති නරකං දාරුණතරං,
එණී මජ්ජාරෙ සා ගුහකකපයො භූය බහුසො
වධෙන්තඤ්ඤොඤ්ඤං තෙ නනු භවමිදං දුක්ඛමනිසං.

579. පුරෙ කාකොලූකා අථ වනභවා ඵන්දනඉසා
කරිත්වා'ඨානෙ'ඝං චිරමනුභවුං දුක්ඛමනිසං,
අහො කප්පට්ඨානං සරථ දුරිතං වෙරජමිදං
න හෙත්ථස්සාදො සො 'ණුමපි කලෙහෙ මෙත්තිමමතං.

---

578. හො, පින්වත්නි ; පලාසී, (අනුන් ගුණ හා සමබැව් සිතා) යුගග්‍රාහය ඇත්තාවූ ; මක්ඛී, ගුණමකුවූ ; කොධී, කිපෙනසුලුවූ ; උපහතමනො, ව්‍යාපාද සහගත සිත් ඇත්තාවූ ; (නොහොත්) කොධඋපහතමනො, ක්‍රොධයෙන් පහරණ ලද සිත් ඇත්තාවූ ; මානවිභවො, මානය වස්තුකොට ඇත්තාවූ (මානීවූ); ජනො, ජනතෙම ; ඉතො, මෙලොවින් ; අතීතො, මිය පරලොව ගියේ ; දාරුණතරං, ඉතා දරුණුවූ ; නරකං, නිරයට ; පයති, යේ ; තෙ, ඔහුතුමූ ; එණීභූය, සප්පිවද ; මජ්ජාරෙ (භූය), බලල්වද ; සා (භූය), බලුවද ; ගුහකකපයො (භූය), යක්‍ෂව හා වඳුරුවද ; බහුසො, බොහෝසෙයින් ; අඤ්ඤොඤ්ඤං, ඔවුනොවුන් ; වධෙන්ති, වධ කරත් ; ඉදං භවං, මේ සසර ; අනිසං, සතතයෙන් ; දුක්ඛං නනු, දුක් නොවේද?

579. හො, භවත්නි ; පුරෙ, පෙර ; කාකොලූකා, කවුඩන් හා බකමූහුණෝද ; අථ, යලි; වනභවා, වනජවූ; ඵන්දනඉසා, කොළොම්රුක් හා වලසසුද; අඨානෙ, අස්ථානයෙහි ; අඝං කරිත්වා, වෛරකොට ; චිරං, බොහෝකලක් මුලුල්ලෙහි ; අනිසං දුක්ඛං, නිරන්තර දුඃඛය ; අනුභවුං, වින්දහුය; (හො, පින්වත්නි); අහො, අදෝමය ; කප්පට්ඨං, කල්පස්ථායීවූ; වෙරජං, වෛරයෙන් උපන්නාවූ ; තං ඉදං දුරිතං, ඒ මේ දුක් උවදුරු ; සරථ, සමරණය කරව් ; (හො, භවත්නි); එත්ථ කලෙහෙ, මේ ඩබරයෙහි ; අස්සාදො, රස විඳගැන්මක්; අණු අපි, බිඳුවකුත්; නත්ථි, නැත්මය ; මෙත්තිං, මෛත්‍රිය ; අමතං, අමෘතයකි.

580. **බලං බාලානං භො සකසකවධායෙව භවති**
අතීතෙකා බුද්ධා ලටුකිකාදිජා නඪ්ඨතනයා,
ගජං බාලං මත්තං පවධි න බලං හොති සරණං
අථඨානෙ කිං භො කුරුථ විරියං භූතිහනනං.

581. **න දුක්ඛං තෙසං යෙ විගතකලහා එකමනසා**
අතීතෙ භො ලාපා අඝටිතමනා පෙය්‍යවචනා,
සුඛං වාසං'කාසුං යදහනි භවුං තෙ'ථ විධුරා
වසං ව්‍යාධස්සාගුං තදහනි අභො මෙධගබලං.

582. **ඉති තිඛිණසුධීමා කත්වාමෙතෙ සමග්ග**
අවදි පවරධම්මං සාධු විඤ්ඤූප්පසත්ථං,
අථ මුදිතමනා තෙ පීණිතා තස්ස නාගා
මණිමයමතුලං තං ආසනං පූජයිංසු.

---

580. භො, භවත්නි; බාලානං, අඥනයන්ගේ; බලං, ශක්තිය; සකසකවධාය එව, තමතමන්ට වධපිණිසම; භවති, වෙයි; (ඒ එසේමැයි); අතීතෙ, සටගිය දවස; බුද්ධා, කුඩුවූ; නඪ්ඨතනයා, නට දරුවන් ඇති; එකා ලටුකිකාදිජා, එක් කැට කිරිල්ලක්; බාලං, අඥනවූ; මත්තං, මත්වූ; ගජං, ඇතෙකු; පවධි, නැසීය; බලං, ශක්තිය; සරණං න හොති, (තමහට) පිහිට නොවේ; භො, පින්වත්නි; අථ, නැවත; භූතිහනනං, වැඩ නසන; විරියං, වීයඝීය; අඨානෙ, අසථානයෙහි; කිං කුරුථ; කුමට කරව්ද?

581. යෙ, යමෙක්; විගතකලහා, ඩබර පහකලෝද; එකමනසා, සමසිත් ඇත්තෝද; තෙසං, ඔවුන්ට; දුක්ඛං න, දුකෙක් නොවේ (ඒ එසේමැයි); භො, භවත්නි; අතීතෙ, සට ගිය දවස; අඝටිතමනා, නොගැටුනු සිත් ඇත්තාවූ; පෙය්‍යවචනා, ප්‍රියකටයුතු වචන ඇත්තාවූ; ලාපා, වටුවෝ නොහොත් ගේකිරිල්ලෝ; සුඛං, සැපසේ; වාසං අකාසුං, වාසය කළාහුය; තෙ, ඔහුතුමූ; අථ, නැවත; යදහනි, යම් දිනයෙක; විධුරා අභවුං, නොසමගි වූවාහුද; තදහනි, එදවස; ව්‍යාධස්ස, කිරාතයාගේ; වසං, වශයට; ආගුං, ගියාහ; මෙධගබලං, කලහයාගේ ශක්තිය; අභො, විස්මය.

582. තිඛිණසුධීමා, තීක්‍ෂණ බුඞිමත් මුනීන්‍ද්‍රයන්වහන්සේ; එතෙ, මේ නයින්; සමග්ගකත්වා, සමගිවූවන් කරන්ට විඤ්ඤූප්පසත්ථං, නුවණැත්තන් විසින් පසස්නාලද; පවර ධම්මං, උතුම් ධර්මය; ඉති, මෙසේ; සාධු, මනාකොට; අවදි, දෙසූසේක; අථ, නැවත; මුදිතමනා, සතුටු සිත් ඇත්තාවූ; පීණිතා, පිණාගියාවූ; තෙ නාගා, ඒ නාගයෝ; තස්ස, උන් වහන්සේට; මණිමයං, මිණිමුවාවූ; අතුලං, අසදෘශවූ; තං ආසනං, ඒ අස්න; පූජයිංසු, පිදූ.

583. අථ මුනි ගගනමොහාරුය්හ භූමිප්පදෙසං
තරුණරවිව තස්මිං ආසනෙ ආසි භාසං,
අථ භුජගගණා තෙ දිබ්බඛජ්ජාදිකෙහි
පරිවිසිය මුනින්දං සාධු ධම්මං සුණිංසු.

584. අථ ජලථලජානං තත්ථ යුද්ධාගතානං
අගණිතභුජගානං'සීතිකොටී භුජගා,
විමලසරණසීලෙ සුප්පතිට්ඨා සුතුට්ඨා
අකරුමතිමුළාරං සත්ථු පූජාවිධානං.

585. අථ මහුදරරඤ්ඤො මාතුලො නාගරාජා
මණිනයනකනාමො රම්මකල්‍යාණිදෙසා,
උරගසමරහෙතු ආගතො නාගදීපං
සුගතවරසරීරං දිස්වා නත්වාලපෙවං.*

---

583. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; මුනි, සර්වඥයන්වහන්සේ ; ගගණමහා, අහසින් ; භූමිප්පදෙසං, මිහිපෙදෙසට ; ඔරුය්හ, බැස ; තරුණරවි ඉව, ළහිරු මෙන් ; භාසං, බබලමින් ; තස්මිං ආසනෙ, ඒ මාණික්‍යමයාසනයෙහි ; ආසි, නිසීදනය කළසේක ; අථ, නැවත ; තෙ භුජගගණා, ඒ නාගසමූහයෝ ; දිබ්බඛජ්ජාදිකෙහි, දිව්‍යඛාද්‍යාදියෙන් ; මුනින්දං, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; පරිවිසිය, වළඳවා ; සාධු, මනා කොට ; ධම්මං, ධර්මය ; සුණිංසු, ඇසූහ.

584. අථ, ඉක්බිත්තෙන් ; තත්ථ, එහි ; යුද්ධාගතානං, සටනට පැමිණියාවූ ; ජලථලජානං, දිය ගොඩ උපන්නාවූ ; අගණිතභුජගානං, අප්‍රමාණවූ නාගයන් අතුරෙන් ; අසීතිකොටී භුජගා, අසූකෙළක් නාගයෝ ; සුතුට්ඨා, ඉතා සතුටුවූවාහු ; විමල, නිර්මලවූ ; සරණසීලෙ, සරණසීලයෙහි ; සුප්පතිට්ඨා, මොනවට පිහිටා ; සත්ථු, ශාස්තෲන්වහන්සේට ; අතිඋළාරං, ඉතා උදාරවූ ; පූජාවිධානං, පූජාවිධිය; අකරුං, කළාහුයි.

585. අථ, ඉක්බිති ; මහුදරරඤ්ඤො, මහොදර නම් නාරජහුගේ ; මාතුලො, මයිල්වූ ; මණිනයනකනාමො, මිණිඅක් නම්වූ ; නාගරාජා, සර්පරාජතෙම ; රම්ම කල්‍යාණිදෙසා, මනොඥවූ කැලණිපෙදෙසින් ; උරගසමරහෙතු, නාගයුද්ධය හෙතු කොටගෙණ ; නාගදීපං, නාදිවයිනට ; ආගතො, ආයේ ; සුගත, බුදුන්ගේ ; වර, උතුම්වූ ; සරීරං, සිරුර ; දිස්වා ; දැක, නත්වා, වැඳ ; එවං, මෙසේ; අලපි, සැලකෙළේය.

---

* "දිස්වා නත්වා ලපෙමං."

586. යදි සුගත ඉමං ත්වං නාගතො අස්ස ඨානං
මයමපගතපාණා හොම ඛත්වාඤ්ඤමඤ්ඤං,
රුධිරවහවිකිණ්ණෙ අස්ස භූමිප්පදෙසො
පසමි දහනදිත්තං අම්බුදෙනෙව තං ත්වං.

587. මම භගව පුරා මෙ දිට්ඨපුබ්බං තවෙතං
රුචිරසිරිසරීරං රංසිජාලාභිකිණ්ණං,
අපි සුමධුරධම්මං දෙසයන්තො සුරානං
දසබල සුතපුබ්බං ආනුභාවච තුය්හං.

---

586. සුගත, සුගතයන්වහන්ස ; ත්වං, නුඹවහන්සේ ; යදි, ඉදින් ; ඉමං ඨානං, මෙතැනට ; නාගතො අස්ස, නොම වැඩි සේක්වෙහි නම් ; මයං, අපි ; අඤ්ඤමඤ්ඤං ඛත්වා, ඔවුනොවුන් යුද්ධකොට (මරා); අපගතපාණා හොම, පහවූ ප්‍රාණ ඇත්තෝ වමු ; භූමිප්පදෙසො, බිම්පෙදෙස ; රුධිරවහ, ලේ ගැලීමෙන් ; විකිණ්ණෙ, විකීර්ණවූයේ ; අස්ස, වන්නේය; ත්වං, නුඹවහන්සේ ; තං, ඒ කලහය ; දහනදිත්තං, ගින්නෙන් දන ලද්දක් ; අම්බුදෙන ඉව, මෙඝයෙන් මෙන් ; පසමි, ප්‍රශමනය කළ සේක.

587. මම, මාගේ ; භගව, භාග්‍යවතුන්වහන්ස ; පුරා, පෙර ; මෙ, මාවිසින් ; රංසිජාලාභිකිණ්ණං, රශ්මිජ්වාලායෙන් පතලාවූ ; එතං, මේ ; තව, ඔබවහන්සේගේ ; රුචිර, මනොඥවූ සිරිසරීරං, ශ්‍රීශරීරය ; දිට්ඨපුබ්බං, දුටුවිරූය ; දසබල, දසබලධාරීන්වහන්ස ; අපි, යළි ; සුරානං, දෙවියන්ට ; සුමධුර ධම්මං, සුමිහිරි දහමද; දෙසයන්තො, (ඔබවහන්සේ) වදාරණ කල්හි ; තුය්හං, නුඹවහන්සේගේ ; ආනුභාවං ච, ආනුභාවයද ; සුතපුබ්බං, ඇසූවිරූය.

588\. අහමසම පුරෙ තෙ විස්සුතොයෙව දූසො
යදි මනසි දයා තෙ හොති දූසෙ පුනා'පි,
පවරරතනදීපෙ හොති කල්‍යාණිගඟා
මම වසති තහිං තං දට්ඨුකාමො'භියාචෙ.

589\. ඉති යතිපති තස්සාරාධනං පග්ගහෙත්වා
සකපරිචිතභූම්‍යා චෙතියත්ථං විධාය,
මණිමයපරිභුත්තං ආසනං චා'පි තෙසං
ස සුමනතරුරාජං පූජනත්ථං විධාය.

590\. දසබලපරිභුත්තං සබ්බමෙතං භුජඞ්ගා
මණිරිව රුචිදං තෙ ධාතුයො යෙව තස්මා,
මහථ නමථ නිච්චං මං'ව සග්ගාපවග්ගං
දදති ඉති ච වත්වා ඔවදිත්වාන සත්ථා.

588\. අසම, අසදෘශවූ සර්වඥයන්වහන්ස ; අහං, මම ; පුරෙ, පෙර ; තෙ, තුඹවහන්සේට ; විස්සුතො එව, ප්‍රකටවූම ; දූසො, දූසවිමි ; දූසෙ, (ඒ) දූසවූ මා කෙරෙහි ; පුනාපි, නැවතත් ; තෙ; තුඹවහන්සේගේ ; මනසි, සිත්හි ; දයා, අනුකම්පාවක් ; යදි හොති ; ඉදින් වේනම්; පවර, උතුම්වූ ; රතනදීපෙ, රුවන් දිවයින (නොහොත්) ලඞ්කාවීපයෙහි ; කල්‍යාණිගඟා, කැලණිනම් නදියක් ; හොති, වෙයි ; තහිං, එහි ; මම, මාගේ; වසති, වාසභවනය වන්නේය; (එහිදී) තං, තුඹවහන්සේ ; දට්ඨුකාමො, දකිනු කැමැත්තෙමි; අභියාචෙ, යාච්ඤා කරමි.

589\. යතිපති, යතිස්වාමීවූ ; සො, ඒ සර්වඥයන්වහන්සේ ; ඉති, මෙසේ ; තස්ස, ඔහුගේ ; ආරාධනං, ආයාචනාව ; පග්ගහෙත්වා, පිළිගෙණ ; සකපරිචිතභූම්‍යා, තමන් විසින් පුරුදු කරණලද භූමියෙහි ; පරිභුත්තං, පරිභොගකළාවූ ; මණිමයං, මාණික්‍යමයවූ ; ආසනං ච අපි, ආසනයද ; තෙසං, ඔවුන්ට ; චෙතියත්ථං, සෑයක් පිණිස ; විධාය, නියමකොට; සුමනතරුරාජං, සමන්දෙවියන්ගේ කිරිපලුරුකද ; පූජනත්ථං, පිදීම පිණිස ; විධාය, නියමකොට :—

590\. සත්ථා, ශාස්තෘන්වහන්සේ ; භුජඞ්ගා, නාගයිනි ; දසබල, දසබලධාරීවූ මා විසින් ; පරිභුත්තං, පරිභොගකරණලද; එතං සබ්බං, මේ සියල්ල ; තෙ, තොපට ; රුචිදං, කැමැතිදෙය දෙන්නාවූ ; මණි ඉව, මැණිකක් වැනිය ; ධාතුයො එව, ධාතුනු මය ; තස්මා, එහෙයින් ; මං ඉව, මා මෙන් ; නිච්චං නිතර; මහථ, පුදව් ; නමථ, වඳිව් ; සග්ගාපවග්ගං, ස්වර්ග මොක්ෂ සැප ; දදති, දෙයි ; ඉති, මෙසේ ; වත්වා, වදාරා ; ඔවදිත්වාන, අවවාද වදාරා :—

591. නභතලමුපගන්ත්වා දෙවනාගෙ මහෙන්තෙ
දිසි දිසි විසරන්තෙ නීලපීතාදිරංසී,
මනනයනහරන්තෙ ජන්තුනං ලොකසාරො
අගමි රවි'ව ඛම්හා ජෙතනාමං විහාරං.

592. අථ මනුජමරූනං නනන්තසිද්ධාදිකානං
සතතමමතධම්මං දෙසයන්තො ඵණීනං,
වනභවනසුරම්මෙ මඞ්කුලව්හෙ නගින්දෙ
අකරි මුනි නිවාසං ඡට්ඨමෙ හායනම්හි.

593. සුරපුරුපවනෙ'ථො පාරිජාතස්ස මූලෙ
අරුණමුදුසිලායං භාසමානො මුනින්දො,
සුනිපුණමභිධම්මං දෙසයන්තො සුරානං
අකරි වරනිවාසං සත්තමෙ තත්ථ වස්සෙ.*

---

591. නභතලං, අහස්තලට ; උපගන්ත්වා, වැඩ ; දෙවනාගෙ, දෙවොත්තමයා ; මහෙන්තෙ, පුදන කල්හි ; නීලපීතාදිරංසී, නීලපීතාදි රශ්මීන් ; දිසි දිසි, ඒ ඒ දිශාවන්හි ; විසරන්තෙ, පතුරුවන්නාවූ ; ජන්තූනං, සත්වයන්ගේ ; මනනයනහරන්තෙ, සිත් නෙත් පැහැරගන්නාවූ ; ලොකසාරො, ලොකොත්තමවූ සර්වඥයන්වහන්සේ ; රවිව, හිරු මෙන් ; ඛම්හා, අහසින් ; ජෙතනාමං විහාරං, ජෙතවන නම් විහාරයට ; අගමි, වැඩ වදාළසේක.

592. අථ, ඉක්බිති ; මුනි, බුදුරජතෙම ; මනුජමරූනං, දෙව්මිනිසුන්ටද ; අනන්ත සිද්ධාදිකානං, අප්‍රමාණ සිද්ධාදීන්ටද, ඵණීනං, නාගයින්ටද ; සතතං, නිරන්තරයෙන් ; අමතධම්මං, නිර්වාණධර්මය ; දෙසයන්තො, දෙසමින් ; වනභවනසුරම්මෙ, අරණ්‍යවාසයෙන් අතිරම්‍යවූ ; මඞ්කුලව්හෙ නගින්දෙ, මඞ්කුල නම් පර්වතයෙහි (මකුල්පව්වෙහි) ; ඡට්ඨමෙ හායනම්හි, සවන වසැ ; නිවාසං අකරි, විසීම කළසේක.

593. අථො, ඉක්බිති ; මුනින්දො, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; සුරපුරඋපවනෙ, දිව්‍යපුරයෙහි උයන්වනයෙහි වූ ; පාරිජාතස්ස මූලෙ, පරසතු රුක් මුල්හි ; අරුණමුදුසිලායං, පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනයෙහි ; භාසමානො, බබලමින් ; සුරානං, දෙවියන්ට ; සුනිපුණං, ඉතා සියුම්වූ ; අභිධම්මං, අභිධර්මය ; දෙසයන්තො, වදාරණසේක් ; සත්තමෙ වස්සෙ, (බුදුවූ) සත්වෙනි වර්ෂයෙහි ; තත්ථ, ඒ දිව්‍යලොකයෙහි ; වරනිවාසං, උතුම් වාසය ; අකරි, කළසේක.

---

* වාසෙ.

594. අථ සුබද්ධමුනින්දො ජෙතනාමෙ විහාරෙ
අවසි විමලපඤ්ඤො අට්ඨමෙ සාරදස්මිං,
අජරමමරසන්තිං එසමානො පරෙසං
විවිධනයවිචිත්තං දෙසනං දෙසයන්තො.

ඉති ලඞ්කාය දුතියගමනං.

---

595. එවං ජිනො ජෙතවනෙ වසන්තො
නිස්සාය සාවත්ථිපුරං විහාසි,
සා කීදිසී ආසි පුරී තදානී
තං කීදිසං ජෙතවනං විහාරං.

596. භූමඞ්ගනායාහිත උත්තමඞ්ග
භාසන්තනානාරතනාභිරම්මා,
විසාලමොලීව විසාලභොගා
සා ජම්බුදීපම්හි බභූව රම්මා.

---

594. අථ, තදනන්තරව ; විමලපඤ්ඤො, නිර්මල බුද්ධි ඇත්තාවූ ; සුබද්ධමුනින්දො, (ලෞකික ලොකොත්තර) සුබද්ධයක මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ ; පරෙසං, මෙරමාහට, අජරං, ජරාරහිතවූ ; අමරං, මරණ රහිතවූ ; සන්තිං, නිර්වාණය ; එසමානො, මාර්ගණයකරණසේක් ; විවිධනය විචිත්තං, නානාප්‍රකාර ක්‍රමයෙන් විචිත්‍රවූ ; දෙසනං, (ධර්ම) දෙසනාව ; දෙසයන්තො, වදාරණසේක් ; අට්ඨමෙ සාරදස්මිං, අටවෙනි වර්ෂයෙහි ; ජෙතනාමෙ විහාරෙ, ජෙතවන නම් මහාවිහාරයෙහි ; අවසි, වුසූසේක.

(බුදුන්) ලඞ්කාවට වැඩි දෙවෙනි ගමනයි.

---

595. ජිනො, සර්වඥයන්වහන්සේ ; එවං, මෙසේ ; ජෙතවනෙ, ජෙතවනාරාමයෙහි ; වසන්තො, වැඩවසනසේක් ; සාවත්ථිපුරං නිස්සාය, සැවැත්නුවර නිසා ; විහාසි, වුසූසේක ; තදානි, එසමයෙහි ; සා පුරී, ඒ (ශ්‍රාවස්ති නම්) නගරීතොමෝ ; කීදිසී ආසි, කෙබඳු වීද ; තං ජෙතවනං විහාරං, ඒ ජෙතවන නම්වූ විහාරය ; කීදිසං (ආසි), කෙබඳු වීද?

596. විසාල, මහත්වූ ; භොගා, සම්පත් ඇත්තාවූ ; රම්මා, රම්‍යවූ ; සා, ඒ පුරීතොමෝ ; භූමඞ්ගනාය, මහීකාන්තාවගේ ; උත්තමඞ්ග, මස්තකයෙහි ; ආහිතා, පිහිටුවනලද ; භාසන්ත, බබලන්නාවූ ; නානාරතන, නන්රුවනින් ; අභිරම්මා, සිත්කළුවූ ; විසාල, මහත්වූ ; මොලී ඉව, කිරීටයක් වැනිවූවා ; ජම්බුදීපම්හි, දඹදිව් (තලෙ) හි ; බභූව, වී.

597. සිරීනිකෙතෙ සිරිමාවහන්ති
විරාජතෙ යා වසුධාතලස්මිං,
සා දෙවරාජස්ස'මරාවතීව
රඤ්ඤො කුවෙරස්ස'ලකාව රම්මා.

598. සා පුඤ්ඤපඤ්ඤඩ්ඪජනාධිවුත්ථා
සොණ්ණාදිපුණ්ණාපණකිණ්ණවීථි,
උත්තුඞ්ගමාතඞ්ගතුරඞ්ගරඞ්ගා
සාරාජතෙ කඤ්චනමන්දිරාලී.

599. රරාජ සා භාසුරරාජපුත්තා
පුඤ්ඤඞ්ගනාලාසවිලාසයන්තී,
වෙදඞ්ගපාරඞ්ගතවිප්පවාරා
විපඤ්චසද්දෙහි ච නිච්චඝොසා.

---

597. සිරිමාවහන්ති, ශ්‍රී දරන්නාවූ ; යා, යම් නගරියක් තොමෝ ; සිරීනිකෙතෙ, ලක්ෂ්මියට වාසස්ථානවූ ; වසුධාතලස්මිං, පොළෝතෙලෙහි ; විරාජතෙ, බබලාද ; සා, ඕතොමෝ ; දෙවරාජස්ස, දෙවෙන්ද්‍රයාගේ ; අමරාවතී ඉව, අමරාවතී නම් රාජධානිය වැන්නීය ; කුවෙරස්ස රඤ්ඤො, කුවෙරරජහුගේ ; අලකා ඉව, අලකමන්දා නම් රාජධානිය මෙන්ද ; රම්මා, රම්‍යවී.

598. පුඤ්ඤපඤ්ඤඩ්ඪා, පිණින් හා පැණින් වැඩිහිටියාවූ ; ජනාධිවුත්ථා, ජනයන් විසින් අධිවාසිතවූ ; කඤ්චනමන්දිරාලී, ස්වර්ණ ගෘහපඞ්ක්ති ඇත්තාවූ; සොණ්ණාදි පුණ්ණ, ස්වර්ණාදියෙන් පිරුණාවූ ; ආපනාකිණ්ණ, සල්පිළින් ගැවසීගත් ; වීථි, විශිඛා ඇති ; උත්තුඞ්ග, උස්වූ ; මාතඞ්ග, ඇතුන්ගේද ; තුරඞ්ග, අසුන්ගේද ; රඞ්ගා, පැණුම් ඇති ; සා, ඒ නගරී තොමෝ ; සාරාජතෙ, මොනවට බබලයි.

599. භාසුර, බබලන්නාවූ ; රාජපුත්තා, රාජපුත්‍රයන් ඇත්තාවූ ; පුඤ්ඤඞ්ගනාලාස, පුණ්‍ය ස්ත්‍රී ශොභායෙන් ; විලාසයන්තී, බබලන්නාවූ ; වෙදඞ්ග පාරඞ්ගත, වෙදවෙදාඞ්ගපාර ප්‍රාප්තවූ; විප්පවාරා, බ්‍රාහ්මණ සමූහයාගේ හැසුරුම් ඇත්තාවූ ; විපඤ්චසද්දෙහි ච, දශවිධ ශබ්දයෙන්ද ; නිච්චඝොසා, නිති (පතළ) ඝොෂා ඇත්තාවූ ; සා, ඒ නගරීතොමෝ; රරාජ, බැබලී.

600. අනෙකසිප්පසතසම්පකිණ්ණා
නානාදිසාගතසත්ථවාහා,
පහූතඛීණාසවපාදපූතා
බභාස සා මඞ්ගලමන්දිරංව.

601. භවන්තරෙ යො චරියං චරන්තො
සුවොපනිස්සාය වසං ගුණෙන,
යඤ්ඤඞ්ගසාඛිං මතසීනපත්තං
අකා සමිද්ධං ඵලපල්ලවෙහි.

602. ඉදානි පත්වාන භවස්ස අන්තං
නිස්සාය යං යො වසතෙ මුනින්දො,
තස්සා ගුණං කො හි අසෙසයිත්වා
කථෙති සාවස්සුපමාය තස්සා.

---

600. අනෙක, නොයෙක්; සිප්පිසත, සියගණින් ශිල්පීන් ගෙන්; සම්පකිණ්ණ, ගැවසීගත්තාවූ; නානාදිසාහි, නන් දිගින්; ආගත, පැමිණියාවූ; සත්ථවාහා, සාර්ථවාහකයන් ඇත්තාවූ; පහූත, බොහෝවූ; ඛීණාසව, වීතරාගීන්ගේ; පාදපූතා, පා තැබීමෙන් පවිත්‍රවූ; සා, ඒ නගරී තොමෝ; මඞ්ගලමන්දිරං ඉව, මඟුල්ගෙයක් මෙන්; බභාස, බැබලී.

601. යො සුවො, යම් ක්ෂීරිකා පක්ෂියෙක්; භවන්තරෙ, අන්‍ය භවයෙහි; චරියං චරන්තො, චර්‍ය්‍යායෙහි හැසිරෙන්නේ; ගුණෙන, ගුණය කරණකොටගෙණ; මත, මළාවූ; සීන පත්තං, වගුල පත් ඇති; යඤ්ඤඞ්ගසාඛිං, හිඹුල්ගසක්; උපනිස්සාය, ඇසුරුකොට; වසං, වාසය කරන්නේ; ඵල පල්ලවෙහි, ඵලයෙන් හා ලපලූයෙන්; සමිද්ධං අකා, සමෘද්ධ කෙළේද.

602. යො මුනින්දො, යම් මුනිරජකෙනෙක්; භවස්ස, භවයාගේ; අන්තං, කෙළවරට; පත්වාන, පැමිණ; ඉදානි, දැන්; යං නිස්සාය, යම් පුරියක් නිසා; වසතෙ; වැඩවසනසේක්ද; කො හි, කවරෙක්නම්; තස්සා, ඒ පුරියගේ; ගුණං, ගුණය; අසෙසයිත්වා, නිරවශෙෂ කොට; කථෙති, කියාද; තස්සා, ඒ පුරියට; සා එව, ඕ තොමෝම; උපමාය, උපමාපිණිස; අස්ස, වන්නීයි.

603. තස්සොපකණ්ඨෙ රතනංව'නග්ඝං
මනොහරෙ උත්තමසත්තසෙවි,
ජනානමාකඞ්ඛිතදෙ විහාරෙ
බභූව ජෙතාදිවනව්හයෙන.

604. සමුල්ලලපුප්ඵරසමොදිතඡප්පදාලී
ඣඞ්කාරනාදපරිවාදිතතන්තිනාද,
සම්මත්ත'නන්තදිජකූජිතගීතවන්තා
තිට්ඨන්ති යත්ථ තරවො නටකාව ඡෙකා.

605. ඛීරණ්ණවාහරිය ධොවිය ඛීරනීර
සොසෙත්ව සජ්ඣුමලයෙ සසිකන්තිමිස්සං,
යත්ථොකිරිත්ව තනිතා විය වාලුකායො
සා මාලකාවලි බභාස පයොදධීව.

---

603. තස්සා, ඒ පුරියගේ ; උපකණ්ඨෙ, සමීපයෙහි ; අනග්ඝං, අනර්ඝවූ ; රතනං ඉව, රුවනක් වැනිවූ ; මනොහරෙ, මනහරවූ ; උත්තමසත්තසෙවී, උතුම් ජනයන් සෙවිනාවූ ; ජනානං, සත්වයන්ට ; ආකඞ්ඛිතදෙ, අභිමතාර්ථ දායකවූ ; ජෙතාදිවනව්හයෙන, ජෙතවන යන නමින් (ප්‍රසිද්ධවූ); විහාරෙ, වෙහෙරක් ; බභූව, වී.

604. යත්ථ, යම් විහාරොපවනයෙක්හි ; සමුල්ලල, මොනවට පිපියාවූ ; පුප්ඵ, පුෂ්පයන්ගේ ; රස, රසපානයෙන් ; මොදිත, ප්‍රමුදිතවූ ; ඡප්පදාලි, භෘඞ්ගශ්‍රෙණීන්ගේ ; ඣඞ්කාරනාද, ඣං යන අනුකරණ ශබ්ද නැමැති ; පරිවාදිත, වයනලද ; තන්තිනාද, තත්නද ඇත්තාවූ ; සම්මත්ත, ඉතාමත්වූ ; අනන්ත, අපමණවූ ; දිජ, පක්ෂීන්ගේ ; කූජිත, රාවප්‍රතිරාව නැමැති ; ගීතවන්තා, ගීතිකානාද ඇත්තාවූ; තරවො, වෘක්‍ෂයෝ; ඡෙකා, දක්‍ෂවූ ; නටකා ඉව, නළුවන් මෙන් ; තිට්ඨන්ති, සිටිද්ද.

605. වාලුකායො, (යම්තැනක) වැලි ; ඛීරණ්ණවා, ක්‍ෂීරසයුරෙන් ; ආහරිය, ගෙණ ; ඛීරනීර, කිරිදියෙන් ; ධොවිය, ධොවනයකොට; සජ්ඣුමලයෙ, රිදී ගලතලායෙහි ; සසිකන්තිමිස්සං, සඳරැස් මුසුකොට ; සොසෙත්වා, වියලා ; යත්ථ, යම් තැනෙක්හි ; ඔකිරිත්වා, ඉස ; තනිතාවිය, අතුරණලද්දක් මෙන් (බබලද්ද) ; සා මාලකාවලි, ඒ මළුපෙත්තොමෝ ; පයොදධි ඉව, කිරිසයුර මෙන් ; බභාස, බැබලුනාල.

606. විජ්ජොතමානරතනප්පමුඛානනම්හි
සොපානමාලපදගණ්ඨිදුජෙහි හාසං.
කත්වෙව දෙවභවනානමහං විරාග
වන්ති'ති ගන්ධකුටි යත්ථ පභාසසිත්ථ.

607. කම්මාරගග්ගරිමුඛොපරිසම්පපුණ්ණා
අඞ්ගාරකන්තරවිනිග්ගතජාලකාව,
සම්බුද්ධදෙහපරිනිග්ගතරංසිමාලා
දායග්ග* නිග්ගතකරා විසරන්ති යස්මිං.

608. තුම්හෙ සරාගජනසඞ්ගමතො'තිහීනා
ධඤ්ඤා මයන්ති විමලෙහි සමඞ්ගිතත්තා,
තුට්ඨාව හාසමකරා සුරපාදපානං
රාජෙන්ති යත්ථ සතිනිස්සිතපාදපින්ද.

---

606. අහං, මම ; විරාගවන්තීති, වීතරාගීන් ඇත්තියක්මියි ; විජ්ජොතමාන, බබලන්නාවූ; රතනප්පමුඛ, රත්නවෙදිකා නැමැති ; ආනනම්හි, වදනයෙහි ; සොපානමාලපදගණ්ඨිදුජෙහි, හිණිමංපෙළපියගැට නැමැති දසනින් ; දෙවභවනානං, දිව්‍යභවනයන්ට ; හාසං කත්වා ඉව, සිනා පහළ කොට මෙන් ; යත්ථ, යම් අරමෙක්හි ; ගන්ධකුටි, ගඳකිළිය ; පභාසසිත්ථ, බැබලීද.

607. කම්මාරගග්ගරිමුඛ උපරි, කඹුරුඋදුන්මුව මතුයෙහි; සම්පපුණ්ණා, පරිපූර්ණවූ ; අඞ්ගාරකන්තර, අඟුරුතුරින් ; විනිග්ගත, නික්මුණු, ජාලකා ඉව, (වහ්නි) ජාලා මෙන්ද ; දායග්ග නිග්ගතකරා (ඉව), චන්ද්‍රග්‍රහණයෙහි නික්මුණු රශ්මීන් මෙන්ද; (නොහොත්) දායග්ග, වනඅගින් ; නිග්ගත, නික්මුණු ; කරා (විය), (ගිනි) රැස් මෙන්ද ; (නොහොත්) දායග්ගිනිග්ගතකරාවිය, ලැව් ගින්නෙන් නිකුත්රැස්මෙන්ද ; සම්බුද්ධදෙහ, සම්බුදුබඳින් ; නිග්ගත ; නික්මුණු ; රංසිමාලා, රශ්මිමාලාවෝ ; යස්මිං, යම් තැනෙක්හි ; විසරන්ති, පැතිරෙද්ද (හෙවත්) බබලත්ද.

608. සතිනිස්සිතපාදපින්ද, යතීන් ඇසුරුකළ වෘක්ෂරාජයෝ; "තුම්හෙ, තොපි ; සරාගජනසඞ්ගමතො, සරාගීජනයන් සමග විසීමෙන් ; අතිහීනා, අතිශයින් හීනයෝය ; විමලෙහි, විගතක්ලෙශමල ඇත්තන් හා ; සමඞ්ගිතත්තා, සමුපෙත හෙයින් ; මයං, අපි ; ධඤ්ඤා ඉති, පිණැත්තම්හ" යි ; තුට්ඨා, සන්තුෂ්ටවූවෝ ; සුරපාදපානං, දිව්‍යවෘක්ෂයන්ට ; හාසමකරා ඉව, අපහාස කරන්නවුන් මෙන් ; යත්ථ, යම් තැනෙක්හි ; රාජෙන්ති, බබලද්ද.

---

* "දායග්ගී."

609. පුන්නාගනීපවකුලජ්ජුනරාජරුක්ඛ
නාගාගචූතයුගපත්තකචම්පකානං,
පුප්ඵාභිකිණ්ණධරණී රතනෙහි නානා
පචජ්ජනනදිබ්බභවනං විය භාති යත්ථ.

610. බ්‍රහ්මාසුරාසුරනරොරගලිඞ්ගිසිද්ධ
විජ්ජාධරාදිජනතාකතවන්දනෙහි,
තෙහෙව සුද්ධථුතිමඞ්ගලගීතිකාහි
යත්ථොපගාන මනනෙත්තගණා මුදෙන්ති.

611. නිග්ඝොසිතාමලසුසීතලනිජ්ඣරෙහි
සම්මත්තනෙකදිජසුද්ධජලාසයෙහි,
කිඤ්ජක්ඛපත්තපරිකිණ්ණසිලාතලෙහි
තුස්සන්ති යත්ථ සතතං යතිනං මනානි.

---

609. පුන්නාග, දොඹය ; නීප, බක්මීය ; වකුල, මුහුනමල්ය ; අජ්ජුන, කුඹුක්ය ; රාජරුක්ඛ, ඇසළය ; නාගාග, නාග ; චූත, මීඅඹය ; යුගපත්තක, කොබෝලීලය ; චම්පකානං, සපුය යන මොවුන්ගේ ; පුප්ඵ, මලින් ; අභිකිණ්ණ, ගැවසීගත්තාවූ ; ධරණී, දෙරණ ; නානාරතනෙහි, නන් රුවනින් ; පචජ්ජනන, ප්‍රචජ්ජනනවූ ; දිබ්බභවනං විය, දිව්‍ය භවනයක් මෙන් ; යත්ථ, යම් පෙදෙසෙක්හි ; භාති, බබලාද.

610. බ්‍රහ්ම, බ්‍රහ්මය ; සුර, දෙවිය ; අසුර, දානවය ; නර, මනුෂ්‍යය ; උරග, සර්පය ; ලිඞ්ගි, සෘෂිය ; සිද්ධ, සිද්ධය ; විජ්ජාධර, විද්‍යාධරය ; ආදි, යන මේ ආදීවූ ; ජනතා, ජනසමූහයා විසින් ; කත, කරණලද ; වන්දනෙහි, වැඳීම් කරණකොට ගෙණද ; තෙහි එව, ඒ බ්‍රහ්මාදීන් විසින්ම ; සුද්ධ, ශොභිතවූ ; ථුතිමඞ්ගලගීතිකාහි, ස්තුතිමඞ්ගල ගීතිකාවන් කරණකොට ගෙණද ; යත්ථ, යම් තැනෙක්හි ; උපගාතං, එළැඹියාවුන්ගේ ; මනනෙත්තගණා, සිත්නෙත්මුලු ; මුදෙන්ති, සතුටුවෙද්ද.

611. යත්ථ, යම් තැනෙක්හි ; නිග්ඝොසිත, ඝොෂා කරණලද ; අමල, නිර්මලවූ ; සුසීතල, ඉතා සිහිල්වූ ; නිජ්ඣරෙහි, ගඟුලැල්ලෙන්ද ; සම්මත්ත, අතිශයින් මත්වූ ; අනෙක, නොයෙක් ; දිජ, පක්ෂීන් විසින් ; සුද්ධ, ශොභිතවූ ; ජලාසයෙහි, ජලාසයයන්ගෙන්ද ; කිඤ්ජක්ඛපත්තපරිකිණ්ණ, පරාග හා පත්‍රයන්ගෙන් ගැවසුනාවූ ; සිලාතලෙහි, ගල්තෙලෙන්ද ; යතීනං, යතීන්ගේ ; මනානි, සිත් ; සතතං, අනවරතයෙන් ; තුස්සන්ති, සතුටුවෙත්ද.

612. යො නෙකකප්පසතසඤ්චිතපුඤ්ඤරාසි
හිත්වාමිතං කපිලවත්ථුමහාසිරිම්පි,
ආගම්ම යත්ථ නිරතො සුගතො මහෙසි
කො තත්ථ භූති* මතුලං කථිකො කථෙති.

613. තස්මිං ජිනො වසති ජෙතවනෙ විහාරෙ
ඉන්දො යථා රුචිරනන්දනකානනම්හි,
බ්‍රහ්මාව බ්‍රහ්මභවනෙ සපිතාමහෙහි
තාරාවලීපරිවුතො ගගනෙව චන්දො.

614. තදාගම්ම මහානාගො මණිඅක්ඛිකනාමකො,
ලඞ්කාතො ජිනපාදස්මිං එණිං පවෙවදමබ්‍රැවි.

---

612. මහෙසි, මහර්ෂිවූ ; අනෙකකප්පසත, නොයෙක් සිය ගණන් කප්හි ; සඤ්චිත, රැස්කරණලද ; පුඤ්ඤරාසි, පුණ්‍යරාශි ඇති ; යො සුගතො, යම් සුගතොත්තමයෙක් ; අමිතං, අප්‍රමාණවූ ; කපිලවත්ථුමහාසිරිං අපි, කිඹුල්වත මහරජසිරිසැපතද ; හිත්වා, හැර ; ආගම්ම, අවුත් ; යත්ථ, යම් තැනක ; නිරතො, ඇලුනුසේක්ද ; තත්ථ, එහි ; අතුලං, අතුල්‍යවූ ; භූතිං, ශ්‍රීසමෘද්ධිය ; කො කථිකො, කවරනම් කථිකයෙක් ; කථෙති, කියාද (නොකියාමැයි).

613. රුචිර, මනොඥවූ ; නන්දන කානනම්හි, නඳුනුයන්හි ; ඉන්දො යථා, ශක්‍රදෙවේන්ද්‍රයා මෙන්ද ; බ්‍රහ්මභවනෙ, බ්‍රහ්මභවනයෙහි ; පිතාමහෙහි සහ, බ්‍රහ්මයන් සමගවූ ; බ්‍රහ්මා ඉව, මහාබ්‍රහ්මයා මෙන්ද ; ගගනෙ, ආකාශයෙහි ; තාරාවලීපරිවුතො, තරුපෙල පිරිවැරූ ; චන්දො ඉව, චන්ද්‍රයා මෙන්ද ; ජිනො, (සඟගණ පිරිවැරූ) බුදුරජතෙම ; ජෙතවනෙ, ජෙතවන නම්වූ ; තස්මිං විහාරෙ, ඒ විහාරයෙහි ; වසති, වැඩවාසය කරණසේක.

614. තදා, එසමයෙහි ; මණිඅක්ඛික නාමකො, මිණිඅක් නම්වූ ; මහානාගො, මහානාගතෙම ; ලඞ්කාතො, ලක්දිවින් (නික්ම) ; ආගම්ම, (දෙව්රම් වෙහෙරට) පැමිණ ; ජිනපාදස්මිං, බුදුන් සිරිපාමුල්හි ; එණිංපති, නයින්පිණිස ; ඉදං, මෙය ; අබ්‍රැවි, සැලකෙළේයි.

---

* “ භූමි.”

615. සම්බුද්ධා ධීර ලොකස්මිං ලොකස්සත්ථාභිවුද්ධියා,
ජායන්ති සාමි තුම්හාකං දයායොතො ගධා මයං.

616. තෙන මෙ දුසභූතස්ස සංසාරන්දුඝරා චිරා,
මුත්තිං යදිච්ඡසෙ මය්හං ගහණීයං නිමන්තණං.

617. සුත්වාන තං මහානාගො මහානාගනිමන්තණං,
පටිග්ගහෙසි තං තුණ්හීභාවෙන කරුණාය සො.

618. ඤත්වා තං සුමනො නාගො ලහුමාගම්ම සීහලං,
කල්‍යාණිපගපස්සම්හි මනොනන්දනභූතලෙ.

---

615. ධීර, ධීරයන්වහන්ස ; සම්බුද්ධා, සර්වඥවරයෝ; ලොකස්ස, ලොකයාගේ ; අත්ථාභිවුද්ධියා, (උභය) අර්ථාභිවෘද්ධිය පිණිස ; ලොකස්මිං, ලෙව්හි ; ජායන්ති, පහළවෙත් ; සාමි, ස්වාමින්වහන්ස ; මයං, අපි ; තුම්හාකං, නුඹවහන්සේගේ ; දයාය, කරුණා (ජල) යට ; අනොතාගධා, ඇතුළත්හු වෙමු.

616. තෙන, එහෙයින් ; චිරා, ස්ථිරවූ ; සංසාරන්දුඝරා, සසර නැමැති බන්ධනාගාරයෙන් ; දුසභූතස්ස, දූසයෙක්වූ ; මෙ, මාගේ ; මුත්තිං, මිදීම ; යදි, ඉදින්; ඉච්ඡසෙ, (ඔබ) කැමැත් තොපි නම් ; මය්හං, මාගේ ; නිමන්තණං, ආරාධනාව; ගහණීයං, පිළිගතයුතුයි.

617. සො මහානාගො, ඒ මහොත්තමවූ සර්වඥතෙම ; තං සුත්වාන, ඒ අසා ; තං මහානාගනිමන්තණං, ඒ මහානාග නිමන්ත්‍රණය ; කරුණාය, කුළුණින් ; තුණ්හීභාවෙන, නිශ්ශබ්ද භාවයෙන් ; පටිග්ගහෙසි, පිළිගත්සේක.

618. නාගො, (ඒ මිණිඅක්) නා (රද) තෙම ; තං ඤත්වා, ඒ දැන ; සුමනො, සතුටුසිත් ඇත්තේ ; සීහලං, හෙලදිවට ; ලහුං, වහා ; ආගම්ම, අවුත් ; කල්‍යාණිපගපස්සම්හි, කැලණි ගංපසෙහි ; මනොනන්දන භූතලෙ, සිත්කලු බිම්තලෙහි.

619. සජ්ඣුකුම්භමණිමුත්තපවාලවජිරාමයෙ,
මහාරහෙ මහාඵුණෙ ඝටකාදිං නිධාපිය.

620. දත්වා තුලාදයො සෙසමඤ්ජිරඞ්ගෙ තථෙව ච,
විටඞ්කවාලසීහාදි පන්තියො'පි තථෙවහි.

621. සාතකුම්භමයානෙකචිත්තෙහි සාධු චිත්තිතං,
නිම්මාය ගොපානසියො පක්ඛපාසෙ ච කණ්ණිකං.

622. සිඞ්ගීනික්ඛෙන සිඞ්ගඤ්ච ඡදනින්දමණීහි ච,
සොණ්ණකිඞ්කිණිමාලායො කණ්ණමාලා ච මාපිය.

---

619. සජ්ඣු, රිදීය, කම්බු, රන්ය ; මණි, මිණිය ; මුත්ත, මුතුය ; පවාල, ප්‍රවාලය ; වජිරාමයෙ, විදුරුය යන මෙයින් නිමවනලද්දවූ ; මහාරහෙ, මහාර්ඝවූ ; මහාඵුණෙ, මහ මැම්ද ; ඝටකාදිං, කලසාදියද ; නිධාපිය, පිහිටුවා :—

620. තථෙව, එසේම ; සෙසමඤ්ජිරඞ්ගෙ, සෙසු මැදුරු අවයවවූ ; තුලාදයො, තලාත් ආදීන්ද ; තථෙවහි, එසේම ; විටඞ්කවාලසීහාදී, කොබෝගෙඩිවලලු හා ව්‍යාඝ්‍ර (රූප) සිංහ (රූප) ආදීන් සඞ්ඛ ; පන්තියො, පන්තිද ; දත්වා, දී.

621. සාතකුම්භමය, ස්වර්ණමයවූ ; අනෙකචිත්තෙහි, නොයෙක් සිතියමින් ; සාධු, මනාකොට ; චිත්තිතං, සිතියම් කරණලද ; කණ්ණිකං, කර්ණිකාද ; පක්ඛපාසෙ, පුවරුද ; (නොහොත්) පියසිපසෙහි : ගොපානසියො, ගෝනැස්ද ; නිම්මාය, නිර්මිත කොට.

622. සිඞ්ගීනික්ඛෙන, සිඞ්ගී ස්වර්ණයෙන් ; සිඞ්ගඤ්ච, (ප්‍රාසාද) ශෘඞ්ග (පහකොත්) ද ; ඉන්දමණීහි. ඉඳුනිල්මිණින් ; ඡදනඤ්ච, පියසිද ; සොණ්ණකිඞ්කිණිමාලායො ච, රන්රසු දූල්මාලාද ; කණ්ණමාලා ච, (ඡදනාග්‍රයන්හි එල්වනලද) කර්ණමාලාද ; මාපිය, මවා.

623. චිත්තවිතානං බන්ධිත්වා මුත්තාලම්බෙ තහිං තහිං,
කත්වාන ගන්ධදාමෙහි පුප්ඵදාමෙහි සඞ්කුලං.

624. ඉන්දනීලමයං භූමිමජ්ඣ'නග්ඝ මහාසනං,
මාපෙසි පරිතො සෙසභික්ඛූනං ච සුභාසනෙ.

625. රතනෙහෙවාපස්සයෙ වෙදිකා ඵලිකාමයෙ,
මුත්තාවාලුකසඞ්කිණ්ණං මාලකං ච මනොරමං.

626. සත්තරතනසම්භූත තොරණූපරිතොරණෙ,
සඥානීරකුසුමාකිණ්ණ හාටකාදිඝටාකුලං.

---

623. චිත්තවිතානං, විසිතුරු වියන් ; බන්ධිත්වා, බැඳ ; තහිං තහිං, තන්හි තන්හි ; මුත්තාලම්බෙ, මුතුලැල්ද ; (බන්ධිත්වා, බැඳ); ගන්ධදාමෙහි, ගඳදමින් හා ; පුප්ඵදාමෙහි, මල්දමින්ද ; සඞ්කුලං කත්වාන, ගැවසීගත්තක් කොට.

624. භූමිමජ්ඣෙ, (සප්තමී) භූමිමධ්‍යයෙහි ; අනග්ඝං, අනගිවූ ; ඉන්දනීලමයං, ඉඳුනිල්මිණිමුවාවූ ; මහාසනං, මහත් අස්නක්ද ; පරිතො, (ඒ) හාත්පස ; සෙසභික්ඛූනං, සෙසු භික්ෂූන්ට (යොග්‍යවූ) ; සුභාසනෙ ච, සොභනාසනයන්ද ; මාපෙසි, මැවී.

625. රතනෙහි එව, රුවනින්ම ; අපස්සයෙ, (අපාශ්‍රය) ; පාදකඵලිකාද ; වෙදිකාඵලිකාමයෙ, පලිඟුමුවාවූ පිල්කඩද ; මනොරමං, මනොරම්‍යවූ ; මුත්තාවාලුකා, මුතුවැල්ලෙන් ; සඞ්කිණ්ණං, ගැවසුනු ; මාලකං ච, මලුවද ; (මාපෙසි, මැවී).

626. සත්තරතනසම්භූත, සත්රුවනින් නිපන් ; තොරණූපරිතොරණෙ, තොරන් මතු තොරන්ද ; සනානීරකුසුමාකිණ්ණ, තැඹිලි මලින් ගැවසුනු ; හාටකාදී ; සුවර්ණාදිමයවූ; ඝටාකුලං, (පූර්ණ) ඝට (පඞ්ක්ති) යෙන් ගැවසුනාවූ.

627. **නෙකරඞගධජාකිණ්ණං විතානසමලඞ්කතං,**
දීපධූපාලිසඞ්කිණ්ණං ගන්ධපුප්ඵසමාකුලං.

628. **එවමාදීහි නෙකෙහි වණ්ණෙහි සමලඞ්කතං,**
මාපෙත්වා මණ්ඩපං සෙට්ඨං දෙවමණ්ඩපසන්නිභං.

629. **සිතවාලුකසඤ්ඡන්නං මුදුපච්චත්ථරත්ථතං,***
මාපෙසෙවං මහාමග්ගං සුරඤ්ජසසමඤ්ජසං.

630. **සඤ්චිණ්ණ්ඨාන තෙ නාගා ඛජ්ජභොජ්ජඵලාඵලෙ,**
දිබ්බන්නපානෙ පචුරෙ පටිමග්ගං ගමුං තදා.

---

627. නෙකරඞගධජාකිණ්ණං, නානාවර්ණධ්වජයෙන් ගැවසීගත් ; විතානසමලඞ්කතං, වියනින් මොනවට සැදුනාවූ ; දීපධූප, පහන් දුම් හා ; අලිසඞ්කිණ්ණං, බිගුපෙළින් ගැවසුනු ; ගන්ධපුප්ඵ සමාකුලං, ගඳමලින් ගැවසුනාවූ.

628. දෙවමණ්ඩපසන්නිභං, දිව්‍යමණ්ඩපයක් වැනිවූ ; සෙට්ඨං, අතිශයින් ප්‍රශස්තවූ ; මණ්ඩපං, මඩුවක් ; එවමාදීහි, මේ ආදීවූ ; අනෙකෙහි වණ්ණෙහි, අනෙකප්‍රකාරයෙන් ; සමලඞ්කතං, සවලඞ්කෘත කොට ; මාපෙත්වා, මවා.

629. සිතවාලුකසඤ්ඡන්නං, සුදුවැල්ලෙන් වසනලද්දවූ ; මුදු, මොලොක්වූ ; පච්චත්ථරත්ථතං, පසතුරුණු අතුලාවූ ; සුර අඤ්ජසසමඤ්ජසං, දෙව්මගක් බඳු මගක්වූ ; මහාමග්ගං, මහාවීථි මාර්ගය ; එවං, මෙසේ (යථොක්තාකාරයෙන්) ; මාපෙත්වා, මවා.

630. තදා, එකල්හි ; තෙ නාගා, ඒ නාගයෝ ; ඛජ්ජ, කෑයුතු දෑද ; භොජ්ජ, බුදියයුතු දෑද ; ඵලාඵලෙ, කුදු මහත් ඵල යන්ද ; පචුරෙ, බොහෝවූ ; දිබ්බන්නපානෙ, දිව්‍යාහාරපාන යන්ද ; සඤ්චිණ්ණ්ඨාන, රැස්කොට ; පටිමග්ගං, පෙරමඟට ; අගමුං, ගියාහුයි.

---

* "මුදුපාදපටත්ථතං."

631. තතො කාරුණිකො නාථො බොධිතො අට්ඨමෙ සමෙ,
වෙසාඛපුණ්ණමාසම්හි සන්නිපාතිය සාවකෙ.

632. එථජ්ජ භික්ඛවො ලඞ්කං නාගානං'නුග්ගහාය තො,
මණිඅක්ඛිකො නිමන්තෙසි පසන්නො බුද්ධසාසනෙ.

633. සුත්වාන වචනං තස්ස සම්බුද්ධස්ස සිරීමතො,
අස්සවා පෙසලා භික්ඛූ පච්චස්සොසුං සමාහිතා.

634. සාරිපුත්තො තතො ථෙරො පඤ්ඤායග්ගධුරන්ධරො,
පත්තචීවරමාදාය අගමා ජිනුපන්තිකං.

---

631. තතො, ඉක්බිති; කාරුණිකො, කරුණාපරවූ; නාථො, ලොකස්වාමීන්වහන්සේ; බොධිතො, සම්‍යක්සම්බොධියෙන්; අට්ඨමෙ සමෙ, අටවැනි අවුරුද්දෙහි; වෙසාඛපුණ්ණමාසම්හි, වෙසක් පුණු පොහෝදිනයෙහි; සාවකෙ, ශ්‍රාවකයන්; සන්නිපාතිය, රැස්කොට.

632. හො භික්ඛවො, භවත් මහණෙනි; නාගානං අනුග්ගහාය, නයින්ට අනුග්‍රහ පිණිස, අජ්ජ, අද, ලඞ්කං, ලක්දිවට (යනුපිණිස); එථ, එව්; බුද්ධසාසනෙ, බුදු සසුන්හි; පසන්නො, ප්‍රසන්නවූ; මණිඅක්ඛිකො, මිණිඅක් නයිදුතෙම; නිමන්තෙසි, ආරාධනා කෙළේය.

633. අස්සවා, සුවචවූ; සමාහිතා, එකඟවූ; පෙසලා භික්ඛූ, ප්‍රියශීලී භික්ෂූහු; සිරීමතො, දෙහශ්‍රියෙන් හා ඥානශ්‍රියෙන් යුක්තවූ; තස්ස සම්බුද්ධස්ස, ඒ සම්‍යක්සම්බුද්ධයන්ගේ; වචනං, වචනය; සුත්වාන, අසා; පච්චස්සොසුං, පිළිවදන් ඇස්සූහ.

634. තතො, ඉක්බිති; පඤ්ඤාය, ප්‍රඥාවෙන්; අග්ගධුරන්ධරො, අග්‍රධුරය දරන්නාවූ; සාරිපුත්තො ථෙරො, ශාරිපුත්‍රස්ථවිරතෙම; පත්තචීවරං, පාසිවුරු; ආදාය, රැගෙණ; ජිනුපන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; අගමා, වැඩිසේක.

635. මොග්ගල්ලානනාමහාථෙරෝදුතියොඅග්ගසාවකො,
පත්තචීවරමාදය සොපාග ජිනසන්තිකං.

636. ධූතපාපො ධූතඞ්ගගෙගා මහාකස්සපනාමකො,
පත්තචීවරමාදය අගමා ජිනසන්තිකං.

637. සාසනෙ විනයඤ්ඤූනමග්ගොපාලිවහයො යති,
පත්තචීවරමාදය ජිනන්තිකමුපාගමි.

638. දිබ්බචක්ඛූනමග්ගො යො රූඪපාපාරිදප්පකො,
ථෙරෝ'නුරුද්ධො වරදො සොපාග මුනිසන්තිකං.

---

635. දුතියො අග්ගසාවකො, දෙවැනි අග්‍රශ්‍රාවකවූ; මොග්ගල්ලානො, මුගලන් නම්වූ; සො මහාථෙරො, ඒ මහා ස්ථවිරතෙම; පත්තචීවරං, පාසිවුරු; ආදය, රැගෙණ; ජින සන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; උපාග, එළැඹිසේක.

636. ධූතපාපො, නැසූ පව් ඇති; ධූතඞ්ගගෙගා, අඞ්ග ධරයන්ට අග්‍රවූ; මහාකස්සපනාමකො, මහාකශ්‍යප නම් ස්ථවිර යන්වහන්සේ; පත්තචීවරං ආදය, පාසිවුරු ගෙණ; ජින සන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; අගමා, වැඩිසේක.

637. සාසනෙ, බුදුසස්නෙහි; විනයඤ්ඤූනං, විනය දන්වුන් අතුරෙන්; අග්ගො, අග්‍රවූ; උපාලිවහයො, උපාලි නම්වූ; යති, යති (ශ්‍රෙෂ්ඨ) තෙම; පත්තචීවරං ආදය, පාසිවුරු ගෙණ; ජිනන්තිකං, බුදුන් කරා; උපාගමි, එළැඹිසේක.

638. යො, යමෙක්; දිබ්බචක්ඛූනං, දිවැස් ඇත්තවුන් අතු රෙන්; අග්ගො, අග්‍රද; රූඪපාපාරිදප්පකො, වළහනලද පව් නැමැති සතුරුදප් ඇත්තේද; වරදො, ආත්මාර්ථදය කවූ; අනුරුද්ධො, අනුරුද්ධ නම්වූ; සො ථෙරො අපි, ඒ ස්ථවිර තෙමේද; මුනිසන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ආග, එළැඹිසේක.

639. **මණීව කාමදො කාමමුපවානො'ති විස්සුතො,**
ඤාණී ගණී දක්ඛිණෙය්‍යො ථෙරොපාග ජිනන්තිකං.

640. **බක්කුලො විමලො සීලසමාධාදිගුණාකරො,**
අගතො සපරික්ඛාරො භික්ඛූනං සමිතිං තදා.

641. **බුද්ධසාසනධොරය්හො ථෙරො අඞ්ගුලිමාලකො,**
සහාගන්තුං මුනින්දෙන සන්නද්ධො සහසාගතො.

642. **සාසනොදයසෙලග්ගෙ සූරියො විය භාති යො,**
සො'යං රාහුලථෙරො'පි ලහුංගා පිතු සන්තිකං.

---

639. මණී ඉව, (සිතූ) මිණිරුවණක් මෙන්; කාමං, ඒකාන්තයෙන්; කාමදො, ඉෂ්ටාර්ථප්‍රසවය කරන්නාවූ; ඤාණී, නුවණැත්තාවූ; ගණී, (ආයුෂ්) ගණයා ඇත්තාවූ; දක්ඛිණෙය්‍යො, දක්ෂිණාර්හවූ; උපවානො'ති විස්සුතො, උපවානයයි සුප්‍රසිද්ධවූ; ථෙරො අපි, ස්ථවිරතෙමේද; ජිනන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ආග, පැමිණියේක.

640. තදා, එවේලෙහි; විමලො, නිර්මලවූ; සීලසමාධිආදි, ශීලසමාධ්‍යාදීවූ; ගුණාකරො, ගුණයන්ට ආකරවූ; බක්කුලො, බක්කුල නම් ස්ථවිරතෙම; සපරික්ඛාරො, (පාසිවුරු සඞ්ඛ්‍යාත) පිරිකර සහිතවූයේ; භික්ඛූනං, භික්ෂූන්ගේ; සමිතිං, සමාගමට; ආගතො, ආයේක.

641. බුද්ධසාසනධොරය්හො, බුදුසසුන් ධුරය උසුලන්නාවූ; අඞ්ගුලිමාලකො ථෙරො, අඞ්ගුලිමාල නම් ස්ථවිරතෙම; මුනින්දෙන සහ, මුනිඳුන් සමග; ආගන්තුං, (ලක්දිව්) වඩින්ට; සන්නද්ධො, සැරසුනේ; සහසා, වහා; ආගතො, ආයේක.

642. යො, යමෙක්; සාසන, බුදුසසුන් නැමැති; උදයසෙලග්ගෙ, උදයපර්වතාග්‍රයෙහි; සූරියො විය, හිරු මෙන්; භාති, බබලාද; සො අයං, ඒ මේ; රාහුලථෙරොපි, රාහුල නම් ස්ථවිරතෙමේද; පිතුසන්තිකං, පියවූ බුදුන් සමීපයට; ලහුං, වහා; අගා, ගියසේක.

643. භද්දචාරො භද්දියව්හො ථෙරො භද්දඝටො විය,
පාකටො භුවනෙ සො'පි ගතො සම්බුද්ධසන්තිකං.

644. දෙවද්දුමො'ව ලොකස්ස යො දදාතිච්ඡිතිච්ඡිතං,*
ජිනොරසො'පි සෙලව්හො ගතො සම්බුද්ධසන්තිකං.

645. යාමිනීසාමිකො'වාතිභාති යො සාසනම්බරෙ,
මහානාමමහාථෙරො සොපාග මුනිසන්තිකං.

646. මනොසිලාතලග්ගම්හි ජුම්භමානො'ව කෙසරී,
සුභූතිව්හමහාථෙරො බුද්ධූපන්තිකමාගතො.

---

643. භද්දචාරො, සුන්දරාචාර ඇත්තාවූ; භද්දඝටො විය, බදුරැකලයක් මෙන්; භුවනෙ, ලොකයෙහි; පාකටො, ප්‍රකටවූ; භද්දියව්හො, භද්දිය නම්වූ; සො ථෙරො'පි, ඒ ස්ථවිර තෙමේද; සම්බුද්ධසන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ගතො, ගියේක.

644. යො, යමෙක්; දෙවද්දුමො ඉව, සුරතුරක් මෙන්; ලොකස්ස, ලොකයාහට; ඉච්ඡිතඉච්ඡිතං, කැමැති කැමැති දෙය; දදාති, දේද; ජිනොරසො, බුද්ධපුත්‍රවූ; සෙලව්හො අපි, (ඒ) සෙලනම් ස්ථවිරතෙමේද; සම්බුද්ධසන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ගතො, ගියසේක.

645. යො, යමෙක්; යාමිනීසාමිකො ඉව, චන්ද්‍රයා මෙන්; සාසනම්බරෙ, බුදුසසුන් නැමැති අහස්හි; අතිභාති, අතිශයින් බබලාද; සො මහානාමමහාථෙරො අපි, ඒ මහානාම නම්වූ මහාස්ථවිරතෙමේද; මුනිසන්තිකං, බුදුන් සමීපයට අ[illegible] පැමිණිසේක.

646. මනොසිලාතලග්ගම්හි, රත්ගල්තලා මතුයෙහි; ජුම්භමානො, විජෘම්භමාන වන්නාවූ; කෙසරී ඉව, මෘගේන්ද්‍රයෙක් වැනිවූ; සුභූතිව්හ මහාථෙරො, සුභූති නම් මහාස්ථවිර තෙමේද; බුද්ධඋපන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ආගතො, ආසේක.

---

* "යදිච්ඡිතං."

647. බුද්ධසාසනඡද්දන්තසරසි සාරසො විය,
විස්සුතො තිස්සථෙරො'පි ගතො භික්ඛුසමාගමං.

648. ජිනසාසනසම්ඵුල්ලසරසීරුහමජ්ඣගො,
මධුබ්බතනිභො රාධථෙරො'පි සහසා ගතො.

649. භගු දබ්බොපසෙනො ච කොණ්ඩඤ්ඤස්සජිසීවලී,
එතෙ ජිනත්‍රජා ථෙරා ගතාසුං මුනිසන්තිකං.

650. කුමාරකස්සපොපුණ්ණසොණසොභිතරෙවතා
ථෙරාපෙතෙ අභිඤ්ඤාතා ගතාසුං සත්ථුසන්තිකං.

651. වඞ්ගීසො සාගතො නන්දො භාරවාජො ගවම්පති,
පත්තචීවරමාදාය ගතාසුං ජිනසන්තිකං.

---

647. බුද්ධසාසන, බුදුසසුන් නැමැති; ඡද්දන්තසරසි, ඡද්දන්ත (සදත්) විලෙහි; සාරසො විය, මහාපද්මයක් හෝ විල් ලිහිණියෙක් වැනිවූ; විස්සුතො, පතළාවූ; තිස්සථෙරො'පි, තිස්සස්ථවිරතෙමේද; භික්ඛුසමාගමං, භික්ෂුසමාගමයට; ගතො, ගියසේක.

648. ජිනසාසන, බුද්ධශාසනනැමැති; සම්ඵුල්ල, සුපුල්ලවූ, සරසීරුහමජ්ඣගො, සහස්‍රපත්‍රමධ්‍යගතවූ; මධුබ්බතනිභො, මධුකරයෙක් වැනිවූ; රාධථෙරොපි, රාධ නම් ස්ථවිරතෙමේද; සහසා, වහා; ගතො, ගියසේක.

649. භගු, භගුය; දබ්බො, දබ්බය; උපසෙනො ච, උපසෙනය; කොණ්ඩඤ්ඤො, කෞණ්ඩිණ්‍යය; අස්සජි, අස්සජිය; සීවලී, සීවලීය (යන); ජිනත්‍රජා, බුද්ධපුත්‍රවූ; එතෙ ථෙරා, මේ ස්ථවිරයන්වහන්සේලාද; මුනිසන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ගතාසුං, වැඩියාහුයි.

650. කුමාරකස්සපො, කුමාරකාශ්‍යපය; පුණ්ණො, පූර්ණය; සොණො, සොණය; සොභිතරෙවතා, සොභිතය රෙවතය (යන); අභිඤ්ඤාතා, ප්‍රසිද්ධවූ; එතෙ ථෙරා අපි, මේ (යථොක්ත) ස්ථවිරයන්වහන්සේලාද; සත්ථුසන්තිකං, ශාස්තෲන්වහන්සේ සමීපයට; ගතාසුං, වැඩියාහුයි.

651. වඞ්ගීසො, වඞ්ගීසය; සාගතො, සාගතය; නන්දො, නන්දය; භාරවාජො, භාරවාජය; ගවම්පති, ගවම්පතිය (යන ස්ථවිරයන්වහන්සේලාද); පත්තචීවරං ආදාය, පා සිවුරු ගෙණ; ජිනසන්තිකං, බුදුන් සමීපයට; ගතාසුං, වැඩියාහුයි.

652. එවමාදී මහානාගා පඤ්චසතජිනොරසා,
සමාගඤ්ඡුං සහාගන්තුං* මුනිනා ලොකසාමිනා.

653. තතො සො ජගදානන්දො කරුණායාභිරාධිතො,
මෙරුං පරික්ඛිපන්තොව අනෙකජ්ජුතිවිජ්ජුයා.

654. නිවාසෙත්වා සුධරංසිවිසරන්තරවාසකං,
තස්සූපරි ජිනො රත්තං බන්ධිත්වා කායබන්ධනං.

655. අච්චුග්ගතං මහාථූපං චාරුචාමීකරජ්ජුතිං,
පටිච්ඡාදයමානොව රත්තකම්බලකඤ්චුනා.

656. වණ්ණෙ† නිග්‍රොධපක්කංව සුරත්තං පංසුකූලිකං,
සඞ්ඝාටියා කරිත්වාන සගුණං උත්තරියකං.

---

652. එවමාදී, මේ ආදිවූ ; මහානාගා, මහායශීවූ ; පඤ්චසතජි නොරසා, පන්සියයක් පමණවූ බුඩපුත්‍රයෝ ; ලොකසාමිනා, ලොකස්වාමිවූ ; මුනිනා සහ, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ සමග ; ආග න්තුං, (ලක්දිව්) වඩින්ට ; සංආගඤ්ඡුං, ආහුයි (නොහොත්) රැස්වූවාහුයි.

653, 654. තතො, ඉක්බිති ; ජගදානන්දො, ලෝසතුන් පිණවන්නාවූ ; සො ජිනො, ඒ සර්වඥතෙම ; කරුණාය, කුළු ණින් ; අභිරාධිතො, ආරාධිතවූසේක් ; අනෙකජ්ජුති, අනෙක ද්‍යුතිමත්වූ ; විජ්ජුයා, විදුලියෙන් ; මෙරුං, මහමෙර ; පරික්ඛි පන්තො ඉව, පරික්ෂෙප කරන්නාක් මෙන් (වටකරන්නාක් මෙන්).—සුධරංසි, නිර්මලරශ්මීන්ගේ ; විසර, පැතිරීම් ඇති ; අන්තරවාසකං, හඳනා සිවුර ; නිවාසෙත්වා, හැඳ ; තස්ස, ඒ හඳ නයට ; උපරි, මතුයෙහි ; රත්තං, රක්තවර්ණවූ ; කායබන්ධ නං, කහබඳන ; බන්ධිත්වා, බැඳ.

655. අච්චුග්ගතං, ඉතා උස්වූ ; චාරු, මනොඥවූ ; චාමීකර ජ්ජුතිං, ස්වර්ණවර්ණප්‍රභා ඇත්තාවූ ; මහාථූපං, මහදාගැබක් ; රත්තකම්බලකඤ්චුනා, රත්කම්බිලි සැට්ටයකින් ; පටිච්ඡාදය මානො ඉව, වසාලන්නාක් මෙන්.

656. වණ්ණෙ, වර්ණයෙන් ; නිග්‍රොධපක්කං ඉව, නුගපල යක් බඳුවූ ; සුරත්තං, අතිරක්තවූ ; පංසුකූලිකං, පාංශුකූලිකවූ ; උත්තරීයකං, උත්තරාසඟය ; සඞ්ඝාටියා, සඟළ සිවුරහා ; සගු ණං කරිත්වාන, සගුණ කොට (නොහොත්) එකට අල්ලා.

---

* "ආගඤ්ඡුං සහසා ගන්තුං." † "පක්කං."

657. භුත්වාන සුපටිච්ඡන්නො පාරුපිත්වාන සාධුකං,*
පත්තත්ථාය පසාරෙසි ජාලාකුලකරං ජිනො.

658. ලොකනාථප්පභාවෙන තතො පත්තමධුබ්බතො,
පාණිසරොරුහස්සන්තො සමපත්තාසි තමග්ගහි.

659. තතො සසිස්සකො නාථො උග්ගන්ත්වා ගගනඞ්ගනං,
නානාවණ්ණම්බුදෙ තත්ථ මද්දන්තො ගන්තුමාරභි.

660. තතො සබ්බදෙහස්මා නික්ඛන්තාසුං ඡ රංසියො,
හෙමකණ්ණිකතො යාත මණිගොපානසී යථා.

---

657. ජිනො, සර්වඥතෙම; සාධුකං, මොනවට; පාරුපිත්වාන, පොරවා; සුපටිච්ඡන්නො භුත්වාන, සුපිළිසන්ව; ජාලාකුලකරං, ජාලලක්ෂණයෙන් යුක්තවූ හස්තය; පත්තත්ථාය, පාත්‍රයපිණිස; පසාරෙසි, දිගුකළසේක.

658. තතො, ඉක්බිති; ලොකනාථප්පභාවෙන, ලොකස්වාමීන්ගේ ප්‍රභාව (අනුභාව) යෙන්; පත්තමධුබ්බතො, පාත්‍ර නැමැති භ්‍රමරතෙම; පාණිසරොරුහස්ස, හස්තතලනැමැති පද්මයාගේ; අන්තො, ඇතුළතට; සමපත්තාසි, පැමිණිය; තං, ඒ පාත්‍රය; අග්ගහි, ග්‍රහණය කළසේක.

659. තතො, ඉක්බිති; සසිස්සකො, ශිෂ්‍ය (ශ්‍රාවක) යන් සහිතවූ; නාථො, ලොකස්වාමීතෙම; ගගනඞ්ගනං, ආකාශාඞ්ගනයට; උග්ගන්ත්වා, පැණනැගී; තත්ථ, එහි; නානාවණ්ණම්බුදෙ, නන්වන් වලාපටලයන්; මද්දන්තො, මඩිමින්; ගන්තුං, වඩින්ට; ආරභි, පටන්ගත්සේක.

660. තතො, ඉක්බිති; හෙමකණ්ණිකතො, රන්කැණිම බලකින්; යාත, නික්මුණු; මණිගොපානසි, මිණිගොනැස්; යථා, යම්සේද (එමෙන්); සබ්බදෙහස්මා, බුදුබඳින්; ඡ රංසි යො, ෂඩ්වර්ණ (බුද්ධ) රශ්මීහු; නික්ඛන්තාසුං, නික්මුණාහුය.

---

* "සාධු තං."

661. **බාණින්දීවරපුප්ඵෙහි මෙචකින්දමණීහි ච,**
ජොතෙන්තී විය නික්ඛන්තා නීලංසූ මුනිදෙහතො.

662. **චම්පකුද්දාලමාලාහි හෙමවණ්ණම්බරෙහි ච,**
පූරයන්ති වියාසගා පීතංසූ ජිනදෙහතො.

663. **හඹිපුප්ඵකදම්බෙහි ලොහිතඞ්කමණීහි ච,**
ලොහිතාභා පපූරෙන්තී දිසා'ගා මුනිදෙහතො.

664. **හාරමල්ලිකමාලාහි සොමංසු ඵලිකාදිහි,**
පූරයන්තී වියාසගා ඔදාතා මුනිදෙහතො.

665. **පිඤ්ජමඤ්ජෙට්ඨරාසීහි පදුමාභමණීහි ච,**
දිසං ජොතයමානාගා මඤ්ජිට්ඨාභා ජිනඞ්ගතො.

---

661. බාණඉන්දීවරපුප්ඵෙහි, ගිරිනිල්ලහා නිලුපුල්මලින්ද; මෙචකඉන්දමණීහිච, සැඳැස්පිල් හා ඉඳුනිල්මිණියෙන්ද; ජොතෙන්තීවිය, වසාලන්නාක් මෙන් ; නීලඅංසු, නිල්රැස් ; මුනිදෙහතො, බුඞශරීරයෙන් ; නික්ඛන්තා, නික්මුණාහ.

662. චම්පකඋද්දාලමාලාහි, සපු හා ලෝලු මල්දමින්ද ; හෙමවණ්ණඅම්බරෙහි ච, රන්සුණු හා රත්වතින්ද ; පූරයන්තී විය, (දිගුන්) පුරන්නියක්මෙන් ; පීතඅංසු, රන්වන්රැස් ; ජිනදෙහතො, බුදුබඳින් ; ආසගා, එල්වුනාහ.

663. හඹිපුප්ඵකදම්බෙහි, වදමල්කලඹින්ද ; ලොහිතඞ්කමණීහි ච, රත්මිණෙණින්ද ; දිසා, දිගුන් ; පූරයන්තී ඉව, පුරවන්නියක් මෙන් ; ලොහිතාභා, ලොහිත රශ්මිය ; මුනිදෙහතො, බුදුබඳින් ; අගා, (නික්ම) ගියාය.

664. හාරමල්ලිකමාලාහි ; මුක්තාහාර හා මාලතීමාලාවෙන්ද ; සොමංසුඑලිකාදීහි, සඳරැස් හා පලිඟුආදියෙන්ද ; පූරයන්තීවිය, (දිගුන්) පුරන්නියක්මෙන් ; ඔදාතා, ශ්වෙතරශ්මීහු ; මුනිදෙහතො, බුදුබඳින් ; ආසගා, දිසාගතවූහ.

665. පිඤ්ජමඤ්ජෙට්ඨරාසීහි, පීතරක්තවර්ණ මදටරාශියෙන් හෝ රන්හිරියල් හා මදටරාශියයන මෙසින්ද ; පදුමාභමණීහිච, පියුම්රාමිණියෙන්ද ; දිසං, දිශාව ; ජොතයමානා, වසාලමින් ; මඤ්ජිට්ඨාභා, මාඤ්ජෙෂ්ඨප්‍රභාතොමෝ ; ජිනඞ්ගතො, බුදුබඳින් ; අගා, (නික්ම) ගියහ.

666. **නෙකින්දචාපාකිණ්ණං ව දිවසං රතනුත්ථතං,**
විතානපටංව මුඤ්චන්තං මිස්සාභාගා ජිනඞ්ගතො.

667. **ගිරිකූට කූටාගාරමත්තා ඡබ්බණ්ණරංසියො,**
ආවෙලවෙලා ධාවන්ති දිප්පමානෙතරෙතරා.

668. **ගච්ඡමානාහනිත්වාන චක්කවාළසිලුච්චයෙ,**
උග්ගන්ත්වා පරතො යන්ති නීරනිජ්ඣරසන්නිභා.

669. **සම්මුඛෙ සම්මුඛෙ තායො රුක්ඛපබ්බතආදයො,**
කාරයන්තා සකං වණ්ණං ධාවන්තා'පිව සින්ධවො.

670. **උද්ධමුග්ගතරංසීහි රඤ්ජිතා ජලදා තදා,**
නානාවණ්ණා පුනෙවාසි නූතනො රවිමණ්ඩලො.

---

666. දිවසං, දිවසභාගය; නෙකඉන්දචාපආකිණ්ණං ඉව, නොයෙක් ඉඳුසැව් ආකීර්ණවූවාක් මෙන්ද; රතනුත්ථතං ඉව, රුවන් අතුලාක් මෙන්ද; විතානපටං, සිතියම්පටක්; මුඤ්චන්තං ඉව, දිගහරින්නාක් මෙන්ද; මිස්සාභා, මිශ්‍ර (ප්‍රභාස්වර) රශ්මි; ජිනඞ්ගතො, බුද්ධදෙහයෙන්; අගා, (නික්ම) ගියාහ.

667. ගිරිකූට, පර්වතකූට හා; කූටාගාරමත්තා, කුළුගෙවල් පමණවූ; ඡබ්බණ්ණරංසියො, සවණක්කදුඹු; දිප්පමානා, දිලියෙන්නාහු; ඉතරඉතරා, ඔවුනොවුන්; ආවෙලවෙලා, සරළු සරළුව; ධාවන්ති, දිවත්.

668. ගච්ඡමානා, යන්නාහු; චක්කවාළසිලුච්චයෙ, සක්වළගලෙහි; ආහනිත්වාන, හැපී (ඇනී); උග්ගන්ත්වා, පැන නැගී; නීරනිජ්ඣරසන්නිභා, ජලනිර්ඣර සමානවූවාහු; පරතො, පිටත්හි (නොහොත්) බැහැර; යන්ති, යෙත්.

669. තායො, ඒ රශ්මිහු; සම්මුඛෙසම්මුඛෙ, හමුහමුවූ; රුක්ඛපබ්බතආදයො, වෘක්ෂපර්වතාදීන්; සකංවණ්ණං, ස්වකීය වර්ණඇතිසේ; කාරයන්තා, කරවමින්; අපිච, යළිත්; සින්ධවො, සමුද්‍රයන් කරා; ධාවන්ති, දිවත්.

670. තදා, එවේලෙහි; උද්ධං, උඩට; උග්ගතරංසීහි, නැංගාවූරැසින්; ජලදා, වලාවෝ; රඤ්ජිතා, රඳනලද්දාහ; පුන, නැවත; නානාවණ්ණා, නන්වන්වූ; රවිමණ්ඩලො, හිරු මඬල; නූතනො එව ආසි, අභිනවම විය.

671. ජිනප්පභාපවාහෙසු නිමුග්ගා දෙවතා'ගතා,
පූජෙතුංව නිජත්තෙහි නානාවණ්ණා සියුං තදා.

672. පවිට්ඨා බුද්ධරංසීනමන්තරං දෙවධීතරො,
අසඤ්ජානිය මුය්හිංසු මුහුත්තං අත්තනො ධවං.

673. සුරාසුරොරගබ්‍රහ්මසිද්ධවිජ්ජාධරාදයො,
චාමරච්ඡත්තකෙතූහි පූජයන්තා ජිනන්වගූං.

674. අඞ්ගිකාපන්තියො කෙචි තොරණූපරිතොරණෙ,
ඝටදීපාලියො තත්ථ කරොන්ති අඞ්ගිතො'ඞ්ගිතො.

675. පාදපටෙ පත්ථරන්ති විතනොන්ති විතානකෙ,
තත්ථූපරි අනෙකානි කුසුමානොකිරන්ති ච.

---

671. තදා, එවේලෙහි ; ආගතා, ආවාවූ ; දෙවතා, දෙවියෝ ; ජිනප්පභාපවාහෙසු, බුදුරුස්වතුරෙහි ; නිමුග්ගා, ගැලුනාහු ; නිජත්තෙහි, ස්වකීයාත්මභාවයෙන් ; පූජෙතුං ඉව, පුදන්ට මෙන් ; නානාවණ්ණා සියුං, නන්වන් වූහ.

672. බුද්ධරංසීනං අන්තරං, බුදුරුස්අතර ; පවිට්ඨා, ප්‍රවිෂ්ටවූ ; දෙවධීතරො, දිව්‍යාඞ්ගනාවෝ ; අත්තනො ධවං, ස්වකීයවල්ලභයා ; අසඤ්ජානිය, නොහැඳින ; මුහුත්තං, මොහොතක් ; මුය්හිංසු, මුළාවූහ.

673. සුර, දෙවිය ; අසුර, දානවය ; උරග, නාගය ; බ්‍රහ්ම, බ්‍රහ්මය ; සිද්ධ, සිද්ධය ; විජ්ජාධර, විද්‍යාධරය ; ආදයො, යනාදී ආදීහු ; චාමර, සෙමරින්ද ; ඡත්ත, සතින්ද ; කෙතූහි, ධ්වජයෙන්ද ; ජිනං, බුදුන් ; පූජයන්තා, පුදමින් ; අන්වගූං, අනුව ගියාහුයි.

674. කෙචි, සමහරු ; තත්ථ, එතන්හි ; අඞ්ගිතොඅඞ්ගිතො, හාත්පස හාත්පස ; අඞ්ගිකාපන්තියො, ඇඟෑපන්තීන්ද ; තොරණූපරිතොරණෙ, තොරන්පිට තොරන්ද ; ඝටදීපාලියො, පුන් කලස් හා වැටපෙළද ; කරොන්ති, කෙරෙත්.

675. පාදපටෙ, පාපියවිළි ; පත්ථරන්ති, පතුරුවත් (නොහොත්) අතුරත් ; විතානකෙ, වියන් ; විතනොන්ති, විශෙෂයෙන් පතුරුවත් ; තත්ථ, ඒ පාවිල්හි ; අනෙකානි කුසුමානිච, නොයෙක් පුෂ්පයන්ද ; ඔකිරන්ති, විසුරුවත්.

676. කතමං දෙවලොකනනු යාති ලොකග්ගනායකො,
යාති කිං බ්‍රහ්මලොකනනු අම්හාකං භවනනනුභො.

677. කස්ස නුභො දෙවදෙවො කස්සානුග්ගහබුද්ධියා,
යාතී'ති කඩ්ඛිතා කෙචි සංසරන්ති ඉතොචිතො.

678. මාපෙත්වා අභිතො මග්ගෙ මණ්ඩපෙ රතනාමයෙ,
සයනාසනං පඤ්ඤපෙත්වා කාචි තිඨන්ති දෙවතා.

679. තහිං තහිං පඨ්පෙයන්තා සුධන්නමධුරොදකං,
යාචමානා ජිනං කෙචි තිඨන්ති ච මහන්ති ච.

680. එවං මහාමහෙ නාථො වත්තමානෙ අනූපමෙ,
ජලං සබ්බසිරියා නූතනො සුරියො විය.

---

676. ලොකග්ගනායකො, ලොකාග්‍රනායකවූ සර්‍වඥතෙම; කතමං දෙවලොකං, කවරනම් දෙව්ලොවකට; යාතිනු, වඩනේද්‍ද හෝ; කිං, කිම, බ්‍රහ්මලොකං, බඹලොවට, යාතිනු, වඩනේද්‍ද හෝ; අම්හාකං, අපගේ; භවනං, භවනයට; යාතිනුභො, වඩනේද්‍ද හෝ.

677. කෙචි, ඇතැම් දෙවියෝ; දෙවදෙවො, දෙවාතිදෙව තෙම; කස්ස, කවරෙකුට; අනුග්ගහබුද්ධියා, අනුග්‍රහබුද්ධියෙන්; කස්ස යාතිනුභො ඉති, කොතැත්හි වඩනේද්‍ද හෝයි; කඩ්ඛිතා, සඞ්කිතවූවාහු; ඉතොචිතො, ඔබිනොබ; සංසරන්ති, හැසිරෙත්.

678. කාචි දෙවතා, ඇතැම් දෙවියෝ; මග්ගෙ, මාර්‍ගයෙහි; අභිතො, හාත්පස; රතනාමයෙ මණ්ඩපෙ, රුවන්මුවා මඩු; මාපෙත්වා, මවා; සයනාසනං, සෙනසුන්; පඤ්ඤපෙත්වා, පණවා; තිඨන්ති, සිටිත්.

679. කෙචි, සමහරු, තහිං තහිං, තන්හි තන්හි; සුධන්න මධුරොදකං, දිවබොජුන් හා මිහිරි පැන්; පඨ්පෙනතා, පිළියෙළ කොට තබන්නාහු; ජිනං, බුදුන්; යාචමානා, යදින්නාහු; තිඨන්ති ච, සිටිත්; මහන්තිච, පුදත්.

680. නාථො, සර්‍වඥතෙම; අනූපමෙ, අතුල්‍යවූ; මහාමහෙ, මහත්වූ පූජා; එවං, මෙසේ; වත්තමානෙ, පවත්නා කල්හි; සබ්බසිරියා, සර්‍වඥශ්‍රීයෙන්; ජලං, දිලිසෙනසේක්; නූතනො, අලුත්වූ; සුරියො විය, හිරු මෙන්ද.

681. බ්‍රහ්මසේනාභිනීයාත බ්‍රහ්මාවා'ථ සහම්පති,
සුරසේනාභිනීයාත සක්කොව සමලඞ්කතො.

682. ගහාලිමභිනීයාත ගහඩ්ඪාමණීසන්නිභො,
ධතරට්ඨාභිධෙය්‍යොව හංසසේනාලිපුබ්බගො.

683. අපෙතරාගදොසෙහි වීතමොහෙහි සබ්බසො,
පටිසම්භිදත්තසම්පත්ත සාවකෙහි අනුග්ගතො

684. යෙසං යෙසං මනස්මිං යං යමත්ථි කිඤ්චි සංසයං,
තෙසං තං තං පණුදෙන්තො දෙසනාය සුධාසිනං.

685. තජ්ජ තජ්ජානුරූපෙන පාටිහාරියකම්මුනා,
ලොකස්ස නයනාලි සො තොසස්සුසු නිමුජ්ජයං.

---

681. බ්‍රහ්මසේනාභිනීයාත, බඹසෙන් පිරිවරා යනලද ; බ්‍රහ්මා සහම්පති ඉව, සහම්පතිබ්‍රහ්මයා මෙන්ද ; අථ, නැවත ; සුරසේනාභිනීයාත, සුරසෙන් පිරිවරා යනලද ; සක්කො ඉව, ශක්‍රයා මෙන්ද; සමලඞ්කතො, සවලඞ්කෘත සේක්.

682. ගහාලිමභිනීයාත, තරුපෙළ පිරිවරා යනලද; ගහඩ්ඪාමණීසන්නිභො, ග්‍රහඩ්ඪමාණික්‍ය (චන්ද්‍රයා) මෙන්ද; හංසසේනාලිපුබ්බගො, හංසශ්‍රේණීන් පූර්වයෙහි යන්නාවූ; ධතරට්ඨාභිධෙය්‍යො ඉව, ධෘතරාෂ්ට්‍ර නම් හංසරාජයා මෙන්ද.

683. සබ්බසො, සර්වාකාරයෙන් ; අපෙතරාගදොසෙහි, පහකළ රාගද්වේෂ ඇත්තාවූ ; වීතමොහෙහි, දුරුකළ මෝහ ඇත්තාවූ; පටිසම්භිදත්තසම්පත්ත, (සිව්) පිළිසිඹියාවට පැමිනියාවූ ; සාවකෙහි, සව්වන් විසින් ; අනුග්ගතො, අනුව යනලද්දේ.

684. යෙසං යෙසං, යම් යම් අයගේ ; මනස්මිං, සිත්හි ; යංයං, යම් යම් බඳුවූ ; කිඤ්චිසංසයං, කිසි සැකයක් ; අත්ථි, ඇද්ද ; තෙසං සුධාසිනං, ඒ දෙවියන්ගේ ; තං තං, ඒ ඒ සැක; දෙසනාය, ධර්මදෙසනාවෙන් ; පණුදෙන්තො, දුරලන්සේ.

685. සො, ඒ සර්වඥතෙම ; තජ්ජ තජ්ජ, ඒ ඒ තන්හි ; අනුරූපෙන, සුදුසුවූ ; පාටිහාරියකම්මුනා, පෙළහැරකර්මයෙන් ; ලොකස්ස, ලෝකයාගේ; නයනාලි, නෙත්‍රවිරෙඑයන් හෝ නෙත්‍රපන්තීන්, තොසස්සුසු, සතුටුකඳුලෙහි ; නිමුජ්ජයං, නිමග්න කරමින්.

686. **සම්පත්තා ‘ලද්ධන්තං ලද්ධමථාගු ඵණිනො තදා,**
පටිමග්ගං කරොන්තා තෙ තත්ථ තත්ථ මහාමහං.

687. **උරගානමනන්තරෙ දෙවා බ්‍රහ්මාසුං තෙසමන්තරෙ,**
එවං සම්මිස්සකො ලොකො බ්‍රහ්මලොකා පපූරයි.

688. **යෙ පස්සන්ති ජිනං තත්ථ සසිස්සං සිරියා ජලං,**
සුලද්ධා තෙහි නෙත්තානි තෙසමක්ඛීනි ලොචනා.

689. **යෙ සුණන්ති තදා ධම්මං ධම්මිස්සරපභාවිතං,**
සුලද්ධා තෙහි සොතානි තෙසං සොතානි සොතකා.

---

686. අථ, ඉක්බිති ; අලද්ධන්තං, සරසනලද ; ලද්ධං, ලක් දිවට ; සම්පත්තා, සම්ප්‍රාප්තවූසේක ; තදා, එවේලෙහි ; තෙ ඵණිනො, ඒ නාගයෝ ; තත්ථ තත්ථ, ඒ ඒ තන්හි ; මහාමහං, මහත්වූ පූජා ; කරොන්තා, කරමින් ; පටිමග්ගං, පෙරමගට ; ආගු, ආවාහුයි.

687. උරගානං අනන්තරෙ, නයින් අතුරෙහි ; දෙවා ආසුං, දෙවියෝ වූහ ; තෙසං, ඒ දෙවියන්ගේ; අනන්තරෙ, අතුරෙහි; බ්‍රහ්මා ආසුං, බ්‍රහ්මයෝවූහ ; එවං, මෙසේ ; සම්මිස්සකො, වකම් ශුවූ ; ලොකො, ලොකයතෙම ; බ්‍රහ්මලොකා, බඹලොව දක්වා ; පපූරයි, පිරිණ.

688. තත්ථ, එහි; සිරියාජලං, (බුඩ) ශ්‍රියෙන් බබලන්නාවූ ; සසිස්සං, ශ්‍රාවකයන් සහිතවූ ; ජිනං, බුදුන් ; යෙ, යමෙක් ; පස්සන්ති, දකිද්ද ; තෙහි, ඔවුන් විසින් ; නෙත්තානි, නෙත්‍රයෝ ; සුලද්ධා, මොනවට ලද්දාහුය ; තෙසං, ඔවුන්ගේ ; අක්ඛීනි, ඇස් ; ලොචනා, ලොචන (ඇස්) නම් වෙත්.

689. තදා, එදවසැ ; යෙ, යමෙක් ; ධම්මිස්සරපභාවිතං, බුදුන් විසින් විශෙෂ භාවිතවූ (දෙසනලද); ධම්මං, ධර්මය ; සුණන්ති, අසද්ද ; තෙහි, ඔවුන් විසින්; සොතානි, ශ්‍රොත්‍රයෝ ; සුලද්ධා, මොනවට ලද්දාහ ; තෙසං, ඔවුන්ගේ ; සොතානි, කණ් ; සොතකා, කණ් (නම්) වෙත්.

690. යෙ ලපන්ති තදා බුද්ධගුණං හි ගුණභූසණා,
සුලද්ධා තෙහි වෙ ජිව්හා තෙසං ජිව්හා රසඤ්ඤුකා.

691. යෙ වන්දන්ති ජිනං යන්තං සසඞ්ඝං ගගනඞ්ගණෙ,
සුලද්ධා තෙහි හත්ථානි තෙසං ත්වෙව භුජා භුජා.*

692. තදා තථාගතං දිස්වා යෙ සන්තුට්ඨා තථාගතා,
තථාගතානංසබ්බෙසංසොතොසොහොතුසබ්බදා.

693. ගතොකල්‍යාණියංනාථොමහෙතෙනවංසදෙවකෙ,
තෙසං පූජාවිධානං කො මුඛෙනෙකෙන භාසති.

---

690. තදා, එසමයෙහි; බුද්ධගුණං, බුදුගුණ; ගුණභූසණා සද්ගුණයම ආභරණකොට ඇති; යෙ, යම් කෙණෙක්; ලපන්ති, බෙණෙද්ද; තෙහි, ඔවුන් විසින්; වෙ, එකාන්ත යෙන්; ජිව්හා, දිව්; සුලද්ධා, මොනවට ලදහ; තෙසං, ඔවුන් ගේ; ජිව්හා, ජිහ්වාවෝ, රසඤ්ඤුකාහි, රසඥ (ජිහ්වා) මවෙත්.

691. යෙ, යමෙක්; ගගනඞ්ගණෙ, ආකාශාඞ්ගණයෙහි; යන්තං, වඩනාවූ; සසඞ්ඝං, ශ්‍රාවක සමූහයා සහිතවූ; ජිනං, බුදුන්; වන්දන්ති, වඳිද්ද; තෙහි, ඔවුන් විසින්; හත්ථානි, අත්; සුලද්ධා, මොනවට ලදහ; තෙසං, ඔවුන්ගේ; භුජා එව, අත්ම; භුජා, අත් නම් වෙත්.

692. තදා, එසමයෙහි; යෙ තථාගතා, යම් සත්වයෝ; තථා ගතං දිස්වා, බුදුන් දැක; සන්තුට්ඨා, සතුටු වූද; සබ්බෙසං තථාග තානං, සියලු සත්වයන්ට; සො තොසො, ඒ සන්තොෂය; සබ්බදා, හැමකල්හි; හොතු, වේවා.

693. සදෙවකෙ, දෙවියන්සහිත ලොකයා; එවං, මෙසේ; මහෙතෙන, පූජාකරණ කල්හි; නාථො, ලොකස්වාමිතෙම; කල්‍යාණියං, කැලණියට; ගතො, වැඩිසේක; කො, කව රෙක්; තෙසං, ඔවුන්ගේ; පූජාවිධානං, පූජාවිධිය; එකෙ න මුඛෙන, එක්මුවෙකින්; භාසති, කියාද; (නොකියාමැයි.)

---

* "තෙසං බාහාව වෙ භුජා."

694. තතො ගඞ්ගාමනුඤ්ඤංහිසම්පත්තං තංසපුත්තකං,
තරඞ්ගමුද්දබාහාහි ගහෙත්වා වරණ්ඩුජෙ.

695. පාදෙ පක්ඛාලයී සම්මා ඵෙණපුප්ඵුපහාරිකා,
තතොතතොතුංගණ්හිත්වා අකාදෙහස්සනුග්ගහං.

696. තතො සො යාචිතො සත්ථා නාගසඞ්ඝෙහි වන්දිය.
අගමා මණ්ඩපං රම්මං මනොනන්දනමාවහං.

697. ගන්ත්වා මණ්ඩපමජ්ඣම්හි බුද්ධාරහමහාසනෙ,
නිසීදොභාසයං ආසා රවීව උදයාචලෙ.

---

694. තතො, ඉක්බිති; ගඞ්ගා, කල්‍යාණිනදීතොමෝ; මනුඤ්ඤං, මනොඥවූ; සපුත්තකං, ශ්‍රාවකයන් සහිතව; සම්පත්තං, වැඩියාවූ; තං, ඒ බුදුන්; (දිස්වා, දැක); තරඞ්ගමුද්දබාහාහි, රළනැමැති මොළොක් අතින්; වරණ්ඩුජෙ, (උන්) පාපියුම්; ගහෙත්වා, පිළිගෙණ.

695. පාදෙ, ශ්‍රීපාදයන්; සම්මා, මනාකොට; පක්ඛාලයී, ධොවනය කළාය; ඵෙණපුප්ඵූපහාරිකා, පෙණ නැමැති අසෙනියමල් ඇත්තී; තතො තතො, ඒ ඒ දිගින්; උතුං ගණ්හිත්වා, සෘතුග්‍රහණය කොට; දෙහස්ස, (උන්) සිරුරට; අනුග්ගහං අකා, අනුග්‍රහ කළාය.

696. තතො, ඉක්බිති; නාගසඞ්ඝෙහි, නාග සමූහයන් විසින්; වන්දිය, වැඳ; යාචිතො, අයැදනලද; සො සත්ථා, ඒ ශාස්තෘන් වහන්සේ; මනොනන්දනමාවහං, සිත් සතුටු එළවන්නාවූ; රම්මං මණ්ඩපං, රම්‍යවූ මණ්ඩපයට; අගමා, වැඩිසේක.

697. ගන්ත්වා, වැඩ; මණ්ඩපමජ්ඣම්හි, මණ්ඩපමධ්‍යයෙහි (පණවනලද); බුද්ධාරහමහාසනෙ, බුද්ධාර්හ මහ අස්නෙහි; උදයාචලෙ, උදයපර්වත මස්තකයෙහි (බබලන); රවි ඉව, හිරු මෙන්; ආසා ඔභාසයං, දිගුන් බබුළුවමින්; නිසීදි, වැඩහුන්සේක.

698. තතො භික්ඛූ නිසීදිංසු පත්තපත්තාසනෙ තදා,
බභාස මණ්ඩපං'තීව සරංව පදුමාකුලං.

699. ජනනෙත්තාලිනො'ගම්ම වසි සොම්මමුඛම්බුජෙ,
පතන්තාකුසලාමොදෙගණ්හන්තාතිත්තිංනොගතා

700. තථා සභික්ඛුකා නාගා මුනිනො රූපසාගරෙ,
නෙත්තින්දමණිනාවාහි පාරං ගන්තුං න තෙ පහූ.*

701. තතො සසඞ්ඝං සුගතං සජනො මණිඅක්ඛිකො,
සක්කච්චං සකහත්ථෙහි අන්නපානෙන තප්පයි.

---

698. තතො, ඉක්බිති ; භික්ඛූ, භික්ෂූහු ; පත්තපත්ත ආසනෙ, පත් පත් අසුන්හි ; නිසීදිංසු, වැඩහුන්හ ; තදා, එකල්හි ; මණ්ඩපං, මඬුව ; පදුමාකුලං, පියුම්න් ගැවසුනු ; සරං ඉව, තඩාගයක් මෙන් ; අතීව බභාස, අතිශයින්ම බැබලුයේල.

699. ජනනෙත්තාලිනො, ජනයන්ගේ නෙත් නැමැති බඹරු ; ආගම්ම, අවුත් ; වසි, වසී (යතී) න්ගේ ; සොම්මමුඛම්බුජෙ, සෞම්‍යවූ මුඛ නැමැති පද්මයෙහි ; පතන්තා, හෙන්නාහු ; කුසලාමොදෙ, කුසල් නැමැති සුගන්ධයන් ; ගණ්හන්තා, ගන්නාහු ; තිත්තිං, තෘප්තියකට ; නො ගතා, නොම ගියහ.

700. තථා, එසේම ; සභික්ඛුකා, භික්ෂූන් සහිතවූ ; තෙ නාගා, ඒ නාගයෝ ; මුනිනො, බුදුන්ගේ ; රූපසාගරෙ, රූප නැමැති සමුද්‍රයෙහි ; නෙත්ත, නෙත්‍ර නැමැති ; ඉන්දමණි නාවාහි, ඉඳුනිල්මිණි නැවින් ; පාරං, පරතෙරට ; ගන්තුං, යන්ට ; න පහූ, නොපොහොසත් වූහ.

701. තතො, ඉක්බිති ; සජනො, ජනයන් සමගවූ ; මණි අක්ඛිකො, මිණිඅක් (නයිඳු) තෙම ; සකහත්ථෙහි, සියතින් ; සසඞ්ඝං, සඟ සහිතවූ ; සුගතං, බුදුන් ; අන්නපානෙන, ආහාරපාන (වර්ග) යෙන් ; සක්කච්චං, සකස්කොට ; තප්පයි, සැතැප්පී.

---

* "තතෙපහූං."

702. අථො නීතපත්තපාණිමවවසිත්වා තථාගතං,
භත්තිනින්නො නිමන්තෙසි දෙසනත්ථානුමොදනං.

703. තතො බ්‍රහ්මස්සරො සත්ථා නිච්ඡරං බ්‍රහ්මඝොසනං,
විඤ්ඤාපෙන්තො ජනෙ සබ්බෙ සකසද්දෙන දෙසනං.

704. දෙසෙසෙවං ජිනො ධම්මමනිලාසනකාදිනං,
පීතිපාමොජ්ජජනනං නිබ්බාණමතමාවහං.

705. භො භො සුණාථ භුජගා භවසාගරම්හි
පාපාරිනක්කමකරාකුලදුග්ගමම්හි,
මග්ගා ජනා බලු ලභන්ති කදා පතිට්ඨං
ඔහාය බුද්ධථිරසාරතරිං* විසාලං.

---

702. අථ, නැවත ; ඔනීතපත්තපාණිං, පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති ; තථාගතං, තථාගතයන්වහන්සේ ; අවවසිත්වා, පුදා ; භත්තිනින්නො, භක්තියෙන් නැමුනාවූ මිණිඅක්නයිඳු තෙම ; අනුමොදනං, භුක්තානුමොදනාව ; දෙසනත්ථං, දෙසනුපිණිස ; නිමන්තෙසි, ආරාධනා කෙළේය.

703. තතො, ඉක්බිති ; බ්‍රහ්මස්සරො, බ්‍රහ්මස්වරඇති ; සත්ථා, ශාස්තෘතෙම ; බ්‍රහ්මඝොසනං, බඹඝොස ; නිච්ඡරං, පතුරුවමින් ; සකසද්දෙන, ස්වකීයශබ්දයෙන් ; දෙසනං, (ධර්ම) දෙශනාව ; සබ්බජනෙ, සියලුදෙනාට ; විඤ්ඤාපෙන්තො, හඟවමින්.

704. ජිනො, සර්වඥතෙම ; එවං, මෙසේ ; අනිලාසනකාදිනං, නාගාදීන්ට ; පීතිපාමොජ්ජජනනං, ප්‍රීතිප්‍රමොද්‍ය උපදවන්නාවූ ; අමතාවහං, අමා (සැප) එලවන්නාවූ ; නිබ්බාණං ධම්මං, නිර්වාණධර්මය ; (නොහොත්) නිබ්බාණමතමාවහං, නිර්වාණසඞ්ඛ්‍යාත අමා එලවන්නාවූ ; ධම්මං, ධර්මය ; දෙසෙසි, වදාළේක්.

705. භො භො, භවත් භවත් ; භුජගා, නාගයිනි ; සුණාථ, (මාගේ වචනය) අසව් ; පාපාරිනක්කමකර, පාපනැමැති සතුරු නක්‍ර මකරයන්ගෙන් ; ආකුල, ගැවසීගත්තාවූ ; දුග්ගමම්හි, දුකසේ යායුතුවූ ; භවසාගරම්හි, සසර සයුරෙහිදී ; ජනා, ජනයෝ ; විසාලං, මහත්වූ ; බුද්ධ, සර්වඥනැමැති ; ථිරසාර, ස්ථිරසාරවූ ; තරිං, නෞකාව ; විහාය, හැර ; මග්ගා, යන්නාහු ; බලු, ඒකාන්තයෙන් ; පතිට්ඨං, පිහිටක් ; කදා, කවර කලෙක්හි ; ලභන්ති, ලබද්ද (නොලබත්මැයි).

---

* "තරං."

706. ලද්ධාන දුල්ලභතරං මුනිපාතුභූත
කාලං චිරෙන භුජගා න පමාදයිත්ථ,
ජාතිජරාමරණදුක්ඛපරිද්දවා ච
සංසාරිකස්ස න තතො'පගතස්ස හොති.

707. තාරුඤ්ඤමම්බුජසිරිංව පරිත්තකාලං
පාණං තුසාරලව'සාරතරං ජනානං,
භොගං දධාති ජලධිම්හි තරඞ්ගභඞ්ගිං
නිච්චං මනො දහති සොකසිඛීහි නානා.

708. කත්වාන රාගමිසයො'පි ඛගා දුපඤ්ඤා
පීරූපිනාරිකුසුමෙසුපි රූපගිද්ධා,
පත්තා'නයං ඛලු පුරෙ පරිහීනඣානා
රූපෙ න රජ්ජථ තතො ඛලු සාධුපඤ්ඤා.

---

706. භුජගා, නාගයිනි (තෙපි); දුල්ලභතරං, අතිශයින් දුර්ලභවූ; මුනිපාතුභූතකාලං, බුද්ධොත්පාදකාලය; චිරෙන, බොහෝකලකින්; ලද්ධාන, ලැබ; නප්පමාදයිත්ථ, පමානො වව්; සංසාරිකස්ස, සසර වසන්නාහට; ජාති, (ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි) ඉපදීමය; ජරා, දිරීමය; මරණ, මියයාමය; දුක්ඛ, (කායික චෛතසික) දුඃඛය; පරිද්දවා ච, පරිදෙවය යන මොහු (වෙත්); තතො, ඒ සසරින්; අපගතස්ස, මුක්තයාහට; න හොති, (ඒ සංසාරික දුඃඛය ඇති) නොවේ.

707. ජනානං, සත්ත්වයන්ගේ; තාරුඤ්ඤං, තරුණබව; අම්බුජසිරිං ඉව, පද්මශ්‍රීයක්මෙන්; පරිත්තකාලං, ස්වල්පකාලයක් ඇතිවේ; ජනානං, සත්ත්වයන්ගේ; පාණං, ප්‍රාණය; තුසාරලව, පිනිබිඳක්මෙන්; අසාරතරං, අතිශයින් නිස්සාරයි; භොගං, වස්තුව; ජලධිම්හි, සයුරෙහි; තරඞ්ගභඞ්ගිං, රළබිඳපීම; දධාති, දරයි (සමානයි); මනො, සිත; නානාසොකසිඛීහි, අනෙකශොකාග්නියෙන්; නිච්චං, නිතර; දහති, දයි.

708. පුරෙ, පෙර; ඛගා, ආකාශචාරීවූ; දුප්පඤ්ඤා, දුෂ්ප්‍රාඥවූ; රූපගිද්ධා, රූපයෙහි ගිජුවූ; ඉසයො අපි, ඍෂීහුද; පීරූපිනාරිකුසුමෙසු අපි, ස්ත්‍රීරූපාකාරවූ නාරිලතාමල්හිදු; රාගං කත්වාන, අලයකොට; පරිහීනඣානා, පිරිහුණු ධ්‍යාන ඇත්තාහු; ඛලු, ඒකාන්තයෙන්; අනයං, අක්‍රමයට (නොහොත්) ව්‍යසනයට; පත්තා, පැමිනියහ; තතො, එහෙයින්; සාධුපඤ්ඤා, යහපත්පැණැත්තෙනි (තෙපි); ඛලු, ඒකාන්තයෙන්; රූපෙ, රූපය කෙරෙහි; න රජ්ජථ, නොඇලෙව්.

709. සද්දානුරාගමනුගො'පි පුරෙ සිඛණ්ඩී
සුත්වාන මොරිමධුරං ගිරමිඤ්ජිතදෙහො,
ව්‍යාධස්ස හත්ථමගමාසි භවෙසු තස්මා
නත්ථෙව සද්දසමදුක්ඛකරං ජනානං.

710. ඔහාය නෙකකුසුමෙසු පරාගරාගං
මත්තෙභකුම්භමගමා මදගන්ධලුද්ධො,
භිඞ්ගො පභග්ගතනුකො කරිකණ්ණතාලා
නත්ථෙව ගන්ධසදිසං තිභවෙසු පාසං.

711. ගම්භීරනීරධිභවො පචුරාසනො'පි
මච්ඡො ගිලිත්වා බලිසං රසගෙධහෙතු,
පප්පොති දුක්ඛමතුලං න රසෙසු සාත
මත්ථීති මන්ත්වා පජහාථ රසෙසු ගෙධං.

---

709. පුරෙ, පූර්වකාලයෙහි; සිඛණ්ඩී, මයුරයෙක්; සද්දානුරාගං, ශබ්දානුරාගයට; අනුගො අපි, අනුවශීයේද; මොරී, මොණරියගේ; මධුරං ගිරං, මිහිරිනාදය; සුත්වාන, අසා, ඉඤ්ජිතදෙහො, කම්පිතදෙහ ඇත්තේ; ව්‍යාධස්ස, වැද්දාගේ; හත්ථං ආගමාසි, හස්තප්‍රාප්තවිය; භවෙසු, සසර; ජනානං, සත්වයන්ට, සද්දසම, ශබ්දයසමානවූ; දුක්ඛකරං, දුඃඛකාරීකාරණයක්; නත්ථිඑව, නැත්මැයි.

710. භිඞ්ගො, මධුකරතෙම; අනෙකකුසුමෙසු; නොයෙක් කුසුම්හි; පරාගරාගං, මුවරදඇල්ම; ඔහාය, හැර; මදගන්ධලුද්ධො, මදගඳැ ගිජුවූයේ; මත්තඉභකුම්භං, මදකුන් කුඹුතලට; අගමා, ගියෙ; (සො, හෙතෙම;) කරිකණ්ණතාලා, ඇත්කන්තලින්; පභග්ගතනුකො, ප්‍රකර්ෂයෙන් භින්න ගාත්‍ර ඇතිවිය; තිභවෙසු, භවත්‍රයෙහි; ගන්ධසදිසං, ගන්ධයසමානවූ; පාසං, මලපතක්; නත්ථි එව, නැත්මැයි.

711. ගම්භීර, ගැඹුරුවූ; නීරධිභවො, උදධිසම්භවවූ; මච්ඡො, මත්ස්‍යතෙම; පචුරාසනො අපි, බොහෝ ආහාරඇත්තේනමුදු; රසගෙධහෙතු; රසාස්වාදනය හෙතුකොටගෙණ; බලිසං, බිලිය; ගිලිත්වා, ගිල; අතුලං දුක්ඛං, අසමාන දුඃඛයට; පප්පොති, පැමිණේ; රසෙසු, රසයන්හි; සාතං, සැපයක්; න අත්ථි, නැතැයි; මන්ත්වා, සිතා හෝ දැන; රසෙසු, රස විඳගැන්මෙහි; ගෙධං, ආසාව, පජහාථ, දුරුකරව්.

712. හො බ්‍රහ්මලොකා'ගතසුද්ධසත්තො (23)
බුද්ධත්තමෙව නියතො අපි බොධිසත්තො,
පීසඞ්ගමාය පරිහායි සරජ්ජතො'පි
තස්මා හි ඵස්සසදිසො අනයො නත්ථි.

713. හෙරණ්ඩපෙලකකපුද්දකහෙතුහීන
සත්තාපි දූනරුචිදූනමණිප්පභාවා,
පත්තාපවග්ගවරසාරපුරං භුජඞ්ගා
කො නප්පදූති ධනිකො සිවමෙසමානො.

714. පාලෙත්ව සීලමමලං විසකණ්ඨිකාපි
ඉන්දස්ස නන්දනවනෙ'සි පියා මහෙසී,
තස්මා පසත්ථවිභවං යදි පත්ථයෙථා
පාලෙථ සීලමමලං ඛලු ජීවිතංව.

---

712. හො, භවත්ති; හි (යස්මා), යම්හෙයකින්; බ්‍රහ්මලොකා, බඹලොවින්; ආගත, පැමිණියාවූ; සුද්ධසත්තො, පරිශුද්ධ සත්ත්වවූ; බොධිසත්තො, බෝසත්තෙම; බුද්ධත්තං එව, බුදුබවටම; නියතො අපි, නියතවූයේත්; සරජ්ජතො අපි, ස්වකීය රාජ්‍යයෙනුදු; පීසඞ්ගමාය, ස්ත්‍රී සඞ්ගමය කරණකොට ගෙණ; පරිහායි, පිරිහිනිද; තස්මා, එහෙයින්; ඵස්සසදිසො, ස්පර්ශය සමානවූ; අනයො, ව්‍යසනයෙක්; නත්ථි, නොමැති.

713. හෙරණ්ඩ, කැණහිල්ය; පෙලක, සසකය; කපි, වඳුරුය; උද්දක, ජලවිඩාලය යන; හෙතුහීනසත්තා අපි, ත්‍රිහෙතු විහෙතු ප්‍රතිසන්ධිහීන සත්ත්වයෝද; දූන, දීම් නැමැති; රුචිදූනමණිප්පභාවා, කැමැතිදේ ගෙණදෙන චින්තාමාණික්‍යානුභාවයෙන්; අපවග්ගවර, උතුම් නිර්වාණ නැමැති; සාරපුරං, ශ්‍රෙෂ්ඨපුරයට; පත්තා, පැමිණියාහ; භුජඞ්ගා, නාගයිනි; කො ධනිකො, කිනම් ධනවතෙක්; සිවං, නිර්වාණය; එසමානො, සොයන්නේ; (දූනං, දූනය); නප්පදූති, නොදේද (දේමැයි).

714. විසකණ්ඨිකා අපි, කණකෙකිණක්ද; අමලං, නිර්මලවූ; සීලං, ශීලය; පාලෙත්වා, රැක; ඉන්දස්ස, ශක්‍රයාගේ; නන්දනවනෙ, නඳුනුයනෙහි; පියා, ප්‍රියවූ; මහෙසී ආසි, මෙහෙසියක් වීය; තස්මා, එහෙයින්; පසත්ථවිභවං, ශ්‍රෙෂ්ඨ සම්පත්තිය; යදි, ඉදින්; පත්ථයෙථා, පතන්නාව් නම්; අමලං, නිර්මලවූ; සීලං, ශීලය; ජීවිතං ඉව, ප්‍රාණය මෙන්; ඛලු, එකාන්තයෙන්; පාලෙථ, රක්ව්.

715. **සග්ගා විසාලරතනාලයසම්පකිණ්ණා**
සානන්ද'මන්දසුරසුන්දරිසුන්දරෙ සො,
ඵුල්ලම්බුජාකරවනාදිහි නන්දනීයො
තත්ථා'මරාවිය'මරා 'විරතං රමන්ති.

716. **තම්හාපි භො රුචිරබ්‍රහ්මනිකායභූති**
රම්මා තතොපි මහිතං අමතං වරිට්ඨං,
තස්මා'ත්තකාමනිරතා ජනතා සපඤ්ඤා
තණ්හක්ඛයාය සතතං විරියං කරොථ.

---

715. සො සග්ගා, ඒ ස්වර්ගයතෙම ; විසාල, මහත්වූ ; රතනාලය, මිණිමුවාගෙයින් ; සම්පකිණ්ණා, වෙසෙසින් ගැවසීය ; සානන්ද, සතුටු සහිතවූ ; අමන්ද, බොහෝවූ ; සුර සුන්දරී, දෙවඟනන්ගෙන් ; සුන්දරෙ, සොඳුරුය ; ඵුල්ල, පිපියාවූ ; අම්බුජාකරවනාදීහි, පද්මාකර හා උද්‍යානාදියෙන් ; නන්දනීයො, සිත්කළුය ; තත්ථ, ඒ ස්වර්ගයෙහි ; අමරා, දෙවියෝ ; අමරාවිය, නොමියන්නන් මෙන් ; අවිරතං, නිතර ; රමන්ති, රමණය කෙරෙති.

716. භො, පින්වත්නි; තම්හා අපි, ඊටත්වඩා ; රුචිරබ්‍රහ්මනිකාය භූති, සිත්කලු බ්‍රහ්මනිකාය සම්පත්තිය; රම්මා, රම්‍යයි ; තතො අපි, ඊටත්වඩා; අමතං, නිර්වාණ (සම්පත්ති)ය ; මහිතං, පූජිතයි ; වරිට්ඨං, අතිශයින් උතුම් ; තස්මා, එහෙයින් ; අත්ත කාමනිරතා, ආත්මාර්ථයෙහි ඇලුනාවූ ; සපඤ්ඤා, ප්‍රඥාසහිතවූ ; ජනතා, ජනසමූහයෙනි (තොපි); තණ්හක්ඛයාය, තෘෂ්ණා ක්ෂය (නිර්වාණ) ය පිණිස ; සතතං, නිරන්තරයෙන් ; විරියං කරොථ, වීර්ය කරව්.

717. එවං සධම්මමග්ගං වරමති සුගතො දෙසයී පණ්ණගානං
සුත්වා තෙ සම්පහට්ඨා මහමහම්කරුං නිජ්ජර දීහි සද්ධිං,
තෙසං චෙව දෙසනායං සුරවිටපිසමා සාතජිකා තත්ථ ජාතා
සො නාථො තඤ්ච ධම්මං භගවති තනයා (24) තෙ ච වො පාලයන්තු.

කල්‍යාණිදෙසාගමනං.

---

718. නගාධිරජෙජ සුමනාභිධානෙ
වසං සුමෙධො සුමනාභිධානො,
දෙවො තදාගම්ම සපාරිසජ්ජො
කල්‍යාණියං තත්ථ එණ්හි සද්ධිං.

---

717. වරමති, උතුම් ප්‍රඥතිශය ඇති ; සුගතො, සර්‍වඥයන් වහන්සේ ; එවං, මෙසේ ; අග්ගං, අග්‍රවූ ; සධම්මං, සද්ධර්‍මය ; (නොහොත්) සධම්මමග්ගං, සද්ධර්‍ම මාර්‍ගය ; පණ්ණගානං, නාගයින්ට ; දෙසයී, දෙශනාකළසේක ; තෙ, ඒ නාගයෝ ; සුත්වා, (ඒ ධර්‍මය) අසා ; සම්පහට්ඨා, මනාකොට ප්‍රහර්‍ෂවූවාහු ; නිජ්ජරාදීහිසද්ධිං, දෙවියන් සමග ; මහාමහං, මහත් පූජා ; අකරුං, කළාහුය ; අයං දෙසනා, මේ දෙශනාතොමෝ ; සුර විටපිසමා, කල්පද්‍රැමයක් බඳුවූවා ; තත්ථ, එහි ; තෙසං, ඔවුන්ට ; සාත්ජිකා ජාතා, සාත්ථිකවූවාය ; සො නාථො, ඒ ලොකස්වාමි තෙමේද ; තං ධම්මං ච, ඒ ධර්‍මයද ; භගවති තනයා, බුඩපුත්‍රශ්‍රාවකයෝද ; තෙච, ඒ දෙවාදීහුද ; වො, තොප ; පාලයන්තු, රක්‍ෂාකෙරෙත්වා.

කැලණිපෙදෙසට වැඩි ගමනයි.

---

718. තදා, එකල්හි ; සුමනාභිධානෙ, සුමනනම්වූ ; නගාධිරජෙ, පර්‍වතරාජ (සමන්තකූට පර්‍වත)යෙහි ; වසං, වාසය කරන්නාවූ ; සුමෙධො, යහපත් ප්‍රඥ ඇති ; සුමනාභිධානො, සුමන නම්වූ ; දෙවො, දෙව් (රජ) තෙම ; සපාරිසජ්ජො, පාරි ෂද්‍යය සහිතවූයේ ; තත්ථ, එහි ; කල්‍යාණියං, කැලණියෙහි ; එණ්හිසද්ධිං, නාගයින් සමග ; ආගම්ම, අවුත්.

719. දත්වා'පවග්ගස්ස නිදානදානං
සුත්වාන ධම්මං සුතිසීතිභූතං,
පහට්ඨචිත්තො උපගම්ම බුද්ධං
නත්වාහ එවං කතපඤ්ජලීකො.

720. න වෙ එණීනං න පි මානුසානං
නානිම්මිසානං න පිතාමහානං,
හිතත්ථමෙවාඛිලලොකනාථා
ජායන්ති ලොකෙ කරුණාගුණග්ගා.

721. අනොත්තාගධා නූන මයම්පි තුය්හං
දයාය තස්මා එණීනං විමෙසං,
කරොහි මය්හං භවනම්හි ධීර
පාදං'සුනා 'තීව පවිත්තරූපං.

---

719. අපවග්ගස්ස, නිර්වාණයට ; නිදානදානං, හෙතුවූ දානයක් ; දත්වා, දී ; සුතිසීතිභූතං, කණට සිසිල්වූ ; ධම්මං, ධර්මයක් ; සුත්වාන, අසා ; පහට්ඨචිත්තො, පහවූසිත් ඇත්තේ ; බුද්ධං උපගම්ම, බුදුන් කරා එළඹ ; නත්වා, වැඳ ; කතපඤ්ජලිකො, කරණලද ඇඳිලි ඇත්තේ ; එවං ආහ, මෙසේ කී.

720. කරුණාගුණග්ගා, කුළුණුගුණින් අගතැන්පත්වූ ; අඛිලලොකනාථා, සියලු ලොක ස්වාමීහු ; වෙ, එකාන්තයෙන් ; එණීනං, (හුදෙක්) නාගයින්ට ; හිතත්ථං එව, හිත (වැඩ) පිණිසම ; ලොකෙ, ලොකයෙහි ; න ජායන්ති, පහළනොවෙත් ; මානුසානං, මිනිසුන්ට (හිතපිණිසම) ; නපි (ජායන්ති), නූපදිත් ; අනිම්මිසානං, දෙවියන්ට (හිතපිණිසම) ; න (ජායන්ති), නූපදිත් ; පිතාමහානං, බ්‍රහ්මයන්ට (හිත පිණිසම) ; න (ජායන්ති), නූපදිති—(සියල්ලන්ට හිත පිණිස උපදිතියි සේයි).

721. තස්මා, එහෙයින් ; මයං අපි, අපිදු ; තුය්හං, නුඹවහන්සේගේ ; දයාය, කරුණා (ජලයට) ; නූන, එකාන්තයෙන් ; අනොත්තාගධා, ඇතුළත්වූමු ; ධීර, ධීරයන්වහන්ස ; ඉමෙසං එණීනං ඉව, මේ නාගයින්ට මෙන් ; මය්හං, මාගේ ; භවනම්හි, භවනයෙහි ; පාදංසුනා, (ඔබවහන්සේගේ) ශ්‍රීපාද රශ්මියෙන් ; අතීව, අතිශයින්ම ; පවිත්තරූපං, පිවිතුරු සටහනක් ; කරොහි, කළමැනවි.

722. යො'යං නගො දිස්සති'තො පුරත්ථා
භූමඞ්ගනාමොලිසිරිං වහන්තො,
සමන්තකූටොති සමන්තචක්ඛු
ජානාති ලොකො වසතිං මමෙතං.

723. යො නීලනානාවනරාජිරාජිතො
ආසාරධාරාගිරිනිජ්ඣරාකුලො,
ආපීතනීලාරුණපල්ලවාවලී
ජීමූතකූටො විය භාති උග්ගතො.

724. යො සින්ධුවාරිං උරසා පහෙජ්ජ
ආගම්ම තෙ පාදපණාමහෙතු,
විජෙජාතමානො විය චක්කපාණී
මහාතිතුඞ්ගග්ගධරාධරින්දො.

---

722. සමන්තචක්ඛු, සමන්තචක්ෂුවූ බුදුරජානන්වහන්ස ; භූමඞ්ගනා, මහීකාන්තාවගේ ; මොලිසිරිං, මෞලිශ්‍රිය ; වහන්තො, උසුලන්නාවූ ; යො අයං නගො, යම් මේ පර්වතයෙක් ; ඉතො, මෙයින් ; පුරත්ථා, පූර්වදිශායෙහි ; දිස්සති, පෙණේද ; ලොකො, ලෝවැසිතෙමේ ; මම, මාගේ ; වසතිං, වාසස්ථාන යවූ ; එතං, තෙලපව්ව ; සමන්තකූටො ඉති, සමන්කුලයයි ; ජානාති, දනී.

723. නීල, නිල්වූ ; නානාවනරාජි, නොයෙක් වන රෙඛායෙන් ; රාජිතො, බබලනලද්දූවූ ; ආසාර, වෙගවත්වූ ; ධාරා, ජලධාරාවෙන්ද ; ගිරි, පර්වතයෙන්ද ; නිර්ඣර, ගඟුලැල් ලෙන්ද ; ආකුලො, ගැවසුනාවූ ; ආපීත, මඳරන්වන්වූද ; නීල, නිල්වන්වූද ; අරුණ, අරුණුවන්වූද ; පල්ලවාවලී, ලපලු පෙලඇති ; යො, යම් පර්වතයෙක් තෙම ; උග්ගතො, උස්වූ ; ජීමූතකූටො විය, (මහ)මේකුළක් මෙන් ; භාති, බබලාද.

724. චක්කපාණී, විෂ්ණුතෙම ; සින්ධුවාරිං, සාගරජලය ; උරසා, ලයින් ; පහෙජ්ජ, පහරා ; තෙ, නුඹවහන්සේගේ ; පාදපණාමහෙතු, පාදාභිවාදන හෙතුවෙන් ; ආගම්ම, අවුත් ; විජෙජාතමානො විය, බබලන්නාක් මෙන් ; මහා, මහත්වූ ; අතිතුඞ්ගග්ග, අතිශයින් උස්වූ අක්ඇති ; යො ධරාධරින්දො, යම් පර්වතරාජයෙක් ; (භාති, බබලාද).

725. ගඞ්ගාවධූකූටකිරීටධාරී
සාමන්තසෙලින්දචමූපතීකො,
සො'යං ධරාධාරමහාමහීපො
රරාජ ලඞ්කානගරඞ්ගණම්හි.

726. පාරොහදන්තො චිතකූටකුම්භො
අනෙකසොණ්ඩිකබ්භසවන්තිහත්ථො,
සො නිජ්ඣරාසාරමදප්පවාහො
ගජොරිවාභාති සුරාධිපස්ස.

727. සමුල්ලලපුප්ඵත්ථබකාතපත්තා
සඞ්ඛතරතනාඞ්කුරමොලිමාලා,
කන්තාලතාලිඞ්ගිතඛන්ධදෙහා
තිට්ඨන්ති භූපාව යහිං කුජින්දා.

---

725. ගඞ්ගාවධූ, (මහවැලි ආදී) ගඞ්ගා නැමැති ස්ත්‍රීන් ඇත්තාවූ; කූට, (පර්වත) කූට නැමැති; කිරීටධාරී, කිරුළු දරවූ; සාමන්තසෙලින්ද, සමීපවර්තී පර්වතෙන්ද්‍ර නැමැති; චමූ පතීකො, අමාත්‍ය සමූහයන් ඇත්තාවූ; යො අයං, යම් මේ; ධරාධර මහාමහීපො, පර්වතරාජනැමැති මහත් පෘථිවිපාලයෙක් තෙම; ලඞ්කානගරඞ්ගණම්හි, ලඞ්කාද්වීප නැමැති පුරාඞ්ගණයෙහි; රරාජ, බැබලීද.

726. පාරොහ, අරලු නැමැති; දන්තො, දළඇති; චිත, (පුෂ්පාදියෙන්) ගහනවූ; කූට, පර්වතකූට නැමැති; කුම්භො, කුම්භතල ඇති; අනෙක, නොයෙක්; සොණ්ඩිකබ්භ, ගල් කෙම් නැමැති ඇස් හා; සවන්තිහත්ථො, ගඞ්ගා නැමැති සොඬඇති; නිජ්ඣර, ගඟුලැල් නැමැති; ආසාර, වෙගවත්වූ; මදප්පවාහො, මදවතුරු ඇත්තාවූ; යො, යම් පර්වතයෙක් තෙම; සුරාධිපස්ස, සුරෙන්ද්‍රයාගේ; ගජො ඉව, ඓරාවණ හස්තියා මෙන්; ආභාති, බබලාද.

727. සමුල්ලල, මනාව පිපියාවූ; පුප්ඵත්ථබක, පුෂ්පස්තවක (මල්පොකුරු) නැමැති; ආතපත්තා, ඡත්‍රඇති; සඞ්ඛත, මොනවට දරණලද; රතනාඞ්කුර, රත්නාඞ්කුර නැමැති; මොලිමාලා, කිරීටමාලා ඇති; කන්තා, කාන්තා නැමැති; ලතාආලිඞ්ගිත, ලියෙන් වෙළඳිනලද; ඛන්ධ, කඳ නැමැති; දෙහා, ශරීර ඇත්තාවූ; කුජින්දා, වෘක්ෂරාජයෝ; භූපා ඉව, රජුන් මෙන්; යහිං, යම් පර්වත ප්‍රදෙශයෙක්හි; තිට්ඨන්ති, සිටිද්ද.

728. සිඞ්ඝනාරතනපදම්බුජාලී
සම්භින්නහත්ථාභරණාලියුත්තා,
කෙකීකලාපුප්පලමාලමාලී
සිලාතලාකඤ්ජනි හන්ති යත්ථ.

729. මඞ්ගුරපාඨීනසවඞ්කසිඞ්ගු
රොහිච්චමුඤ්ජාමරපාවුසෙහි,
කුලීරනක්කාදනිමෙසකෙහි
නිකීළිතං දද්දුරරත්තපෙහි,

730. නිච්චං හි සංරාවවිරාවිතානං
බලාකකාදම්බකදම්බකානං,
අපානසාලා විය සාරසානං
හංසාලිනං මඞ්ගලවාසභූතං.

---

728. සිඞ්ඝනා, සිදඟනන්ගේ ; රත්ත, රතුවූ ; පාදම්බුජාලී, පාදනමැති පද්මපඞ්ක්ති ඇති ; සම්භින්න, ප්‍රභෙදවූ ; හත්ථා භරණ, (ඉඳුනිල්මිණි වැල් ආදි) හස්තාභරණ නැමැති ; අලියුත්තා, භෘඞ්ගයන්ගෙන් යුක්තවූ ; කෙකීකලාප, මයුරපිඤ්ඡ නැමැති ; උප්පලමාලමාලී, උපුල්මල්පෙළ ඇති ; සිලාතලා ගල්තලානැමැති ; කඤ්ජනී, පදුමිනීහු ; යත්ථ, යම් පර්‍වත ප්‍රදෙශයෙක්හි ; හන්ති, බබලද්ද.

729. මඞ්ගුර, මගුරැය; පාඨීන, පෙට්ය ; සවඞ්ක, ලෙලෙහෙ ලූය ; සිඞ්ගු, සුඟුය ; රොහිච්ච, රෙහෙරැය ; මුඤ්ජ, මොදය; අමර, කළුමහය ; පාවුසෙහි, ආඳුය යන මොවුන් විසින්ද ; කුලීර, කකුළුය ; නක්කාදි, කැසුබුය යනාදීවූ ; අනිමෙසකෙහි, ජලචරයන් විසින්ද ; දද්දුර, මැඬිය ; රත්තපෙහි, ජලෞකාය යන මොවුන් විසින්ද ; නිකීළිතං, (යම් පෙදෙසක්) නිරන්තර ක්‍රීඩාකරණලදද.

730. සංරාවවිරාවිතානං, රැව්පිළිරැව් ඇත්තාවූ ; බලාක, කොක්ය ; කාදම්බ, කාලහංසය ; කදම්බකානං, (යන මෙකී) සමූහයන්ටද ; සාරසානං, විල්ලිහිණින්ටද ; නිච්චං, නිත්‍ය යෙන් ; අපානසාලාවිය, පැන්හලක්මෙන් වීද; හංසාලිනං, හංසශ්‍රෙණීන්ට ; මඞ්ගලවාසභූතං, මඞ්ගල්‍යවාසයක් වීද.

731. නිරන්තරාමොදමුදුවහෙහි
සුඵුල්ලකොකාසරවින්දකෙහි,
සොගන්ධිකින්දීවරකෙරවෙහි
කිඤ්ජක්ඛපිඤ්ජන්නණ්ණවලෙහි විත්‍රතං.

732. සීතච්ඡසාතොදකසම්පපුණ්ණ
සරොජිනීලඞ්කතභූමිභාගො,
යො'යං පුරෙ භාති මනුඤ්ඤරූපො
සමන්තකූටො ස සමන්තකූටො.

733. දලිතවිපිනසණ්ඩා යත්ථ සෙලෙ සමන්තා
සමුපගතජනානං චිත්තමාමොදයන්ති,
මධුකවටකරෙරිබොධිජම්බීරහලලී
ඛදිරභයකදම්බා ඵුල්ලසෙලුපලාසා.

---

731. නිරන්තරං, අනවරතයෙන් ; ආමොද මුදුවහෙහි, සුවඳින් සතුටුඑලවන්නාවූ ; සුඵුල්ල, සුපුෂ්ලවූ ; කොකාස, රත්පියුම්ය ; අරවින්දකෙහි, හෙලපියුම්ය යන මෙයින්ද ; සොගන්ධික, සුවඳැත්තාවූ ; ඉන්දීවර, නිලුපුල්ය ; කෙරවෙහි, කෛරවය යන මෙයින්ද (පතිතාවූ); කිඤ්ජක්ඛපිඤ්ජන්න, පරාග යෙන් ප්‍රතිච්ඡන්නවූ ; අණ්ණවලෙහි, දියතෙලෙන් ; චිත්තං, විසිතුරුද.

732. සීත, සිසිල්වූ ; අච්ඡ, ප්‍රසන්නාවූ ; සාත, සැපවූ ; උදක සම්පපුණ්ණ, දියෙන් පිරුණුවූ; සරොජිනි, පද්මිනීන් විසින්ද; අලඞ්කත, සරසනලද ; භූමිභාගො, භූමිප්‍රදෙශඇති ; මනුඤ්ඤ රූපො, මනොඥ ස්වභාව ඇති ; සමන්තකූටො, හාත්පසැ පැවති පව්කුළු ඇති ; යො අයං, යම් මේ පර්වතයක්තෙම ; පුරෙ, පෙරදිග ; භාති, බබලාද ; සො, ඒ පර්වතය ; සමන්ත කූටො, සමන්කුලසි.

733. යත්ථ සෙලෙ, යම් පර්වතයෙක්හි ; සමන්තා, හාත් පසවූ ; මධුක, මීය ; වට, නුගය ; කරෙරි, ලුණුවරණය ; බොධි, බෝය ; ජම්බීර, දඹුළුය ; හලලී, බදුලුය ; ඛදිර, කිහිරිය ; අභය, අරළුය ; කදම්බා, කොළොම්හෝ බක්මීයයන මොවුන් ඇත්තාවූ ; ඵුල්ල, පිපියාවූ ; සෙලු, ලොළුය ; පලාසා, කැලය යන මොවුන් ඇත්තාවූද ; දලිත, පත්‍රයෙන් ගැවසුනාවූ හෝ දීප්තිමත්වූ ; විපිනසණ්ඩා, වනලැහැබ්හු ; සමුපගත, සමී පසළුවූ ; ජනානං, ජනයන්ගේ ; චිත්තං, සිත, ආමොදයන්ති, සතුටුකෙරෙද්ද.

734. පණසා'මතපිලක්ඛා කණ්හවණ්ටක්ඛවිඥවා
ලබුජබදරිනීපා එඤ්ජනින්දීවරා ච,
වකුලසනපියාලා ගඳූහණ්ඩජ්ජුනා ච
කමුකසලලතින්දූ දුම්බරම්බස්සකණ්ණා.

735. පුන්නාගචම්පකදුමුප්පලදාඩිමා ච
ඛජ්ජූරිතාලගිරිමල්ලිකසොකතාලා,
හින්තාලනාගනිචුලා පූගපත්තාරිට්ඨ
සෙතම්බ එරවතකාපිච කෙතකා ච.

736. සම්ඵුල්ලභණ්ඩිසුමනජ්ජකයූථිකා ච
වාසන්ති චිත්තකජපා රවිමාලතී ච,
කුන්දස්සමාරකකුරණ්ඩකබීජපූර
සෙඵාලිකා ච තිණසූලසමීරණා ච.

---

734. පණස, කොස්ය ; අමත, අමෘත (නෙල්ලි) ය ; පිලක්ඛා, පුලිලය යන මොහුද ; කණ්හවණ්ට, පලොල්ය ; අක්ඛ, බුළුය ; විඥවා, සිනිඹලාය ; ලබුජ, දෙල්ය ; බදරි, ඩෙබරය ; නීපා, බක්මීය යන මොහුද ; එඤ්ජන, කොලොම්ය ; ඉන්දීවර ච, ඇසළය යන මොහුද ; වකුල, මූනමල්ය ; අසන, පියාය ; පියාලා, පියල් (මොර) ය යන මොහුද ; ගඳූහණ්ඩ, තෙලැසවුය ; අජ්ජුනා ච, කුඹුක්ය යන මොහුද ; කමුක, පුවක්ය ; සලල, හොරය ; තින්දු, තිඹිරිය ; උදුම්බර, දිඹුල්ය ; අම්බ, අඹය ; අස්සකණ්ණා, සල් යන මොහුද.

735. පුන්නාග, දොඹය ; චම්පක, සපුය ; දුමුප්පල, කිණි හිරිය ; දාඩිමා ච, දෙළුම් යන මොහුද ; ඛජ්ජූරි, හිඳිය ; තාල, තලය ; ගිරිමල්ලිකා, කෙලිඳය ; අසොක, හොපලුය ; තාලා, තල් යන මොහුද ; හින්තාල, කිතුල්ය ; නාග, නාය ; නිචුලා, මිදෙල්ලය යන මොහුද ; පූගපත්ත, කොබෝලීලය ; අරිට්ඨ, කොසඹය ; සෙතම්බ, ඇටඹය ; එරවතකා, නාරංය යන මොහුද ; අපිච, යලිත් ; කෙතකාච, වැටකේද.

736. සම්ඵුල්ල, සුපිපියාවූ ; භණ්ඩි, මහරිය ; සුමන, බඳු වදය ; අජ්ජක, හෙළඅඳුය ; යූථිකාච, සීනිද්ද යන මොහුද ; වාසන්ති, යොහොඹුය ; චිත්තක, රත්නෙවුල්ය ; ජපා, වදය ; රවි, වරාය ; මාලතීච, දෑසමන් යන මොහුද ; කුන්ද, කොඳය ; අස්සමාරක, කණේරුය ; කුරණ්ඩක, කටුකරඬුය ; බීජපූර, ලප්නාරංය ; සෙඵාලිකාච, එනම් ගස්ය යන මොහුද ; තිණ සූල, බෝලිද්දය ; සමීරණා ච, සිහින් පණීාසය යන මොහුද.

737. මොචුචජුකීචකහලිද්දිවිලඞ්ගිබිම්බි
නීලීවචාතිවිසලාබුච නාගවල්ලී,
වල්ලිභසාරදපරාජිතවාරුසීර
එලාදිනෙකවනරාජිවිරාජිතො සො.

738. තිඨන්ති කෙචි තරවො සුරභිං කිරන්තා
තථෙව කෙචි ඵලිතා මධුරප්ඵලානි,
අන්දොලිතා ඵලිතපල්ලවිතා ලතායො
සඤ්චාරයං විටපජන්තුසු හන්ති කෙචි.

739. සාමන්තගෙ ජනගණෙ සතතං දුමින්දා
සම්පීණයන්ති දලිතා ඵලිනො ච යස්මිං,
තෙ අවහයන්ති විය ලොචනගොචරෙහි
වාතෙරිතෙහි තරුණාරුණපල්ලවෙහි.

---

737. මොච, ඇටකෙසෙල්ය; උචජු, උක්ය; කීචක, රණබටය; හලිද්දි, කසාය; විලඞ්ගි, වලඟසාල්ය; බිම්බි, කෙම්ය; නීලි, බේරුය; වචා, වදකසාය; අතිවිසා, අතිවිඩයන්ය; ලාබුච, ලබුය; නාගවල්ලි, නාලියය; වල්ලිභ, කොමඬුය; සාරදි, ලියතඹලාය; අපරාජිත, කටරොළුය; වාරි, හිරිවේරිය; උසීර, සුවඳහොටය යන මොහුය; එලාදි, එන්සාල් ආදිය යනමෙයින් යුක්තවූ; අනෙක, නොයෙක්; වනරාජි, වනරෙඛායෙන්; සො, ඒ පර්වතයතෙම; විරාජිතො, බබලනලද්දේය

738. කෙචි තරවො, ඇතම් වෘක්ෂයෝ; සුරභිං, සුවඳ; කිරන්තා, විසුරුවමින්; තිඨන්ති, සිටිත්; ඵලිතා, ඵලදරන්නාවූ; කෙචි, සමහර වෘක්ෂයෝ; මධුරප්ඵලානි, මිහිරි පල; තථෙව, එහිම; (කිරන්ති, විරුසුවත්;) කෙචි, ඇතම් වෘක්ෂයෝ; අන්දොලිතා, (මාරුතයෙන්) පැදුනාහු; ඵලිතපල්ලවිතා, ඵලපල්ලව ඇත්තාවූ; ලතායො, ලතාවන්; විටපජන්තුසු, වෙලෙප් නැමති දසරුවෙහි; සඤ්චාරයං, දරමින්; හන්ති, බමත්.

739. යස්මිං, යම් පර්වතයෙක්හි; දලිතා, පත්‍රවත්වූ; ඵලිනො, පලඇත්තාවූ; දුමින්දා, වෘක්ෂරාජයෝ; සාමන්තගෙ, සමීපගතවූ; ජනගණෙ, ජනසමූහයන්; සතතං, නිතර; සම්පීණයන්ති, පිණවද්ද; තෙ, ඒවෘක්ෂයෝ; ලොචනගොචරෙහි, නෙත්‍රයන්ට ගොදුරුවූ; වාතෙරිතෙහි, වාතයෙන්කම්පිතවූ; තරුණ, තරුණවූ; අරුණපල්ලවෙහි, අරුණුවන්ලපලුයෙන්; අවහයන්තිවිය, (ජනයන්) කැඳවන්නවුන් මෙන් වෙද්ද.

740. තස්මිං වනෙ වනසුරා නිජසුඳරීහි
රම්මෙ සිලාතලදහෙ සිකතාතලෙ ච,
නච්චන්ති තන්ති තුරියානි ච වාදයන්ති
ගායන්ති මාලහරිනො සතතං පතීතා.

741. සිඛා ච සිඛවනිතාහි තහිං තහිං තෙ
දිබ්බන්ති පුප්ඵඵලපත්තරසාභිනන්දී,
අවජන්ති තත්ථ ගිරිපාදපරම්මණෙය්‍යෙ
යොගෙහි සඞ්ගතමනා බහිතාපසාපි.

742. තස්මිං වනෙ හරිණරොහිතපුණ්ඩරීක
ගොකණ්ණසල්ලසසජම්බුකසූකරා ච,
සාඛාමිගෙණීමිගබබ්බුරුරූකුරුඞ්ග
ගොධාබුපම්පකකපීගවයා ච නෙකා.

---

740. තස්මිං වනෙ, ඒ වෙනෙහි; වනසුරා, වනදෙවතාවෝ; මාලහරිනො, මල්බර ඇත්තාහු; පතීතා, සන්තුෂ්ටවූවාහු; නිජසුඳරීහි, ස්වකීය භාර්‍ය්‍යාවන් සමග; රම්මෙ, සිත්කළුවූ; සිලාතලදහෙ, ගල්තෙලෙහි හා විල්හිද; සිකතාතලෙ ච, වැලිතෙලෙහිද; සතතං, නිරන්තරයෙන්; නච්චන්ති, නටත්; තන්ති, තන්ත්‍රීන්ද; තුරියානි ච, තූර්‍ය්‍යයන්ද; වාදයන්ති, වයත්; ගායන්ති, ගයත්.

741. තෙ සිඛා ච, ඒ සිඛයෝද; පුප්ඵඵලපත්තරස, මල්පල කොළරසින්; අභිනන්දී, අතිශයින් සතුටුවූවාහු; සිඛවනිතාහි, සිදගනන් සමග; තහිං තහිං, තන්හි තන්හි; දිබ්බන්ති, ක්‍රීඩා කෙරෙත්; තත්ථ, එහි; ගිරිපාදප, පර්වතයෙන් හා වෘක්ෂයෙන්; රම්මණෙය්‍යෙ, රමණයකටයුතු තන්හි; යොගෙහි, යොගවලින්; සඞ්ගතමනා, සංයුක්ත සිත් ඇත්තාවූ; බහිතාපසාපි, (සස්නෙන්) පිටත් තව්සෝද; අවඡන්ති, හිඳිත්.

742. තස්මිං වනෙ, ඒ වෙනෙහි; අනෙකා, නොයෙක්; හරිණ, මෘගය; රොහිත, එනම් මෘගය; පුණ්ඩරීක, දිවිය; ගොකණ්ණ, ගෝන්නුය; සල්ල, ඉත්තෑය; සස, හාය; ජම්බුක, සිවල්ය; සූකරා ච, හූරුය යන මොහුද; සාඛාමිග, සාමුවය; එණීමිග, එණීමෘගය; බබ්බු, විඩාලය; රුරූ, එනම් මෘගය; කුරුඞ්ග, එනම් මුවය; ගොධා, ගොයිය; අබු, මීය; පම්පක, හූනපුපුළුය; කපි, වඳුරුය; ගවයා ච, ගවරුය යන මොහුද; (වසන්ති, වෙසෙත්).

743. තෙ වග්ගවග්ගචරිනො හයමාරකාදී
නානාචතුප්පදගණා මුදිතා වසන්ති,
පක්ඛීපි කොසියකපොතකනීලගීව
ධඞ්කාටලාපපරපුට්ඨමධුබ්බතා ච.

744. නිජ්ජීවකදිඤ්ජිභචකොරකසාලිකා ච
චක්කවාකකීරකුරරා කුලලාච කඞ්කා,
චිත්‍රච්ඡද මධුරකූජකනෙකපක්ඛී
සඞ්ගම්ම යත්ථ නිවසන්ති මනුඤ්ඤරූපා.

745. තෙසං වනන්තමථ නාටකමණ්ඩලංව
ගීතාලයං විය අහොසි ච ගායකානං,
ආපානභූමිසදිසං මිගපක්ඛිකානං
නිච්චුස්සවං රතිකරං නයනාභිරාමං.

---

743. හයමාරකාදී, මහිෂාදීවූ; තෙ නානාචතුප්පදගණා, ඒ නොයෙක් සිව්පා සමූහයෝ; වග්ගවග්ගචරිනො, වර්ග වර්ගචාරීහු; මුදිතා, සතුටුවූවෝ; වසන්ති, වෙසෙත්; කොසිය, මහවත්ය; කපොතක, කොබෙවිය; නීලගීව, මයූරය; ධඞ්ක, කවුඩුය; අට, එනම් පක්‍ෂිය; ලාප, කැටකිරිල්ය; පරපුට්ඨ, කොවුල්ය; මධුබ්බතා ච, මීමැසිය යන; පක්ඛීපි, පක්‍ෂීහුද; (මුදිතා, මුදිතවූවාහු; වසන්ති, වෙසෙත්).

744. නිජ්ජීවක, වලිකුකුල්ය; දිඤ්ජිභ, කිරල්ය; චකොරක, ඇටිකුකුල්ය; සාළිකා ච, සැළලිහිණිය යනමොහුද; චක්කවාක, සක්වාලිහිණිය; කීර, ගිරාය; කුරරා, කබරුස්ය යනමොහුද; කුලලාව, උකුස්සෝද; කඞ්කා, ලෝතුඩුවෝද (යන); චිත්‍රච්ඡද, විසිතුරු පියාපත් ඇති; මනුඤ්ඤරූපා, මනොඥ ස්වරූපඇති; මධුර, මිහිරිකොට; කූජක, නාදකරන්නාවූ; අනෙකපක්ඛී, නොයෙක් පක්‍ෂීහු; සඞ්ගම්ම, එකතුව; යත්ථ, යම් පර්වතවන යෙක්හි; නිවසන්ති, වෙසෙද්ද.

745. වනන්තං, වනත; තෙසං, ඔවුන්ට; නාටකමණ්ඩලං ඉව, නළුමඩුවක් වැන්න; අථ, යළි; ගායකානං, ගායනාකරන්නාවුන්ට; ගීතාලයං වියව, ගීතිකා ගෘහයක් මෙන්ද; අහොසි, විය; මිගපක්ඛිකානං, මෘගපක්‍ෂීන්ට; ආපානභූමිසදිසං, ආපානභූමියක් සමානය; නිච්චුස්සවං, නිත්‍යොත්සව ඇත්තේ; රතිකරං, මනොරඤ්ජනය කරන්නේය; නයනාභිරාමං, නෙත්‍රාභිරාමයි.

746. එවංවිධො විපිනරජිවිරජිතෙහි
කූටෙහි නෙකසුරසුන්දරිමණ්ඩිතෙහි,
අච්චුච්චනීලසිඛිගීවසමානවණ්ණො
එසො සමන්තගිරි මෙ වසතී මුනින්ද.

747. එවං පතීතමනසො සුමනාභිධානො
වත්වාන නත්වමසමං ගමනොපයුත්තං,
කාසාථ සොපි මුනි තස්ස වචං පටිච්ච
සභික්ඛු නික්ඛමි ජිනො ගගනායනම්හි.

748. නිච්චෙතනාපි ගිරිපාදපඅද්දයොපි
නාගා සුපණ්ණමිගපක්ඛිකහෙතුකාපි,
විජ්ජාධරාමර'සුරා චතුරාණනාපි
සඞ්ගම්ම'කංසු සුමනා මහමබ්භුතං තෙ.

---

746. මුනින්ද, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්ස ; විපිනරජී, වනරෙඛායෙන් ; විරාජිතෙහි, හෙබියාවූ ; අනෙක සුරසුන්දරි, නොයෙක් සුරඟනන්ගෙන්; මණ්ඩිතෙහි, විභූෂිතවූ; කූටෙහි, පව්කුළින්; අතිඋච්ච, ඉතා උස්වූ ; නීලසිඛිගීවසමාන, නිල්මොණර කර කට සමවූ ; වණ්ණ, පැහැඇති ; එසො සමන්තගිරි, මේ සමන්තකූට පර්වතයතෙම ; එවං විධො, මෙබඳු වූයේ ; මෙ, මාගේ ; වසති, වාසස්ථානයයි.

747. පතීතමනසො, සතුටුසිත් ඇති ; සුමනාභිධානො, සුමන නම්වූ දිව්‍යරාජතෙම ; එවං, මෙසේ ; වත්වාන, සැළ කොට ; අසමං, අසමවූ බුදුන් ; නත්වා, වැඳ ; ගමනොපයුත්තං, (සමන්කුළට) වැඩීමෙහි ප්‍රයුක්ත වූවක්හු ; අකාසි; කෙළේය ; අථ, ඉක්බිති ; ජිනො, (පස්මරුන්) දිනූ ; සො මුනි අපි, ඒ මුනීන්ද්‍රතෙමේද ; තස්ස, ඔහුගේ ; වචං පටිච්ච, වචනය සඳහා ; සභික්ඛු, ශ්‍රාවකයන් සහිතවූසේක් ; ගගනායනම්හි, වියත්පථයෙහි ; නික්ඛමි, නික්ම වැඩිසේක.

748. තෙ, ඒ ; නිච්චෙතනා, අවිඥානකවූ ; ගිරිපාදප අද්දයො අපි, පර්වත වෘක්ෂාදීහුද ; අහෙතුකා, අහෙතුකවූ ; නාගා අපි, ඵණීහුද ; සුපණ්ණ, ගරුඩයෝද ; මිග ; මෘග යෝද ; පක්ඛිකාපි, පක්ෂීහුද ; විජ්ජාධර, විද්‍යාධරයන් හා ; අමර අසුරා, දෙවදානවයෝද ; චතුරාණනා අපි, බ්‍රහ්මයෝද ; සඞ්ගම්ම, රැස්ව ; සුමනා, සතුටු සිත් ඇත්තාහු ; අබ්භුතං, ආශ්චර්‍ය්‍යවූ ; මහං, පූජා; අකංසු, කළාහුයි.

749. මුනින්දෙ පයන්තෙ සමිද්ධං තිලොකං
ගිරින්දාභිනන්දු, දුමින්දා පබුද්ධා,
මිගින්දා සුතුට්ඨා ඛගින්දා සුඝුට්ඨා
පවුට්ඨො මහින්දො පණට්ඨො තිදොසො.

750. ගච්ඡන්තෙ ගගනායනෙන සුගතෙ භානූ'පි සන්තො තදා
වාරෙසුං සුරියාතපඤ්ච ජලදා සිඤ්චිංසු භූමෞ ජලං,
මන්දාමන්දසුගන්ධමුදුපවනො පාපෙති සීතං සුඛං,
දෙවාදී ධජඡත්තචාමරකරා පූජෙන්ති මානෙන්ති ච.

751. සනාළීරහින්තාලසින්දිපූග
තාලම්බසාලාදි මහීරුහින්දා,
තිට්ඨන්ති තෙ චාමරහත්ථකාව
පුප්ඵෙහි ඡන්නො ගගනඞ්ගනොපි.

---

749. මුනින්දෙ, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්සේ; පයන්තෙ, වඩින කල්හි; තිලොකං, තුන්ලොව; සමිද්ධං, සමෘද්ධ වීය; ගිරින්දා, පර්වත රාජයෝ; අභිනන්දු, මනොනන්දිතවූහ; දුමින්දා, වෘක්ෂ රාජයෝ; පබුද්ධා, ප්‍රබුද්ධ වූහ; මිගින්දා, මෘගරාජයෝ; සුතුට්ඨා, අතිශයින් සන්තුෂ්ටවූහ; ඛගින්දා, පක්ෂිරාජයෝ; සුඝුට්ඨා, විශෙෂ ධ්වනි පැවැත්වූහ; මහින්දො, මහීන්ද්‍රතෙම (පෘථිවිය); පවුට්ඨො, වස්නාලද; තිදොසො, ඝර්මය; පණට්ඨො, ප්‍රකර්ෂයෙන් නෂ්ටවිය.

750. තදා, එසමයෙහි; සුගතෙ, සුගතවූ බුදුන්; ගගනායනෙන, වියත්මගින්; ගච්ඡන්තෙ, වඩින කල්හි; භානු, හිරුතෙම; සන්තො අසි, ශාන්තවිය; ජලදාච, මෙඝයෝද; සුරියාතපං, හිරු රැස්; වාරෙසුං, ඇවුරූහ; භූමෞ, මිහිතලෙහි; ජලං, ජලය; සිඤ්චිංසු, විකිරණය කළහ; මන්දාමන්ද, මඳින්මඳ; සුගන්ධමුදුපවනො, සුවඳමුදු පවන; සුඛං, සැපවූ; සීතං, ශීතගුණය; පාපෙති, පමුණුවයි; දෙවාදී, දෙව බ්‍රහ්මාදීහු; ධජ, ධ්වජය; ඡත්ත, කුඩය; චාමර, සෙමරය යන මේ; කරා, ගත්අත් ඇත්තාහු; පූජෙන්ති, පුදත්; මානෙන්ති ච, බුහුමන්ද කෙරෙත්.

751. සනාළීර, තැඹිලි හා; හින්තාල'ග, කිතුල්ගස්ය; සින්දි, හිඳිය; පූග, ක්‍රමුකය; තාල, තල්ය; අම්බ, අඹය; සාලාදි, සල්ය යනාදිවූ; තෙ මහීරුහින්දා, ඒ ද්‍රුමෙන්ද්‍රයෝ; චාමරහත්ථකා ඉව, සෙමෙර ගත් අත්ඇත්තන් මෙන්; තිට්ඨන්ති, සිටිත්; ගගනඞ්ගනො අපි, ආකාශාඞ්ගනයද; පුප්ඵෙහි, මලින්; ඡන්නො, ගැවසීත.

752. අනෙන විධිනා ජගදෙකනාථො
පවත්තමානෙසු මහාමහෙසු,
දිසඤ්ච විදිසං පරිපූරයන්තො
ඡබ්බණ්ණරංසිහි අගා නගින්දං.

753. තස්මිං සමන්තනගමුද්ධනි ලොකනාථො
ඡබ්බණ්ණරංසිනිකරං දිසි පත්ථරන්තො, (24)
භික්ඛූහි සො පරිවුතො පරසාගරන්තං
ඔලොකයං ඨිතිමකාසි අනොමවණ්ණො.*

754. ලඞ්කාවධූසුමනකූටකිරීටකූටං
සජ්ජෙසි'නඞ්ගජිනරාජමණී මහන්තො,
ඉච්ඡත්ථදං සිවදමප්පටිමං තිලොකෙ
තං දූනි භො භජථ සෙවථ සබ්බකාලං.

---

752. අනෙන විධිනා, මේ ආකාරයෙන්; මහාමහෙසු, මහත් පූජා; පවත්තමානෙසු, පවත්නා කල්හි; ජගදෙකනාථො, ලොකෛකනායකවූ බුදුරජතෙම; ඡබ්බණ්ණරංසිහි, ෂඩ්වර්ණරශ්මියෙන්; දිසං ච, දිශාද; විදිසං ච, විදිශාද; පරිපූරයන්තො, හාත්පසින් පුරවමින්; නගින්දං, (සමන්තකූට) පර්වත රාජයාකරා; අගා, වැඩිසේක.

753. භික්ඛූහි, භික්ෂූන් විසින්; පරිවුතො, පිරිවැරූ; සො ලොකනාථො, ඒ ලොකස්වාමිතෙමේ; අනොමවණ්ණො, අලාමක වර්ණ ඇතිසේක්; ඡබ්බණ්ණරංසිනිකරං, ෂඩ්වර්ණ බුද්ධරශ්මිකදම්බය; දිසි, දිශායෙහි; පත්ථරන්තො, පතුරුවමින්; අපරසාගරන්තං, අවරදිග සයුරු කොණ; ඔලොකයං, බලාවදාරමින්; තස්මිං සමන්තනගමුද්ධනි, ඒ සමන් පව් මුදුන්හි; ඨිතිං අකාසි, සිටීය කළසේක.

754. මහන්තො, මහත්වූ; අනඞ්ගස, අනඟිවූ; ජිනරාජමණී, ජිනෙන්ද්‍ර නැමැති මිණිරුවන; ලඞ්කාවධූ, ලංකාඞ්ගනාගේ; සුමනකූට, සමන්කුළ නැමැති; කිරීටකූටං, කිරුළුකුළ; සජ්ජෙසි, සැදී; භො, භවත්නි; ඉදූනි, දූන්; තිලොකෙ, තුන් ලෙව්හි; ඉච්ඡත්ථදං, රිසිදෑ දෙන්නාවූ; සිවදං, නිවන් දෙන්නාවූ; අප්පටිමං, අසදෘශවූ; තං, ඒ (සුමනකූටාඛ්‍ය කිරීටකූටය); සබ්බකාලං, සියලු කල්හි; භජථ, භජනය කරව්; සෙවථ, සෙවනය කරව්.

---

* "ඨිතිමකාසමනොමවණ්ණො."

755. කාසුං තදා සුරවරා සුරසුන්දරීහි
ලඞ්කාය සෙලසිඛරෙසු මහාසමජ්ජං,
වජ්ජිංසු භෙරිවිකතී සයමෙව සබ්බා
භස්සිංසු දිබ්බකුසුමාභරණා නභම්හා.

756. ලඞ්කම්බරං නිඛිලමාසි ච ඡත්තඡන්නං
නානාවිරාගධජකෙතුසමාකුලඤ්ච,
නානාසුගන්ධකුසුමාදිදිසන්තරාලං*
නානඞ්ගිකාවලිවිරාජිතමන්තලික්ඛං.

757. තස්මිං දිනෙ'පි රතනං මණිතොරණෙහි
දීපාලිපුණ්ණඝටපන්තිහි දස්සනීයං,
සම්බුද්ධදෙහපරිතො ගතඡප්පභාහි
රත්තං නභාවනිචරාචරසබ්බදබ්බං.

---

755. තදා, එසමයෙහි; සුරවරා, දෙවොත්තමයෝ ; සුරසුන්දරීහි, දෙවඟනන් සමග ; ලඞ්කාය, ලක්දිව්හිවූ; සෙලසිඛරෙසු, පර්වතකූටයන්හි ; මහාසමජ්ජං, මහොත්සව ; කාසුං, කළහ; සබ්බා, සියලු, භෙරිවිකතී, බෙරවිශෙෂයෝ ; සයං එව, තුමූම ; වජ්ජිංසු, වැයූහ ; දිබ්බකුසුමාභරණා, දිව්‍යමාලාභරණයෝ ; නභම්හා, අහසින් ; භස්සිංසු, (තුමූම) බැස්සාහ.

756. නිඛිලං ලඞ්කම්බරං, සියලු ලඞ්කාම්බරය; ඡත්ත ඡන්නං ච ආසි, ඡත්‍රයෙන් වැසුනේද විය ; නානාවිරාග, අනෙකවර්ණවූ ; ධජකෙතු, පතාකයෙන් හා කොඩියෙන් ; සමාකුලං ච ආසි, ගැවසුණේද විය ; නානාසුගන්ධකුසුමාදි, නොයෙක් සුවඳමල් ආදියෙන් (ගැවසුනු); දිසන්තරාලං, දිග නතර ඇති ; අන්තලික්ඛං, අහස ; නානාඅඞ්ගිකාවලි, නන් ඇඟෑපෙළින් ; විරාජිතං, බබලනලදී.

757. තස්මිං දිනෙ, එදවස්හි ; රතනං, රත්නද්වීපය ; මණිතොරණෙහි, මිණිතොරණින්ද; දීපාලි, පහන් වැටපෙළින්ද; පුණ්ණඝටපන්තිහි, පුන්කලස් පෙළින්ද; දස්සනීයං ආසි, දක්මීකළු විය ; සම්බුද්ධදෙහ, බුද්ධශරීරයාගේ ; පරිතො, හාත් පසින් ; ගත, නික්මුණාවූ ; ඡප්පභාහි, ෂඩ්වර්ණ ප්‍රභායෙන් ; නභාවනි, අහස් පොළෝ දෙක්හි වූ ; චරාචර, ජඞ්ගමාජඞ්ගම වූ; සබ්බදබ්බං, සියලු දෙය ; රත්තං, රඤ්ජිත විය.

---

* "සන්තතරාලං."

758. **මාලාවතංසසමකා ගිරයො සමන්තා**
භුත්වා නමන්ති ච භමන්ති සචෙතනාව,
සබ්බෙපි තත්ථ තරවො ච ලතාදයො ච
නච්චන්ති දිබ්බනටකා විය ඕනතග්ගා.

759. **එවං තදා මහති විම්හයපාටිහෙරෙ**
බුද්ධානුභාවජනිතෙ ඉධ වත්තමානෙ,
නත්වාන ධීරචරණං සුමනො සුධාසි
එවං වදී පරමපීතිමනො උදග්ගො.

760. **යෙ තෙ මුදූ කොමලරත්තපාදා**
සුරත්තඵුල්ලම්බුරුහොපමානා,
වට්ටානුපුබ්බායතඅඞ්ගුලීකා
සුතම්බතුඞ්ගග්ගනඛාවලීකා.

---

758. සමන්තා, හාත්පසැ වූ ; ගිරයො, පර්වතයෝ ; මාලාවතංසසමකා භුත්වා, මල්ඔටුනු ඇත්තන් බඳුව ; සචෙතනා ඉව, සිත්ඇත්තන් මෙන්; නමන්ති, නැමෙත්; සචෙතනා ඉව, චෙතනා සහිතවූවන් මෙන්; භමන්තිච, කරකැවෙත් තත්ථ, එහි ; සබ්බෙපි තරවො, සියලුම වෘක්‍ෂයෝද ; ලතාදයො ච, ලියආදීහුද ; ඕනතග්ගා, නමනාග්‍ර ඇත්තාහු ; දිබ්බනටකාවිය, දිව්‍යනළුවන් මෙන් ; නච්චන්ති, නටති.

759. තදා, එසමයෙහි ; ඉධ, මේ ලක්දිව්හි ; බුද්ධානුභාවජනිතෙ, බුද්ධානුභාවයෙන් උපන්නාවූ ; මහති, මහත්වූ ; විම්හයපාටිහෙරෙ, ආශ්චර්ය්‍ය ප්‍රාතිහාර්ය්‍යයන් ; එවං, මෙසේ ; වත්තමානෙ, පවත්නාකල්හි; සුමනො සුධාසී, සුමන නම්දෙව්තෙම ; උදග්ගො, ඔදවැඩියේ ; පරමපීතිමනො, අතිශයින් ප්‍රීතිමත් සිත් ඇත්තේ ; ධීරචරණං, සර්වඥ ශ්‍රීපාදය ; නත්වාන, වැඳ ; එවං, මෙසේ ; අවදී, සැලකෙළේය.

760. තෙ, තුඹවහන්සේගේ ; මුදූ, මෘදුවූ ; කොමලා, මොලොක්වූ ; යෙ රත්තපාදා, යම් සුරක්ත පාදයෝ වෙද්ද ; (තෙ, ඒ ශ්‍රීපාදයෝ) ; සුරත්ත, අතිරක්තවූ ; ඵුල්ල, පිපියාවූ ; අම්බුරුහඋපමානා, පියුම් බඳුහ; වට්ට, වටවූ ; අනුපුබ්බ, පිළිවෙළින් ; ආයත, දික්වූ ; අඞ්ගුලීකා, ඇඟිලි ඇතිවෙත් ; සුතම්බ, ඉතා තඹවන්වූ ; තුඞ්ග, ප්‍රාංශුවූ ; අග්ගනඛාවලීකා, අක් නිය පෙල ඇතිවෙති.

761. සුවණ්ණකුම්මුන්නතපාදපිට්ඨි
නිගූළ්හගොප්ඵායතපණ්හිභාගා,
සමච්ඡමායං සකලං පතිට්ඨිතා
න ලිම්පතෙ සුච්ඡවිතා රජාදි.

762. සමමත්තහත්ථුසභහංසසීහ
සමානලීලාය යහිං පයාති,
නින්නුන්නතා හෙරිතලාව භූමි
හොතාථ පුප්ඵාදිසුමණ්ඩිතා ච.

763. අපෙන්ති මග්ගා සයමෙව ඛාණූ
සකණ්ටමූලා කඨලා ච සබ්බෙ,
ගම්භීරනීරාපගපඞ්කදුග්ගා
හිත්වා සභාවං රමණීයමෙන්ති.

---

761. සුවණ්ණකුම්ම, රන්ඉදිබු බඳුවූ ; උන්නතපාදපිට්ඨි, උස්වූ පාපිටු ඇත්තාහ ; නිගූළ්හ, සැඟවුනාවූ ; ගොප්ඵ, ගොප් ඇත්තාහ ; ආයත, දික්වූ ; පණ්හිභාගා, විලුම්පෙදෙස් ඇත්තාහ; සමච්ඡමායං, සමබිමෙහි ; සකලං, සර්වප්‍රකාරයෙන්; පතිට්ඨිතා, පිහිටියාහ ; සුච්ඡවිතා, සුන්දරවූ ඡවි ඇති බැවින්; රජාදි, රජසාදිය ; නලිම්පතෙ, නොතැවරෙයි.

762. සමමත්ත, මත්වූ ; හත්ථි, ඇත්ය ; උසභ, ගවය ; හංස, හංසය ; සීහ, සිංහය ; සමානලීලාය, යනමොවුන් වැනිවූ ලීලා (ශොභා) යෙන් ; යහිං, යම් පෙදෙසෙක්හි ; පයාති, වඩනේද ; (ඒ පෙදෙස්හි) ; නින්නුන්නතා භූමි, වලගොඩබිම් ; හෙරිතලා ඉව, බෙරඇස් මෙන් ; හොති, (සම) වේ ; අථ, ඉක්බිති ; පුප්ඵාදිසුමණ්ඩිතා ච, පුෂ්පාදියෙන් අලඞ්කෘතද වේ.

763. ඛාණූ, කණුද ; සකණ්ටමූලා, කටුමුල් සහිතවූ ; සබ්බෙ කඨලා ච, සියලු කැබිලිතිද ; සයමෙව, තුමූම ; මග්ගා, මාර්ගයෙන් ; අපෙන්ති, පහවෙත් ; ගම්භීරනීර, ගැඹුරුජලාවාට හා ; ආපග ; ගඞ්ගාය, පඞ්ක, කර්දමය යන ; දුග්ගා, දුර්ග ස්ථානයෝ ; සභාවං හිත්වා, (නපුරු) ස්වභාව හැර ; රමණීයං, සිත්කළුබවට ; එන්ති, පැමිණෙත්.

764. වජන්ති භූමිං ගිරයො පුරත්ථා
පසාරිතෙ පාදවරෙ ජිනස්ස,
නිබ්බාති අග්ගි නරකොදරෙපි
ගණ්හන්ති පාදෙ පදුමාදයො ච.

765. ඉදං හි තෙ පාදතලෙ යතීස
සනාභිනෙමිසපිකාවලීහි,
සුසණ්ඨිතං චාරසහස්සවන්තං
සන්දිස්සතෙ චක්කවරං මහන්තං.

766. තමෙව චක්කං පරිවාරයිත්වා
සිරිවච්ඡසොවත්ථිවතංසකා ච,
පාසාදභද්‍රාසනපුණ්ණපාති
සිතාතපත්තාසිමයූරහත්ථා.

---

764. ජිනස්ස, සර්‍වඥයන්වහන්සේගේ; පාදවරෙ, උතුම් ශ්‍රීපාදය; භූමිං පසාරිතෙ, බිමට දිගුකල කල්හි; ගිරයො, පර්‍වතයෝ; පුරත්ථා, ඉදිරියෙහි; වජන්ති, යෙත්; නරකොදරෙඅපි, නරකාභ්‍යන්තරයෙහිදු; අග්ගි, ගිනි; නිබ්බාති, නිවේ; පදුමාදයො ච, පදුමාදීහුද; පාදෙ ගණ්හන්ති, සිරිපා (පිළි) ගණිත්.

765. යතීස, යතිශ්‍රෙෂ්ඨයන්වහන්ස; තෙ, නුඹවහන්සේගේ; පාදතලෙ, සිරිපාතෙලෙහි; සනාභි, නැබසහිතවූ; නෙමිසපිකාවලීහි, නිම් හා සපිකාපන්තියෙන් යුක්තව; සුසණ්ඨිතං, සුප්‍රතිෂ්ඨිතවූ; අරසහස්සවන්තං, අර (දැව්) දහසක් ඇති; මහන්තං, මහත්වූ; ඉදං හි චක්කවරං ච, මෙ උතුම් චක්‍රලක්‍ෂණයද; සන්දිස්සතෙ, පෙණේ.

766. තං එව චක්කං, ඒ චක්‍රලක්‍ෂණයම; පරිවාරයිත්වා, පිරිවරා, සිරිවච්ඡ, සිරිවැස (දෙක) ය; සොවත්ථි, සෝවැති (දෙක) ය; අවතංසකාච, අවතංස (දෙක) ය යන මොහුද; පාසාද, ප්‍රාසාද (දෙක) ය; භද්‍රාසන, භද්‍රපීඨ (දෙක) ය; පුණ්ණපාති, පූර්ණපාත්‍ර (දෙක) ය; සිතාතපත්ත, ශ්වෙතච්ඡත්‍ර (දෙක) ය; අසි, ඛඩ්ග (දෙක) ය; මයූරහත්ථා, මයූරහස්ත (දෙක) යන මොහුද.

767. නීලාදිභෙදකමලුප්පලා ච
සමෙරු සත්තද්දි මහාසමුද්දා,
සත්තාපගා සත්ත මහාසරා ච
හිමාලයො චක්කවාළද්දිකො ච.

768. චන්දක්කතාරා ච ඡදෙවලොකා
පිතාමහාවාසමනුස්සලොකං,
සුවණ්ණනාවා සිවිකා ච සඞ්ඛං
කෙලාසසෙලං ධජතොරණා ච.

769. චින්තාමණුණ්හීසසවච්ඡධෙනු
මීනද්වයං චක්කවත්තී සසෙනො,
සීහස්සමාතඞ්ගවියග්ඝරාජා
හංසොසභො කිම්පුරිසො මයූරො.

---

767. නීලාදිභෙද, නීලාදි ප්‍රභෙදවූ; කමලුප්පලා ච, කමලුපුල්ද; සමෙරු, මහාමෙරුපර්වතය සහිතවූ; සත්තද්දි, සප්තකුල පර්වතය; මහාසමුද්දා, සප්තමහාසාගරය යන මොහුද; සත්ත අපගා, සප්තමහාගඞ්ගාවෝද; සත්ත මහාසරා ච, සප්තමහා තඩාගයෝද; හිමාලයො ච, හිමාලය පර්වතයද; චක්කවාළ අද්දිකො ච, චක්‍රවාට පර්වතයද.

768. චන්දක්කතාරා ච, සඳහිරුතරුද; ඡදෙවලොකා, සදෙව්ලොව්ද; පිතාමහාවාසං, බඹලොවද; මනුස්සලොකං, මිනිස් ලොවද; සුවණ්ණනාවා, ස්වර්ණනෞකාද; සිවිකා ච, සිවිගේද; සඞ්ඛං, හක්ද; කෙලාසසෙලං, කෛලාස්කූලද; ධජ තොරණා ච, දද හා තොරණ්ද.

769. චින්තාමණී, සිතුමිණිය; උණ්හීස, උෂ්ණීෂපට්ටය; සවච්ඡ, වසුසහිතවූ; ධෙනු, දෙනය යන මොහුද; මීනද්වයං, මත්ස්‍යයුගලය; සසෙනො, සෙනාසහිතවූ; චක්කවත්තී, සක්විතිරජය; සීහ, සිංහය; අස්ස, අශ්වය; මාතඞ්ග, හස්තිය; වියග්ඝරාජා, ව්‍යාඝ්‍රරාජය යන මොහුද; හංසො, හංසය; උසභො, වෘෂභය, කිම්පුරිසො, කින්නරය; මයූරො, මොණරද.

770. කොඤ්චා ච ඒරාවණහත්ථිරාජා
සචක්කවාකා මකරාදයො ච,
නානාමහාමඞ්ගලලක්ඛණා තෙ
විරොචමානා විලසන්ති නිච්චං.

771. ජාතක්ඛණෙ යස්ස මහිං පහෙජ්ජ
විසාලසන්තුද්දයපඞ්කජානි,
පටිග්ගහෙසුං චරණානි යානි
තෙ තානිමානච්ඡරියානි ලොකෙ.

772. චන්දූපනත්ථායුපනීතකාලෙ
පිතූහි තෙ දෙවලතාපසින්දං,
පාදානි ගන්ත්වාන ජටාසු තස්ස
අසුං තවෙතඞ්ඝියුගං අහො හො.

---

770. කොඤ්චා ච, කොස්වාලිහිණීද; ඒරාවණහත්ථිරාජා, ඓරාවණ හස්තිරාජද; සචක්කවාකා, චක්‍රවාකසහිතවූ; විරොචමානා, දීප්තවන්නාවූ; මකරාදයොච, මොරාදීහුද (යන); තෙ නානා මහාමඞ්ගලලක්ඛණා, ඒ නොයෙක් මහමඟුල්ලකුණු; නිච්චං, සතතයෙන්; විලසන්ති, බබලත්.

771. යස්ස, යම් බෝසතාක්හු; ජාතක්ඛණෙ, උපන් කෙණෙහි; මහිං, පෘථිවිය; පහෙජ්ජ, පළා(නැගී); විසාල, මහත්වූ; සන්තුද්දයපඞ්කජානි, සත්බුමුපියුම්; යානි චරණානි, යම් පාදයන්; පටිග්ගහෙසුං, පිළිගත්තාහුද; තෙ, නුඹවහන්සේගේ; තානි ඉමානි, ඒ මේ ශ්‍රීපාදයෝ; ලොකෙ, ලොකයෙහි; අච්ඡරියානි, ආශ්චර්‍ය්‍ය(රූප) යෝයි.

772. තෙ, නුඹවහන්සේගේ; පිතූහි, මව්පියන් විසින්; දෙවලතාපසින්දං, දෙවලතාපසශ්‍රෙෂ්ඨයා; චන්දූපනත්ථාය, වන්දවනුපිණිස, උපනීතකාලෙ, (නුඹවහන්සේ) එලඹවූකල්හි; පාදානි, ශ්‍රීපාදයෝ; ගන්ත්වාන, ගොස්; තස්ස, ඒ තවුසානන්ගේ ජටාසු, දලමඬුල්ලෙහි; අසුං, වූහ; හො, භවත්නී; තව, නුඹවහන්සේගේ; එතං අඞ්ඝියුගං, මේ ශ්‍රීපාදයුග්මය; අහො, විස්මයයි.

773. සුද්ධොදනව්හස්ස නරාධිපස්ස
සන්තොසතොයෙහි පපූරිතස්ස,
සිරොවිසුද්ධම්බුරුහාකරස්ස
සරොරුහාසුං චරණානි තුය්හං.

774. යෙ චඞ්කමෙ චඞ්කමණාවසානෙ
ඔනම්ම මෙරූදයපබ්බතින්දා,
පටිග්ගහෙසුං චරණානි යානි
තෙ තානිමානච්ඡරියානි ලොකෙ.

775. යං වන්දමානො තිදිවාධිපො සො
යස්සානුභාවෙන ගතායුකොපි,
සකීයඨානෙ'සි පුනාපි තෙ'වං
පාදම්බුජං ධීර මහානුභාවං.

---

773. තුය්හං, තුඹවහන්සේගේ; චරණානි, ශ්‍රීපාදයෝ; සන්තොසතොයෙහි; සතුටු (කඳුලු) දියෙන්; පපූරිතස්ස, පිරුණාවූ; සුද්ධොදනව්හස්ස, ශුද්ධොදනනම්වූ; නරාධිපස්ස, නර නිඳුන්ගේ; සිරොවිසුද්ධම්බුරුහාකරස්ස, ශිරස්නැමැති පරිශුද්ධ පද්මාකරයාගේ; සරොරුහා ආසුං, පද්මයෝවූහ.

774. චඞ්කමෙ, (රතන) චඞ්ක්‍රමණයෙහි; චඞ්කමණාවසානෙ, සක්මන්කෙළවර; යෙ, යම්; මෙරූදයපබ්බතින්දා, මෙරුඋදය යන පර්වතරාජයෝ; ඔනම්ම, නැමී; යානි චරණානි, යම් පාදයන්; පටිග්ගහෙසුං, පිළිගත්තාහුද; තෙ, තුඹවහන්සේගේ; තානි ඉමානි, ඒ මේ ශ්‍රීපාදයෝ; ලොකෙ, ලොකයෙහි; අච්ඡරියානි, ආශ්චර්‍ය්‍යයෝයි.

775. යං, යම් ශ්‍රීචරණයක්; වන්දමානො, වඳනාවූ; සො තිදිවාධිපො, ඒ ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙමේ; ගතායුකො අපි, ගෙවුනු ආයු ඇත්තේ නමුත්; යස්ස, යම් ශ්‍රීචරණයකගේ; අනුභාවෙන, අනුභාවයෙන්; පුනාපි, නැවතත්; සකීයඨානෙ ආසි, ස්වකීය ස්ථානයෙහි විද; ධීර, ප්‍රාඥයින්වහන්ස; තෙ, තුඹවහන්සේගේ; පාදම්බුජං, පාපියුම; එවං මහානුභාවං, මෙසේ මහත් අනුභාව ඇත්තේයි.

776. දෙහීනමග්ගොපි නිසාකරාරි
මානුන්නතො සො සසිනස්ස තුය්හං,
පාදස්ස අන්තමපි න සක්ඛි දට්ඨුං
අච්ඡෙරරූපං ඉදමඞ්ඝිකඤ්ජං.

777. ගඞ්ගාය ගඞ්ගාපතිසන්නිධානෙ
තීරෙ තදා නම්මදජිමහගඞ්ගස්ස,
පාදස්ස ලක්ඛණං අකරි මුනින්ද
මය්හංපි හොතං කරුණා තවෙසා.

778. ආරාධිතො සච්චකතාපසෙන
අකා තුවං සච්චකබද්ධසෙලෙ,
පාදස්ස ලක්ඛණං ජගතො හිතාය
මය්හම්පි හොතං තමනුග්ගහනෙන.

---

776. දෙහීනං, සත්වයන්ට; අග්ගො, (කයින්) අග්‍රවූ; මානුන්නතො, මානොන්නතවූ; සො නිසාකරාරි අපි, ඒ චන්ද්‍රශත්‍රු (රාහුඅසුරෙන්ද්‍ර) තෙමේද; සසිනස්ස, සයනස්ථවූ; තුය්හං, තුඹවහන්සේගේ; පාදස්ස, ශ්‍රීපාදයාගේ; අන්තං අපි, අන්ත යද; දට්ඨුං, දක්නට; න සක්ඛි, නොහැකිවීය; ඉදං, මේ; අඞ්ඝිකඤ්ජං, (තුඹවහන්සේගේ) ශ්‍රීපාදපද්මය; අච්ඡෙරරූපං, (මෙසේ) ආශ්චර්‍ය්‍යස්වරූපයි.

777. තදා, එකල්හි; ගඞ්ගාය, ගඞ්ගාවහා; ගඞ්ගාපතිසන්නිධානෙ, මුහුදඑකතුවූතන්හි; නම්මදජිමහගඞ්ගස්ස තීරෙ, නම්මදානම් ගංතෙර; පාදස්ස ලක්ඛණං, සිරිපාලකුණ; අකරි, (ලෝසත්නට හිතපිණිස) කළසේක්ද; මුනින්ද, මුනීන්ද්‍රයන්වහන්ස; තව, තුඹවහන්සේගේ; එසා කරුණා; මේ කරුණාතොමෝ; මය්හං අපි, මටද, හොතං, වේවා.

778. සච්චකතාපසෙන, සච්චකතවුසානන් විසින්; ආරාධිතො, ආයාචනා කරණලද්දාවූ; තුවං, ඔබවහන්සේ; ජගතො හිතාය, ලෝවැස්සාට හිතපිණිස; සච්චකබද්ධසෙලෙ, සච්චබද්ධපර්වතයෙහි; පාදස්සලක්ඛණං, ශ්‍රීපාදලාඤ්ඡනය; අකා, කළසේක; තෙ, තුඹවහන්සේගේ; තං අනුග්ගහං, ඒ අනුග්‍රහය; මය්හංඅපි, මටද; හොතං, වේවා; (හෙවත්) තං, ඒ සිරිපාලකුණ, මය්හං අපි, මටද; අනුග්ගහං හොතං, අනුග්‍රහ ඇතිවේවා.

779. සුත්වාන නාථො ගිරමෙතමස්ස
පස්සං මහාභූතිමනාගතෙසු,
ලොකස්ස ලොකෙහි මහීයමානො
අකාසි වාමෙන පදෙන ලඤ්ඡං.

780. සම්බොධිතො අට්ඨමසාරදස්මිං
වෙසාඛමාසෙ මුනි පුණ්ණමායං,
පාදස්ස'භිඤ්ඤාණමකාපරණ්හෙ
සදෙවකෙ සස්සමණෙ මහෙනෙත.

781. පතඞ්ගිකා සිත්ථකමත්ථකම්හි
යථඞ්කිතා ඛත්තියමුද්දිකාය,
ආසෙවමෙවං ජිනපාදලඤ්ඡං
සමන්තකූටම්හි නමස්සනීයං.

---

779. නාථො, ලොකස්වාමිවූ බුදුරජතෙම ; අස්ස, ඒ සමන් දෙවිහුගේ ; එතං ගිරං, තෙලවදන් ; සුත්වාන, අසා ; අනාගතෙසු, මතුවනකාලයෙහි ; ලොකස්ස, ලොකයාට ; මහාභූතිං, මහත් ඓශ්වර්‍ය්‍ය (සම්පත්ති) ය ; පස්සං, බලා වදාරණසේක් ; ලොකෙහි, ලෝවැස්සන් විසින් ; මහීයමානො, පුදනුලබමින් ; වාමෙන පදෙන, වාමපාදයෙන් ; ලඤ්ඡං අකාසි, ලාඤ්ඡනය (සලකුණු) කළසේක.

780. මුනි, සර්‍වඥතෙම ; සම්බොධිතො, සම්‍යක්සම්බොධියෙන් (බුදුවීමෙන්); අට්ඨමසාරදස්මිං, අටවෙනි අවුරුද්දෙහි ; වෙසාඛමාසෙ, වෙසක්මසැ ; පුණ්ණමායං, පෞර්ණමාසීයෙහි ; අපරණ්හෙ, අපරාහ්න (සන්ධ්‍යාකාල) යෙහි ; සස්සමණෙ, ශ්‍රමණයන් සහිතවූ ; සදෙවකෙ, දෙවියන් සහිත ලොකයා ; මහෙනෙත, පුදනකල්හි ; පාදස්ස, ශ්‍රිපාදයාගේ ; අභිඤ්ඤාණං, විශෙෂයෙන් දැනගැණීම (සලකුණ); අකා, කළසේක.

781. සිත්ථකමත්ථකම්හි, ඉටිමත්තෙහි ; පතඞ්ගිකා, එනම් ක්‍ෂුද්‍රමක්‍ෂිකාතොමෝ ; ඛත්තියමුද්දිකාය, ක්‍ෂත්‍රියමුද්‍රිකායෙන් ; යථා අඞ්කිතා, යම්සේ මුද්‍රණය (සලකුණු) කරණලද්දීද ; එවං එව, එපරිද්දෙන්ම ; සමන්තකූටම්හි, සමන්තකූට පර්‍වතයෙහි ; නමස්සනීයං, නමස්කාර කටයුතුවූ ; ජිනපාදලඤ්ඡං, බුදුන් සිරිපාලකුණ ; ආසි, වී.

782. අකාලමෙසො ච තතො පවස්සි
වස්සිංසු නානාරතනානි බ්‍රහ්මා,
තථා පරීතො* කුසුමම්බරානි
සුවණ්ණචුණ්ණානි ජිනෙකවණ්ණා.

783. තතො පගන්ත්වා සුගතෙභගාමී
තස්මිං නිතම්බෙ ගිරිගබ්භරායං,
දිවාවිහාරාය නිසීදි යත්ථ
සුපාකටං තං'භගවාගුහා'ති.

784. තතො'රහන්තා සුගතොරසා තෙ
ගන්ධාදිනා සාධු මහෙත්ව සබ්බෙ
වන්දිත්ව කත්වාන පදක්ඛිණන්තං
තහං තහං කංසු දිවාවිහාරං.

782. තතො, ඉක්බිති; අකාලමෙසො ච, නොකල්වැස්සද; පවස්සි, වැස්සේය; බ්‍රහ්මා, අහසින්; නානාරතනානි, අනෙක රත්නයෝ; වස්සිංසු, වැස්සාහ; තථා, එසේම; පරීතො, හාත්පස; ජිනෙකවණ්ණා, බුදුන්සම වර්‍ණ ඇති; කුසුමම්බ රානි, මල්සළුද; සුවණ්ණචුණ්ණානි, රන්සුණුද; (වස්සිංසු, වැස්සාහුයි).

783. තතො, ඉක්බිති; ඉභගාමී, ගජගාමීවූ; සුගතො, සර්‍වඥතෙම; පගන්ත්වා, වැඩ; තස්මිං නිතම්බෙ, ඒ පර්‍වතප්‍රාන්ත යෙහි හෝ පාශර්‍වයෙහි; යත්ථ ගිරිගබ්භරායං, යම් ගල්ගුහා වෙක්හි; දිවාවිහාරාය, දිවාවිහරණයට; නිසීදි, වැඩහුන් සේක්ද; තං, ඒ ගුහාස්ථානය; භගවාගුහා ඉති, "භගවාගුහා" යයි; සුපාකටං, අතිප්‍රකටයි.

784. තතො, ඉක්බිති; අරහන්තා, අර්හත්වූ; සබ්බෙ, සියලූ; තෙ සුගතොරසා, ඒ සර්‍වඥපුත්‍රයන් වහන්සේලා; ගන්ධාදිනා, සුගන්ධාදියෙන්; සාධු, මනාකොට; තං, උන්වහ න්සේ; මහෙත්වා, පුදා; වන්දිත්වා, වැඳ; පදක්ඛිණං කත්වාන, පැදකුණු කොට; තහං තහං, තන්හි තන්හි; දිවාවිහාරං, දිවාවිහරණය; අකංසු, කළාහුයි.

* "තථාපරීසො."

785. **ලතඞ්ගනායො විටපීධවාන**
මාලම්බ සාඛාපුථුලංසපස්සෙ,
සුඵුල්ලමඤ්ජුකරමඤ්ජරීහි
නමස්සමානාව සදොනතඞ්ගා.

786. **තිට්ඨන්ති රුක්ඛා* නටකාව තත්ථ**
සුඵුල්ලසාඛාකරමුක්ඛිපිත්වා,
නමස්සමානා විය ඔනතඞ්ගා
වත්තන්තිමානච්ඡරියානි නිච්චං.

787. **තථෙව උච්චාවචපබ්බතා ච**
නමස්සමානා විය පාදලඤ්ඡං,
තිට්ඨන්ති නින්නඞ්ගසිඛා සමන්තා
ඉදම්පි නිච්චබ්භුතමෙව තත්ථ.

---

785. ලතඞ්ගනායො, ලියඟනෝ; විටපීධවානං, වෘක්ෂ නැමැති හිමියන්ගේ; සාඛා, අතු නැමැති; පුථුල, පලල්වූ; අංසපස්සෙ, දසරුපස; සුඵුල්ල, සුපිපියාවූ; මඤ්ජු, මනොඥවූ; කරමඤ්ජරීහි, අත් නැමැති මල්කැණිත්; ආලම්බ, එල්බ ගෙණ; නමස්සමානා ඉව, (සිරිපාලකුණ) වඳින්නියන් මෙන්; සදා, හැමකල්හි; ඔනතඞ්ගා, නැමුනු අක් ඇතිවෙත්.

786. තත්ථ, එහි; රුක්ඛා, වෘක්ෂයෝ; සුඵුල්ල, සුපිපියාවූ; සාඛාකරං, අතුඅත්; උක්ඛිපිත්වා, ඔසවාගෙණ; නටකා ඉව, නළුවන්මෙන්; තිට්ඨන්ති, සිටිත්; ඔනතඞ්ගා, අවනතවූ අක් ඇත්තාහු; නමස්සමානා විය, (සිරිපාලකුණ) වඳින්නවුන්මෙන් (සිටිත්); ඉමානි අච්ඡරියානි, මේ ආශ්චය්‍ය්‍යයෝ; නිච්චං, නිතර; වත්තන්ති, පවතිත්.

787. තථෙව, එසේම; නින්නතඞ්ගසිඛා, නැමුනු අක්සිළුඇති; උච්චාවචපබ්බතා ච, කුඩුමහත් පර්‍වතයෝද; පාදලඤ්ඡං, සිරිපාලකුණ; නමස්සමානා විය, වඳින්නවුන්මෙන්; සමන්තා, හාත්පසැ; තිට්ඨන්ති, සිටිත්; ඉදං අපි, මේද; තත්ථ, එහි; නිච්ච බ්භුතං එව, නිතිපැවති විස්මයමැයි.

---

* "විටපී."

788. තස්මිං නගෙ පාදවරඞ්කිතස්මිං
බලමණ්ඩලොකාසපදෙසමත්තෙ (26),
සමොසරන්තෙ බහුකෙ ජනෙපි
හොතෙව ඔකාසමහො පදඞ්කං.

789. සමොසරිත්වාන මහෙත්ව සත්තා
නික්ඛන්තමත්තෙ ජලදා සමෙච්ච,
සොධෙන්ති මාලම්බුවහෙහි සාධු
ඉදම්පි නිච්චබ්භුතමෙව තත්ථ.

790. පාදෙන ඵුට්ඨස්ස සිලාතලස්ස
එතාදිසානච්ඡරියානි හොන්ති,
ලොකෙකනාථස්ස අනාසවස්ස
මහබ්භුතං කොනු කථං භණෙය්‍ය.

---

788. පාදවරඞ්කිතස්මිං, ශ්‍රීපාදයෙන් විහිතවූ; තස්මිං නගෙ, ඒ පර්වතයෙහි ; බලමණ්ඩලඔකාසපදෙසමත්තෙ, කලවිටක් පමණ අවකාසඇති පෙදෙසෙක් ; බහුකෙ ජනෙ, බොහෝවූ ජනයා ; සමොසරන්තෙපි, රැස්වත්ම ; ඔකාසං හොති එව, අවකාසමේමය ; පදඞ්කං, චරණලක්ෂණය ; අහො, විස්මයයසි.

789. සත්තා, සත්වයන්; සමොසරිත්වාන, රැස්ව; මහෙත්වා, පුදා ; නික්ඛන්තමත්තෙ, නික්‍ක්‍රාන්තමාත්‍රයෙහි ; ජලදා, මෙඝයෝ; සමෙච්ච, කැටිව ; අම්බුවහෙහි, ජලවර්ෂයෙන් ; මාලං, මලුව; සොධෙන්ති, ශුද්ධකෙරෙත් ; ඉදං අපි, මෙද ; තත්ථ, එහි පැවති ; නිච්චබ්භුතං එව, නිරන්තර විස්මයමැයි.

790. පාදෙන ඵුට්ඨස්ස, ශ්‍රීපාදයෙන් ස්පර්ශකරණලද; සිලාතලස්ස, ගල්තලහුගේ ; අච්ඡරියානි, ආශ්චර්යයෝ ; එතාදිසානි හොන්ති, මෙබඳුවෙත් ; අනාසවස්ස, ක්ෂීණාශ්‍රවවූ ; ලොකෙකනාථස්ස, ත්‍රෛලොක්‍යෛකස්වාමීන්වහන්සේගේ ; මහබ්භුතං, විපුලවිස්මය ; කොනු, කවරෙක්නම් ; කථං, කෙසේ ; භණෙය්‍ය, කියාද නොකියාමැයි.

791. දිවාවිහාරං භගවා සසඞ්ඝො
කත්වාන තස්මිං පන කිඤ්චිකාලං,
මහීයමානෙසු සදෙවකෙසු
තතො ගතො රොහණමම්බරම්හා.

792. තස්මිං සසඞ්ඝො මුනි දීඝවාපියං
ථූපස්ස ඨානෙ පරමාය භූමියා,
ගරුං කරොන්තො පන තං මහීතලං
නිරොධභාවෙන නිසීදි සත්‍රජො.

793. තතො'නුරාධං භගවා නභම්හා
ගන්ත්වාන බොධිට්ඨිතභූමියා ච,
ඨානෙ මහාමඞ්ගලචෙතියස්ස*
තථෙව අක්ඛනිහිතස්ස ඨානෙ.

---

791. සසඞ්ඝො, ශ්‍රාවක සඞ්ඝයා සහිතවූ ; භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ; තස්මිං පන, ඒ භගවාලෙනෙහි ; කිඤ්චිකාලං, මදවේලාවක් ; දිවාවිහාරං කත්වාන, දිවාවිහරණයකොට; සදෙවකෙසු, දෙවියන් සහිත ලොකයා ; මහීයමානෙසු, පුදකරත්ම ; තතො, එතනින් නික්ම ; අම්බරම්හා, අහසින් ; රොහණං, රුහුණු ජනපදයට ; ගතො, වැඩිසේක.

792, 793. මුනි, සර්වඥතෙම; සසඞ්ඝො, ශ්‍රාවක සඞ්ඝසහිතවූසේක් ; තස්මිං, එහිදී; දීඝවාපියං, දිගාවැවෙහි; ථූපස්ස ඨානෙ, චෛත්‍යස්ථානයෙහි ; පරමාය භූමියා, උතුම් බිම්හි වූ ; තං පන මහීතලං, ඒ මිහිතලය ; ගරුං කරොන්තො ගරුකරමින් ; නිරොධභාවෙන, නිරොධ සමාපත්තියෙන්; නිසීදි, වැඩහුන්සේක.—තතො, ඉක්බිති ; සත්‍රජො, පුත්‍රයන් සහිතවූ; භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ; නභම්හා, අහසින්, අනුරාධං ගන්ත්වාන, අනුරාධපුරයට වැඩ ; බොධිට්ඨිතභූමියා, සිරිමහ බෝ පිහිටි බිම්හුගේ ; ඨානෙ ච, ස්ථානයෙහිද ; මහාමඞ්ගලචෙතියස්ස, මහමඟුල්සෑ පිහිටි තන්හිද ; තථෙව, එසේම ; අක්ඛනිහිතස්ස ඨානෙ, අකුඳ තැන්පත්කල තන්හිද :—

---

* "චෙතියම."

794. නිසීදි පත්වාන නිරොධපීතිං
සසාවකො පෙක්ඛමනාගතද්ධං,
පතිට්ඨිතා මෙ පන බොධිධාතු
කරෙන්ති ලොකෙති ජනස්ස වුද්ධිං.

795. වුට්ඨාය තුණ්ඨො භගවා නිරොධා
ගතො සිලාථූපවරස්ස ඨානං,
ඨිතො තහිං ධම්මමුද්දිසිත්වා*
ගතො නභා ජෙතවනං සුරම්මං.

---

794. නිසීදි, හුන්සේක ; සසාවකො, ශ්‍රාවකයන් සහිතවූ සේක්; නිරොධපීතිං, නිරොධ සමාපත්තිජ ප්‍රීති සැපයට; පත්වා න, පැමින ; අනාගතද්ධං, භවිෂ්‍යත් කාලය ; පෙක්ඛං, බලන සේක් ; පතිට්ඨිතා පන, ප්‍රතිෂ්ඨිතවූම ; මෙ, මාගේ ; බොධි ධාතු, බොධි හා ධාතුහු ; ලොකෙ, ලෙව්හිවූ ; ජනස්ස, ජන යාට ; වුද්ධිං, අභිවෘද්ධිය ; කරෙන්තීති, කරත්යයි :—

795. තුණ්ඨො, සන්තුෂ්ටවූ ; භගවා, භාග්‍යවත්තෙම ; නිරොධා වුට්ඨාය, නිරොධ සමවතින් නැගී ; සිලාථූපවරස්ස ඨානං, උත්තම ශෛලචෛත්‍ය ස්ථානයට ; ගතො, වැඩිසේක් ; තහිං, එහි ; ඨිතො, වැඩසිටිසේක් ; අථ, ඉක්බිති ; ධම්මං උද්දිසිත්වා, දහම් දෙසා ; නභා, අහසින් ; සුරම්මං, අති රම්‍යවූ ; ජෙතවනං, ජෙතවන මහාවිහාරයට ; ගතො, වැඩිසේක.

---

* "ධම්මමදෙසයිත්වා."

796\. එවං සො ධම්මරාජා ජනහිතවිහිතො වීත
දොසාරිවග්ගො
ලඞ්කාරාමාය රම්මෙ සුමනගිරිසිරෙ'කාසි යං
පාදලඤ්ඡං,
තං වො සග්ගාපවග්ගං දදති මුනිසමං චින්ත
මත්තෙන පසන්නෙන
තස්මා භො භො පහට්ඨා නමථ මහථ තං සාධු
සාධුප්පසත්ථං.

ඉති සමන්තකූටවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

796\. එවං, මෙසේ ; සො ධම්මරාජා, ඒ ධර්මරාජයන්වහන්සේ ; ජනහිතවිහිතො, ජනයාකෙරෙහි කළ හිතවැඩ ඇති සේක්; වීතදොසාරිවග්ගො, පහකළ ද්වෙෂ නැමැති ශත්‍රුවර්ගයා ඇතිසේක් ; ලඞ්කාරාමාය, ලඞ්කා ලක්ෂ්මියගේ ; රම්මෙ, රම්‍ය ස්ථානවූ ; සුමනගිරිසිරෙ, සමන්පව්මුදුන්හි ; යං පාදලඤ්ඡං, යම් සිරිපා ලකුණක් ; අකා, (ස්ථාපනය) කළසේක්ද; තං, ඒ ශ්‍රීපාද ලාඤ්ඡනයතෙම; චින්තාමත්තෙන, චින්තාමාත්‍රයක් ; පසන්නෙන, පහන්කල් හිම ; වො, යුෂ්මතුන්ට ; මුනිසමං, මුනිඳුන් මෙන්; සග්ගාපවග්ගං, ස්වර්ගාපවර්ග සැප ; දදති, දෙනසේක ; තස්මා, එහෙයින් ; භො භො, භවත් භවත්නි ; පහට්ඨා, පහටු වූවාහු; සාධුප්පසත්ථං, සජ්ජනයන් විසින් පසස්නාලද ; තං, ඒ චරණාඞ්කධාතුව; සාධු, මනාකොට ; නමථ, වඳිව් ; මහථ, පුදව්.

මෙතෙකින් සමන්තකූටවර්ණනා නම් මාගධී පද්‍යප්‍රබන්ධය
සමාප්තයි.

ග්‍රන්ථසමාප්තිය.

---

1. අනන්තර සමත්තායං සුමනද්දිසුවණ්ණනා,
තථෙව සාධුසඞ්කප්පා ඛිප්පං පප්පොන්තු පාණිනං.

2. යො යාචිතො'රඤ්ඤවාසී ගුණාධාරසුධීමතා,
රාහුලථෙරනාමෙන විස්සුතෙන මහීතලෙ

3. භුවනොදරම්හි පඤ්ඤාතො රවිවම්බරමණ්ඩලෙ,
අරඤ්ඤරතනානන්ද මහාථෙරො මහාගණී.

4. ජීවිතං විය යො සත්ථුසාසනස්ස මහාකවි,
සාරො සුප්පටිපත්තීසු සත්ථසාගරපාරගො.

---

1. අනන්තර, පරස්පර විලක්ෂණත්ව රහිතවූ හෝ අච්ඡිද්‍රවූ ; අයං සුමනද්දිසුවණ්ණනා, මේ **සමන්තකූට වණ්ණනා** තොමෝ ; සමත්තා, (මෙතෙකින්) සමාප්තයි ; තථෙව, එසේම ; පාණිනං, සත්වයන්ගේ ; සාධුසඞ්කප්පා, යහපත් සඞ්කල්පයෝ ; ඛිප්පං, වහා ; පප්පොන්තු, (මුදුන්) පැමිණෙත්වා.

2. යො, යමෙක්තෙම ; අරඤ්ඤවාසී, වනවාසීවූ ; ගුණාධාර, සද්ගුණයන්ට ආධාරවූ ; සුධීමතා, සුන්දර ප්‍රඥාතිශය ඇති ; මහීතලෙ, මිහිතෙලෙහි ; විස්සුතෙන, ප්‍රසිද්ධවූ ; රාහුලථෙරනාමෙන, රාහුලස්ථවිරයන්වහන්සේ විසින් ; යාචිතො, (මේ පද්‍යබන්ධනය කරණුපිණිස) ආරාධනා කරණලද්දේද :—

3, 4. මහාගණී, මහත් ගණයා ඇත්තාවූ ; යො අරඤ්ඤරතනානන්ද මහාථෙරො, යම් වනරතනානන්දාභිධාන මහා ස්ථවිරොත්තම කෙණෙක් ; අම්බරමණ්ඩලෙ, නභෝ මණ්ඩලයෙහි ; රවි ඉව, හිරුමෙන් ; භුවනොදරම්හි, ලෝකාභ්‍යන්තරයෙහි ; පඤ්ඤාතො, ප්‍රසිද්ධද ; සත්ථු සාසනස්ස, ශාස්තෘ ශාසනයාගේ ; ජීවිතං විය, ජීවිතෙන්ද්‍රිය බඳුද ; මහා කවි, මහා පණ්ඩිතද ; සුප්පටිපත්තීසු, මනා පිළිවෙත්හි ; සාරො, සාරද ; සත්ථසාගරපාරගො, ශාස්ත්‍රාර්ණවයාගේ පාරප්‍රාප්තද :—

. තස්ස සිස්සො'සි යො විප්පගාමවංසකෙතුකො,
ඤාතාගමො'රඤ්ඤවාසි සීලාදිගුණභූසණො.

6. යො'කා සීහලභාසාය සීහලං සද්දලක්ඛණං,
ථෙරෙන වෙදෙහථෙරෙන කතායමපියසීලිනා.

සිද්ධිරත්ථු.

---

5. තස්ස, උන්වහන්සේගේ ; සිස්සො, ශිෂ්‍යවූ ; විප්පගාමවංසකෙතුකො, බ්‍රාහ්මණවංශයට අවිතීය ධවජයක් වැනිවූ ; ඤාතාගමො, දන්නාලද ආගමශාස්ත්‍ර ඇති ; අරඤ්ඤවාසී, වනවාසීවූ ; සීලාදිගුණභූසණො, සීලාදි සද්ගුණම ආභරණකොට ඇති ; යො ආසී, යමෙක් වීද :—

6. යො, යමෙක්තෙම ; සීහලභාසාය, හෙළදිව් බසින් ; සීහලං සද්දලක්ඛණං, සිංහල ශබ්දලක්ෂණය ; අකා, කෙළේද ; පියසීලිනා, ප්‍රියශීලීවූ ; ථෙරෙන වෙදෙහථෙරෙන, ඒ වෙදෙහ ස්ථවිරයන්වහන්සේ විසින් ; අයං, මේ සමන්තකූට වණ්ණනා තොමෝ ; කතා, කරණලදි.

නිමියි.

H. C. COTTLE, ACTING GOVERNMENT PRINTER, COLOMBO, CEYLON.